

כתרן

ביטאון עמותת יד לשריון ■ גיליון 36

מרחישון תשע"א, אוקטובר 2010 ■ 15 ש"ח

שליח,

מענק המנהיגות הצבאית
והביטחונית, איננו עמ' 6

הידעת?

חטיבה 7 בוטלה והוקמה מחדש
עמ' 46

גדוד "עוז"

להכשיר את האדם שבטנק לנצח
עמ' 30

שבעים שנה

למערכה על צרפת ותובוסטה
עמ' 55

חטיבה 7

במערכה סיני 1956
עמ' 38

אנשי התעשייה האוירית שלוחים
ברכת "אופקים מוריינים"
למשפחת חיל השריון בפרוס השנה החדשה

אנו גאים להיות שותפים לאתגרים ולמשימות של חיל השריון
הлокחים אותנו כל פעם למרחוקים ולאופקים חדשים

מערכת הגנה אקטיבית נגד
טילים ומטוסים

משפחת מערכות ניוט ויצוב
לטנקים וארטילריים לוגיסטיים

שותפים בפיתוח וייצור מערכות
טיגון לטנק ה"מרכבה"

להט - חימוש חכם משוגר קנה
להכעה בטוחים ורחוקים

משפחת מטודי POP
להצפיפות ואבטחה

דבר העורך

אלוף (במיל') ישראל טל, טליק, מענק המנהיגות הצבאית והביטחונית של ישראל ואבי טנק המרכבה, הילך מאיתנו בעבר ראש השנה תשע"א, 9 בספטמבר 2010; נשארנו בתהווות יתומות. מאז עלה על במת השערין הישראלי לאחר מלחמת סיני (1956) חתר להצעיד את השערין לכשירות ולמקצועיות ללא פשרות. הניצנים כבר נראו בבירור במלחמה על הימים (1965-1964). לאחר מלחמת ששת הימים כבר היה כל ספק בהישגוי, והוא עלה גם לבמה העולמית של השערין. טליק לא רק ליווה את חינויו שניים ורבע שנים צבא וביטחון, אלא נשא חלק מרכזי בתהווותם ועיצובם. בתוך כך וועל לכך הוא נשא את גול האדם במרכז ההוויה והעשיה הצבאית – בטיפוחו, בדגונה למילוי זכויותיו ולעמידה על מילוי חובותיו, בדגונה ובטיפול בפצועים ובנכדים ובבני המשפחות השוכנות, ובקידום המיגון והישרדות של הלוחם בשערין. מאז התגייס לbrigada היהודית בגין שבע עשרה היו כל חינויו שזרום וממוקדים במיצבים המגן על עם ישראל. "טליק הטביע את חותמו על המושגים של מצוינות, דיקנות ומשמעות. המעורבות האישית וההילכה בראש כל כוח הם אחדים מצוינים דרכו נכתב בין השאר בנומיoki חבר השופטים של פרס ישראל, שהוענק לטליק בשנת תשנ"ז, 1997. הבאנו קובל של דברים לזכרו, והספרדים שנישאו בהלוויו.

חטיבה 7 במלחמת סיני בשנת 1956 הייתה את צה"ל כולה במלכיה הנוציאים, שלאחר מכן יצרו מהפה בתודעת השערין בצמרת צה"ל. מאז התיציב השערין במרכז המפה של לוחמת היבשה. ההיסטוריהון ס"ל (במיל') אברהם זוהר מביא בפירוט את מעלי החטיבה ומפקדיה במלחמה, שהקנו לה תהילה רבה. ההיסטוריהון ס"ל (במיל') ד"ר עמידען ברזון מביא גילוי מפתיע על כך שחטיבה 7 ירדה מסדר הכוחות של צה"ל ביןואר 1954 למשך 22 חודשים ואז הוקמה שוב, ומאז היא שרירה וקיימת.

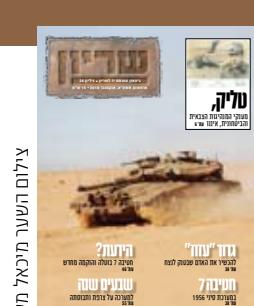
בגדוד "עוז" של חטיבה 460 מקשרים את האדם לנצח. המג"ד ס"ל ג'וני כהן, מפקד נמרץ, יצרתי ורهو, מצין כי גודדו הוא בית היוצר לטנקיסטים של המחר. בירנו אצלנו. אמונם לא הכל מושלם, הקצתת האמצעים לאימונים, גם בצדורי תותח וגם בטוחה הנסעה של הטנקים, היא במסורת ממש, תנאיי המחייה וראויים לשיפור ניכר גם אם מדובר בשלבי ה�建ה, אך המורל של המפקדים והלוחמים שב��בירה, מראה פניהם והתנהוגותם – המuidים עליהם כי מדובר בMITTED הפיקוד והנווער – החזירו אותנו לימים הגדולים של השערין.

גם את כל שאר הכתבות והמדורים שבגיליון זה מעוניין לקרוא. שנה טובה לכלום וקריה מהנה. שלכם,

סילק

דבר י"ר העמותה ■ אלוף (במיל') חיים ארץ	4
דבר קשנ"ר ■ תא"ל יגאל סלובי	4
טליק, אישיות מוצרכת ונורצת ■ ערך אל"ם (במיל') שאול נגר	6
האלוף ישראל טל הובא למנוחות ■ ערך אל"ם (במיל') שאול נגר	18
טליק, חבר ומפקד ■ תא"ל (במיל') איתן קיון	24
פינת הטנק ■ תא"ל (במיל') איתן קיון	25
יד לשריון – האותן היחיד בעולם המלמד ותפקידו נשאי חינוך ו מורשת ■ נחמה בריכוכבא	28
"להசיר את האדם שבטנק לנצח"	30
■ אל"ם (במיל') שאול נגר וסא"ל (במיל') מיכאל מס	34
קוראים מגיבים ■ חטיבה 7 במערכת סיני 1956 ■ סא"ל (במיל') אברהם זהר	38
הידעת? חטיבה 7 בוטלה והוקמה מחדש ■ סא"ל (במיל') ד"ר עמידען ברגמן	46
הערות לתוצאות מלחמת ים היכרים ביד לשריון בלטרון ■ אל"ם (במיל') טוביה רביה	50
שבעים שנה למערכה על צופת ותובוסת ■ אל"ם (במיל') בני מיכלסון	55
חברת קיינטיקס – דאגה לאדם שבטנק ■ אל"ם (במיל') שאול נגר	62
יוסי פلد – האיש שהחיש במלחמות ■ סא"ל (במיל') דוד כספי	64
לוח זיכרון לתא"ל אורי בן אריה אדר 4 ביוני 2010 ■ אל"ם (במיל') שאול נגר	68
אתרי שערין באינטראקט ■ דבורי בורג	74
יזכור ■ רס"ן שירות גולר, רמ"ד נפגעים ח"ן ■ אברהם בן ארצי – לוחם אמרץ עד כלות ■ אל"ם (במיל') שאול נגר	75
מרכז מידע לטuron ■ דבורי בורג	80
פוחתים מdry – סקירת ספרות צבאיות ■ דבורי בורג	82
בגישותי עם טליק ■ סא"ל (במיל') דוד כספי	84
מודיעין ותלוש מהקרקע ■ אל"ם (במיל') בני מיכלסון	87
הגהה בעמותה ■ אייציק רבין	88

המערכת

דמונו של טליק
השפעה ותוסיפה
להשיפע על השערין

- העורך הראשי: אל"ם (במיל') שאול נגר
- חברי המערכת: תא"ל (במיל') יצחק רבין

תא"ל (במיל') איתן קיון
נחמה בריכוכבא (בריל)
תא"ל (במיל') מנשה (מנש) גולדבלט

אל"ם (במיל') בני מיכלסון
אל"ם ארז לבין
סא"ל אבוי מרקס

דבורי בורג
סא"ל (במיל') דוד כספי

סא"ל (במיל') מיכאל מס
רס"ן ערן פרג

• מזכירות המערכת: חופית פרימיוביץ

• צלמי המערכת: אבנר גאגין, בר זקרי, סטייל ריזנפולד

• המפיק וסגנו העורך: יוסי ברוקל

• עיצוב ועיצוב גרפי: צופי

• המعن למכתבים: עמותות יד לשריון, ת"ד 745 לוד, 71106,

• כתובות העמותה: עמותת יד לשריון, לטרון, ד"נ שמשון 99762,

טל" 08-9255186, סל" 08-9255268

דואר אלקטרוני: info@yadlashiryon.com • res@yadlashiryon.com

אתר השערין החדש באינטראקט: www.yadlashiryon.com

דבר י"ר העמותה

אגירת לחbro

בעבר ראש השנה היל מאיתנו אלוף במילאים ישראל טל, טליק, מגדולי מפקדי השירותן בדורנו, ואבל כבד ירד על כל השירותנים לדורותיהם באשר הם. טליק היה מנהיג ומורה נפש לאחורה עם קצינים רבים מדורות אל"ם וסא"ל שהתנסו לועידת מח"טים בטלטרון, הרצה בפניהם, ואחדים עברו הצעופו עקב לכך כחברים בעמותה. גיס חברים ניספים מכל המגון בסדיר ובAMILיאים הוא משימה חשובה של כל חברי העמותה בכל ימאותה.

השלמת מופשת צפית ומעלית נcis: אנו בתהlik מתקדם להשלמת כל שטח גג בניין המשטרה כמרופשת צפית, שתאפשר צפית היקפית על האתר וסביבתו, וכן של מעלית שתאפשר גישות של נcis למופשת זו.

ארגון חדש של מזאון הרק"ס: לוג' התחלת העבודות בשטח להקמת מזאון הלוחם היהודי במלחמת העולם השנייה, תוארגן מחדש תצוגת הרק"ס שבמוזאון הימי, כדי לפנות שטח לעבודות הבניה. המזאון החדש יוקם באזורי שבו ניצבת כיום האנדרטה לכבוד בעליות הברית, שאף היא תועתק למקום סמוך.

הפורום הכלכלי: המפגש הבא של הפורום יתקיים ביום 28 באוקטובר 2010.

מכון צבי מיתר למחקר לוחמת הבישה, לטdon: המכון הוקם רשמית בתקציב רב-שנתי. המכון נקרא על שם צבי מיתר שהוא התורם העיקרי למכון. הכנס השנתי השנה התקיים בימים 5 – 7 באוקטובר ועסק בנושא **הלחימה ברוחב האורבני**. הנני מalach לכל הקוראים שנה טובה ופוריה.

אלוף (בAMIL) חיים אדו
יו"ד עמותת י"ד לשריון

באתר י"ד לשריון מתקיימות פעילויות רבות של יחידות צה"ל. אנו נפגשים עם מפקדים בכור רמות הפיקוד, ביניהם מפקדי גדודים, טטיבות ואוגדות, וכציני המטה הכללי. כולן מפקדים מעולים, מקצועים יותר, מנוסים יותר וטובים יותר מאשר מטהם שקדם להם. המטרה המשותפת לכלם היא להוכיח את ייחוזיהם ואת צה"ל כולם לאתגרים צפויים. צה"ל הוא צבא מאמין ומיומן, בטוח בעצמו, מצויד במיטב אמצעי הלחימה ונכון לכל. מפקדי צה"ל והרמטכ"ל בראשם, ראויים להערכה ולתודה רבה על הישגיהם.

בחירות בעמותת י"ד לשריון: ביום 28 באוקטובר 2010 יוצגו חברי

דבר קשנ"ר

רعي השירותנים,

אף שהחלף חדש תשרי, הנני מברך את כלנו בשנה טובה וגמר חתימה טובה לשנה החדשה שהחלה, ומalach לכולנו שנות בייחון ושקט, עשייה ואריכות ימים.

ערב ראש השנה האחרון נפרד חיל השירותן מהחד מabortio – האלוף ישראל טל זכרו לברכה, מר שירותו. האלוף ישראל טל – ממפקדיו הבולטים של החיל, מאבני היסוד של תפיסת התמרון המוכן, ואבי טנק המרכבה – היה איש חזון, חזון שאותו אנו ממשים ביום אלה עם קליטת פאר היצירה של מפעל המרכבה – טנק המרכבה 4 מ'. חותמו של האלוף טל נמצא בחיל בכל מקום ובכל עת, החל מפרק ההשרות וכלה בדיוני וועדת-היגיינה-המרכבה ובפגישות העוסקות ברק"ם העתידי. חזונו של האלוף טל ומפעלו חייו – טנק המרכבה – מהוות את הטנק המוביל בტול ומוביל התמרון היבשתי, וימשיך להיות כזה עוד שנים רבות. זהה שנת הארבעים לפורייקט המרכבה, ובווחנני כי נכונו לטנק זה עוד ארבעים שנים נוספת. בשמי ובשם חיל השירותן כולם, אני רוצה להביע את תנחומינו ואת צערנו בפני משפחת האלוף טל זכרו לברכה. ליבו של חיל השירותן עטכם בצלרכם.

חברים, עם פרוס השנה החדשה החדשה חיל השירותן מתעצים ומתחזק. יותר חטיבות יקלטו את המערך המתקדמת צ"ד (צבא יבשה דיגיטלי). לאחרונה קלטנו את פלוגת המרכבה 4 מ' הראשונה בחתיבה 401 ואנו נערכים לקרה גיוס נובמבר 2010. החיל קורא لكم להשתתף בדיון הגיוס לשוריון, וראה בכם שותפים לגיוס בני נוער אינטלקטואליים לחיל השירותן, בני נוער אשר יהו את עדות המפקדים של החיל בעtid. כל

מועצת העמותה וחברי הנהלתה המורחבות שנבחרו בשלב קודם, ויתקיים בחירות של יו"ר העמותה ויו"ר ועדת הביקורת.

צירוף חברים לעמותה: לאחרונה הוחל בגישת קצינים מהמערך הסדייר. מכ"ל העמותה תא"ל (בAMIL) מנשה ענבר נפגש לאחורה עם קצינים רבים מדורות אל"ם וסא"ל שהתנסו לועידת מח"טים בטלטרון, הרצה בפניהם, ואחדים עברו הצעופו עקב לכך כחברים בעמותה. גיס חברים ניספים מכל המגון בסדיר ובAMILיאים הוא משימה חשובה של כל חברי העמותה בכל ימאותה.

השלמת מופשת צפית ומעלית נcis: אנו בתהlik מתקדם להשלמת כל שטח גג בניין המשטרה כמרופשת צפית, שתאפשר צפית היקפית על האתר וסביבתו, וכן של מעלית שתאפשר גישות של נcis למופשת זו.

ארגון חדש של מזאון הרק"ס: לוג' התחלת העבודות בשטח להקמת מזאון הלוחם היהודי במלחמת העולם השנייה, תוארגן מחדש תצוגת הרק"ס שבמוזאון הימי, כדי לפנות שטח לעבודות הבניה. המזאון החדש יוקם באזורי שבו ניצבת כיום האנדרטה לכבוד בעליות הברית, שאף היא תועתק למקום סמוך.

הפורום הכלכלי: המפגש הבא של הפורום יתקיים ביום 28 באוקטובר 2010.

מכון צבי מיתר למחקר לוחמת הבישה, לטdon: המכון הוקם רשמית בתקציב רב-שנתי. המכון נקרא על שם צבי מיתר שהוא התורם העיקרי למכון. הכנס השנתי השנה התקיים בימים 5 – 7 באוקטובר ועסק בנושא **הלחימה ברוחב האורבני**.

הנני מalach לכל הקוראים שנה טובה ופוריה.

אלוף (AMIL) חיים אדו

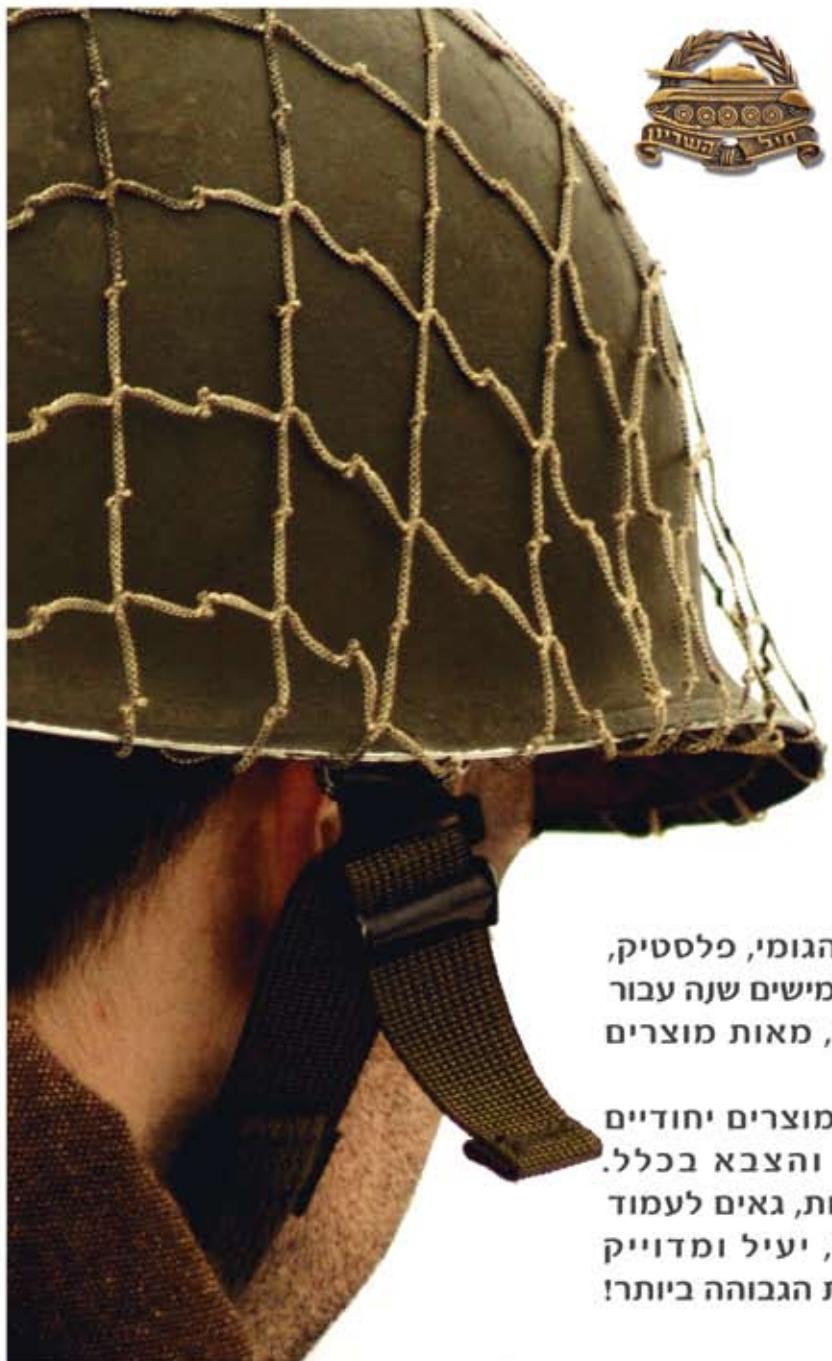
יו"ד עמותת י"ד לשריון

אחד ואחת מכם צרי שיראה עצמו "שליח ציבור" במשימה חשובה זו. לאחרונה נבחרה שדרות מפקדי החטיבות הבאה של חיל השירותן בסדיר ובAMILיאים. לכל אלה שנבחרו וייכנסו לחפיקדים במהלך השנה הקרה, חיל השירותן מאמין הצלחה ובוטוח כי ייעשו מלאכתם נאמנה. בהזדמנות זו ברצוני לברך ולאחל באופן אישי הצלחה גם לחבריו ורעים – תא"ל תמייר היימן שנבחר להיות מפקד האוגדה הסדירה ברמת הגולן; אל"ם דוד גולדשטיין שנבחר להיות מפקד אוגדת מילואים בפיקוד הצפון; ואל"ם רועי אלקבץ שנבחר להיות ראש מטה פיקוד הדרום.

תודתי לכל מי שהגיע, טרח וסיע בהכנה ובעריכת עצרת הגבורה והזיכרון השנתית לחיל השירותן שקיימו לפני חדש, ובמיוחד לתא"ל במילואים מנשה ענבר, לחטיבה 460 על כל מפקדייה וחיליליה שהתרמו הרבה להצלחתו של טקס זה וכמוון לענף הנפגעים במפקדת חיל השירותן.

ידידי, גם כתעת נמצאת חיל השירותן בחזית העשייה לביטחון המדינה, ו��וצר הצלחות רבות. בגבול הלבנון צוינה פלוגה ז' מגוד 74 על פעילותה בתקנית האש מול צבא הלבנון, שבה נהרג סא"ל במילואים דב הרזי זכרו לברכה. גודוד 53 גם הוא פועל בנוחות ובמקצועיות בגבול רצעת עזה ומשתף מדי ימים בתקניות מול החמאס. גם גודוד זה זוכה להצלחות רבות בפעילותם ולהערכה רבה. חטיבה 7 סיימה את פרק האימון שלה ומתחילה ביוםים אלו את פרק התעסוקה המבצעית. חטיבה 401 סיימה את תקופת התעסוקה מתחילה את פרק האימון שלאה ברמת הגולן. חיל השירותן כמו תמיד מרכז העניינים והעשה הבלתי-

תא"ל יael Salobik
קצין השירותן הראשי
ולסימן, ברצונישוב לאחל לכלנו שנה טובה.

סופרגום
הgamishot ha-tecnologiyat shel

קבוצת סופרגום

הגדולה והמובילה בישראל בתחום הגומי, פלסטיק, אטימה ומיגון, מייצרת כבר למעלה ממחמישים שנה עבור כוחות הביטחון וחיל השריון בפרט, מאות מוצרים בטכנולוגיות מתקדמות.

קבוצת סופרגום מייצרת ומפתחת מוצרים ייחודיים לדרישות חיל השריון המתקדם והצבאי בכלל. שירות מהנדסים, ארכוי פיתוח ושירות, גאים לעמוד מאחורי הבטחה לשירות מהיר, יעיל ומדוייק ובהתחריות למוצרים אמינים ובאיכות הגבוהה ביותר!

מרכז שיווק ת"א - טל. 33-5622333-03 // מרכז שיווק דרום - טל. 99-9333999-08
מפעלי הגומי - אזור תעשייה ברקן // מפעלי הפלסטיק - אזור תעשייה ברקן
מייל: info@supergum.co.il // אתר: www.supergum.co.il

טַלְמָז אִשְׁוִית מוּעֲרָכָת וּנוּעָצָת

אישיות רבת פנים היה טליק וכתרים רבים עטרו לראשו. אדם רחב־לב ורגיש היה טליק, אדם ייחידי שלא הלק עם שום זרם אלא יצר זרם משלו והיה נאמן לו כל חייו. פילוסוף וחוקר שניסה להגיע תמיד לשורשם של הדברים. מעל לכל, ומماז זיין את גילו ובן כשבע עשרה התגיים לצבע הבריטי, היו חייו קודש לביטחון ישראל

את התהילה המושלם של ספרוא וסיפא – ראש של פילוסוף והוגה דעתות ומעצבים לוחמת השראון המודרנית בעולם; בעל זכות יוצרים ראשונית על טנק "מורכבה" ופיתוחו; נפש ונשמה של לוחם ומפקד, שהנחיל לדורות של לוחמים את דמות המפקד ללא חת, בעל אומץ ויצירתיות, שהעיקרונו "בתחכחות תעשה לך מלחמה", היה תמיד נר לרגליך; בעל לב חם של יהודי וציוני – שאהבת הארץ ומסירות אין קץ לטיפוח וחיזוק ביטחון ישראל מפעמת בך ומדירה שנייה מעיניך.

בעבור כל אלה זכית בהקורות העם והמדינה, בפרס בטיחון ישראל ובפרס ישראל למפעל חיים.

טליק רעים! "הרעות נשאנוך בלי מילימ..." כי רעות שכזו לעולם לא תיתן את לבנו לשכח!

מדברי ראש הממשלה אריאל שרון

טליק רעי וידידי, לא אחטא לאמת אם אומר שאין עוד אדם בישראל שחיהו, משנתו ופועלו מאז קום המדינה ואף לפני כן, שזרים בהיסטוריה וביחסים האדירים של כוח המגן העברי של עם ישראל במולדתו המתחדשת.

במשך יותר מחמשה עשורים שותפים היינו להשיכה ולעשיה למען ביטחון ישואל. לעיתים קרובות צענו יחד באותה הדרך, לעיתים צענו בשביבים נפרדים אך תמיד בחתירה משותפת לאותו היעד, להבטיח את יכולתו וזכותו של העם היהודי במולדתו המחדשת להגן על עצמו בכוחות עצמו.

לחלון קטועים מתוך גלליון שרין 21 (ספטמבר 2004) שיווד לטליק בהגינו לבורות
בגיאו את הגליון שרין 21 כולם לבודו. ייחדו את הדבר באירוע מרghost ורב משתתפים ביד לשרין באלטרון. היו שם בני משפחתו, חברי וידידי הקרובים שצבר לכל אורך שנים, איש צבא וביטחון מהוות ומן העבר שדריכיהם נפגשו לא פעם, וביניהם גם אנשי פרויקט המרכיבה, בת עיניו זה עשותה בשנים.

בקבות פטיratio מצאנו לנכון להבי
קטעים אלה.

אלוף ישראל טל, מפקד גיסות השרון

טליק (משמאל) עם המפקדים הבכירים במלחמת ששת הימים בחזית סיני. עוד בצלום (מימין) אלוף אברהם יפה, אלוף ישעיהו גביש ואלוף אריאל שרון

נשורייק. חבר נאמן, אח ורע בכל עת. נפשי קשורה בನפשו ולעולם אזכורו כייד גילה חברות ורגישות נדירות בימים קשים שידעתני אני.

אלונן, ב-1996: אלבוקש להביא תמצית מדברים שנשא ישורייק, שנשא במעמד שהוענק לו פרס גיגאל

"נוצחת ההצלה של המפעל הציוני היא בשילוב של 'עמדת גמישה' עם 'התנהגות תקיפה' – שילוב של מאבק מדיני וגישה פרוגמטית, גמישה לפתרונות בנויים ולפרשיות, תוך גילי התנהגות תקיפה: דבוקות במטרה, נכונות להקרבה ועמידה על יעדים קיומיים. ביןינו לבין העربים פועורה תהום, אך יש לגשר אליה. שנאותם עשתה אותנו לcobshim, ואת התהיליך הזה ציריך להפוך. לא עוד שנאה, לא עוד כיבוש. עליינו להיות חזקים כדי שנוכל לעמוד על נשנו, אך בבוינו לדבר שלום – עליינו לגלות עמדות גמישות והתנהגות תקיפה".

ואסיים בכך שאומר שאחיו הנפשי, את עצמת הערבים המנהים אותו, כמו כן את השקפת עולם, את אהבת האדם והרעות – שאב מכמם, חברים יקרים, ומאמנת בארכיטוביה היקרה לו.

28 ביולי 2001

הרטמתק'ל במלחמות יום היפרורים ובתקופדים אחרים במערכות הביטחון שאוותם הוא מבצע עד ימים אלו ממש.

השרון היה נראה אחרית ללא טליק, ולא טנק המרכבה שאט פיתוחו הוביל, תוך הגדלת האפקטיביות של הטנק, והגברת השמירה של חייהם ובתיוחם של אנשי צוותו. שמו של טליק נחקק בספרי ההיסטוריה, פיתוחיו נלמדים בהשיותם ובהערכה ומהווים חלק בלתי נפרד מעוצמו של צה"ל.

מהše (מוסיק) גדרון ז'ל

...חיו של טליק הם ראי לתקומת ישראל. חיל, מפקד, לוחם אמיץ, מציאות, פילוסוף, מעצב תורות צבא ומחשבה מדינית, מפתח אמצעי לחימה וממציא אמצעי הגנה ייחודיים. כמפקד גיסות השריון יזם טליק ופיתח שיטת לחימה מיוחדת נגד ניסיונותיהם של הסורים להטוט את מי הירדן. טליק אף השתתף אישית בקרבות אלה, שבhem שיפר באופן דרמטי את קשר הרקיעה של הטנקים ומצא פתרונות מוקוריים לירוי מתותחיו טנקים לטוחים רחוקים. ומעל לכל, גולת הכוחות היא באישיותו של

כך מילות השיר – וכן אנו, חבריך ורעים לךך לדורות, לעשייה הביטחונית "לציונות בעלי מירכאות", מברכים אותך בהגעה לגבורות.

למעלה משינה עשוים אתה מدلיך שנה אחר שנה את משואת ביטחון ישראל, ולפי נשאר לך לומר לך מה שעשית עד הלו, המשך לשאת את הפלדי!

דברי שר הביטחון שאל מוכך

..."טליק" הוא דוגמה ומופת לדרכ-חיהם שכולה קודש לביטחון האומה. ליד מחנים שבצפון וחנן בארכיטוביה שבדרךם "טליק" הוא תבניתנו נוף מולדתו, ארץ-ישראל היפה, למודת הערבים והשליחות. מן היום בו התנדב כעלם צעיר לצבא הבריטי במהלך המלחמות השניות והלאה, ללא כל הפסקה, שורדים פרקי חייו של ישראל טל במערכות המגן שלו עם ישראל. לוחם עצنفس ומפקד נערץ ורבה-השראה בכל המלחמות. רב-امן בעל שם עולמי בלוחמת הטנקים, ומומחה גאוני שאין שני לו בפיתוח מרכבות השריון הטובות בעולם וסיגנון לשדה-הקרב המודרני, עתיר-הטכנולוגיה.

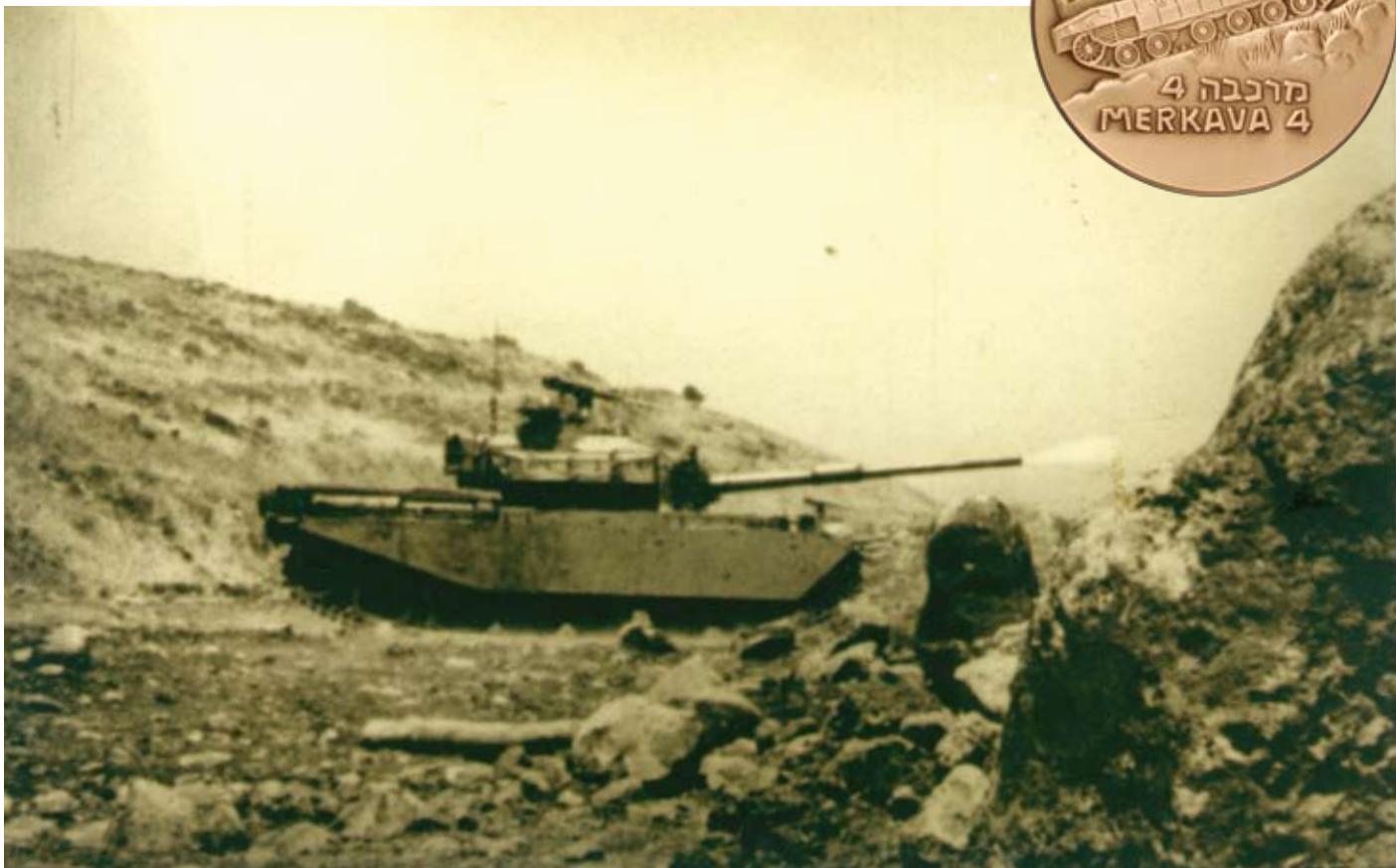
ישראל טל הוא איש המקצוע הצבאי במלאו מובנו של המושג. בKİאותו בתורות הלחימה ובתיאוריות של האסטרטוגיה, הטקטיקה והמחשבה הצבאית אינה נופלת מהתמצאותו הטבעית בשדה המعرקה ובריגותו למשאב העיקרי שעליו מושתת הצבא: האדם, נפש-החיל, רוח-הלהום.

ישראל טל הוא ספרה וסיפרא. שילוב נדר של איש הספר, הרוח, הערבים הציוניים והמוסר האנושי האוניברסלי, בד בבד עם היוטו איש המלחמה, האוחז בחרב-המגן והמייבב להשתמש בה בעת הצורך.

דברי הרמטכ"ל רב-אלוף משה יעלון

...קורות חייו של טליק הם קורות מלחמות של עמו לבסיסו ולכינור של עצמותו במולדתו: החל בימי כחיל-צעיר בצבאות בריטניה במהלך השלם השני, דרך השתתפותו בקרבות אלה, שבhem שיפר באופן דרמטי את קשר הרקיעה של הטנקים ומצא פתרונות מוקוריים לירוי מתותחיו טנקים לטוחים רחוקים. מכון פיקודו על ייסות השריון תוך יצוב והכנה של הגיוסות לתפקיד ההיסטורי שמילאו במהלך מלחמות ששת הימים, וכלה בתפקידו כסגן

מדליית טנק המרכבה סימן 4, הטנק שהפרק מחלום למציאות

טנק הסנטוריון שצולם בשעת קרב בעמדת הירוי, אשר השמיד טנק פנצר וטנק ט-34 סורים בתקנית אלמגור (במהלך המלחמה על המים) ביום 12 באוגוסט 1956. התותחן הוא אלוף ישראל טל. העשן עד נפלט מלוע התותח

אבל אי אפשר שלא להזכיר בחשיבות ובמלחים ישראל – היא חובה קדושה המוטלת עלינו ויש לעשותה בצדקה המכובדת והראوية. אין כל ספק שלא התחלה, המנהיגות והיצירתיות של טליק – טנק המרכבה, ואיתו ידע וניסיון עצום בפיתוח וייצור טנקים, לא היו קיימים בזאת". מאות שרירניים חבים את חייהם ובריאותם לעמידות טנקים המרכבה בפני חידירות ושריפות, זאת למרות האבדות שנגרמו במקדים מיוחדים של מטענים גדולים במיוחד ברצועת עזה, בפעילות מבצעית שאינה אופיינית להפעלת שרין.

טליק זכה להכרה ביןלאומית בזכות המיזוג המופלא של ניסיון מבצעי בהפעלת טנקים ועוצבות משוריינות, ומומחיותו בתכנון ופיתוח המרכבה. חידושים עולמיים, שיכלו למלא דפים רבים של פטנטים חדשים, יושמו בהצלחה בטנק המרכבה, מציבים אותו בין הטוביים בעולם, אם לא הטוב בינויהם.

במלחמות ישראל – היא חובה קדושה המוטלת גם היום טליק מסייע בהמשך פיתוח האתר, בחשיבה ובעצה.

דברי אלוף (במיל') מנחם (מנדי) מרון

...תנאי הרכח לימוש כל תכנית, היה ענייני טליק קיום ממשמעת קשוחה ובלתי מתפזרת בכל הנוגע לתורת הפעולה והתחזוקה של חיל טכנולוגי כמו השרון. המשמעת בכל צורותיה קיבלה מקום של כבוד בעשייה השרונית והיא באה לידי ביתוי בכל פרט קטן כגדול, החל בלבוש אחיד, זכויות וחובות החיל, ובקביעת תורות הפעלת השרון. בזאת"ל החלו להתבנת על "מרובעות" השרון, אך ההישגים הצדיקו באופן מלא את המאמץ.

רבים וטובים עסקו בפרויקט המרכבה

...מערכת היחסים הקיימת בין טליק והשריונאים מבוססת על הערכה הרבה לתורומו לחיל השרון, תוכנותיו כמצביה ומקפק, כמתווה ומורה דרך וכמקצוען הדורש שלמות מעצמו ומפקודיו. מה שיוצר את הקשר המיווה, החם המשפחתי כמעט, בין כל אחד מאייתנו לטליק, אלו הן תוכנותיו כאדם ויחסו המיעוד והאנושי לממשפחות השכולות, לאלמנות וליתומים של חיל השרון. גם בתחום זה הוא נתן דוגמה אישית ודרש מאייתנו לлечת בעקבותיו.

...טליק יש חלק מרכזי בתחום קבלת ההחלטות שהביאו להקמת יד לשرين בלטרון, וכן בסיווג לפיתוח האתר במהלך השנים. טליק חשב שהנצחת חיל השרון – חביבנו שנפל

טליק הילד רוכב על חמורו במושב באר טוביה

ניהול הקרב לא שכח ודאג שכל המפקדים ידעו שזו הוראה שלו שהמחמ"ט יישאר עם החטיבה וכי לא מorder לב, חס וחלילה, מונע מהמחמ"ט לנוע בלילה עם הסיררת. שמוליק אישר את הפקודה, טליק שאל אם אני שומע, ולאחר אישורי איחיל לி הצלחה וננתן לי הרגשה שהוא סומך עלי.

את רצונו; אבל הוא חייב להישאר עם החטיבה מאחר שקיים אפשרות שהמצרים יתקפו התקפת נגד. בסיכום אמר: "אני מאוד מעוניין בקשר האוגדתי שיישאר לו לנוע איתנו. טליק ביקש משומוליק לעبور לרשף הקשר החטיבתי משום שרצה שכולם ישמעו את דבריו, בדק שכולם מSKIבים לו, ואמר למוח"ט שהוא לא מאשר לו לנוע איתי למרות שהוא מכבד מאד

מדברי העיתונאי אמיר אורון

...בهاיקוף ידיעותיו, ברוחב השכלתו ובעמוק המדנותו לא היו לו מתחירים בזכה". כמו מה לרענון המדייני ולתולדות המלחמה, בקש לישם את החוקיות הכללית במקורה הפרט של ישראל, לתרוכות של מיווא ומקורי. צה"ל של רבין שניצח במלחמות ששת הימים, להבדיל מצה"ל של דין שניצח במבצע "קדש", נולד במסע שערכו סגן מפקד גיסות השריון טל, ראש מחלקה תורה הלחימה טמיר וראש מחלקה הדרכה צבי זמיר, בלוויית הנספה הצבאי בפאריז עוזי נרקיס, לשולשה צבאות אירופאים - הצרפתים (גם באלג'יריה), הגרמני והבריטי. מבנה צבאות אלה ומஹירותם נגד "הדווקטרינה הסובייטית", שהלכה והתבססה אז בצבאות מצרים וسورיה, שabbo טל ועמייתו - גם בזכות הטנקים המערביים שהחל צה"ל לקלוט, הסנטורין והפטון - רכיבים שניצקו על תשתיות הניסיון המקומי של צה"ל מול צבאות הזירה.

...הצבא האמריקאי, שהיה חופשי מהמכאובים האישיים והארגוניים של בכיריו צה"ל ב-1974, למד מלחמת יום-הכיפורים מה שצה"ל ביקש למחוק: עלינוות השריון במרכז הקרב המשולב, הרביחילי. גנרל ויליאם צ'פיג, מייסדו ומפקדו של טריידוק - פיקוד התורה וההדרכה של זרוע היבשה האמריקאית - בקיין 1973, מצא אצל טל ועמייתו תשובה לקושיה שהזיקה לפנטגון, אך להתנער מהניסיונות הבלתי-מייצג, עתיר הח"ר הקל, של וייטנאם, ולעדכן את התוכניות למלחמה הגדולה באירופה, ובעיקר במערב גרמניה, עם הצבא הסובייטי וכוחות בריתו ורשותה.

...השירותניים האמריקאים רואים באלו רוח הוליה בשרשראת הכלולת, בין השאר, את ג'ורג' פטון ואת קרייטון אברמס. בישראל המציאותית קשה יותר לקים אגדות.

מדברי אלוף (במיל') אורן אור

...שמוליק המוח"ט לא הרגש נוח לשלהו אותו בלבד הרחק מהחטיבה אל הבלתי נודע [במלחמות ששת הימים], וביקש מטליק בראשת הקשר האוגדתי שיישאר לו לנוע איתנו. טליק ביקש משומוליק לעبور לרשף הקשר החטיבתי משום שרצה שכולם ישמעו את דבריו, בדק שכולם מSKIבים לו, ואמר למוח"ט שהוא לא מאשר לו לנוע איתי למרות שהוא מכבד מאד

תדריך של אלוף ישראל טל למפקדי "אוגדת הפלדה"

טליק בעת המלחמה על רקע טנק טי-55 שהושמד

הקרב הראשון, להפיק לקחים מן המפה, התרגן להתקיף שנית ולנצח. לנו אסור בשום אופן להפסיד דוקוא את הקרב הראשון. لكن הדבר הוא פשוט – גורל הקרב ביבשה תלוי בהצלחת הקרב שלנו. פירשו שגם גורל המדינה כולה תלוי במה שאחננו עשו. עכשו אני הולך להגיד דבר חמור, אך אין לנו ברירה אחרת. הקרב הזה יהיה קרב לחים ולמאות. כל אחד יסתער עד הסוף ללא התחשבות באבדות. אין נסיגה, אין עצירה יש רק הסתערות קדימה. רק לאחר שננצח בקרב הראשון נשתדל שוחרבות הבאים לא יהיו קרבות של שחיקה..."

נקיע עדין לא נדע אנחנו ולא ידע האויב את תוכניות הקרב באויר. בנוסף לכך, זהו קרב מבחנים ממשום שהאוגדה שלנו מרכיבת מן החטיבות הטובות ביותר של צה"ל, ואט האוגדה שלנו לא תוכל לעשות את המוטל עליה, פירושו של דבר שצה"ל אינו מסוגל למלא את המוטל עלייו.

לכן, היעד העומד בפנינו אינו רק יעד פיסי של שטח וכוחות, אלא בראש וראשונה יעד פסיקולוגי ומורלי. מי שיינצח יעבור מבחינה מורלית לאופנסיביה, וממי שיכשל יעבור לנסיגה מבחינה נפשית. מדיניות אחרות יכולות להרשות לעצמן להפסיד את

המתה היה עצום. לסיני הוזemo מעל 1000 טנקים ומאה אלף חיילים מצרים. מצרי טiron נחسمו למעבר שיט ישראל. כוחות האו"ם עזבו את עמדותיהם לאורך הגבול ישראל מלקרים. נוצר נשיא מצרים השמייע איוםים. צה"ל כולו מגויס כבר שלושה שבועות ומצוי בהמתנה. המאמינים המדיניים לשינוי המצב אינם נושאים פרי. בערך 4 ביוני 1967, בערך בשעה 00:16:00, בקבוצת הפקדות האחורה למלחמה, נתן אלוף ישראל טל תדריך למפקדי "אוגדת הפלדה". הייתה תחושה שגורל המלחמה והעם תלויים בתוצאות הקרב הראשון מחר בוקר. הריחו כלשונו:

"עכשו שהתקנית ברווחה לכלנו וכל המהלים הרשומים פה על המפה ידועים, אני רוצה לומר לכם עוד כמה מילימ. כאשר יתחולל הקרב, שום דבר לא יקרה בשטח כפי שהוא מסומן כאן על המרשים הזה. הקווים והציריים במציאות יהיו אחרים לגורי. אבל זה איינו צורך לרפות את ידיו של אף אחד, מכיוון שהקרב אף פעם אינו מפתח לפិapos; החיצים על המפה. אבל דבר אחד צריך להתרחש בධוק לפិapos; המרשים – העיקרון וה תפיסת המונחים ביסוד הקווים האלה: כולם יסתערו, ככל יחודרו כמה שאפשר יותר לעומק, מבלתי שישם לב לאגפים ולעורף. אם העיקרון הזה ישמר, ונישאר נאמנים לתוכנית הזה עד הסוף ופירושו שהקרב מתקיים לתוכנית זו מעתה ואוטו. لكن, כל מי שיabd את הקשר, וכל מי שלא ראה את כוחותינו, חייב להמשיך ולהסתער תוך דיעה שגם יתר עושים כמו כן.

אם תפזר המלחמה, יהיה הקרב שלנו קרב המבחן ביבשה. מולנו עומד צבא רב, מציד במיטב הצoid המודרני. צבא עם מורל גבוה, שחזן ובוטח בעצמו ובמנשכו. זה עשר שנים לא נפגשנו עם הצבא המצרי, וכאשר

טליק החיל בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה

מתוכה מדי שנה בשנה, אנשים שבעל שיעור
קומתם הרוחנית אנו בונים כולנו את המחר
שלנו וטווים את תקות שלומות עתידנו".

**שר החינוך, התרבות והספורט
מר זבולון המר**

מדוברם שנאמרו בטקס הקבלת פרס ישראל לשנת תשנ"ג, 1997

... הפרט הנitin להוציא העשייה הגודלה, יקר
לهم ויקר לאזרחי המדינה כולה, שהצמיחה

מדוברם עוד

טליק הוא אחד מגודלי המצבאים, האסטרטגים וחרשי כל המלחמה שקרו לעם ישראל בדור שבו עצם המשך קיומו של העם נחרץ בשדה הקרב.

מוזית ראייה מוגבלת של סמל במלחמות במלחמות ששת הימים, הייתה להזכות התבונן במילאנו ענייני במלאת המצוות של טליק. אני זכר את קבוצת הפקדות שלו למפקדי אוגדת הפלדה ערבית פרוץ הקרים בסיני. לעומת לא אשכח את קולו ואת מראה פניו ברגע שבו הוציא מפיו את המילים הנוראות "בכל מחיר". ואני צעדי, שהאיש הזה – בניגוד לבני אדם – מבין מזוין, מבין עד העצם, את התהומות המשמעותיות האישית, המוסרית וההיסטוריה של הביטוי "בכל מחיר".

התבוננותי בטליק ברגעים שבהם האוגדה זינקה אל הקרב, ובזיכרוני נחרת הצירוף המפליא הזה, צירוף של מות שחמתי קר ומושח עט לב אבاه חם, לב השתכווץ באוטם רגעים מרוב דאגה, מרוב הזדהות ומרוב אהבה לאנשיו. אם נדמה לך, טליק, שאף אחד לא ראה איך הייתה באוטם רגעים, גיבור וצונן מבחוץ ורגשן ואפלו קצת אימהי מבפנים – יש לך טעות, אני ראייתי ואני לא אשכח את זה אף פעם.

... ואם כבר אמרתי וכיוכים, הגיע הזמן להגיד כאן ממשו על טליק הנורא והאיום. טליק העקשן. טליק העריץ. כל מי שיצא לו להתווכח פעם עם טליק, או אולי יותר נכון להגיד – כל מי שיצא לו פעם להיקלע אל תוך ארגז-האש הפולומי של טליק, אם הוא נשאר בחיים הוא יודע מבשו ומפציעו שהעקבן הזה מתהלך בעולם הרוח בדיק כמו שבaba שלו, בנ-צ'יון טל, התהלך על פני השdots: מחזיק במחישה בשתי ידיים ופותח תלם ארוך ועמוק ושיר, ודואג שהתלים הזה יישאר ישר אפילו באדמה קשה מאוד ואפלו כשיש קצת סלעים ואפלו כשיורט נחמד לעשות פיתול קטן. לתמונה הזאת של טליק קוראים אינטגריטי והמליה הזאת באהה מלילה לטינית דומה, שפירושה הוא להיות עשווי מבקשת אחת, יציקה אחת, בעלי תפירים והלחמות. אצלנו התכוונה הזאת היא כנראה כל כך נדירה עד שבלכל לא טרכו לחפש לה מילה עברית. בעניין, טליק הוא התגלמות האינטגריטי המוסרי והאינטרגיטי האינטלקטואלי.

מנימוקי חבר השופטים של פרס ישראל

מסכת חיו של ישראל טל (בפי כל מכיוון, "טליק") היא רצף רב-שנים של מופת חילזוי המושיף כבוד וערך לדוד בני הארץ – בನיהם של חולמים ומפלסי דורך. טליק הוא מהבולטים ומהובילים בדור זה – הוא הדור שנטול על עצמו, בבחון עליון של קרב וקרבן, להקים מדינה, לחסל את צבאה ולהפיעלו בתעוזה ובתוישיה – באשר זה כשיים שנה נתונים כל מעניינו לביטחון המדינה ולהגברת חילתה. דרך חייו ואורחותיו הם בבחינת "ממני תראו וכך תעשו", הן כלוחם וכמפקד חדור הכרה ואחריות מוסרית והן כאדם נחלץ ומתנדב, ברוח "הנני, שלחני".

חוויות יולדותichert מושחת לטליק מאז מקור השראה לתוישיה ולצירה – הלא הוא אברום הנפח שניצח על "התשיה הכבדה" של באר טוביה, מוסיף ונזכר טליק: "빌דיותי נשכתי אל הנפחיה, ודמותו של אברום הנפח מלאה אותיマイ. הוא מסמל בשיבילי את המჸכוויות בהתגלמותה. זכרתי מי ידע ליצור עגלה ומחרשה וממי שלט במתכת הקשה וידע לעצבה לרצונו. זכרתי כיצד בעשור אצבעותוי, בעוזרת מפוח ידני, קורנס וסדן הנפח הפלדה...". ומאז נעשה שמו של אברום הנפח למודד רב משמעות בקרוב מפתח טנק "המכבה" ובוניו. תמנונות שלו כשהוא ניצב בנפחיה קבועות על קירות משרדי אנשי "המכבה".

בתקופת פיקודו של טליק גדל, חשול ונדיר כוח הרין של צה"ל לקראות המבחןים הבאים, שאמנים הגיעו במלחמות ששת הימים (יוני 1967). במלחמה זו פיקד טליק על "אגודת הפלדה" שהוטל עליה להבקיע ולפרוץ את קו רפיח-סואץ ולמגרר את הכוחות המצריים בצפון סיני. באזני מפקדי הכוחות עוד מחדדות המיללים שאמר טליק בקובצת הפקדות האחרונה, לקרה היציאה לקרב ההבקעה:

"גורל הקרב תלוי בצלחת הקרב שלנו. פירשו, גם גורל המדינה כולה תלוי במה שאנו עשו. ואומר עכשו דבר חמוץ, אך אין לנו ברהה אחרת: הקרב הזה יהיה קרבי תישאר תמיד במעמד של מעטים מול רבים... ברור כי המתירה המדינית במלחמותינו של רק הסתערות קדימה. רק לאחר שננצח בקרב הראשון ונשדרל שהקרבנות הבאים לא יהיה קרובות של שחקה".

טליק כמפקד גיסות השריון, נושא דברים בכנס בהיכל התהבות בתל אביב לרגל יום חיל השריון

... תרומתו של "מר שריון" לפילוסופיה הביטחונית, למחשבת הצבאית ולביצורה של מדינת ישראל נובעת מאיישותו הסגולית ורבת-הפעמים, המזוגת בתוכה מפקד, הוגה ובאים. כהוגה הוא ניהל במוראות דרכו מאבקים על אמונה וועל דעותיו בתחום הביטחון הלאומי ובתחומים אחרים. הכל בזכות טליק, הcool. לא כולם זוכרים את האורורה השילילית לפני הח'יר והצנחים. המלחמות העמידו כל אחד במקומו הראוי, והמקום הראוי ביותר לטлик – בראש, בצמרת, מעל כולן, באהנה, במנגינה, בדוגמה האישית וברמה המקסעית שאין כmoה.

תאריך ימים טליק, והרוח הנושבת ממנגיגותך לא תשקוט לעולם.
בහערכה שאין כמו
רפאל איתן (רפאל)

דברי טליק, בפגש חברים לרגל יציאת ספרו "ביטחון לאומי – מעדים מול ربיהם", אוגוסט 1998

... שלב הקבלה והשלום הוא בעיצומו כעת, אנחנו לא יודעים מה עלה בגורלו, אנחנו לא יודעים כיצד הוא יסתהים ואם הוא יצילח ואם אכן תהיה קבלה, תתקיים הקבלה של ישראל באזרע, וכן אם יהיה שלום. אבל גם אם יהיה שלום, וגם אם השלב הזה יסתהים בהצלחה הוא יצין שלום פוליטי, שלום בין ממשלה, וההתפישות בין העמים היא עדין מאיימתו של לבלב בין מטרה עליונה זו לבין יעדים

TALIK
Major General Israel Tal
Israel Defense Forces
Headquarters Commander
In the War of 1967
Commander of the Armor Corps

דמותו של טליק, כאחד ממצביי השריון הגדולים בעולם, בציור המוצב במחוזון השריון בפורט נוקס

יair (אבל למעשה גם לאביו); ואמרתי לעצמי, זה הדבר שמשמעותו באמת. זה היה נכון ולא נכון. טליק השתקע בלימוד הפילוסופיה ומדע המדינה כאילו אין טנים בעולם. אבל הטנק על השולחן הזהיר לו לא רק את קיומם, אלא גם את הבנתו, שבלעדיהם לא היה העולם – זה שבו אנו חיים – קיים. הוא היה אז "איש ביטחון" בנוסח הבנגוריוני. זכר לו כי כוח על המשקל הצבאי שלשלט איזבערים בישראל. אני רציתי בביטולו וטליק ראה בו עדין הכרה. הוא לא היה "יונה" אידיאולוגית כפי שכמה אנשים חשבו עליו אחר כך. הוא היה ריאリスト ונשאר כזה, אבל גילה עם הזמן, שדווקא הריאליות מחיבת הבנה של גבולות הכוח ושל עצמתם וnochizotם של ערבים אורהים וככלים.

טליק הוא אסטרטג מעולה. אסטרטגייה אינה רק שיטת הפעלה של צבא ונשך, היא קודם כל חשיבה על יחסינו כוחות כוללים, ועל מה שאפשר ולא אפשרי, רצוי ולא רצוי להשיג בעזרת הכוח. טליק היה אחד היחידים במטה הכללי לדורותיו שחשב על כך ברצינות ובמידה של עומק. הוא היה מן הראשונים שהזיהה את העוצמה החברתית – כולל ערבי החברה – כמרכיב יסודי של העוצמה הלאומית ושל מאزن הכוחות מול אויב. והוא היה הקול הבורר ביותר בקרב העילית הצבאית, שדיבר על הצורך להכיר **במגבויות הכוח ובדיאלקטיקה** שלו, ולכון את המדיניות הלאומית והצבאית בהתאם לכך. נכוח יש מגמה להעיצים את עצמוו מעבר למידה, לצור אשליות, לטפח נתיה להשתמש בו ולהשתבח בו. מבחינה זו

המשמעות של קבלת החלטתו, הפיכתן להוראות ובהמשך לוודא את הביצוע. דבר נוסף שטליק עודד היה הקשר הישיר ובזמן אמיתי עם השטח – ה指挥ים המבצעיים והמחזקים – "אכבע על הדפק".

דבריו של טליק

• **"האדם שבタンק נצח."**

• **"צנחן בעל משמעות פנימית גבוהה,** גם אם הוא רעב וחולצטו קרואה, מסוגל להלחם בגבורה ובדבקות. אבל שום טנק לא יוז, גם למשמענו נואם ציוויל נוקב, כשאין במקלו דלק, או כשרשותתו פרומה" (על הקשר שבין

אנשי השריון לאנשי היחסום)

• **"היום נצא לrisk את היד** שנשלה להchner את צווארכנו, שרינוינו ביבאו את המלחמה על עומקיה מהארץ ומהול, טליק ידע ללמידה מהר את עיקרי הבעיות והאיולצים, לנתח בהיגיון טכני ופרקטי את הפתורנות האפשרים – كالה שהוצעו וכאליה שהתגבשו בדיון – ולקבל החלטות. לא פעם היו הדינומים מתפתחים עמוק, רב, תוך כניסה ברמה לפתרומים אשר בדרך כלל אינםណונים בrama כמו של טליק, אבל לא הוא איש שיוותרו או ירשה "למרוח" בغال חוסר סבלנות או זמן. אחד היסודות המובילים היה הסקרנות והרצון ללמידה כל דבר וロンטי עד הסוף. מן הדברים החשובים שלמדו אנשי היחסום שעבדו במחיצתו הייתה

דברי פרופ' ירמי יהו יובל

...על שולחן הקפה בדירתו השוכנה בירושלים ראייתי ספר פתוח של אפלטון, ובצדיו דגם מודיק של טנק נושא ששימש עצוע לבנו

והלאה, גם אם וכאשר יהיה שלום. لكن נושא הביטחון ילווה אותנו ויימוד במרכז ההוויה שלנו, במרכז ההוויה הלאומית, עוד הרבה מאוד שנים.

... אני הייתי אומר שהמודל הסכמטי הוא לכואר פשוט: בתוך האזור על מדינת ישראל לשומר על ניטרליות מוחלטת ובמובן זה לא להתחבר לאינטראגיה האזרית ולא לנקטן עמדות ולהזדהות עם צד זה או אחר במתדים הפנימיים באזור, ואילו בעולם על ישראל להופיע כחלק ארגני מן האזור, להזדהות אליו לטוב ולרע ולחלק עם האזור את גורלו. אבל ביחד ומעל הכל, זהה לנו גם לא תמול, גם להיום וגם בשלב ההשתלבות, אם אי-פעם הוא יבוא. מעל הכל הקו האדור שעליו על ישראל להיהרג ולא לעבור – הוא לשומר על הרוב היהודי המוחלט בתוך ישראל. באמצעות גבולות סגורים, באמצעות ויזות, באמצעות הסמכות על עצמנו ולא לאפשר הגירה במסווה של עובדים, בכוכב, של הפלסטינים יכולים לעולם בזכות, בכוכב, של הפלתנסים מישראל: ולהתפנס משישראל. וכך אמר בספר: "הגבול הדמוגרפי חשוב אלף מונים מהגבול הגיאוגרפי". דרך אגב, מי שקרא את הספר, מבין שאני לא מצלז בעומק טריטוריאלי ואני אומר בפירוש: כל גבעה חשובה מבחינה ביטחונית וכל מטר חשוב מבחינה ביטחונית, אבל מדינת היהודים, ולא מדינה דילומית, חשובה יותר.

תא"ל (במיל') צבי אורובך, שהיה בעבר ראש מנת"ק

...ב além הדינומים שניהל עם מהנדסים זוטרים ובקרים של חיל היחסום, אנשי תעשייה (শর্বিম מהם יוצאי חיל היחסום) ואנשי אקדמיה מהארץ ומהול, טליק ידע ללמידה מהר את עיקרי הבעיות והאיולצים, לנתח בהיגיון טכני ופרקטי את הפתרונות האפשרים – كالה שהוצעו וכאליה שהתגבשו בדיון – ולקבל החלטות. לא פעם היו הדינומים מתפתחים עמוק, רב, תוך כניסה ברמה לפתרומים אשר בדרך כלל אינםណונים בrama כמו של טליק, אבל לא הוא איש שיוותרו או ירשה "למרוח" בغال חוסר סבלנות או זמן. אחד היסודות המובילים היה הסקרנות והרצון ללמידה כל דבר וロンטי עד הסוף. מן הדברים החשובים שלמדו אנשי היחסום שעבדו במחיצתו הייתה

טליק (מימין) וידידו הקרוב משה (מוסיק) גדרון ביום בו נפגשו לראשונה, בקיבוץ ניר-עם במלחמת העצמאות

נהרג. אולם, מיד עם כניסהו לתוך ח'י חשתי משפחה, חשתי אהבה. כמובן שבזמן הראשון לא הבנתי ולא ידעתי מה קורה, אבל כמו שלומדים ילד לכלת, כך הואஆז' בידי והוליך אותי לעבר התחלת השיקום. לא היה דבר שאמרתי או שלא אמרתי, או אולי רק חשבתי, ומיד היה מקבל התייחסות, טיפול ובourke עידוד. הייתה אבודה תרთית ממשמע עם שני ילדים קטנים, ואני חוותה שביעיר היהודי אני עצמי ילדה. ופתאום ידעתי שיש על מי לסתור, שיש משענת וחמה ואכפתיות. לאט לאט הפכו להיות חלק ממשפחתו הנפלאה, אורחים בbijtum החם של חגית וטליק ברוחות, באים בשבותות לביטם כאילו הוא בינו לבין תמיד מתוקלים בשמחה ובאור.

קשה לי להעלות על הכתב את תחשוטי העמוקות לפני האיש הנפלא זהה ואת אהבתיו אליו, لكن אסתפק במילים אלו. באהבה רבה,

מנואוה, שמית ואיתי קפלן

מבחן פיזית ולא מבחינה מוסרית זהותית, ושrok יעיקו עליה יותר עם הזמן ויכניסו אותה לסייעים קומיים, נוסף על הסיכון הזהותי. טליק, בקיצור, רוצה לשומר בכל מחיר על מדינה עם רוב יהודי, ועל חברה המסוגלת לבנות כוח לכיד ולמצאות אותו בעת משבר; לשם כך היא צריכה להילחם רק על ארץ אלה ולצאת רק למלחמות הכרה, ולא למלחמות כיבוש וברירה.

דברים שכתבה נאווה קפלן ז"ל, אלמנתו של רס"ן שמאן קפלן ז"ל, שנהרג במלחמת ששת הימים

חשתי משפחה, חשתי אהבה
בכל חוסר מזל יש גם מזל. והמזל שלי הוא טליק, איש חם ואוהב, איש נתינה בלי חשbon, נמצא בכל רגע, למרות עיסוקיו הרבים והחוובים (מדובר החל משנת 1967), חם, אוהב, מחבק וועוזר.
לא היכרתי את טליק אישית לפני ששמי

הכוח פועל ממפתחה, והאנשים שקל להם יותר מאחרים ליפול קורבן לפיתוי ולאשליה שבכח, הם ראשי הצבא ומנהיגיו (וכן רבים מהקצינים העוברים לפוליטיקה). טליק לא נכלל במניין זה אף פעם – גם לא בתקופת הסחרור הלאומי אחרי מלחמת ששת הימים. הוא ידע שהכח לא עינה את הכל, אלא הוכיח עצמו תלו בניתוב חברתי נכון, ומוגבל על ידי אופייה, מטרותיה, מוסדותיה המגדירים של החברה שהכח אמר לשרת ושותפה הוא נובע. יתר על כן, כוח יתדר-על-המידה מכשיל את עצמו ומגביר את הסיכון לבעליו: זה אחד הפרודוקטים של הכוח, טליק חקר והתעמק בהם.

... טליק צידד מתמיד בביטול השליטה הישראלית בפלשתינאים, ובכך שישראל תקצר את החזיות לגבולות המגדירים את זהותה הבסיסית ותגן עליהם בכל האמצעים (כולל הרתעה גרעינית), ובמקביל לא רק תחזיר, אלא ממש תיפטר מן המעמסה של השטחים הכבושים, שאין בכוחה לעכל אותם, לא

אלור (במלח') ישראל טל – אבוני דרך

(קורות חיים מפורטים ראה בכתבבה "פרס ישראל לישראל טל" בגילוון זה)

דרגת אלוף ב奧טובר 1965.
יוני 1967: מלוחמת ששת הימים: מפקד "אוגדת הפלדה" שהביבסה את הצבא המצרי בצפון סיני והגיעה לתעלת סואץ.
מרץ 1969 – ינו' 1972: ראש מנהלת תכנית הטנק (מנת'ק) במשרד הביטחון.
ינואר 1972 – מרץ 1974: ראש אג"ם וסגן הרמטכ"ל, כולל במלחמות יום הכנופים.
נובמבר 1973 – 16 בינוואר 1974: בהతהשה לאחר מלחמת ים הכנופים: מפקד חיזית הדרום בנוסף לתפקיד סגן הרמטכ"ל.
מרץ 1974: פרישה מצבאה הקבע.
מרץ 1974 – אוקטובר 1975: אוניברסיטת תל אביב – הקמת המרכז למחקרים אסטרטגיים.
המשך ניהול הפיתוח והיצור של טנק המרכבה במשרד הביטחון.
13 בדצמבר 1974 – 14 בספטמבר 1979: שירות מילואים – מפקד גיס משוריין.
אוקטובר 1975: עוזר שר הביטחון ואחראי לפיתוח וייצור טנק המרכבה.
אוגוסט 1977: מינוי מיוחד לעליyi שיר הביטחון לחזור את תפקידו וארגון כוחות היבשה בצה"ל. בסוף 1977, הגשת דוח הממליץ על הקמת פיקוד כוחות היבשה (המפח"ש).
דצמבר 1979: חוזה לשירות בצבא הקבע, המשך תפקיד עוזר שר הביטחון ואחראי לפיתוח וייצור רק"ם.
מאי 1989: פרישה מצבאה הקבע.
1989 ואילך: עוזר שר הביטחון לעניינים מיוחדים ולפיתוח וייצור טנק המרכבה וכלי רק"ם.
דצמבר 1996: אלוף טל זכה לגילוי הקרה יוקרתי בטקס שנערך לבכבודו במרכז השוריון של ארצות הברית בפורט-זוקס, ובו נקבעה חתימתו על "קיר מפקדי השוריון", לצד תמונות הגנרלים פטו ורומל.

פרטים נוספים אחדים

כאשר הוחלט להוסיף דרג עוצבתני נוסף בצבא היבשה הוטל עליו, במסגרת שירות המילואים, להקים מפקדת גיס (קורפוס) והוא והאלוף אריאל שרון היו למפקדי שני הgiיסות הראשונות של צה"ל. בשנת 1975 פרש מהאוניברסיטה ומונה לעוזר שר הביטחון. בשנות 1977–1975 הוטל עליו לבחון את ארגון ומבנה כוחות היבשה בצה"ל ולהמליץ על התאמתם וארגונם לקראת שנות ה-80. בדוח שהוגש בסוף אותה שנה המליאץ, בין השאר, על ביטול המבנה החקילית ועל הקמת פיקוד ייעודי "מפקדת כוחות השדה" (מפח"ש). חזר לשירות קבע בצה"ל (1979) והמשיך לכחן כעוזר שר הביטחון ואחראי לפיתוח וייצור ה"מורכבה" וכלי רק"ם אחרים. בשנת 1987 מונה על ידי שר הביטחון לראש ועדת לבדיקת התעצמות של חיל הים והמליאץ להציג בסט"לים "ער" 5 ו"בצוללות" "דולפין". ב-31 במאי 1989 השתחרר משירות קבע ומאז המשיך בתפקידו כעוזר שר הביטחון ואחראי לפיתוח וייצור רק"ם.

תאריך לידה: 13 בספטמבר 1924
מקום לידה: ישראל
השכללה: תואר ראשון בפילוסופיה ומדעי המדינה, האוניברסיטה העברית בירושלים.

אותות הוקרה:

- * פרס ביטחון ישראל – 1961.
- * פרס ביטחון ישראל – 1973.
- * יקיר העיר רחובות – 1970.
- * אזרח כבוד – מצפה רמון – 1990.
- * ד"ר לשם כבוד, אוניברסיטת בר-אילן בנגב – 1991.
- * פרס גיגאל אלון למעשה מופת חלוצי – 1996.
- * פרס ישראל על תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה – 1997.
- * פרס שלמה בובליק, האוניברסיטה העברית בירושלים – 2001.

שירותות צבאי:

פבר' 1942 – ספט' 1946: בצבא הבריטי בדרגת סמל ביחידות הבאות: רגימנט הבאפס.
1946 – 1947: הרגימנט הפלשטייני, הגדוד השני.
1947 – 1948: החטיבה היהודית הלוחמת (החי"ל).
(The Independent Jewish Infantry Brigade Group) שירות בארץ ישראל, במדבר המערבי, בחזית איטליה ועם הצבא הבריטי על הריין.

- 1948 – 1949:** מליחמת העצמות: שירות בהגנה ולאחר מכן בצה"ל עד דרגת רס"ן, בתפקידים הבאים:
  - א. מפקד כיתות ומחלקות מקלעים בינויים.
  - ב. מפקד פלוגת חי"ר.
  - ג. קצין מבצעים חטיבתי.
  - ד. קצין קישור של מחלקה המבצעים במטכ"ל.
- 1949 – 1950:** מפקד גדוד חי"ר בדרגת סא"ל.
- 1950 – 1951:** מפקד בית הספר לחיל-הרגלים.
- 1951 – 1952:** ראש מטה פיקוד ההדרכה במטכ"ל.
- 1952 – 1953:** ראש מחלקה אימונים באגף ההדרכה במטכ"ל.
- 1953 – 1954:** ביה"ס לקצינים בכירים באנגליה.
- 1954 – 1955:** מפקד בית הספר לקצינים בדרגת אל"ם.
- 1955 – 1956:** מערכת שני מפקד חטיבת חי"ר בקרב אבו-עגילה.
- 1956 – 1957:** מערכת שני מפקד חטיבת חי"ר בגדוד ה-10.
- 1957 – 1958:** סגן מפקד גיסות השריון.
- 1958 – 1959:** מפקד בית הספר לקצינים בדרגת אל"ם.
- 1959 – אפר' 1960:** סגן מפקד גיסות השריון.
- אפר' 1960 – ינו' 1964:** א. מפקד חטיבת השריון 7.
ב. עוזר ראש אג"ם במטכ"ל.
ג. ראש מטה פיקוד הצפון.
- אפר' 1964 – נוב' 1964:** סגן מפקד גיסות השריון (פעם שנייה).
- נוב' 1964 – מרץ 1969:** מפקד גיסות השריון.

עם השריון לאורר כל הcano

צריח לא פואיש
מ"מ 30/25

עמדת נשק
מ"מ 7.62

מענ"ק - מערכת
עוז לניהול קרב

"מקול" - רדיו
טקטיק Tag'at "וק"ם

מערכת גליי לזרעה

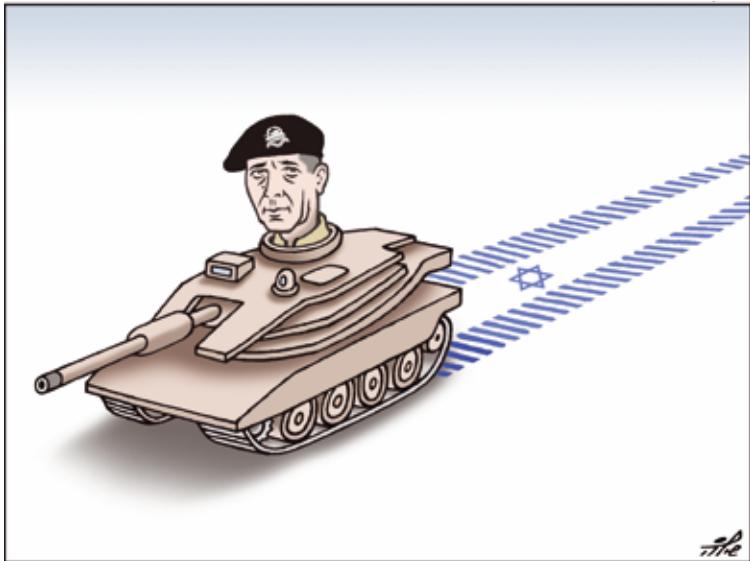

מטען עזר

משה ארבעה עשרים שאלביט מערכות מביאה את
חזית הטכנולוגיה לשדה קרב הבישה המודרני
להבטחת יתרונו המבצעי והתקשובי של החיל.

אנו מצידים את טנקיו השריון במערכות מתוחכבות
לבקרת אש ובקורת ציריך, מערכות התרעה והגנה
רכה, מערכות ניהול קרב ומערכות "תומכות חיים",
המסבסות את כוח המחץ של החיל.

אלביט מערכות מברכת את חיל השריון על שיטוף
הפעולה ההדוק ביניהם למען ביטחון ישראל,
ומאחלת למפקדי ולוחמי החיל שנה טובה ובטוחה.

ציור של הקריקטוריסט השריון סא"ל (במיל') יעקב שלה

האלוף ישראלי טל הובא למנוחות ברחבות

אלוף במילואים ישראלי טל הובא למנוחת עולמים ברחבות, ביום 12 בספטמבר 2010. בין הסופדים לו היו נשיא המדינה מר שמעון פרס, שר הביטחון מר אהוד ברק, הרמטכ"ל רב-אלוף גבי אשכנזי, ראש מנהלת המרכבה תא"ל ירון לבנת, אלוף (במיל') חיים ארץ י"ר עמודת יד לשריון ונכדתו גלי בר

ושותף אחראי בצמרת הקובעת. סקרנותו הייתה חובה כהיבת עולם: פילוסופיה, היסטוריה, מדע וכמוון תורת הלחימה. היה בו צימאון לדעת, סבלנות להתאמן, ומהירות להכריע. הלא זה גורלו של חיל. בהתאם ימים ו寥寥, להתקונן שבאות וחודשים כדי לנצח בקרב שלפעמים נמשך לא יותר משעות ספורות. הוא דדק בשנייהם. בהכנות לעומק בהכרעות במהירות. הוא למד את המפה כפי שabboתו למדו דף גمرا. והוא הכין את חיליו – שהיו גם לחסידיו – להרחק ראות ולשקל כל צעד מידי.

תרומותיו למדינה הייתה סגולית, מקורית. אהבתו לצה"ל הייתה מלאה, שלמה. הוא לא הטיל ספק בכך שעוצמתו של צה"ל היא עצומה

מן הסתם הטנק הטוב שבעולם. טילק היה שריון בלב ובנפש. הוא סבר וגם הוכיח שהמכבה הגדולה והכבד הזה מסוגל להיות קלת גיגים ומכה בשרשאות, ושבוכחה להתחזוד עם חמוקי השטה ומהמורות הטבע, ושיהיא יודעת להסתחר בשטחים מותים ולפוגע בגיסות חימם. הוא בנה טנק שמסוגל גם לפרוץ ווגם להגן על הלוחמים שבתוכו. השריון נראה בעיניו כוח המסוגל לייצור הפתעה, לבצע תמרון קטן ותמרון גדול, ולהביא תוכאה איקונית מול מסה כמותית וудיפה.

הוא היה חיל של חיילים. ומפקד של מפקדים. הוא ידע להטיל על עצמו משמעת ברזל והפעיל מרות טבעית על פקודי. הוא לא התנסח; הוא לא התקפל; הוא לא זלול ולא מחמסת מפקדי השריון הטובים שבעולם. הוא היה גם היחיד ביניהם שידע לבנות טנק.

דברי נשיא מר שמעון פרס

טלק היה כצוק סלע עתיק יומיין, שכורה ביחסוני ושיקול מוסרי עשווהו לבקשתו אחת. הוא היה נועז די כדי לפקד על מערכת קשה. הוא היה חכם די כדי להזירם חדש לקים. אישיותו הייתה גדולה דיה כדי לעמוד במבחנים גדולים. הוא ידע שאט הקרב צrisk להכריע בשדה המערכת, אבל גם ידע שגזר דין של הקרב יונתן במשפט ההיסטורי. ועל כן שקל היטב מתי לפנות להדק האסטרטגי ומתי להפעיל את הניצחה האינטלקטואלית. בישראל הוא היה אהוב וערץ. והוא היה גם נערץ מעבר לגבולותיה. הוא נחשב לאחד מהחמשת מפקדי השריון הטוביים שבעולם. הוא היה גם היחיד ביןיהם שידע לבנות טנק.

נשיא המדינה סופר לאירוע ישראל טל. צילום: סטיל ריזנבלד, דיד לשון

אני זוכר עד היום את הרעד שהמלחמות הללו העבירו בלבם ובultimo שידורתם של לוחמיינו, ערב היציאה לקרב, שבו למחרת היום נדרשו הם עצמאם לבדוק אל תוך כל אותן גורמות הפעולה שטליק כונן ודרש.

במלחמת יום הכיפורים, בסגנון הרמטכ"ל וראש אג"מ, ולאחריה בחזית הדרום, תרם טליק רבות להישג המופלא, אם גם כבד הדמים. זכיתי לראותו מקרוב שוב, והিירוננו המקומות פתחה לי לרגעים צה/or אינטימי משחו אליו. נדמה לי שלא אטעה אם אומר שאותות המלחמה הקשה היהיא ועשרה ימיה הראשונים היו אותו מאז בכל ימיו.

טליק מעולם לא השתרור מעול הביטחון, גם אם סיימ באופן רשמי את פרק השירות הביטחוני – הוא המשיך בעשייתו הברוכה בכל תחומי הביטחון – מחקר ופיתוח, תשתיית תעשייתית, הגות אסטרטגית, חניתת קצינים צעירים שנראו לו מוכשרים וمبرיחים, ומורשת השרים, כמובן. שמו נודע למרחוק בכל קצוות תבל – בארצות הברית, באירופה, בדרום אמריקה ובאזור הרחוק.

ಯוטר מכל, זהה טליק בעשרות השנים האחרונות עם טנק המרכבה – יצרת מופת שהוגה מיד לאחר שששת הימים, מכוון מלחמה שמושבota בה עשרות הברקות קונספטוואליות

מלוחמת השחרור ועד מלחמת יום הכיפורים. כך, בקשרו על פריצת הדרך לירושלים, דרך "מבצע חורב", "מבצע עובדה" ולחימה עם חטיבה 7 ב"עشرת הימים", ושנים לאחר מכן כמפקד בכיר ב"מבצע קדש", טליק פיקד על חטיבת ח"ר בקרבות באבו-עגילה.

גולת הכותרת ושיא פעולתו כמפקד שדה הייתה במהלך מלחמת ששת הימים. בקצין צעיר נפלחה חלקה הזכות לאחטראף לאוגדה שבפיקודו, בצוות רפיח בוואה עלת סואץ. הייתה זו שעטו הגודלה של טליק, שדרה קדימה בראש החבורה המופלאה של החשובים בצריח, תוך ניהול כמה מהמכרעים והקשים שבקרבות המלחמה ההיא במרחבים העצומים של סיני. צה"ל כולו קטר או את פרי עשייתו של טליק, אשר בונה את השריון ככוח מנצח מהמעלה בוטח בעצמו ונכוון לקרב, "אג'ורף פלאה" שאיננו יודע מעוצר.

ואלו הדברים שקרו לו לחמייו מפיו עבר היציאה לקרב בששת הימים, בפקודת היום: "היום נצא לrisk את היד שנשלחה לחנוק את איטליה. כבר אז החל לעסוק במוכנות ירייה ובמקלעים כבדים, ביטוי לחושים הטכניים שהיו בראשו ובकשות אצבעוטויו. רצה בו. היום יכיר מדבר סיני את תנופתה של עוצבת הפלדה" והארץ תרעוד תחתיה."

ההיסטוריה וההיסטוריה עליו היא יומית וחולפת. טליק היה כאח ורעה לי. וכשופרדים מרים, לא נפרדים מהרעות, היא מוסיפה לנשום ולהתהלך בתוכנו, ולהפיץ מבושמה. חגיית הירקה, לבנו איתך.

דברי שר הביטחון, אהוד ברק

ערב ראש השנה החל לעולמו אלף במילאים ישראל טל – טליק. ספרא וסיפא, פורץ מסגרות במחשבה וקנאי קפדן למשמעות, מסגרת ומרות. עשוי מפלדה. אחד ממקדי צה"ל הבולטים והמשמעותיים בתולדותיו, ועל כל – איש מחשבה, חזון ומעשה. טליק זכה לראות בימי חייו את התגשומו של החזון שלו, ובדרך מרשים בה המציגות של יציריו כפיו ורוחו עולה על כל דמיון, אפילו על הדמיון שלו.

סיפורו חיו של טליק הוא סיפור תקומה, עצמאויה ושבוגה של ישראל. בן מחנים שגדל והתחנך בבארטוביה, בגיל צעיר התגיס לצבא הבריטי ונטול חלק בקרבות על אדמתו לצבאותו. כבר אז החל לעסוק במוכנות ירייה ובמקלעים כבדים, ביטוי לחושים הטכניים שהיו בראשו ובקשות אצבעוטויו. פיקד והוביל לוחמים בכל מלחמות ישראל,

טליק, על תרומתו למדינה, לחברה ולצבא נאמר, ועוד ייאמר, רבים. חיות את חייך במנעד רחוב, רחוב מaad: הוגה דעות ופוליטיקן, הומניטט, מחד; ומאייד – לוחם עז נש המוביל את כוחתו לקרים ולניצחון. מדגיש את עקרון הפשטות וחוכמת הcapeים המתגלה בדמונו של אברום הנפה מבאר טוביה ובעונה אחת זו איתנו בקצת הטכנולוגיה ובשלובה בעmericatioו המתקדמות של הטנק. רגע יורד אל הקומה השניה, לשלכת השור להתייעצות בענייני ביטחון המדינה ובמשנהו – חזר לדין על לחץ לזרה, או על הצורך לבדוק ברגע בזקוקם. ריאלי ורצionario שרגלו נטוות באדמה ועם זאת מציב לנו גבולות שכמעט ואינס בניהשה. "השניים הם הגובל", כך ציווית עליינו להנין את דור המהנדסים הצעירים העוסקים בפיתוח המערבות. נוקשה וקפדן, העומד על קוצו של כל יוד ומטייף למשמעת ברזל, אך עניינו צוחקות, בהומור ובציניות וליבו יצא אל הקצינים הצעירים העומדים בפניו, יראים, ומציגים לו פתרונות.

טליק, הייתה דמות ציורית, מוכר, נערץ, מבוקר, חושף לעניין כל. איתנו, אנשי המרכבה – קלקף לבטים ומחשבות אינטימיים, יומיומיים. פקדת עליינו לחשוב, לפרוץ בבלות, לבדוק הנחות יסוד ולבדק שוב. לנשות, להען, להMRIIA. וברגע האמת – לדעת להחלטת, לחזור ולהתור להשתתת המטרה – מערכת מבצעית המופעלת בידייהם של לוחמים.

הЛОחים, הוצאות שמנצח, "האדם במרכז" – כך זה כריגל אצלך בגישה העקרונית, הפילוסופית, לתכנון, אך גם במרכז הפיזי – מרכזו של הטנק שכל מרכיביו סדרות סביב הוצאות ותורות להגנה עלי. ערך האדם, ערך החיים תמיד עליון ודורות של מתכננים חונכו לבחון את רעיוןיהם באמצעות קרייטריוון זה. מי שפספס, והיוربים אלה, קיבלו מנת תורה סדרורה, הכרוכה בחוכמת שוריונאים: "אין פגעה בפצע ראשון", ונשלח לבצע סיבוב נסוף. ומה הרבה הייתה השמה כשהיינו עוביים, סוף סוף, את המבחן.ומי כמנו ידע שרצתית, קיווית, שנצליח לפגוע כבר בפצע הראשון. הלווחמים ואנשי האחזה, אנשי החימוש, במרכז. כך הטעפת לנו ושלחת אותנו, מהחרמון ועד אילת, לגודדים ולחתיבות, להקשיב וללמוד, ללמידה ולתקן.

בדברין בעת מסירת הטנק הראשון אמרת "טנק טוב". רצית יותר. אנו, הקשובים לסמיניקה, יודעים שהoggת אותו היום את העצמות שהושגה, אולם ליבך וראשך כבר היו בעודי – בטנק המושלים אליו תחתור שנים ארוכות, תחליף ותיתן בו סימנים, תסדרו ותמציא מחדש. עדין אנו חותרים ללא לאות. טליק, בעשור השני האחרוניונו אנו לצדך במאבק האישני, הפרטני. באים להתייעץ, ובמבטיהם בחשש ובתקווה, מחשפים כל סימן שיעיד על התוצאות. בפניכם

בלתי נפרד מהתשתית המקצועית והערכית שלילה גדולה, ולויותה שלבים שונים בשירותי הצבאי. אל "טליק" האדם התודעתי מקרוב בסדרת מפגשים שהיו לנו עם כניסה לתקפיך מנכ"ל משרד הביטחון. עברי, מפגשים אלו היו בבחינת שיעור יחיד במינו, לא רק בתפיסה של כבוד הוגה דעות, מושג של לוחם ובעוצמה של צבא ושל חברה.

תורתו והידע העצום שהעביר לי, היו לחلك בלתי נפרד מ"ארצם הכלים" שנשאתי עימי גם לשירותי כרמטכ"ל, והוא מלוהו אותו גם היום בגיבוש בנין כוחו של צה"ל, ובמהלכים הרבים שאנו מקדמים למען ביטחונה של הארץ זו.

"טליק", מהמקום שבו אתה נמצא כעת, אני

מקווה שאתה מביט לכאן היום ורואה דורות שלמים שללוחים שבאו להוזות לך. אני מקווה שאתה מביט ללחמי השירין שהגיעו ללוות אותך בדרך האחורה, ואלו אלו שמכובותיהם דוחרות בשעות אלו בכל גבולותיה של הארץ שכח אהבת. חובשי הכותות השחורות ושירות הפלדה המובילות אותך – הם עדות למפעל חייך ולתקומתו של חזוןך.

לנו נותר רק להבטיח לך, ולכם בני המשפחה, שהחזון המופלא הזה ייסיף ללוות אותנו במעלה הדרכך, ויסיע בניות מרכבתו של עם ישראל לאזרור מבטחים.

ישראל אפס תשע חמיש אלוף 30995

ישראל טל – לוחם, מצבי, גיבור ישראל.

בשם צה"ל השואב השראה מדמותך, אני מצדיע לך היום ומבטיח כי נסיף לך את דור העתיד של לוחמינו לאור המופת שהוורתה אחיך. נוח בשלום לוחם, נוח בשלום חולם.

דברי ראש מנת"ק תא"ל ירון לבנת

"טנק המרכבה הוא טנק טוב, כי איןנו פרי הנדבה, המענק וההלוואה. הוא לא נפל לידיינו בחינוך כפרי עקר, הוא איןנו סתם עוד כל מלחמה שמחזק את הביטחון, הוא מלחיף היבוא, הוא טור הזכות, הוא טנק טוב כי איןנו פרי החיקוי וההתבטלות העצמית. לוחמי השוריון – הוא טוב, עין כי הוא מופעל ומונע בידיכם!".

בדברים אלה, סיכם האלוף במילואים ישראל טל את טקס מסירת טנק המרכבה סימן 1 והראשו לחיל השוריון באוקטובר 1979.

המפקד, טליק, רבים וראים בכך ראשון, אב ומנהיג – משפחתן, אינטפור החולמים, הפסיכומים ומשפחות החלילם בהם טיפול כל חייך, דורות של אנשי שריון, שורות של לוחמים שאיתם הובלת לקרב, התעשיות הביטחונית – "כחול לבן", שבהן כל כך התגאה, וגם אנו – משפחת המרכבה – מראשי הפרויקט לדורותיו, עבור במנהדים ובטכנאים ועד לעובדי הcapeים הבוגרים בידיהם את הטנקים והנמרים לצה"ל.

וטכנולוגיות, יצרי מוחו הקודח תמיד. מערכת השק בחזיטת הטכנולוגיה העולמית, אשר מזכיבה מעלה הכל את האדם, ההגנה עליו, ויעילותו בקרב. המרכבה לדורותיה וגזרותיה היא עמוד השדרה על עצמת האש, התמן והמיון של עוצבות היבשה שלנו, גם היום ולעתיד לבוא.

ישראל טל הוא מבכירי בניה, בונה, וולמייה של הארץ. נוכחותו בצמרת צה"ל ובצמרא העשייה הביטחונית לאורך שעורות שנים הולידה תרומה אדירה, לא רק בכל הקשור לעליונות הצבאית, ליתרונו האיכותי ולעוצמה הכוללת של ישראל, אלא בראש ובראשונה לחותם האנושי שהטביע לאורכך דרכו במאות אלפי האנשים, מפקדים, לוחמים ואזרחים, שהירתו תחת פיקודו או עבדו עימיו וספגו ממנו ערכיהם של חתירה לשלהם, משמעת עצמית קפדנית, יצירתיות ותעהה, ובעיקר את הרוח והכוח של אחדות פועלה, בכל מקום ומול כל מבחן, בשגרה, בסדנה ובשדה הקרב. הייטליך כל התוכנות הללו ארגות באנושיות, בראש חקרן ודעתן, לב חכם ורחב, ואהבת אדם לאין קץ.

אנו נפרדים היום מטлик, אך פירות עשייתו והזנו ימשכו לתروم לביטחון ישראל לדורי דורות. אנחנו זוכרים אותך, טליק, וזכרך איתנו לנצח. הי זכרך ברוך.

דברי הרמטכ"ל רב-אלוף גבי אשכנזי

באתה לכאן היום כרמטכ"ל, כלוחם לצה"ל וכאחד מלילינו אזרחים בישראל שעיל חייהם לחמת, הקרבנות וניצחון; באתי לכאן כדי להזות לך, האלוף ישראל טל, אדם, לוחם ומפקד, ממעצבי רוחך של צה"ל ומאדריכלי כוחו של חיל השוריון, אשר במשך למשך למדינת ישראל ורשם עשרים ניצב בחפק'ך של מדינת ישראל ורשם פרקי מורשת רבים בספר גבורותיה.

טנק המרכבה שהיא מפעל חייך, "טליק", הבניין מלא פחות ממיליאן וארבע חלקים שוננים, יכול ללמד הרבה על דמותך ועל האדם שהיית, שייחוך אותך, על הנוקשות, שמאחורה ניצבה אהבה גדולה ללוחמיך ולהתמדה שבזכותה פלשת על פלחת הנחישות וההתמדה שבזכותה פלשת את הדרכך והפכת את החלום למציאות. צירוף התוכנות הללו עשה אותך לאיש חזון המסוגל לע考ר הרים, להציג על יעד ולהגעה אליו; אדם הנחשב לאחד מלוחמי השוריון הגדולים בהיסטוריה המודרנית, ובבודאי מר שריון הישראלי.

באופן אישי, אני נפרד היום מkeitן שכמו רבים מבני דורנו נשאתי אליו עניינים כנען וחייב צער, והתחנכה על מופת פועלו כלוחם ומפקד. דמותו של "טליק" הייתה חלק

אתר יד לשוריון יהיה מצבה חיה לזכרו.
יהי זכרו ברוך.

דברי גלי בר, נכדו של אלוף ישראל טל

סבא אהוב שלי,
הנה אנחנו אחריו, אחרי כל כך הרבה שנים
שהחפץ מהפרידה לא מש בהם לרגע, רק לבש
צורות שונות – פעם כ"רעש רקע" שנוכחותו
מושגעת בתוך שגורת היום יום, מלאה בתקווה
ילדיית שאותה הכל יכול תישאר חסין לעד, גם
בפני הבלתי נמנע והודיעו מראש; ופעם מבילה
כפחד המצליח לתבעו את מלא תשומת הלב,
כשל מי שהולכת לה יותר לבדה בעולם, אלא
המעטפת הבטוחה כל כך שהייתה לאורך כל
השנים.

ועכשיו אחריו, אתה שם ואני כאן, מנסה
لتאר במילים את הריק שעדיין לא לגמרי
נתפס ואת תמנות הזיכרון שעולות באופן
מעורב בראשי.

סבא יקר שלוי, מיותר לציין איזה מקום ענק
תפסת בחיה מגיל צער מואוד, נכון שמקורב
אלוי ואני מניה שוגם אליך, נכון שמהירה לדעת
את עומק הקשר שבינוינו והיחידיות הרבה שלו.
מאז שאני זכרת את עצמי, רחובות הייתה
בית שני עברי במלוא מובן המילה. סופי שבוע
ארכוכים הייתה מבלא איתך עם סבתא, אפופה
בריחות תשษלים שמילאו את הבית, מטילת
איתכם במרחבי השדות של באר טוביה שכה
אהבת, מרווחת לשיחות ארוכות שקיימו
בינינו במהלך נסעה באוטו, על פילוסופיה,
אסטרונומיה ופיסיקה, או בלילות ארוכים
בסלון כושיתית נרדמת על הcorsese של קול
הויכוחים הלווהים שהרעיד את סיפי הביתי,
הבית שהממה תמיד מחברים קרובים וטובים.

הנוכחות שלך הייתה כל כך עצומה, לא
רק בקשר היום יומי שלנו שמלואה אוטית מאז
היויתי לך, או במפגשים השבושים הקבועים
בימי ישיני שהתקיימו עד לא זמן. הנוכחות
שלך הייתה מוגשת בכל דקה ודקה, היכן שלא
היהתי, בזמינות הבלתי מותפשת לך, בניתנה
ללא גבולות ובאהבה האין מושעת איתה תמיד, בכל
עליל. הייתה עבורי משענת איתה תמיד, בכל
רגע, בכל צומת דרכים. תמיד יכולתי לפנות
אליך, לשחר ולהתיעץ איתך ולהתפעם כל
פעם מחדש כיצד אתה מצליח לנעת בלב
הדברים, מעבר לידע הנרחב, לאינטלקט החד,
או למחשבה הנחרצת, מבין מיד את הדינמיות
הุดיניות, שזרות לעתים במצבים מורכבים,
ומוסף עוד רוב חדש של רגשות מיוחדת של
מי שמכיר את החיים ואת נפש האדם.

ואסיים בציוט של המשורר היהודי טאגור
שאטו כך אהבת: "בבוא אליו המות וילחש
לי 'מלאו ימיך' אמרה נא לו: באבה ימי עשתי
ולאזמן בלבד! ובשאלו: 'שיריך – היחיו אחר
מוות?' ועניתי: 'זאת לא אדע; אך זאת אדע,
זה"

הרמטכ"ל רב-אלוף גבי אשכנזי מניח זר על קברו של אלוף ישראל טל. ססיל ריזנפלד, יד לשוריון

טליק כיצד צריכה להיות מערכת ההכשרה
והإيمان של חיל השירות. להתייחס בכבוד
לחיל, לטנקיסט, לשמור על כבודו ועל זכויותיו,
ולוזוד שהוא מקבל את האימון הטוב ביותר
שמכךיר אותו לנצח במלחמה.
כאשר גיבש האלוף טל את עקרונות מבנה
המורכבה הוא קבע את העיקרון של "האדם
במרכז החומר". בשלוש מילימ"מ אלה הגדר
של מערכות הטנק חייבות להשתתף בהגנה
על הצוות בזמן הלחימה, גם אם יגיעו תוכנות
אחרות של הטנק. בזוכות החלטה זו ניצל
ఈיהם של שרויינאים רבים.

במלחמת ששת הימים כמפקד אוגדת
הפלדה, בתדריך שנתן למפקדי האוגדה בערב
המלחמה, אמר: "עכשו אני הולך להגיד זהה
חמור, אך אין לנו ברירה אחרת. הקרב הזה
יהיה קרב לחים ולמות. כל אחד יסתער עד
הסוף ללא התחשבות באבדות. אין נסיגה,
אין עצירה יש רק הסתערות קדימה. רק
לאחר שננצח בקרב הראשון נשתדל שהקרבות
הבאים לא יהיו קרבות שחיה".

יחידות האוגדה פעלו בדיק כפי שתודרכו.
كمפקד בשדה הקרב, הוא לחם תמיד עם הכוח
המוביל, שרה ביטחון בפקודיו וידע למצות
את המרובה מהכו שעד לרשותו, והוביל את
האוגדה לניצחון.

האלוף טל ייחס חשיבות רבה להנצחת חיל
השריון, לשםירה ולימוד מורשת השריון. הוא
היה בין ההוגמים והמקימים של אתר יד לשוריון
בלטרון. טлик התענין והיה מעורב בפעולות
המתבצעת באתר עד ימי האחרון.
האלוף טל יזכור בהיסטוריה של עם ישראל
וזה"ל כדמות שתרמה ובוט לביטחון ישראל.

ובהתבטאותיו ראיינו ושמענו בחודשים
האחרונים את האכזבה מגוף. במלחמות
עם אנשי הפרויקט הייתה שונה. בערב ראש
ה השנה לפני שנה, שלושם שנה לאחר אותו
היום שבו מסرت את הטנק הראשון, קפוץ
ארגוני והרשות, כרגיל, כאילו כלום, ב قوله:
"אם ישאלו אתכם, המהנדסים הצעירים, بما
אתם עובדים, ענו: אנו, בידינו ממש, בונים את
ביטחונן המדינה!".

טליק, המפקד, ארבעים שנים קשווים, מרגשות
ומורתקות אנו פועלים בצלו של ענק ובנפשנו
חוותמו במדינה, בצבא, בשוריון, בטנק ובൺשו
– אנשי משפחת המרכיב. אנו מוצאים לשמר
כל משמר – על הרוח, על התורה הסודורה, על
עקרונות היסוד, על הפרויקט, על הטנק והנמר,
על האדם. בשם כל משפחת המרכיב אני מצדיע
לך טлик ומבטיח: לך נעשה.

דברי אלוף (במיל') חיים ארכ' י"ר עתותת יד לשוריון

לוחמי השריון לדורותיהם נפרדים היום
מאלו טל, מפקד, מנהיג ומורה דרך לכלנו.
פונים רבים היו לטליק. מפקד נעraz, אסטרטג
שהיה בין מעצבי תורת הביטחון של מדינת
ישראל וצה"ל, האב הרוחני של שרויינאים,
חתן פרס ביטחון ישראל ואבי המרכיב. אך
המאפיין המרכזי באישיותו היה יחסו ודאגתו

לאדם. לחיל, לפצוע, ולמשפחות השוכלות.
טליק הקדים את מלוא התשומת הלב, הזמן
הדורש והאמצים, כדי לסייע לכל אלה אשר
שימלו מוחир אישיי כבד במלחמה. למטרה זו
גייס גם את רعيתו חגי ועת ביתם ברחובות.
באmericה "האדם שבטנק ינתח" – קבע

טליק על המאמר וביקש להיפגש אתי במשרדו בקריה בתל אביב. האמת שהייתי נפעם, על מה אוכל לדבר עם האלוף ישראל טל? מה אני ומה כישורי מולו, אבל לטליק לא מסרבים. קיבלתי את הזמןה ולאחר מספר ימים התקיבתי במשרדו בקריה. פגשתי שם אדם מבוגר יותר ממה שזכרתי מימי הצבא, מעט מתתקשה בדיורו בغالיל אירע שעבר, אבל צלול ובהיר מחשבה. בתחילת השיחה הוא סיפר לי על עצמי: מסתבר שעשה "חקירה" עלי בעוזרת חברים ורצה להכיר את מי שתומך בטנקים שהוא גם דר באוניברסיטה, וגם אינו חושש להטעות עם גודלי המבקרים של חיל השריון. מעט אכזבה חשתית ב��לו כאשר נודע לו שאFIELD אני טנקיסט אלא בסך הכל "ח'רמ'"שניק שגדל בחיל השריון... אבל הוא נשאør גיבשתי את והיה לו ממש חשוב להבין כיצד גיבשתי את عمודתי. סיפורתי לו מעט על הניסיון האיש שלי במלחמת יום הכיפורים ועל ראייתי את חשיבות הטנקים במלחמה וגם לאחורה. בדיעבד אולי דוקא הייתה לא טנקיסט חזקה את עמדתי "הלא משוחחת". לאחר שסיפק את הסקרנות שלו לגבי מניעי סיפר לי על חוותו מלוחמת העולם השני, על פרויקט המרכבה, תוך שהוא מגדים את יכולותיו באמצעות דגם מוקדם של הטנק שהיה מונח לפניו על השולחן. ניכר היה שטנק המרכבה הוא "הביבי" שלו פשוט כמשמעו. הזכרתי לו הרצאה ששמעתי ממנו בעשרות וחמש שנים קודם עת הזמן להרצאות בפני קורס מ"פים שהייתי חניכו, וכמה התלהבות היהת בקורסו עת סיפר על מרכיבים אלו ואחרים של הטנק שהגה.

בסיום שיחתנו עמד על כך שיקראו למפקד פרויקט המרכבה (קצין בדרגת תא"ל) כדי שיכיר אותו ויעורוך לי סיוב במפעל הייצור של הטנק. כל ניסיוני למנוע את התיצבותו של אותו תא"ל לבוגדי לא עזרו, טליק עמד על כך וכל שנוטר לי להצטוף בכיסאי מבוכה. נפרדנו תוך שאני מביטה לו שאshall לו עותק מספרי "פלוגה י' בסופה" המספר על קורותיה של פלוגת ח'רמ'ש במלחמת יום הכיפורים ובו מוזכר בנו, קצין השריון יair, שנפצע באורח לחימת הפלוגה וטופל על ידי החובש הפלוגתי שלנו.

מאז הייתה לנו שיחת טלפון נוספת עניין ולאחר מכן פרצה מלחמת לבנון השנייה שהוכיחה (בדים לצעיר) שככל נבואות הזעם שלי התאמתו אחת לאחת.

בערב ראש השנה קראתי בהתרgestות על פטירתו של האלוף ישראל טל, מ"ר שריון, שדורות של לוחמים התהנכו על ברכיו ותורומו לביטחון ישראל היא כפי הנראה מהגדולה ביותר שזכה לה בודד בישראל.

•
יהי זכרו ברוך.

גלי בר, נכדו של טליק סופdet ל. צילום: סטיל ריזנבלד, יד לשוריון

בעיני התמונה היבשתי חשוב ורק באמצעותו ניתן להשיג הכרעה. לא התיעפתי להביע את עמדותיי בשנים שקדמו למלחמה לבנון השנייה בכל פורום ובכל הזדמנויות שرك ניתנה לי. לעיתים הרגשתני בקהלitra במדבר ולעתים כאוטו ליד הצעוק "מלך עירום" ואין שום.

העיתון דה-מרקר בסדרת כתבות בתחילת 2006 נתן במאמר למשמצ'ץ השריון ולתומכי הגישה בחוסר נחיצותו. איש חיל האויר שמדובר גורדון טען כי פיתוח והצטיידות בטנק המרכבה סימן 4, שאבוי מ몰ידי היה ישראל טל, הוא בזבוז כספים ויש להעבירם לחיל האויר. גם שלמה אראל, מפקד חיל הים בעבר, טען שיש להעביר את המשאבים מהצטיידות בטנק מרכבה לספינות של חיל הים.

מאמר התגובה של, לשם חתמי, שעורך העיתון נתן לו את הכותרת "לא צוללות ולא מטוסים - אלא דוקא טנקים", התפרסם בדה-מרקר ב-7 בפברואר 2006, במאמר שבכותרת המשנה שלו כתבתי: "לא כוח משוריין לא ניתן יהיה להבטיח ביטחון. בגין גורדון ואראל אני מאמין שהטנק בלבד אינו מספיק, ותפיסה הביטחון הנכונה מחייב שילוב של מערכות נשק ולא השענות על זרוע אחת בלבד".

בערב חזרתי לבתי וחיכתה לי הودעה שאים בשם ישראל טל מחהפש אותו ויצלצל מאוחר יותר. כמובן שלא קיורתינו בין טליק לבין משairy ההודעה. לאחר כשעה שוב צילצל הטלפון ביתי והתבקשתי לטלפון, לישראל טל המחהפש אותו. עדין לא ירד לי האסימון. רק כאשר ענית לשיחה ושמעתית את קולו המחוופס של טליק הבנתי שזכה לכבוד גדול, לשיחה אישית עם טליק. בשיחה החמיה לי

כיש ובשוררי מצאת את נצחין!" ואני אומרת סבא, אתה, את נצחך אצל מצאת! וסביר, גם בשם שני הנכבדים הנוספים של מתן ווילר, רצינו לומר שאנחנו אוהבים אותך וכבר נראה מתגעגעים...

לזכרו של האלוף ישראל טל, טליה - דר עפר דורורי

אני בן חמוץו של האלוף ישראל טל או אפילו פקדו ישר שלו. הבדלי הגלים בינוינו הם הבדלים של דור ויתר, אבל כמו הרבה חיל-שריון שמעתי את שמו ודמותו המרשימה נישאה בפי כל במלחך שירות הצבאי. היות ו Robbins וטובי החברים בינוינו הכירו אותו באופן אישי יסייעו על טליק איש הצבא, טליה השריון, טליק הממציא וטליק הפילוסוף. אני רוצה להתייחס לחוויה אישית שהייתה לי אותה לפני כארבע שנים וחצי.

השנה הייתה 2006 בתחילתה, בשעה שאמצעי התקשרות, עיתונות ו"מומחים" (מטעם עצמן) חבטו ללא רחם בחיל השריון, אני מאמין שהטנק בלבד אינו מספיק, ותפיסה יצרו תורות חדשות בדבר עליונותו של חיל האויר והוכיחו באירועים כי ההכרעה הצבאית עשו על ידי כוחות מיוחדים. היו אף שהגדילו עשות וטענו כי היקף הכוחות המិוחדים בצה"ל קטן ויש להגדילו ממשמעותית על חשבון הכוח המסורין. לאוירית ה"עליהם" הזו הצטרכו גם מפקדים בכירים בצבא, כולל אלה שנאלצו להתפטר לאחר מלחמת לבנון השנייה בغالל קוצר הראיה שלם וכישלון תפיסתם.

מכל מקום, כמו שהיא חיל במלחמת יום הכיפורים היו (וודין יש לי) עמדות אחרות.

תרומת התעשייה למערך השריון

360° של מיגון ושרידות, עוצמת אש וקטלניות.

ברכת התעשייה הצבאית לחיל השריון וצה"ל
בפרוס השנה החדשה

תעש
התעשייה הצבאית לישראל בע"מ

תא"ל (במיל') אשר לוי, מניה זר על קברו של אלוף ישראל טל

טליק - חבר ומפקד

טליק בחטיבה. בתקופה זו היוו עסקים בעיקר באימונים ובתרגילים גודדים וחטיבתיים, ובתקופה זו גם התפרסה החטיבה להגנה במבצע "רוותם", שבו באה לביטוי מוכנותה של החטיבה מבחינה מבצעית, אף כי כדי להימנע לא הגענו.

בימים והילוט הארכיים שבילינו ביחד, בתקופת שירותינו כסגנו שנשכח כשלג, למדתי להכיר מקרוב את טליק דרשו על אישיותו המורכבת – טליק המפקד המנהיג הדינקי הקפדן, בעל הקשר הטכני היוצא מן הכלל, היורד לפרטיטים עד הפסיק האחרון, ומצד אחר, טליק האינטלקטואל הבקיא בכתביו קלואזובייך ובഗותם של קנט ושפינואה, וקורא גלהב של ס' יזהר ועמוס עוז; ווותר מכל – את טליק האדם והחבר הדואג לכלום ומוכן לעזר מבעלי להתחשב בקשימים הכרוכים בכך.

בתקופת שירותו תחת פיקודו של טליק, בעיר כסוגנו, היו לנו לא מעט חילוקי דעת, אך לא היה يوم שלא למדתי ממנו משחו, ונשארכנו חברים עד ליום האחרון.

תא"ל (במיל') אשר לוי

מנהיגותו וסגנו הורגשו מיד. מנהיגותה שהתבטאה במשמעות ולא פשרה, בהקפדה על ביצוע מדויק בהפעלת הנשק והטנקים וטיפול נכון בתחום הכללים. נקבעו נהלים וככלים ברורים ומדויקים וסתיות לא נסבלו. החיכים תחת פיקודו לא היו קלים. המפקדים, מהמג"ד ועד דופן באופן הפעלה של המקלעים הצבאים, נמצאו בבחון מתמיד. טליק דרש תמסורת טוטלית לתפקיד, דרש אבל גםם קיימ בעצמו. לצד הנוקשות וההקפדה על חובות החילדרן דרש טליק להקפיד גם על זכויותיו. והוא זה פלא – תוך זמן קצר הפסיקו טנקים להיתקע, פרחו התקלות במקלעים ובתחתיים, טנקת הירי השתפרה, ויחד עם זאת כמעט נפסקו לחלוין הטרטוריים וההתעלליות ופחתו התקלות באימונים ואיתם פחות מסטר הנפגעים.

בתקופת כהונתי כמג"ד קלטנו בגודן את פלוגת הסנטורינויים הראשונה. תהליך קליטת הטנקים, הכנת המערך הטכני, בניית הצוותים ושינויו, העצים והפכו את השריון לקל המוביל של צה"ל. בעקבותיהם עברתי גם אני לשריון 82 בחתיבה 7 בפיקודו של דוד. זמן קצר אחר עם סיום תפקידי כמג"ד התמניתי לטగנו של

פגישתי הראשונה עם טליק הייתה בלילה חורף גשום וסוער ביום הראשון של מארס 1948. טליק שווה אז מפקד קורס למקלעים בינווניים, שהגיע עם 4 מקלעים לסיע לפלוגה שליב בהתקפה על הכפר Bir עדאס. לא הכרחי את טליק לפני כן, אך כבר אז התגלה כיווצא דופן באופן הפעלה של המקלעים הצבאים, שבאותם ימים היו יחד עם המרגמות 81 מ"מ את השתק הכבד של צה"ל. את סגנו עם שני מקלעים הציב על גג ב מגדייל והוא עצמו צעד עם שני מקלעים יחד עם הכוח התוקף והפעיל אותם אישית בסיעו ישיר לכוח המסתער. לא מעט כלים נתקעו בגל הבוץ והגשם, אך המקלעים של טליק פעלו ללא דופי.

לאחר מכון נפרד דרכינו. עם ההתרבותה הגדולה של השריון לאחר מבחן קדש עברו טליק, ברלב ודדו לשריון, שלושה מפקדים ששינו, העצים והפכו את השריון לקל המוביל של צה"ל. בעקבותיהם עברתי גם אני לשריון 82 בעקבות הכשרה התמנית למפקד גודן כך קיבל טליק את הפיקוד על החטיבה.

פִּינְתַּה הַטָּנָק

טוק המרכבה
סמן 4 - פאר
היצירה הטכנולוגית
ומבצעית, ותרומה
משמעותית ללחמת
היבשה של צה"ל

"פינת הטנק" בביטאון זהה תאפשר לקוראים לבחון את כלי הלחימה של חיל השריון, ולקרא על תורות הלחימה ודברים "מפי הגבורה"

תא"ל (במיל') איתן קינן-קאוול* / צילומים: מיכאל מס

- ניהול הפיתוח, הייצור והתחזקה – בהובלת מנת"ק בשילוב עם אט"ל, חיל החימוש ורפ"ט.

מאמר ראשון זה כולל דברים המתארים את שלושת גורמי המפתח הנ"ל: אלף (במיל') ישראלי טל, קצין השריון הראשי הנוכחי תא"ל גיאל סלביק, וראש מנת"ק הנוכחי תא"ל ירון לבנת.

שורשים - הקדמה

אלוף ישראלי טל (טליק) נולד ב-1924 בבאר טוביה, פרש מצה"ל ב-1974, מונה לעוזר שר הביטחון הממונה על פיתוח כלי הלחימה הראשי.

טנק המרכבה. פינה זו בביטאון תאפשר לכותב ולקרוא ללמידה ולהשဖע על הממדים הכלולים של מכונת מלחמה זו ואחרם מוחמים לכתוב ובוודאי לעין ולהעיר העורות.

כלי מלחמה יש לו בתבנית שבחרתי להציג שלושה ממדים שהם שלוש זרועות הנהול והביזוע, שהיוו בסיס לפיתוח וייצור טנק המרכבה:

- הגדרת צורן מבצעי ומטען מענה ארגוני ותקציבי – שהחל בהובלת עוזר שר הביטחון אלף (במיל') ישראלי טל (טליק).
- מתאר פיתוח של מאפיינים מבצעיים וסד"כ – בהובלה של קצין השריון הראשי.

מבוא

מדינת ישראל היא למעשה מעשה מעצמה המפתחת ומיצרת, לצורכי הביטחון שלה, מערכות נשק מתקדמות ללחימה ביבשה, באוויר, בחול ובים.

אנחנו בחיל השריון גאים בМОצה הדגל של עוצמת הנשק הקרקעי והוא כ謨ון הטנק. היצירה הנקראת טנק מהוווה איזון של כל לייה בין המרכיבים שמאפשרים לה לבצע את משימתה: כושר יצור אש, עבירות ושרידות. ההיסטוריה של תקומות ישראל בארץ מלאה באירועים שקדמו לצירה הסופית בתוצאות

坦克 מרכבה סימן 3

הרעין לפיתוח טנק במדינת ישראל עלתה בעקבות רכש ופיתוחים הודיעו על ביטול עסקת רכש וייצור מקומי של טנקים ה'יפטין' בישראל בראשית שנות 1970. שר הביטחון משה דיין אישר באוגוסט 1970 את פיתוח וייצור הטנק הישראלי החדש, וועוזר שר הביטחון צב依 צור (צ'יה) פרסם הוראת יסוד לפתח הטנק ויצרו. הוגדר שמנחתת תכנין הטנק (מנת'ק) שטילק עמד בראשה, תישא באחריות הכללת, כיחידה מטה צבאית בממשרד הביטחון. מנת'ק – כפופה לשער הביטחון באמצעות עוזר השר – טליק. בחיל החימוש הווקמה יחידה הנדסית שנקרأت רשות פתוח הטנק (רפ"ט) בכפיפות לمنت'ק.

התעשייה הישראלית שמייצרת את מרבית רכבי הטנק, מונה כיום מעל 200 מפעלים. טנקים המרכיבה הראויים, מרכיבה סימן 1, נמסרו לחיל השריון בשנת 1979.

坦ك מרכבה סימן 1

坦ק מרכבה סימן 2

מענה מאוזן מרכיבי הלחימה הבאים:
קשר יצור האש:

- יכולת פגיעה והשמנת מטרות בטוחים רוחקים בכל תנאי ראות ומזג אוויר ביום ובלילה, בעמידה ובתנועה ולמטרות נעות;
- קשר השמדה של מטרות מפוזרות, כדוגמת חוליות נ"ט;
- יכולת השמדה "סלקטיבית";
- יכולת שיבוש ומסתן מענה לאירועים נוספים;
- שימוש בנשק ותחמושת נוספת כדוגמת מקלעים ומרגמה, גם למטען סיוע לח"ר.

- עבירות:**
- קשר התגברות על מכשולי קרקע ומכשולים אחרים שנעודו לשיבוש תנועת הטנק;
  - קשר צליית שטחים שהוביל הגידרים בתכניות ההגנה שלו כבלתי עיריים לשוריון;
  - קשר העבירות של מרכיבה סימן 4 הוא דוגמה למענה לדרישות אלה.

– לא צריכה להיות חלק מפשרה זו. המיגון מאפשר לטנק לנעו בשדה הקרב הטקי בחופשיות ולשרוד בו. המשמעות – יכולת להתקרוב לאובי, כלומר שיפור הנידות, ובהתאם לשפר את היכולת לפגוע בו, כלומר שיפור עצמת האש.

ארבעה סוגים טנקים מסדרת מרכיבה נמצאים בידי צה"ל – מרכיבה סימן 1 שוטל חלק בלחימה במלחתת "שלום הגליל", ובעור דרך טנקים המרכיבה סימן 2, 3, 4 שוטלו חלק בלחימת לבנון השנהיה ובין המלחמות, בשבייאן מבצע "עופרת יצוקה".

קצין השריון הראשי – תא"ל יגאל סלוביק

טנק המרכיבה הוא כליחימה המאפשר ללחומי השריון להציג את מטרות המלחמה בשדה הקרב. טנק המרכיבה מבחינה מבצעית אמר לו הוו

התחמחות בטכנולוגיה של טנקים התחילה בזכות הניסיון שנוצר שנים קודם לכן בשדרוג מהותי של הטנקים שהיו קיימים בצה"ל קודם לכן, החל בטנק שרמן, עבר דרך טנק המגח והשוט, ולאחר מלחמת ששת הימים גם בטנק הshell ט-55 מתוצרת רוסיה.

הצד ההיסטורי צריך שישייך את החלום על יצור טנק ישראלי לאמבאים ומהנים נוספים בעם ישראל, ביניהם עמוס חורב – קצין החימוש הראשי מיד אחרי מלחמת סיני.

הטנק

עקרונות היסוד של תבנית הפיתוח של טנק המרכיבה הן:

- האדם במרכזה והחומר ערך מסביבו;
- תבנית הטנק תהיה פשרה של שתי תוכנות היסוד – ניידות ועצם האש;
- תוכנות היסוד השלישי – המיגון והשרידות

נסק אסטרטגיית כמו טנק – החיל בהגדרות של צרים לאומיים וגיבוש עקרונות לתוכנית רב שנתיות; עברו דרך בחינת החלופות וההתאמה לתקציבי הכספיות של מז"ק; הגדרת של המאפיינים המבצעיים ותהליכי קבלת החלטות בשילוב התפעול המבצעי של הרק"ם; וכלה במperfיטים ובתכנן של רפ"ט ובבדיקות המתה הכלכלית של מנט"ק.

ניהם התכניות על המכול הענק של הפעולות בארץ וחוץ' מבוצע על ידי מנט"ק עם זרועות ביצוע מגוונם של משרד הביטחון. פעילות זו בסיווגה"ר, מאפשרת לתעשיות הנשק הישראלית להתפתח ולהעסיק בכבוד את עובדיהן.

-

* **הכתבה יכולה להיות פרי ציטוט ועיון בככבים של אלוף (במיל') ישראל טל ז"ל, קצין השריון הראשי תא"ל יגאל סלוביק וראש מנט"ק תא"ל יIRON לבנת.**

** פיתוח וייצור טנק המרכבה מציב את מדינת ישראל וה坦שוויה הישראלית בפסגת המדינות המתושות השiocות למועדון היוקרתי של יצרני רכב קרבי משוריין.

ובסדרוג המערך, בהתאם לצרכים המבצעיים המתפתחים. זרוע הביצוע הטכנית של מנט"ק הוא הגוף הטכני רפ"ט שמקדה, אל"ם ברוך מליח, כפוף לדאש מנט"ק. תא"ל יIRON, כקדמי בתפקיד מפתח זה, ממשיך בתוארי הארגוני שנаг בו אלוף ישראל טל (טליק) בכל הקשור בתהיליך קבלת החלטות ובחיל מהסגן הניהולי השוטף:

- ועדת היגוי עליונה מטעם שר הביטחון – המגדירה את כיווני הכספיות במסגרת היעדים הלאומיים.
- פורום היגוי בראשות ראש המטה של מפקדת זרוע היבשה (מז"י) וראש מנט"ק – הבוחנת ומארשת את התאמת המשאים לצרכים המבצעיים שנצברו.
- פורום הפעולות כולל את מנט"ק, רפ"ט, נציגי תח"ש במפקדת קצין השריון הראשי (מקשנ"ר) ונציגי מחלקות אלמל"ח ממז"י. פורום זה בראשות ראש מנט"ק מוביל את כל תכניות הפיתוח והכספיות של המערך הוא קצין השריון הראשי וראש מחלקה אלמל"ח שעלהם מופקד מנט"ק, המוגדרים על ידי של זרוע היבשה.

לבדי ריאיון המרכבה מכלול הנושאים הנדון תואם את הפורומים המחלתיים וככל למשה את כל ההיבטים הכרוכים הכספיות במערכת והוא ממשיכה בליווי הכספיות המבצעיות

- תבנית של טנק שהאויב יתקשה "לפוגע" בה באמצעות צללית מתאיימה;
- מערכות מיסוך וחתיומות שיישו על הגilioוי והזיהוי;
- מערכות גילי אויב והשמדת חימוש העומד לפוגע בטנק (הגנה אקטיבית);
- מערכות מגוננות שימנו הפגיעה הכווית, במקרה שהטנק נפגע.

סיכום:

המאפיינים של מערכות הטנק צריכים להתאים לתפעול של מערכות לחימה לפי תורות הלחימה של חיל השירותים.

ראש מנט"ק (מנהל תכניות הטנק) – תא"ל יIRON לבנת

תא"ל לבנת הוא מפקד עם שורשים במשפחה חיל החימוש, בנו של אל"ם (במיל') צבי לבנת. IRON הוביל בוגרונו תפקידים את כל מערכ הפיתוח של טנק המרכבה שבסיבאה הוא שימש ראש רפ"ט (ראשות פיתוח טנק), לפני התמנותו לראש מנט"ק. ראש מנט"ק אחראי בפניו מערכת הביטחון על פיתוח ואספקת טנק המרכבה ומערכות נשק נוספת. האחריות על הטנק ורכיביו אינה נוצרת ביזמתו מקו היצור, והוא ממשיכה בליווי הכספיות המבצעיות

**“מעיל רוח”
מערכת ההגנה האקטיבית
המובילה בעולם להגנה מלאה**

משרד הביטחון וחיל השריון בחרו במערכת ההגנה האקטיבית “מעיל רוח” לשיפור ההגנה על לחמי השריון. “מעיל רוח”, המערכת החדשנית של רפאל, מציבה סטנדרטים חדשים בשירותות טנקים. “מעיל רוח” מגלה, מזזה, עוקבת ומשמידה איזמי נ"ט במרחב בטוח מהטנק. “מעיל רוח” נמצא בשלבי ייצור סדרתי לקראת התקינה בטנק המרכבה.

רפאל מברכת את לחמי ומפקדי חיל השריון בברכת שנה טובה ובמהץ עשייה משותפת לבטחן ישראל

רפאל
מערכות לחימה מתקדמות בע"מ
www.rafael.co.il

ביקורו אנשי מוח'ז המרכז במשדר החינוך

יד לשרון

האתר היחיד בעולם ללמידה ומטפח נושאי חינוך ו מורשת

ראשון לציון, והמנכ"לים של אגף החינוך ונציגי החינוך של הערים נתניה, חולון ותל אביב. כמו כן ארחנו באתר את מנהלי מחוז תל אביב ומחוז המרכז, עם עשרות המפקחים מכל אזור והרוצחים של[U]ביקור[/U] ראשי הערים חדרה, מודיעין וסיכון על[B]ביקור[/B] ראשי הערים חדרה, מודיעין ובית שמש, ונציגי החינוך מהערים.

חשוב לציין כי מפקדי השרוון שיזמו, תכננו ומפעילים בהתקנדבות את המפעל החינוכי הייחודי בעולם, המשמש דוגמא למוסדות החינוך בארץ ובעולם, הם: אלוף (במיל') מנשה ארزو – י"ר העמותה, תא"ל (במיל') מונה ענבר – מנכ"ל העמותה, סא"ל (במיל') דוד גלעム – מנהל האתר, תא"ל (במיל') צביקה קז'טור – מנכ"ל העמותה להקמת מוזיאון הלוחם היהודי, אל"ם (במיל') שאול נגר – עורך הביטאון שרוון ואחר האינטרנט של העמותה, תא"ל (במיל') איתן קינוקאולி, סא"ל (במיל') דוד כספי בנושא מניגת חינוכית ולואמית, אל"ם (במיל') בני מיכלסון בנושא מורשת וההיסטוריה של השרוון ומדינת ישראל, וכן חבר העמותה אל"ם (במיל') רמי מתן.

שנתיים רבות את הנושאים אלה באמצעות

נציגי החינוך המובילים, במסגרת השתלmoiot למקחים, מנהלים, מורים, מדריכים ותלמידים – לכל אחד בהתאם לצרכיו. אנחנו מוסיפים ושם מוגש מיוחד על הנצחה פעילה וערבי גבורה, דבקות במטרה, אחירות, מנהיגות, גבורה, דבקות במטרה, אחירות, מנהיגות, ומנציח את מלכות השרוון לדורותיו, ובית

ללוחמי השרוון בסדר ומילויים. בנוסף לביקורים של תלמידי בת"ספ"ר וההורם, אנחנו יוזמים, מארגנים ומבצעים סיורים והשתלmoiot במקומות להרכבים חינוכיים מיוחדים, כגון ראייני ערבים עם אנשי המינהל, המפקדים ומנהלים של בית הספר באוטה עיר, מנהלי מחוזות של משרד החינוך וכל המפקחים באוצר, מנהלי בת"ספ"ר, המורים והעובדים של הספר. תכניות ההעשרה שלנו נלמדות באתר הספר. דינמיות ושיחות אישיות.

השנה הציג שר החינוך גدعון סער בפני שרי הממשלה את יעדינו מערך החינוך לשנה הקרובה, בהם העמכת החינוך לערכיים ומורשת ישראל. אנחנו באתר מלמדים ומטפחים זה

נחמה בריכוכבא*

אתר **יד לשרון** הוא היחיד בעולם, מכל האטרים להנצחת לחומרים, המהווה מרכז לימודים חינוכי, ישראלי, המטפח ומעביר את הנושאים החינוכיים המשמעותיים ביותר במדינת ישראל, בנוסף על היותו אתר המספר ללוחמי השרוון בסדר ומילויים.

בנוסף לביקורים של תלמידי בת"ספ"ר וההורם, אנחנו יוזמים, מארגנים ומבצעים סיורים והשתלmoiot במקומות להרכבים חינוכיים מיוחדים, כגון ראייני ערבים עם אנשי המינהל, המפקדים ומנהלים של בית הספר באוטה עיר, מנהלי מחוזות של משרד החינוך וכל המפקחים באוצר, מנהלי בת"ספ"ר, המורים והעובדים של הספר. דינמיות ושיחות אישיות.

השנה הציג שר החינוך גדעון סער בפני שרי הממשלה את יעדינו מערך החינוך לשנה הקרובה, בהם העמכת החינוך לערכיים ומורשת ישראל. אנחנו באתר מלמדים ומטפחים זה

ביקור ראש עיריית אשדוד ד"ר יהיאל לסר (שני מימין)

החינוך, ירושלים.

- "אנחנו מודים מקרוב לב על הסיוור המרשימים והמורושים במשמעות יד לשוריון, אנו מבטיחים לחזור לכאן עם תלמידינו כדי שלימדו לזכור ולהודות וכי ישילכו בעקבותיהם לוחמים כל עוד מלכחה בשער" – ברכען, מנהל המוסד החינוכי האזורי בארכובה.

* נחמה בר-כוכבא (בריל) – אלמנתו של אלוף משה בר-כוכבא (בריל), בעלת פרסי מנהלת מצטיינת של בת-ספר ופרס מפעל חיים בחינוך של משרד החינוך. יקירת העיר תל-אביב-יפו

לעבודת המפקחים, המנהליים והמורים" – אורלי פרומן, מנכ"ל משרד התרבות והספורט.

- "אנו מודים לכם על האזכות שנפלת בחלקנו ללמידה על מושג הגבורה היהודית, באמצעות פעולות חוויתיות והסבירים מעניינים ומרתקים" – מירה פנחס, מנהלת בית הספר הקהילתי ע"ש הבעל שם טוב, רחובות.

* "כיסicom השתתפונו הכנס באתר יד לשוריון בלטרון בנושא 'כוגנות לשירות ומכונות לצה"ל' אנו מקווים להמשך שייחוף פעולה ביןינו ומיצגוו של אתר יד לשוריון, נקודות ציון טבעית בחינוכו של הנוער" – דורית בר חי, מפקחת חינוך חברתי קהילתי, אחראית על הכנה לצה"ל – מינהל חברה ונוער, משרד

כמו כן משלימים יזומה ועשייה רבה בהפעלת הנושא והצלחתו: מזל יחזקאל – מזכירת העמותה, דברי בוגר – מנהלת מרכז המידע, אשרת שפירא – מנהלת מרכז מבקרים, דורון דביר – רכז של"ח, ז"ר יוסי לשם – בנושא הצפרות, וכן האחראים על הקמת קרית החינוך והפעלה, וסגל האתר.

נסים במילים ספורות מתוך מאות מכתבי התודה וההוקרה של אנשי החינוך מגזרים:

• **"תודה על העשייה המצוינת שלכם"** – ד"ר שמשון שושני מנכ"ל משרד החינוך.

• **"תודה על האירוח המרגש והחווב של המנהיגות החינוכית של רמת השרון ביד לשוריון.** נחשפנו למגוון גודל ועשיר של תכניות, הפעולות, תערוכות, סרטים והרצאות שנבנו במקצועיות, ולהשيبة רבה ו"יחודיות" – נורית אברן, סגנית ראש העיר רמת השרון.

• **"אתם משלבים ידע, רגש ותובנה שיחדי"** העירו בנו רצון עז להמשיך איתכם את הפעולות המבורכת שלכם" – מנהלת מינהל החינוך בעיטת שמואל.

• **"כל תלמיד במדינת ישראל חייב להיות**

באתר יד לשוריון בלטרון" – צביקה רק, מנכ"ל עיריית נתניה.

• **"דברים שנעשה מכל הלב מטבחם שיחדרו אל הלב וישמשו תשתיית חינוכית וערכית**

ברכות ל"צורת" ארגון גמלאי צבא ההגנה לישראל במלאות 50 שנה להיווסדו

עמותת יד לשוריון

גדוד "עוז" - 198 "להכשיר את האדם שבטנק לנצח"

סא"ל ג'וני כהן הוא המג"ד הנמרץ, היצירתי והרהורוט של גדוד ההכשרה "עוז" - 198 – בחתיבת 460. كان מכשירים את הטנקייסטים של המחר בשלבי צוות, מחלקה ופלוגה. ההכשרה מפרקת, הקשיות לא קלים, אך הלוחמים שבהכשרה שבים למאהל עם חיוך של סיפוק והערכתה למפקדים

אל"ם (במיל') שאול נגר וסא"ל (במיל') מיכאל מס שגם צילם

יתר, המשמש משטח לטנקים, עם הפרדה של קוביות בטון בין טנק לטנק. מספר עמודי חשמל פזוריים בסביבה ומחוברים לגנרטור פלוגתי, לרבות ליד משטח הטנקים, והם מיעודיים בעיקר לתאורה. במקצת הפלוגתי הראשון של פלוגה מ' ראיינו מספר תחנות המשמשות לבוחן של השריוןאים הצעירים. תחנה היא שטח אדמה חשוף, כמו לצורך בחינת פירוק והרכבת זחל של טנק, או טנק שלידי מותחה רשות הסואנה ותחניה רוחשת פעילות מבחן כלשהו, כמו זיהוי רק"ם באמצעות דגמי רק"ם קטנים (כ-5 עד 7 ס"מ) המפוזרים על תלולית עפר קטנה, באמצעות משקפות מרחוק של כעשרה מטרים. בין תחנות האחוות אפשר למנות מסלול טנק הכוול נשעה, תמרון וירי עבר מטרות, ירי אתגר למטרות קופצות,

אין מחנה מסודר. שלוש פלוגות ההכשרה – מ' "מחץ" בפיקודו של סגן מתן, נ' "נחשול" בפיקודו של סרן עיןן וס' "סדן" בפיקודו של סרן יבגני – ממוקמות כל אחת בمعין מגנן פלוגתי ומורוקות אחת מרועותה מעלה מקילומטר. אין מבני קבוע כלשהם, אין משרדים, קטרהה ליד הג'יפ שלו שחנה על גבעה צחיחה ומאובקת, ליד מגדל תצפית ובקרת של אחת החילילים ישנים באוהלים מחלקיים גדולים מוקפים בסוללות עפר כمعין מגנן שהוקם על ידי דחפורים של בית הספר להנדסה קרבית, מעבר לסללה פינת חלפים לטנקים ופינת תחמושת, על הגבעה הסמוכה לאוהל החילילים שיש לכל פלוגה שני תאים של שירותים כימיים ומספר תאים מילוחת הצמודים למגדל קטן ועליו מכל מים. מצד אחר של הסוללה המקיפה את אוהל המגורים יש שטח מיושר פחות או

בהתרעעה קטרה ובסמבה נענינו לפניוינו של סא"ל ג'וני כהן, מג"ד 198 שבחתיבת 460, לבוא ולסקר יום ה�建ה בשטח האימונים בסירירים. היסודות והקפדיות, גם על הפרטים הקטנים, ניכרה כבר מתחילה הביקור. נפגשו להיכרות קטרהה ליד הג'יפ שלו שחנה על גבעה צחיחה ומואובקת, ליד מגדל תצפית ובקרת של אחת הפלוגות. בעודנו מגבשים לעצמנו את השאלות והנושאים לביקור, הקדים סא"ל ג'וני ושלף מסמך מודפס וערוך של הכנה לביקורנו, בתוך דףדף של עוצבת בני אור, עליה מודפסת היסימה: **"להכשיר את האדם שבטנק לנצח".** גדוד ההכשרה 198 מכשיר צוותים לחטיבת גדור 188 על גבי טנקים מרכבה סימן 3. זה בית הייצור הטנקייסטים של המחר.

בשטח ההכשרה והאימון שבטיירים בדרות

להכשיר את האדם שבטנק לניצח

ירוקות ומוצרים בסיסיים נוספים המגיעים בהובלה של המשאיות.

אם במסגרת ההקשרה של צמ"פ בעבר הרחוק, ירה כל תותחן כ-13 סדרות ירי, היום הקצהה היא 6 סדרות בלבד, כן, 6 כדורים ואפילו לא 6 סדרות ב-6 כדורים אלה אמרו להכשיר את התותחן בירי ים ולילה, בירי תוך תנועה ובמגון תרגולות, כן, וגם בוחן מסכם. יש מהסbor בטנקים ביחס למספר הוצאותיהם העבריים הקשרה והטנק איננו "אישי" של הוצאות כבעבר. יש גם מחסור במפקדי טנקים המשמשים כמדריכים, ככלומר יחס החניה אינו אחד לאחד. במהלך ההקשרה של הצמ"פ משתתפים הלוחמים שבדרך בפרקם של הגנת יישובים ושל אבטחה, כך שבפועל משך ההקשרה קטן משלושה וחודשים. עוד מתמודד

שקיים לידו לפני כבנה את גדור ההקשרה 198. מסלולו כלל תפקיד קצין אג"ם בחטיבה 401, עוזר קצין אג"ם באוגדה 162, מג"ד 46 בחטיבה 401, וברקודה המבצעי שלו מלוחמת לבנון השנייה ומצע "עופרת יצוקה" כמג"ד בצוות לחטיבת גולני. זה מהזור ההקשרה השישי שלו והוא-Amoor לשמש בתפקידו זה עוד שנה, במהלך יכשיר עוד שלושה מחזורים של לוחמי שריון צעירים.

ג'וני גאה לספר איך קיבל את התפקיד נראתה שטח ההקשרה נטול תשתיות בסיסית ומתקנים כלשהם. הוא נאבק בקשימים ובמחסור והשיג בסיום החטיבה מקלחות, Shirوتים, גנרטורים וטאורה, ומגורים באוהלים. עד היום אוכלים החילאים מנות קרב במהלך כל ההקשרה בשיטה, ללא מטבח, עם Tosfet

הסואה, קשר, פינוי פצוע מטנק לאחר דילקה מדומה והעברתו לנגם"ש לטיפול רפואי ועוד. ברקע נהמת טנקים נסעים וגם יורים של הפלוגות השונות, אבק שמרימים הטנקים בניסעה וירוי, האופף את הכל כמו מג האוויר השביבי, ורמקולים המשמשים שירי שרירון להגברת המוטיבציה וההיכרות עם המורשת. בסיס האם של הגדור הוא במחנה שיזפון המרוחק כ-40 קילומטרים מהשטוח בו ממוקם הגדוד בפועל, וتنועת משאיות טובלה ורכבי מנהלה וחימוש של פלוגת המפקדה מלאה דרכם קבע את פעילות הגדור.

סאל ג'וני כהן – מג"ד נמרץ, יצירתי ורהור

סאל ג'וני כהן שימש בוגרונו תפקידי בטראם

יעד אויב הכוון משלג רקטות

סא"ל ג'וני כהן מג"ד "עוז"

דגל חזבאללה על תלולית ליד מושג הרקוטות

דגש על איתור חוליות נ"ט. בשבע המתקדים יש התמודדות גם עם השטח. תהליכי ההכשרה מלאוה כМОבן בביבירות מקצועית לפי מדדים ובביבירות חימוש.

מועדדי ההכשרה יהודים

סא"ל ג'וני מציג את משנתו בשטף. להלן תיאור קצר של המוקדים היהודיים שעלייהם גאוותו השניה. הראשונה היא החילים והמפקדים!

רמת התותחות: בתהליכי ההכשרה נעשו פעולות שונות, כולל דגש על תדריכים והכנות טכניות, ומוצע הדרורים עד לפגיעה במטרה יריד מ-1.5 כדורים ל-1.2 כדורים, וכל זאת בטוחים שמעל 2.5 קילומטרים. סא"ל ג'וני מאמין כי אם לחם שיש ברשותנו הוא פאר היצירה, ו邏輯יתנו תלויה במקצועיות הפעלה שלו. והוכחנו לכלום, הוא מ dredging, שעיסוק המפקדים בנושא הכי חשוב בשരון, בתותחות – נוטן פירות, ואנו שומרים יפה על הרמה.

SHIPOR תנאי המלחמה: אין ספק כי שגרת הלוחמים החיים את רוב ההכשרה בשטח השתפרה באופן ניכר בתקופתו.

חצבת העידים: כדי להמחיש ככל האפשר את שדה הקרב, שם סא"ל ג'וני דגש מיוחד על מראה האויב בשטחי ההכשרה. לא סתם תוקעים מטרה בשטח כדי שייהי על מה לירוט, במיוחד כאשר המטרה איננה טנק אויב או רק"ם. האויב הוא גם חוליות נ"ט, מושגי קטיושות הממוקמים "בשםך" טבע' וועוד. כאן הושקעה מחשבה ויצירתיות רבה ושימוש באמצעים מאולתרים שביחסג'יד. לדוגמה אוסף של זבילים ריקים של כדורי תותח קובצו על ידי חימוש הגדור למעין משלג רקטות, חוליות חי"ר מבוימות גם הן באופן מעורר התפעלות. המטרות מוצבות בשטח בסביבת הטבעית הcolaatta גדרות תיל, ובנקודות המתאימות תפיסתיות וטופוגרפיה לקים בשטחי לבנון לדוגמה. באחד מאזוריו המטרות גם מצאנו דגל חזבאללה מתנוףף ברוחה.

והיום. פועלים בין השאר לפי מתאר לבנוני בדגש על ההתמודדות עם הנ"ט בטוחים השווים. בתוך כך חיווק מרכיב שרירות הצוות באמצעות טנקאות בסיסית, מהירות פעולה ותגובה, ייצור אש, צמצום משך החשיפה. מבחינתי, מ dredging ג'וני, שרידות צוות טנק לבסוף הינה היכולת שלו להילחם באופן אפקטיבי בשדה קרב בתנאים קשים ובאים ירי היקפי במינימום שחיקה. רכיבי השדריות שאנו שמים עליהם דגש הם הגנה, זיהוי ותוקפות בתגובה. הדבר מtabbat תמיד על משמעת מבצעית, ניידות ולאבטחה. בלחתי לבנון השנייה דיברו על כך שמרבית הטילים פגעו בטנקים שעמדו לא נוכן מבחינה טנקאית ובDSL על ניידות אפסית.

האתגר הוא למד לתמן מולטיפות בעלות מושך חתימה נמכה, תמרון בסביבה רווית נ"ט ואויב בלתי סוד. אני מתחעש כל הזמן למד שאים הנק'ה הינו ממשי, ושאפשר להיתקל בו בכל גזרות לחימת הטנקים ובDSL על מלחתה. איום הנק'ה, הוא מ dredging, הינו האיום המוביל ולהשתפר תוך כדי החיים. הדבר מותנה לדעתו באיכות וברמת הדעת הבסיסי שרכש הלוחם בתקופה ההכשרה, כי בגדוד המבצעי, אין יכולת לספק לצוות על עולם המילואים, אין יכולת לספק לצוות כלים בסיסיים להחימה, והמקסימים שם הוא יכולת לרענן ולחזק את מה שכבר יודעים.

לכן אני משותדל לספק ללוחמים חוותות לימודיות נוספת, אומר ג'וני, מעבר למה שלומדים כאן לפי כשיורי היסוד המסתודרת לרמת הצוות, כדי לייצר במוחם של הלוחמים הצעירים מעין צילומי מצב שיוציאו להם בראש ברגע האמת. אני יודע כי כשהולחים שייצאו מהמקום הזה, ישמעו את הגדודים שורקים להם מעל הראש או שיבחינו בטיל נ"ט שיירו עליהם ופגע קצר, הם מהר מאד ירצו למשוך הטרוגולות והכלים שהמפקדים כאן הקפידו למד אוטם, בDSL על חוותות מקצועית תוא"כ הפעלת הטנק. זה מתחילה בתרגולות טילים, בזמן היחשפות קצר, במאםץ זיהוי הנק'ה, בדיקות ובמהירות, בקיצוץ – בשידות. כך זה בשלב הבסיסי של ההכשרה.

בשלב של אימון מתקדם יותר יש מעין פלוגות הכהירה בויזמנית. בהכשרה מושם המפקדים, לחימה וההתמודדות עם השטח ג'וני עם תחלופת המ"פים, שמילכתהילה מגיעים כבוגרים צעירים של קורס מ"פים ולא ניסיין, וכך כמעט בכל מחזור ההכשרה עליו למד ולהנוך גם את המ"פים בתהליך. גם המט"קים המדריכים מגיעים בחלקם בסיסום קורס מפקדי טנקים וחילם יוצאי פלוגות מבצעיות. אך גם לנוכח כל הקשיים רואה ג'וני את היעד של ההכשרה, מתוכוונו אליו ומוצא פתרונות המהפים על המחשור במאכזים. מטרת הצמ"פ, הוא מציון, היא להקשר צוותי טנקים לחטיבה 188, לספק להם ההכשרה מתקדמת בתפעול מערכות הטנק ובלחימה ממנו, קרוב ככל שניתן למתאר הקרב הכספיים.

ברתי אפשרי למד הכל בזמן קצר ובמגבלת משאבם, הוא מציון, והוא עם זאת הוא מאמין שלצלות טנק יש יכולת ללמידה ולהשתפר תוך כדי החיים. הדבר מותנה לדעתו באיכות וברמת הדעת שרכש הלוחם בתקופה ההכשרה, כי בגדוד המבצעי, אין יכולת לספק לצוות על עולם המילואים, אין יכולת לספק לצוות כלים בסיסיים להחימה, והמקסימים שם הוא יכולת לרענן ולחזק את מה שכבר יודעים.

לימודיות נוספת, אומר ג'וני, מעבר למה שלומדים כאן לפי כשיורי היסוד המסתודרת לרמת הצוות, כדי לייצר במוחם של הלוחמים הצעירים מעין צילומי מצב שיוציאו להם בראש ברגע האמת. אני יודע כי כשהולחים שייצאו מהמקום הזה, ישמעו את הגדודים שורקים להם מעל הראש או שיבחינו בטיל נ"ט שיירו עליהם ופגע קצר, הם מהר מאד ירצו למשוך הטרוגולות והכלים שהמפקדים כאן הקפידו למד אוטם, בDSL על חוותות מקצועית תוא"כ הפעלת הטנק. זה מתחילה בתרגולות טילים, בזמן היחשפות קצר, במאםץ זיהוי הנק'ה, בדיקות ובמהירות, בקיצוץ – בשידות. כך זה בשלב הבסיסי של ההכשרה.

רכב שטח מסיע חיילים בתרגול במסלול מפרק

מדריכת של זיהוי רק"ם בפעולה

חיילים בהכשרה

אור וירושלים

מלחים ולוחם יוסף שריג*

השקט שוב צוֹנָה בְּאַן מִשְׁמֵי הַעֲרָב
כְּדִיאִתִי כְּזָה מַעַל הַתְּהוֹמוֹת
וְקָרְנוֹ אֶזְמָה נֹשֶׁקֶת לְהַטְּחָרֶב
אֶת הַפְּסָגּוֹת, הַמְּגָדְּלִים וְהַחֲמוֹת.

רְאִיתִי עִיר עַזְּפָת אָזְר
וְהִיא עֹזֶלה בְּשָׁלֵל צְבָעִי הַקְּשָׁת
וְהִיא נֹגְנָה בַּיְנַבְּלַה הַעֲשָׂר
רְאִיתִי עִיר עַזְּפָת אָזְר.

הנֶּגֶה זָהָל הַצָּל מִבֵּין גְּבֻעוֹת הָאָרוֹן.
קָרְבָּר בְּשָׁטָר אֲזָהָב אֶל הַשְּׁכּוֹנוֹת.
וּמְלוֹל פְּנֵיו קְרִיזָׁת, רְבוֹא עַיִן הָאָזְרָה
לְפָטָע נְפָקָחוֹ אֶלְיוֹן בְּנֶפֶעַמוֹת.

רְאִיתִי עִיר עַזְּפָת אָזְר ...

בְּזָמִינָה אֲשֶׁרֶת אַחֲרָנָה נֹשֶׁמֶת,
וּבְקַטִּיפָת שְׁקָהִים רְסִיס אַחֲרָן מְחַיִּיר,
אֲזָהָר בְּקָרְבָּת זָהָב שְׁלָה אַזְמָת
לְמַגְעָו חַמָּם, תְּרָקֶשׁ שְׁלָא אָזְר צְעִיר.
רְאִיתִי עִיר עַזְּפָת אָזְר ...

בוחן פרישה וחיבור זחל בטעון

יום מעל 150 טנקים. איפה שלא תזרוק אבן במרחוב שטיחי האש, תפגע בראש של מ"פ' צעיר שמתאים. נדרש קשב ויצירתיות כדי להתמודד עם אתגרים בלתי רגילים. התוצרים הנדרשים הם מגודל וגיל למרות שהמעטפת ומבנה הגודוד מעט שונים ומוגבלים, אבל עם מעט עוזים הרבה ובאיכות!

ס"ל ג'וני עצמו עבר לא מכבר קורס ניהול הדראה המתקיים במז"י ולמד ממנו הרבה, בדבריו. הוא מודה שהקורס האיר לו זוויות שונות וחשובות שאוthon הוא משתמש בהם בהכשרה.

מה ראיינו

בסיומו של כחזי יום במחיצתו של ס"ל ג'וני כהן מפקד גודוד ההכשרה "עוז" (198) שאיתו סיירנו בשטיחי ההכשרה ונפגשנו עם חיילים ומדריכים, יצאונו בתחושה של השרין בימיבו. נכון, לא הכל מושלם, הקצתת האמצעים לאיומנים, גם בכדרוי תותח וגם בטוחה הנסיעה של הטנקים, היא במשורה ממש, תנאייה המחייב ראיומים לשיפור ניכר גם אם מדובר בשלבי ההכשרה, אך המורול של המפקדים והלוחמים שבהכשרה, מראה פניהם והתחנוגותם המעדינים עליהםם כי מדבר בORITY הפיקוד והונוור – החזירו אותנו לימים הגדולים של השרין. אין ספק כי המפקדים שריאנו עושים כל AMAZ להסיף ולהשתפר ולשכלל את עשייתם בהכשרה, והראש מלא ברעיונות שעוד יבואו לביטוי מעשי.

זכרתיו בשירו הנפלא של יוסף שריג ז"ל, "אור וירושלים", רק שבמוקם פסגות ירושלים ראייתי בדמיוני את גבעות המדבר הצחיחות באזורי סירים.

* יוסף שריג, משורר ומלחין ישראלי, נולד בקייבוץ בית השיטה (1944). לאחר סיום לימודיו התגיים לצה"ל, וסיים קורס קציני שריוון. במלחמת יום היפורים לחם סרן יוסף שריג כמפקד פלוגות טנקים בקרבות רמת הגולן, נהרג. הוא עוטר לאחר מותו בעיטור המופת, והועלה לדרגת רב-סרן.

• **מתאריך האימון:** קיימים מאמצים תמיד שמתאר האימון היוו קרובים למתאר קרב אמיתי, גם לנוכח מגבלות מאפייני השטח באזורי סיירים. ס"ל ג'וני טורח ומחפש מסלולי תנועה (לא דרכיהם חיללה) שבהם ינוועו הטנקים מתוךאתגר ויחשו את יכולת העצומה הגלומה בעבירות הטנקים. בסיוור אליו בשתיח ראיינו את עקבות זחלים הטנקים שחרכו בסלעים בנתיבים חדשים, תלולים וקשה, ושଘון הטנקים התנסה לאפעם בסלעים.

• **תוד"א (תודעת אויב):** כאן בא התיאוריה למימוש מעשי, לרבות בפרטי לבוש של האויב בתרגיל הדור"צ. בסיוור הקמן'ן הגודי יש הקפדה על הצבתת העידים בהתאם לד"כ האויב בפקודת המבצע והחט"ל הסורי, לרבות מאפייניו בהקשר סוג האמל"ח שברשותו.

• **תרגילים דו-צדדיים (דו"צ):** ס"ל ג'וני וסגל המדריכים מקדישים זמן בתכנון תרגילים הבנאלית והאימון שיוצאים מהחשיבה הבנאלית להיות ה大纲. שנית, מלבדים את החילאים את חווות נ"ט מקרים (מהלבוש ועד ההתנהגות) ומשתדלים לספק שת"פ מקרים. בתחום כך הלוחמים שבחבורה גם משחקים את תפקיד חווילות הנ"ט ושראר תפkid האויב כדי לראות ולהוכיח איך הם נראים על ידו, ואז חוזרים ומשפרים את התנהוגותם "בשדה הקרב" של ההכשרה והאימון. יש שיתוף פעולה בנושא נ"ט עם יחידת חיר"ר (שבבוע זה התאמנו עם הגודוד צוות מפלג"ט גבעתי) המתחל בלמידה משותף. השריior לומד מהו טיל, כיצד נראה טנק בכוננות של טיל הנ"ט ולהיפך ולומד את מגבלות ויתרונות הטנק.

המפקדים והחיילים שבהכשרה

ס"ל ג'וני גאה באנשיו ובחניכיו. הסמג"ד רס"ן צפריר הר שושנים, המטה, המ"פ'ים והמפקדים וללאים, הוא משבח, ועובדים מאד קשה. למי שלא משורת כאן, הוא מושיף, קשה להבין את ההיקפים, המורכבות והרוגניות שבהכשרה הטנקיסטי. בחטיבה 460 יורים בכל

ה/ר/ו/מ נסיע

תגובה לכתבות בעניין "זהירות! היסטוריה" באינטראנס בגילונות שריון 34 ו-35

הכיפורים. מעדים על כך תיאורי הנאמנים והמדויקים של מפקד חטיבת 14.

מאז המלחמה, עברו 37 שנים. מעולם לא ראיתי בדיווחת ביקורת את אשר התרחש בלילה הצליחה – היה זה אך בלתי נמנע בנסיבות הלילה הנורא ההוא. חקירתו, לקחו והבעת הערכה לגבי מוצגים לדעתם בצורה ראויה ביותר בהתייחסותם של עוזד מגידו ואמן רשות.

אלוף (במיל') דני מט
מפקח חטיבת 247
במלחמת יום הכיפורים

פלס"ר 7 – פסקת מורשת

קראתי בגילון שריון 35 את הכתבה על פלס"ר 7 בעמוד 47. כקצין ותיק בפלוגה החל משנת 1952 עלי לתקן מס' פלוגה סיוור 17 בחטיבת 7.

- גודוד 17 לא היה גודוד אלא פלוגה סיוור 17 בחטיבת 7.
- צוין בכתבה כי השיא של הפלוגה היה במלחמות יום הכיפורים. לדעתי השיא היה במהלך מלחמת סיני (1956). הפלוגה בפיקודו של רס"ן איציק בן ארצי זל' מצאה את ציר הדדייה, נלחמה בצריב באובי המצרי והצליחה להגיע לעורף האויב. כל תכנית ההתקפה של חטיבת 7 שונתה בהתאם.
- רס"ן שמואל ללקין קיבל פיקד על הפלוגה כל'ש. על ביצוע זה קיבל הפלוגה צל"ש.
- רס"ן שמואל ללקין מונה פיקד על הפלוגה בשנים 1953 – 1956 ולא בשנות 1956 – 1957.

חשוב לא לשנות את ההיסטוריה של הפלוגה צל"ש.

אל"ם (במיל') צביקה דהב

להלן העובדות:
15 באוקטובר 1973:

1. בשעה 23:00 מפקד אוגדה 143 מעבר ת'פ החטיבה את פלוגת הטנקים "חריף" בעקביש 53, זאת על מנת לנוע בראש טור הזחל"מים בדרך לצליחת התעלה.
2. בתחקיר שערך עודד מגידו ובuckבות התכתבות עם מג"ד 599 וס"מ פ"ח "חריף", אליו עמי, מתברר כי מג"ד 599 הורה למפקד פלוגה "חריף" כי לאחר סיום משימת הובלת חטיבת הצנחנים, על הפלוגה להגיע לצומת טרטור לכסיקון ולסמן אותו למעבר גשר הגלילים. (עודד מגידו, שריון 34, עמוד 52).

16 באוקטובר 1973:

3. 00:10 – חטיבת 247 נכנסת לצומת נחלה לכסיקון. פלוגת "חריף" סיימה תפקידה בהובלת טור הזחל"מים.
  4. למיטב ידיעתי, בשלב לחימה זה, חטיבת 14 טירה את כל השטח מזרום ומצפון לצומת טרטור לכסיקון.
  5. החלטתי לכן לשולח את פלוגת "חריף" לצומת כדי לאבטח את אגפה הצפון מזרחי של החטיבה בעת ביצוע הצליחה (בדיעבד התברר לי, שפקודה זאת גם תامة לפקודה המקדימה שם"פ"ח "חריף" קיבל מהמג"ד שלו) – הצומת כוכור נמצא 800 מטר מאזור הצליחה. פקדתי האחורה ל"חריף":
- "תפוס את צומת טרטור לכסיקון, תabweח צפונה, שים עין מזרחה".

זה היה הקשר האחרון שלי עם הפלוגה.
אומר במאמר מוסגר כי מעולם לא פגשתי את מפקד הפלוגה יוחי גלעד, יכולתי להתרשם מוקלו בקשר כי מולני ניצב קצין נחוש, המבין מיד את הפקודות ומצען הحلכה.

6. לאחר הורדת לחומי חטיבת 247 מהזחל"מים, לביצוע מהלך הצליחה, הורתי, על פי תכנון מוקדם, כי הזחל"מים הריקים ייחזרו בציר טרטור מזרחה לצומת טרטור לכסיקון וירוכו במעו"ז "לקון", זאת לצורך ביצוע סבב שני של הובלת יתרת לחומי החטיבה לאזור הצליחה. כמו כן, בהנחה שהחומר טהורה ופנואה למעבר הזחל"מים.

7. אל"ם (במיל') שמואל שקד הוביל את טור הזחל"מים. בשעה 01:15 בערך, חזר שמואל שקד עם הזחל"מים, ודיווח לי כי בהגיעו לצומת הבחן, במרחב של עשרות מטרים מהצומת, מדרום לצומת (מייננו) בטנקים בעורם ומצפונו לו (משמאלו) בטנקים יורים. לפי ההבאים הבחן שהטנקים הירויים הם עם מקלים חיזוניים, ככלומר טנקים מצריים.
- אללה הטנקים שפגעו בפלוגה "חריף".**

8. הסתבר כי היה בצומת טרטור לכסיקון מגנן נ"ט פעיל (כפי שנראה גם בעמוד 33 בגילון שריון 35, מושם סכטמי צומת טרטור לכסיקון). המגן התעורר למורות חטיבת 14 עברה דרכו.
ליל הצליחה, היה לדעתי הקשה ביותר של צה"ל במלחמות יום

**תודה לגברת נעימה
ולתא"ל (במייל')
מנחם מִן אבירים**

הנהלת עמותת יד לשרוון
וכל השירותנים מודים
ומעווריכים מאוד את
תרומותם של הגברת
נעימה ותא"ל (במיל') מנחים (מן)
אבירם בחידוש מערכות השם
באולם המרכיבה ביד לשרוון.

משפחת אבירם הקדישה את
התרומה לצורם של חללי השרוון
שנפלו במערכות ישראל.
תא"ל (במיל') אבירם, לחם
בכל מערכות ישראל מאז מלחמת
העצמאות, שימש מפקד חטיבת
הצנחנים הסדייה לאחר אריאל
שרון. בתחילת שנות השישים (של
המאה הקודמת) עבר הסבה לשרוון.
במלחמת ששת הימים היה מפקד
חטיבת 60 באוגדת הפלדה בפיקודו
של האלוף ישראאל טל ז"ל, ובהמשך
שירותו גם סגן מפקד גייסות
השריון. במלחמת יום הכיפורים
שירש משגן מפקד אוגדה 36 בפיקודו
של תא"ל רפאל (רפול) איתן ז"ל,
ליימים הרמטכ"ל.

משפחת אבירים, נעימה ומן, מלויים את עמותת יד לשדרין מראשית הקמתה והם חברים בגרעין המרכזי המקים והותמן. אנו שבים ומביעים הערכה רבה להרומה וליעודה.

בריאות שריונאים,
תא"ל (במיל') מנשה ענבר
מנכ"ל עמותת יד לשריון

מנחים (מן) אבירם כמפקד
חטיבה 60 ליד החול"ם ששימש
אוחז במלחתם וששת הימים

עמותת יד לשריון ערב גבירות

13 בדצמבר 2009

עומדים מימין לשמאל:

חאל מנשה ענבר-מנכיל י"ז לשריון, רס"ן זלמן ענבר, רס"ן דוד בן-באר, אלוף חיים ארץ-יזר העומدة
ישובים מימין לשמאל:

סא"ל שאול ביבר, הגב' דינה פולד, סא"ל דוד אריאל, הגב' דליה שץ,
אלים דוד ירקוני, אלוף זמיר צופר, רס"ן גדי שלון.

בתמונה: חברי העמותה שהגיעו לאחרונה לגבירות יחד עם יו"ר העמותה אלוף (במיל') חיים ארץ ומנכ"ל העמותה תא"ל (במיל') מנשה ענבר.
ישובים (מימין): סא"ל שאול ביבר,גב' דינה פולד, סא"ל דוד אריאל, אל"ם דוד ירקוני, סא"ל זמיר צופר ורס"ן גדי שלון. עומדים (מימין):
מנשה ענבר, רס"ן זלמן ענבר, רס"ן דן בריבاري וחיים אර

חברי עמותת יד לשריון שהגיעו לגבירות

בגיליון שריון 34 (פברואר 2010) ללא שמות המצלמים. להלן הצללים
ושמות המצלמים.

ערב רעות ביד לשריון שהתקיים ביום 13 בדצמבר 2009 עמד בסימן
גבירות לכבוד חברי העמותה שהגיעו לגבירות. הצללים להלן הופיעו

תיקון טעות

בעמוד הכריכה האחוריית של גיליון 35 הופיע השיר שתיקת האדמה מאת
יצחק כהן. להלן תיקון טעות בnikaod של המילה שלוחה: הניקוד הנכון
לפניכם:

עַנְיֵן נִשְׁטָפּוֹת
שְׁלֹוחַ שֶׁל דְּמֻעהַ
וְתַּגְּבַּה מִתּוֹךְ קָאָבוֹן
הַנְּכָם עֲוֹלִים וְעֲוֹלִים,

קורדייט לצילומים

מקור הצלומים בעמודים 14 ו-17 בגיליון שריון 35 מינוני 2010 הוא
ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. המערכת מתנצלת על ההשמטה לא
בכוונה.

אוגדה 84 במערכות ופיח במלחמת ששת הימים 1967

- מספר העורות לי לכתבה בגיליון שריון 35: ראייה להזיכר כי מ"פ ד' בגדוד 46 היה שלום עין גל הי"ד (חאת מאחר ומוחקרים גם מ"פים אחרים בשם). כמו שהיא מ"מ 3 באוטה פלוגה, ולפי זיכרוני ידענו כי אלה טנקים סטליון, וגם הטועה היה יותר מ-500 מטר (לדעתי כקילומטר אחד).
- נכון שהיו לנו טנקים A3 עם תותח 105 מ"מ כמובן (הפלוגה היחידה בצה"ל של אז).

בתודה ויישר כוח על הביטאון המעניין

יאיר ליטביין

נעלן את כווארת גת חנוך ניב

מתקומם היישוט חברה מועה מייצרת ומפתחת ממשקוי הפעלה למערכות קורקיעיות כדוגמת טנק המוכבה ומערכות השיליטה עבור MLRS-IR, מערכות קורקיעיות הנעוצמות בתנאי ביצעה, גאנז: חשיפה ממושכת לשמש למים, מלול, חול, שוניות, שוניון למפרשות וסביבה מוכת א'ב', כ'נו מוחשיים ווקשחים למשימות קורקיעיות שפוחחו ואיצ'ע"י, מועד עברו לקוזח בראשינה הרטחונית.

תפקיד N33 כי penn נסיך (HMI) מעוד מיצירת ומופקמת יחד ההפועלה ובו איסטייקום, מילוטות מתחוכמות (MFK) מעוכות לשילטה ובקרה (MFD), מלולות למדות שך וציפות, אעטש פיקוד למולטם ומכ'ם ובן. בין השאר סופוקן ידויות הפעלה שוונט עברו "של"ם, וכן מאות ידויות הפעלה בלבד. לכן המוכבה ורק'ם נסכים האראים על תפעול מעוכות שך, תכיפות ואיכון לצד הפעלה מעוכות שוי'ב (שליטה ובקרה) המאפשרים תפעול מפה בעה.

התקומם פטיזיון התנאייה והליך מפותחים ומוציאים ע"י חברות מסוימות, דוקטוריהם האפקטיברים להפיעים בזמנים של תקופה ווללה או אינטראקצייתם. אולם, כדוגמת זיהוק המכלול עד 600 ל"ד ומאפשר להאריך לטווחים ארוכים מאות טריטום, ובוצב א"ז, דוקטורים אלו יאפשרים למשתמש לקלבל עצימות תארוה מרבית, תוך שימוש באכזען ראייתי לילה מגברי אוור כוכבם.

המקבילה לאקס-אפקט בתוכנו ויצור פתרונות למערכות ממוחשבות בהבהתהימה מלאה לאירועים הפונקציונליות ולתנתן סכיבת העבונה למוגן. מושגים כמו צייר אובייקטים, בין השאר פותחו ויצורו במעודן קפואות אלגוריתמיות. לשליטה בקרה והגדרה של מערכות אפקטיביות, עםודות שליטה, סימולאטוריהם ועמדות פיקוד עם מחשייב בקרה משלבי יציר ומתקחים.

הביבס אונט אוניל את הלוקו משלב מגושם הקיים במאגרי העיבוד, שלב הפניות, יציר או בפניות, סימולציה של המוצר הספר, מכיל תוצאות מחקר ונתן ליעוץ הדורתי והעמידה בתקנים שונים. הדעת והניסוי הש;br ממסימות פרויקטים מותאמים למוצר החדשאות לפופולר המשימה הייחודה בשילוב היבטי מדסת גוש ארגנומטי, תפעול עיל ועמידה בתאינית סביבת העבודה.

מגניט ניין מילוי מכביה מגניטי ווילון
מגניט ניין מגניטי צהוב, מכביה ניולינית
בננו מגנט צהוב ווילון penn סטנדרט
מכוון הcoil'וילון: סטנדרט N42/10, נסחאות
132/10 N42/10, מכוון הcoil'וילון N42/100
פיז'ו-ג'י-IR/רוכאה ותקומת הcoil'וילון במקורה
גונת הילוחה שלילית, יד, ונאה, המתארת ה-3D
המבנה מגנט ניין מגניטי מוקדם.

מעוז תעשיות קיבוץ מגדל עוז ד. ב. צפוף יהודה 15909 טל. 02-9905900, 02-9905900 info@maoz-ind.co.il, www.maoz-ind.co.il

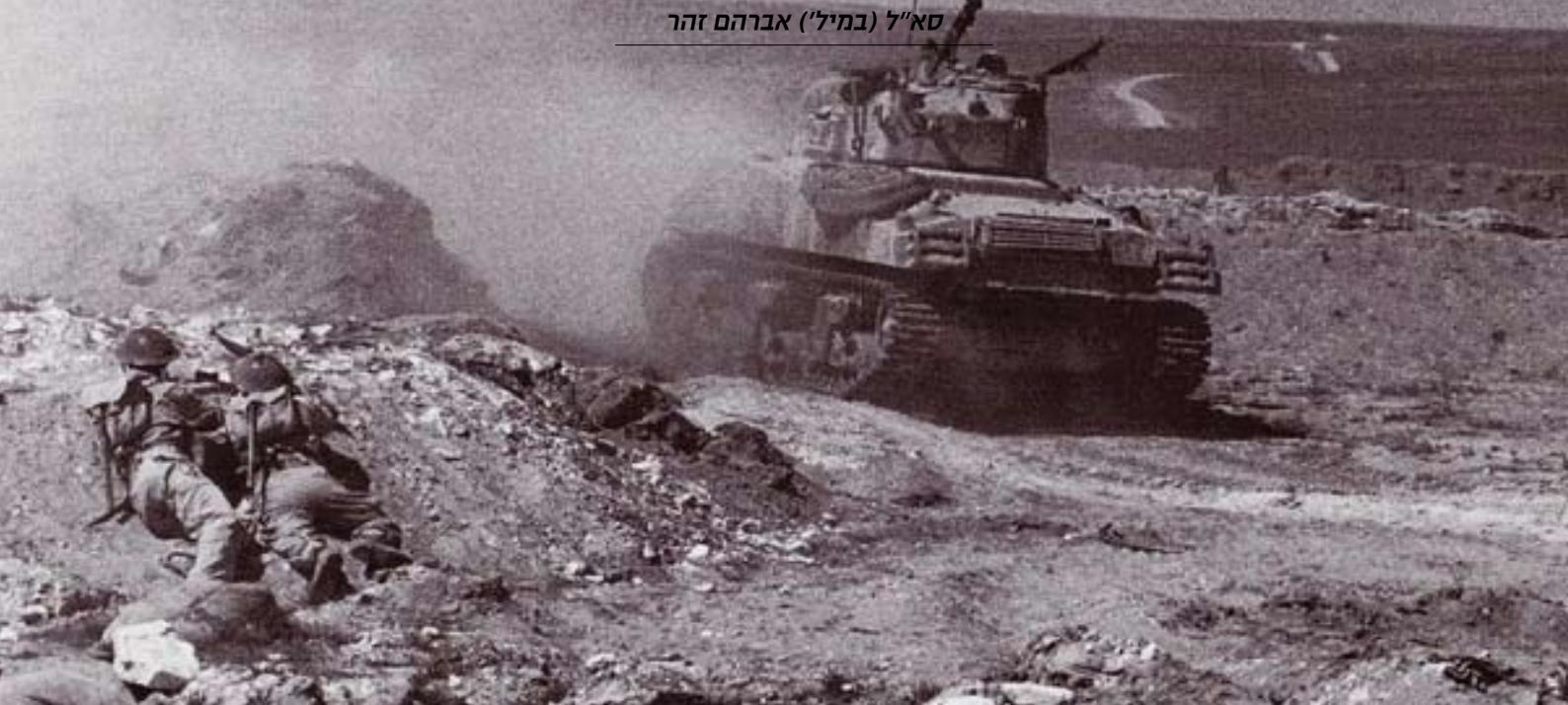
ברכות במלאות 40 שנה להנחת היסודות לטנק המרכבה

shalon - מפעלים כימיים בע"מ
מפעל: דרך ישראל פולק 35, קריית גת 82021
משרד: רח' קפלן 2, קומה 10, תל-אביב 64734
טל': 08-6811111 • פקס: 08-6879111
אינטרנט: www.shalon.co.il
מייל: shalon@shalon.co.il

חטיבה 7 במלחמת סיני 1956

לזכרו של אורי בן אריה, "ספרא וסיפא" מאבות תורת השריון הישראלי

סא"ל (במיל') אברהם זהר

בפריקה. הנחתת הראשונה הביאה 33 טנקים, اي-אם-אקס-13 בבטנה. עוד בהיותה לב ים, 30 מייל מהחוון, עלו עליה 33 נהגי טנקים ומספר מפקדים. אלה בדקו את כשירות הטנקים על ידי הפעלה ודימום מנועיים. הנחתת נחתה בחוף על פי הכוונות נוריות. ההחפה הייתה בשעה 21:00. בין מכבלי הפנים לאירוע הנרגש היו גם דוד בן גוריון והמושרר נתן אלתרמן. את רשמי ביתא בשיר "עוד יסופר" ב"טור השבעיע", ב-15 אוקטובר 1956. בתוך 22 דקות היו הטנקים מוחז לנחתת וכעבור 10 דקות נספotaם נבדק על ידי טנק אי-אם-אקס-13 ושרמן ואיתו נבדק על ידי טנק איקס-13 ושרמן ובברזיל מלחנה לקליטת הטנקים בסיס מחנות כורדני. הניחו ביןתיים פתינוי עץ מחזקים בברזיל על משטח שעליו נכנסו לבטן הנחתת כמה משאיות, ובתוך 45 דקות יצאו עם התהומות ממעגן חוף. שהועמסה על ידי לחוממי החומר"ש של גדור. 9 בשעה 22:45, הפליגה הנחתת לב ים. עקבות הטנקים והמשאיות טושטו לבל הארץ.

בלילה שלמחרת, הביאה הנחתת שנייה 33 טנקים סופר שרמן שנפרקו על ידי צוותים מגודר. 82. בלילה השלישי, הביאה הנחתת ארגי

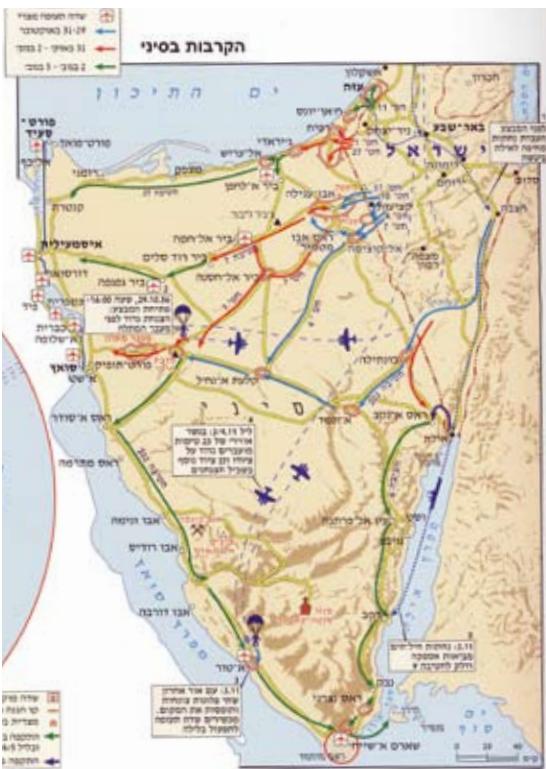
אך נאלצה למסור את הטנקים והוחל"מים של בחודש Mai 1956 לחטיבת מילואים 27. בתרג'il "פלט" שהתקיים במאי 1956 התגלתה תמונה עגומה של תקלות בטנקים, לרבות בטנק האי-אם-אקס-13 החדש. ב-1 ביולי באוגוסט 1956, הוטל על החטיבה 7 לקלוט את הטנקים והתחמושת שנשלחו מצרפת על גבי נחתות, במבצע שכונה "יננה" והוכן בחשאיות מרבית על ידי מ"ח"ט 7 וצוות מוצמצם של מפקדים. בעזה אחת עם חיל הים אוטר חוף פריקה בכניסה לנמל הקישון. החוף מוצף על ידי טנק אי-אם-אקס-13 ושרמן ואיתו נבדק על ידי טנק איקס-13 ושרמן ובברזיל מלחנה לקליטת הטנקים בסיס מחנות כורדני. ל夸רת הפלישה הורחב מעגל השותפים לשוד וככל מאות נהגי טנקים, מט"קים, לוחמי חרמ"ש ונגאי משאיות, בהם נהגי משאיות דיזל אזרחיםים ש"גוסו" למבצע, כי חיל הים הזרפת הטענד לעילית משאיות בונין על נחתות. המבצע החל בלילה אוර ל-25 ביולי 1956. כמו לילות לפני כן, "חרשו" 3 טנקים שרמן את הראשון של השריון בתחילת 1956. חטיבה 7 לא ביצעה ولو תרג'il חטיבתי אחד עם גיסות,

הכנות החטיבה למלחמה סיני

בנובמבר 1955 התמנה אל"ם אורי בן אריה להיות מ"ט החטיבה 7. היה זה מינוי ראשון של מפקד בעל רקע שריווני. במקביל למינויו חל שינוי ארגוני בחטיבה 7. בשנת 1954 הועבר גודדי החטיבה לפיקוד מפקדת גיסות שריון שהוקמה באותה שנה. עתה הוחזרו הגודדים 82 ו-9 לפקד החטיבה שהתמקמה במחנה עמנואל (ג'וליס). כמו"ד 82 מונה אברהם אדן (ברן), גם הוא בעל רקע שריווני כחניך קורסי הטנקים הראשונים בצה"ל. מג"ד גדור חרמ"ש 9 היה אורי רוזנבלום (روم) שהוא מ"פ וסמג"ד בגדוד. המח"ט החל בארגון החטיבה ואמנון נוצרו תרגילות קרב איחוד, נערכו תרגילים של ילדים ותרגילים עם גיסות, כל אלה בתוך אווירה משבשת בשל אירועי ביטחון שוטף והצורך להעמיד את הרק"ם של החטיבה לאמינו ייחדות אחרות, כמו קורס מ"פים הראשון של השריון בתחילת 1956. חטיבה 7 לא ביצעה ولو תרג'il חטיבתי אחד עם גיסות,

שיתוך פעולה בין טנקים וחומר"ש באיתומי צ'ס (צוחות גודדי משוריין), ספטמבר 1954. ציורים: לשכת העיתונות הממשלתית. מתוך הספר "סוסים אבירים" של סא"ל (במיל') ד"ר עמייד ברהנו

מפת המלחכים במהלך מלחמת סיני, 1956, ובמה מהלכיה של חטיבה 7. מתוך הספר "לא על מגש של כסף" בערךית יהודה ואלך

ידע על טנקים האיאם-אקס-13, שהיו חלק מהפלוגה מאז חודש מרץ 1956. 12 טנקים האיאם-אקס-13 על צוותיהם הועברו בספטמבר 1956 לגוד 9. 9 במבנה החדש שללה כללה פלוגת הסיור מחלקת סיור, מחלקת ג'יפ סיור ומחלקה טירונית. במסגרת אימונים מזורים, לרבות על נ"ים וג'יפים, הוכנה הפלוגה למלחמה ואורגנה בשלושה צוותי סיור.

ערב המלחמה כללה חטיבה 7 שלשה גדודים: גוד 82 שהיה בו 39 טנקים שרמן, מהם 26 טופר שרמן ו-13 טנקים איאם-50; גוד 9 שהיה בו 35 טנקים איאם-אקס-13; גוד חרם"ש 52 וכן פלוגת סיור 135. התארגנותה הכווצות וקליטת הכלים החדשניים נשאה עד היציאה למלחמה. פריטים וכיילוף הגיעו מטה לפני היציאה למלחמה. חיפזון זה מצא את ביטויו בתקנות טכניות בעיקר בגוד 9. **בדוח המלח"ט לאחר המלחמה, קבוע המלח"ט כי החטיבה יצאה לא מוכנה למלחמה** (הדגשת המחבר).

חטיבה 7 במלחמות

מערכת "קדש" הייתה בפני המתוכננים מගפות מדיניות אשר חיברו את צה"ל להפעיל תכנית שרכבה הפגמים. המבצע נפתח בהצנחה גוד 9 נחננים מזרחה למעבר המיתלה, ב⌘מגמה, לתוך לבנות הברית של ישראל, בריטניה וצרפת. עלייה למתן אולטיימוטום למצרים (ולישראל).

משתי האוגדות של פיקוד הדרום מנעו בהתאם בקרבת ההבקעה, אלא לאחר אישור של בנות הברית. כך הותר לאוגדה 7 בפיקוד אלף

לפני ספטמבר 1956. בתוך פחות מחודשים, השלים החטיבה מהפן איקוטי בرك"ם ובולוחים. בתחום הרק"ם פלטה החטיבה מתוכה את כל טנקיו השורמן אם-3 היישנים וכלה טנק סופר שרמן, שרמן אם-50 ואי-יאם-אקס-13. גוד 82 בפיקודו של אברהם און (ברן) העתיק בתחלת אוקטובר את בסיסו לשטח האימונים 302 ליד יד אර שבע. פלוגת הטירונים הוחזרה לבסיס הגוד במחנה חסה לאימון מקצועות מזורים של 20 צוותים. טנקים הועברו והוקמו מהם שתי פלוגות שהספיקו לעשות הסבה מקצועית ותרגיל פלוגותי. הפלוגה השלישייה של טנקים שרמן אם-50 קלטה את הטנקים שלה רק בסמוך למלחמה. האימונים בשיטה בפיקוח מפקדת הגוד הכננו ללוחמים ניסיון בתנאי לחימה.

גוד 9 יועד להפוך בתוך פחות מחודש לגוד איאם-אקס-13.

הפיקוד הועבר ליישראל הדר ("פייגלה") שעסוק עד אז באימון צוותי א-אט-אקס-13 בבית הספר לשריון, לאחר שלמד את הטנק בצרפת לפניו כן. הצוותים אומנו בבית ספר לשריון אימון מקצועות ש��וצר והסתיים ב-21 באוקטובר 1956. במקביל להם הסתיים קורס מזורז למפקדי טנקים. במסדר הסיום של הקורס היו כבר המת"קים ואנשי הצוות על הטנקים שלהם. ללא אישור מפקדת גייסות השריון הורה מה"ט 7 לצוותים לנوع על שרשראות מהחנה עמנואל (ג'וליס) למבחן נתן. היה בזה גם אימון וגם גיבוש צוותים. 8.

צוותי מילואים שנגייסו סמוך למלחמה, אפשרו להקים שלוש פלוגות – שתי פלוגות של 13 טנקים וחתchat של 9 טנקים. הזמן שנותר נוצל לאימונים של תנועה וירי ותונעות יום ולילה. גוד 9, ה"ר 52 הועבר בתחלת ספטמבר מ"גביעת" לחטיבה 7. עד למלחמה הוסב לגוד חרם"ש תחת פיקודו של אורן רוזנבלום שהועבר לתפקיד זה מפיקוד על גוד 9. המלח"ט העדיף שגדוד 9 יוסב מחרם"ש לטנקים איאם-אקס-13 וסמך על אורן רוזנבלום שייסב בתוך פלוגת ה"ר הוסבה לחרם"ש. אליה נוספה פלוגת חרם"ש שהועברה מגוד 9, שישימה בתחלת אוקטובר את אימון הפרט, פלוגה שלישית הייתה של טירונים, ופלוגה מסייעת שכלה מחלקת מרגמות 81 מ"מ וכיתת חבלה. הפלוגות החלו להתאמן בקצב מזורז והרגומים התאמנו על צח"ל"מים דגם ג', שעיליהם הותקנו מרגמות 81 מ"מ קביעות.

פלוגת הסיור 135 של החטיבה הייתה בפיקוד איציק בן ארי, סייר ואיש מודיעין ובעל

תחמושת. פריקת הנחתת נמשכה שלושה לילות, כאשר החל שנוצר לאחר כל פריקה מולא במשאיות הדיזל אלה הועמסו בלבם. על מנת לשכך את הנהגים האזרוחים להעלות את משאיותיהם להפלגה לבב ים וחוירה, נזקק המלח"ט ל"נאום ציוני" על ה"הבדל בין הסטנינים של תש"ח לעוצמה של צה"ל כתוצאה מהמבצע שהם שותפים לו. על פועלותם במבצע זה צין הרמטכ"ל לשבח את פלוגת חרם"ש ג' בגוד 9, על פי המלצת המלח"ט. במחצית הראשונה של חודש אוגוסט 1956, בוצע שלב ב' של מבצע יונה". הפעם הובאו 99 טנקים איאם-אקס-13. יש חוסר התאמנה בין התיאור כMOVAA כאן על פי ספרו של אורן בן ארי "נווע סוף אבירים". בספרו של עמייד ברזנר "סוסים אבירים" לפיקוד הופיע ב-1956, 60 טנקים איאם-אקס-13 ובאוגוסט 1956 (בלילות 2, 13 ו-20 באוגוסט) תחמושת לטנקים, 30 טנקים איאם-אקס-13 ו-20 טנקים סופר שרמן; עמייד נסמן על מסמכים בארכיוון צה"ל. על מטראות חטיבה 7 למלחמה הוצאה לא

את ח'ק המלחמה"ט זמן מה לפני כן. אורי בן אריה הגיע את מפקד האוגדה והציג לנצל את מצור הדיקיה על מנת לתקוף את מערך אום כתף מאחור ובהפתעה. הצעתו אושרה על ידי ואלך והרמטכ"ל.

גדר 61 החליף את צג"ם 52 והחל מהשעה 02:00 נכנסה החטיבה למץ'ר. בשעה 05.30 הגיע צג"ם 82, 2 ק"מ לפני היציאה הצפונית של המצור. פלוגות החרממן"ן אבטחה את הצומת, והציג"ם נע לעבר ابو עגילה. ח'ק החטיבות התקמקם 3 ק"מ ממערב לאבו עגילה. ההתקדמות הייתה בשיטה שלא אפשר פרישה של יותר משתי מחלקות טנקים. הכוח התגלה למצרים המופתעים מרתק ש-3 ק"מ ונפתחה עליו אש ארטילרית. החל מטוחה של 1000 מטר נעו הטנקים בתנועה ואש. 60 חילילים מצריים התגלו באג' וביר' מבקשות פגעו בטנק, עד שהושלול על ידי מחלקת חרמ"ש. שמי מחלקות טנקים נכנסו לתוך המערך ובקבותיהם נעה על הכביש פלוגות החרמ"ש. בשעה 06:30 נכבשה ابو עגילה. מיד אח"כ נפתחה אש ארטילרית חזקה על הצג"ם. בלילה או לקראת בוקר איתרו המצריים את שני המאצימים התקפיים של צה"ל, מה גם שהמתתקפה של אוגדה 77 על מערך רפיה אמרה היהת להתבצע בלילה אוור ל-1 בנובמבר. המטכ"ל המצרי הורה לצג"ם 1 שהיא באסמעאליה ולמדוד משוריין 3 שהוא באל עריש לנוע לערך אום כתף המותקן.

צוות סיור בפיקודו של בר שירה עלה על הציר אל עבר שירש ודיווח על 15 טנקי "שרמן" עם ציר אי-אים-אקס-13 שנעו מכיוון אל עבר. שני משחיתתי טנקים ארצ'ר ושתי נושאות ברן נעו מכיוון סכר הרואיפה והושמדו. כל אותן יומיים היה צג"ם 82 נתון בקרבות שריון והפגות ארטילריה. כנגד השדריון המצרי מאל עיריש הופעל גם חיל האויר הישראלי. בשעות לפנה"צ ביצעו מטוסי מוסטנג, הרודר, מטאור ואורגן, 28 גיחות בהן פגעו בפצצות, נפל"ם ואש תותחים בטור המצרי. 6 מטוסים נפגעו מASH נ"מ מצרי.

בשל המגבילות המדיניות הורה מפקד האוגדה שלא לתקוף ביןתיים את סכר הרואיפה. פיקוד הדרום, קיווה לנצל את הגעת חטיבה 7 לא קרב אל עורף מערך אום כתף. התכנית האוגודתית היהת לתקוף את המערך משני אגפיו על ידי חטיבה 10 וחטיבה 7, אולם בשעה 09:30 נודע לפיקוד כי צג"ם מצרי מס' 1 נמצא בתנועה לכיוון ג'בל לבני.

אלוף הפיקוד הורה למ"ט 7 לעبور תחת פיקודו ולקדם את פני השדרון המצרי. נוצר מצב חדש, עליון הקビיד ניתוק הקשר עם גדר 9 והעובה שמציר הדיקיה הפרק לבתי עיר להספה שהיא כל אותו זמן ליד קצימה, על משאיות 4x4.

מח'ט 7 נערך לקדם את פני היצה"ם המצרי. הוא הורה בשעה 10:00 לצג"ם 52 לנוע לעבר ג'בל לבני, להציג מארב במרתק 4 ק"מ

בחנחת גדור צחנים מזרחה למעבר המתלה. בבוקר שלמחרתו החלה אוגדה 38 במקפתה. חטיבה 4 נעה לכיבוש קצימה. בשעה 0530 הורה מפקד האוגדה למ"ט 7 לתקוף את חטיבה 4 בציג"ם על מנת להתגבר על העיכוב בכיבוש קצימה. אורי בן אריה הטיל את המשימה על צג"ם 52.

בשעה 06:00 חצה צג"ם 52 את הגבול, עד שהגיעו לказימה הסטיים הקרב מאחר והמצרים נטשו את המקום. בינו לבין נפש המלחמה עם אלף הפיקוד אסף שמחוני במישור שבין ניצנה והיציאה מנהל רות. מ"ט 7 הציג לאלו הפיקוד לנצל את ההצלחה של פתיחת המלחמה ולפרוץ עם חטיבה 7 לעומק סיני במגמה לפגוש את הצג"ם המצרי קרוב לכל הנitin לתעללה. אלף הפיקוד אישר למ"ט 7 לקדם את החטיבה לגבול. בשעה 09:30 אישר אלף הפיקוד לאורי בן אריה לקדם את כל החטיבה לעבר קצימה ואת צג"ם 52 עד למערך אום כתף. מ"ט 7 הורה למ"ט 52 בשעה 10:52 שלא להתגלות ולא להיכנס לקרב עם המערך המצרי, אלא שאורי רוזנבלום לא קלט את ההוראה ונקלע בסמוך לשעה 12:00 לקרב אש עם המערך המצרי. נגרמו לו הרוג ומספר פצועים ממש ארטילרית שנמשכה גם אח"כ.

בשעות הבוקר המאוchorות הגיע הרמטכ"ל לח'ק החטיבה 7 בראש מטמיר, 20 ק"מ ממערב לקצימה ומצא שהופרה הוראותו שלא להכנס את חטיבה 7. מהלך זה חשש שריגזיא את בנות הברית וגורוע מזה, יביא להכנסת עותדות השדריון המצרי צג"ם 1 שהיה בקשרת העתה סואץ לתוך סיני. הקדמת הכנסה של חטיבה 7 חייבה גם את הקדמת תקיפת מערך אום כתף על ידי חטיבה 10, ב-24 שעות, על מנת לפתח ציר אספקה ופניו לחטיבה 7 שתהיה בעומק סיני.

למרות כעסו הרוב על שהופרה הוראותו, העדיף דין "סוסים אבירים על פוי שורדים המסרבים לזו". הוא נמנע מלפקוד על החזרת חטיבה 7 אל מעבר לגבול. אדרבא, הרמטכ"ל אישר לחטיבה 7 לתקוף למחזר את אום כתף מדרדים, על ידי צג"ם 52 ו-2 ואילו את צג"ם 9 הורה לשולח בלילה לביר חסנה כדי להבטיח ציר גישה נוספת לצחנים בmittala.

עוד לפני כל אלה, הורה מ"ט 7 לאיציק בן אריה, בשעה 10:00 לנוע עם 2 צוותי סיור ולבדוק את מציר הדיקיה שמערב לערך אום כתף. לפי נתוני המודיעין החזק המצור על ידי גדור ח'יר מצרי והוא מכשולים בפתח המצור. איציק בן אריה הזהר על ידי המלחמה שלא להכנס לחימה.

צוותי הסיור הגיעו למצר ומצאו אותו ריק. בהגעים לכיוון הצפון, התקשו להציג קשר למ"ט. רק בשעה 16:00 הצליח מ"פ הסיירת לדוחה למ"ט. הרמטכ"ל ומפקד האוגדה עזבו

השלישי למלחמה. לאוגדה 38 בפיקוד אל"ם יהודה ואל הותר לבוש בלבילה הראשון את קצימה, במקמה לפתוח נתיב לחילוץ הצחנים במיתלה לפិ הכוח. הותר לה גם לתקוף את מוצבי החוץ של מערך אום כתף, החיל מהלילה השני ואת המערך רק בלילה השלישי.

נאסר עליה תכלית האיסור להכנס את חטיבה 7 לעומק לפני כיבוש מערך אום כתף, מחשש שהכנסתה בטروم עת תניע את המצריים להכנס מערך את צג"ם 1 המצרי שהיה ממערב לתעללה וכל כ-50 טנקים, רובם טי"ר. היה גם חשש מפני הכנסתה לעומק סיני לפני שייפתח ציר אספקה בכיבוש החוצה את מערך אום כתף. מערך אום כתף היה תפוס על ידי חטיבה 6 מדיויזיה 3 ולה 2 פלוגות משוחית טנקים מסוג ארכ'ר וגדוד תותחים 25 ליטראות. מערך קצימה היה תפוס על ידי חטיבה מוקטנת של מה"ל (המשמר הלאומי). 23

בשל המגבילות המדיניות, קבעה תכנית התקפה האוגודתית שלוש יממות לימי המלחמה: בלילה אוור ל-29 באוקטובר, יכש מתחם קצימה על ידי חטיבת ח'יר. 4 רק בלילה השני, תכosh החטיבה את המוצבים שבין הרוג ומספר פצועים ממש ארטילרית שנמשכה גם אח"כ. 23

בשליך דרכו לחטיבה 4 לכיוון ג'בל לבני. ביום השני, 31 באוקטובר ייצור חטיבות ח'יר 4 ו-10 מגע עם מערך אום כתף ואילו חטיבה 7, תתקדם לעבר ابو עגילה דרך דרך המשתי החטיבות.

בלילה השלישי, אוור ל-1 בנובמבר, יכש מערך אום כתף על ידי חטיבה 4 מדרום ועל ידי חטיבה 10 מציר הכבש. חטיבה 7 תסייע או תשלים את כיבוש אום כתף או צומת ابو עגילה וביום השלישי תנצל את ההצלחה לכיוון אל עריש או ג'בל לבני.

עוד לפני תחילת המלחמה העבירה החטיבה פלוגות טנקים אי-אים-אקס-13 בת תשעה טנקים לחטיבת הצחנים שאמורה היהת לפעול בצייר הדורי של חצי האיסיני. פלוגות סופר שרמן הועברה מגדור 82 לחטיבה 10. כך נותרה חטיבה 7 עם 52 טנקים בלבד.

מה לאחר והחטיבה יועדה למשימות שונות, בונה מה"ט 7 ציווית קרב מואזוני: צג"ם 9 שככל 26 טנק אי-אים-אקס-13 ופלוגות חרמ"ש ופלוגות סופר שרמן; 52 שככל פלוגות חרמ"ש ופלוגות סופר שרמן; צג"ם 82 שככל פלוגות סופר שרמן, פלוגות אס-50, פלוגות חרמ"ש ופלוגות חרמ"ן; גדור 61 שככל 2 פלוגות חרמ"ן ופלוגה מס' 1. כל צג"ם כלל סוללת חת"ם, מחלקת סיור, מחלקה הנדסה צוותי רפואי וחוליות טכניות.

* * *

מבצע "קדר" נפתח בערב 29 באוקטובר

בשעה 14:45 הודיע פיקוד הדרום לחטיבת 7 שצח"ם 1 הותקף על ידי חיל האוויר הישראלי והפסיק את התקדמותו ליד ביר גגפה. צוות סיור של החטיבה הבחן בכך ממרחך רב. בשלב זה בציג"ם 52 נותרו 15 כדרומיים לכל טנק ונוצר מחסום בדלק, לאחר והדרגים נתקעו בבדיקה החורשה לאפק דק. קצין האפסנאות שמשון צלניKER נשלח אישית להביא את הדרגים והצליח להביא דרגים ועימם תחמושת לבטן מלאה ודלק למחצית בטן. כל אותו זמן חיכה מוח"ט לאג"ם 9 זהה התמהמה.

לאור הידיעות החדשות ואיה הידיעות של הפיקוד לגבי מיקומו של צח"ם 1, הורה המח"ט למפקד הסיירת לתקדם עד לצומת ג'בל לבני. כן ביקש להתקנות אחר השווין המצרי מהאוויר. הסיירת הגיעה לצומת ומפקדה איציק בן ארן, דיווח שפרט לכמה שבויים, אין כוח מצרי בצדמת. המח"ט נוכח כי בשל הידיעות המודיעיניות המוערפלות, הבויות הלוגיסטיות של צג"ם 52 והתעכבות גדור 9, איבד מן יקר. בהתייעצות עם הסמחה"ט אריה שחיר, החליט כי יש להעניק ולחדור לתוך סיני וכן גם להוסיף לחץ על החלטות הפיקוד המצרי, הנה על מפקד מערך אום כתף והן על מפקד צח"ם 1, שנחלץ גם על ידי חיל האוויר הישראלי. בינו לבין, הוא הורה לאג"ם 52 להיערך בחניוןليلת ולהחות לאג"ם 9.

בשעה 15:30 הודיע אלוף הפיקוד למח"ט כי הוסרו המגבילות המדיניות לתקיפת סכר הרואיפה. המח"ט הורה למג"ד 82 לתקוף את הסכר. הסמחה"ט נע למפקדה העיקרית ממערב לאבו עגילה ואילו הוא נע לעבר גדור 9.52. בהגיעו לצומת ג'בל לבני, נוכח כי צג"ם 9 עדין לא הגיע. הוא שלח 2 ג'יפים לכיוון צג"ם 9 והמתין בצדמת. לאחר שאלה נפגשו עם מפקד הצג"ם, נסע המח"ט לביר חמה לקבוצת פקדות עם אורן רוזנבלום ואיציק בן ארן.

בשעה 16:30 החיל צג"ם 82 שותגבור על ידי פלוגה מוקטנת ד' שלו שהוחזרה מלחטיבה 10, לתקוף את הסכר. ידוע היה שלמצרים 25 כל"נ"ט שווים בהם תותח 25 ליטראות בכנינו ישיר, משחיתתי טנקים ארכ'ר, ותותח נ"ט 57 מ"מ. פלוגות טנקים פחרות מחלקה הושארה לנחל את הקרב נגד הטנקים המצריים מאל עריש. המג"ד הורה בקבוצת פקדות שארוכה אך שתי דקוטות לשתי מחלקות להוות באכ"י (בסיס אש בכנון ישיר) ובפיקוד הקמ"ב. אלה יתקדמו תוך כדי עד למרחק 300 מטר מהסכר.

פלוגות טנקים א' של משה בריל, פחות מחלקה, תתקוף ותכבש גבעה מצפון מזרח למחנה ותחפה על פלוגת החרמ"ש של שושן יצחקי שותתקדם בכביש הטנקים ותכבש בשטערות רגליית את המחנה.

החיפויון בונה הקרב נבע מכך שהייתה זאת שעת דמדומים והקרב היה יכול להיכנס לחסינה. משלביו הראשונים השתבש הקרב. פלוגה א' נכנסה לקרב אש מול עוצמת כל

אורן בן ארן ברמת הגולן מסדר סיום מלחמת ששת הימים

עם אוורות מלאים, מאיסמעיליה לביר גגפה, כבר בלילה אוור ל-31 באוקטובר. 51. 57 תקיפה בוצעו ב-31 באוקטובר נגד צח"ם 1 במרחב ביר גגפה – ביר חמה – ג'בל לבני. בתקיפות השתתפו מטוסי מטאור, אורגן, מוסטנג ומוסטקיטו. הטיסים דיווחו על טור הccoli לפלחות 30 טנקים וכליים רבים אחרים. בהתקפותיהם נפגעו כ-15 טנקים, 15 חול"מים/שריוניות וכ-90 כלי רכב.

מאש נ"מ מצריית בנוביה הכביש ועל מערכ אום כתף, נפגעו קרוב ל-30 מטוסים בהם 8 שהתרסקו. 3 טיסים נהרגו בהם מפקדי טייסות ההרווד והמוסטנג. 2 טיסים שנכנסו בסיני הגיעו לכוכחות חטיבה 7 וחילצו. בתקיפה الأخيرة, עם דמדומים, נפגעו מטוסי חיל האוויר בטנקים של גדור 9 בין ביר חסנה לג'בל לבני.

המוח"ט הייתה שצג"ם 52 הינה את ה"סדן" ואילו גדור 9 הגיע עד לכיד 5 ק"מ מדרום לצומת יהוה את ה"פטיש". בין שני אלה יתפס כוח השווין המצרי. בינו לבין, בינו לבין, ב-11:00 בשעה 12:00 הגיע אליו מטוס פייר והטיל את פקודת המח"ט על ג'בל לבני. תוך המשך תנועתו לג'בל לבני, הותקף צג"ם 9 מספר פעמים על ידי מטוסי חיל האוויר הישראלי. שני טנקים, חול"ם וגי"פ נפגעו ו-5 אנשים, כולל מ"פ נפצעו. תקיפות אלה היו אניות, כולם מ"פ נפצעו. תקיפות אלה היו בין הסיבות לעיכוב הגעת הצג"ם בזמן לג'בל לבני. נספו על כך תקלות טכניות שנבעו מהכניסה החפויה למלחה.

החל משעות הבוקר ועד לחשכה תקפו מטוסי חיל האוויר את צח"ם 1. מטוסי מוסטקיטו גילה את טור הרק"ם המצרי שנע

מההמערכיס והיו נתונים בקרבות ארטילריים עם המצריים. התנהגוותם של המצרים יחד עם דברי קצין מצרי שנחטף על ידי צג"מ 52 לפיהם קיבל הוראות נסעה לאיסמעיליה, יצרו תמונה של צבא מצרי נלחם אך מתפורר.

שם המריין אורי בן אריך עד שאיתר את טור הטנקים של צג"ם 9 בדרך לביר חסנה. הוא הבכיר למג"ד את הצורך שייגיע לモוצא המליין לפני שיגיעו אליו הטנקים המצריים. המה"ט קיווה שהציגם שיש לו טנקים מהיריים במילויו, ולאויב על ציר התקדמותם, גיע לעודו במהירות סבירה יותר מאשר יום אتمול, ממנה לא היה שבע רצון. בטיסתו לעבר צג"ם 52 הצלילה הטיס הירושאי להתחמק ממטוס מג' 17 מצרי. הוא הגיע לצג"ם בשעה 14:00. הדלק המיוhol עדין לא הגיע. המה"ט התיר לאורי וזובולום להעלוות מחליקת טנקים לעבר גבעה המרוחקת 3 ק"מ מביר גגפה, שם איתרו מפקד הסטייה הטרוצחות במחנה המצרי, אך אסר עליו להתגולות.

גדלו של כוח האויב ומיקומו, לא היינו הרים: האם יתארגן במחנה, האם יירד למילין, האם יסוג לתעללה? המידע היחיד המדויק היה של מפקד החסירות. לאחר הערכת מצב החילט המכ"ט להמתין לדלק ולתקוף למחורת בובוק עם צג"מ 9 בתנועת מלכי'ים. אם יתברר שאכן הצבא המצרי נסוג, התיר למג"ד 52 לרדוף אחריו המצריים בו ביום, בתנאי שיקבל דלק ונוכחו לו ווינוט אונר יתם.

חפ'ק המוח"ט, על גבי 2 ג'יפים, נע מזורה העבר צומת ג'בל לבני ומשם דרומה בעקבות צג'ט 9, שהקשר עימיו אבד. המח"ט הגיע עד סמוך למצבת פרקר, לא פגש את הצג'ט, ובשל חוסר דלק חזר לג'בל לבני. במקדחה העיקרית שלالية הגיעו קיבל המוח"ט ידיעה לפיה צח'ט 1 נערכ בביר גגפה בעמדות תותב החפרות, ועוצמו 100 טנקים. מספר זה היה מוגזם ובתלי אמין. בשעה 17:30 קיימ המוח"ט קבוצת פקודות בג'בל לבני, בה נכחו קציני מפקדת החטיבה ועמוס בנין מפקד חטיבת 37 שהועברה תחת פיקוד מה"ט 7. תכניתו של מה"ט 7 הייתה שמחנה ביר גגפה יותקף עם בוקר על ידי צג'ט 52 והסירתה. סיור אלים אמרו היה לגלות אם

אכן נמצאים 100طنנים בחרופות.

ב-1 בנובמבר נכנסו למערכה האוירית
בציר המרכזי גם מטוסים צרפתיים ופגעו
בשיירה מצעית שכלה 100 כל' רכב, מערבית
לביר גגפה.

ב-1 בנובמבר בשעה 16:00 הורה נשיא מצרים נאצר על נסיגת כללית של הכוחות המצריים בסיני. [מידע זה לא נודע כלל הנראה למודיעין הישראלי, וכוחות הפליקוד לרבות חטיבת 7 המשיכו לתכנן מתקפות על הכוחות המצריים]. באוטוليلיה אוור ל-2 בנובמבר נסוג צח"ם 1 המצרי אל מעבר לתעללה ונסוגו גם כוחות חטיבת חיר" 6 המצרית ממערך אום

המעורב בלילה אוור ל-2 באוקטובר. למחרת ב-2 בנובמבר, בשעה 13:00 עברה פלוגות טנקים מהטייבה 37 את מערכ האויב הנטווש באום כתף. הפלוגה הייתה אז תחת פיקוד חטיבה 10. הפלוגה של טנקי שרמן אסם-3 התקרכה לחסימה של חטיבה 7. המ"פ משא בריל זיהה את הטנקים ככוח מצרי מה גם שהוביל אותם ג'יפ של מצרים. פלוגה א' של גודז 82 פתחה באש מטווח עיל של 600 מטר והשמידה 8 טנקים. האש הופסקה לאחר שטייס פיפר נחת ליד הטנקים היורים והעמידם על טעוטם בזיהוי הכוח מולם.

בלילה אוור ל-1 בנובמבר, דיווח מודיעין הפיקוד כי צח"מ ואמור לשנות כיוון בבורק 1 בנובמבר, ולזרמת דרומה בואדי אל מליזו לכיוון מצבת פרקר שבמוצא המזרחי של המיתלה. בשיחה באותו לילה עם אלף הפיקוד, סיכם אוורי בן אריה כי יקדם את צג"מ 52 לכיוון ביר גגפה ואילו את צג"מ 9 יעכב בביר חמה עד שייאומתו הידייעות לגביה צח"מ 1.

בнтיאים בשעה 05:00 של 1 בנובמבר יצא צג"ם 52 כשלרשותו 9 טנקי שורמן בלבד מביר חמה לכיוון ביר גגפה. לפני ביר רוד סלים, נתקל במשמר ערפי של צח"ם 1. ה"שרמןים" פגעו ב-2 טנקים טי-34. טנק נוסף נמצא תקוע בחול עם צוותו. בשעה 06:30 התגללה בקרב בטוחה 1500 גודו וטנקי הצג"ם הסתערו על המחנה וכבשו מער מחנה האלים ובתוכו 2 טנקים, משאיות וחילילם רבים. צוותי הסיור שהובילו כל העת את הגדור וטנקי הצג"ם הסתערו על המחנה וכבשו אותו. ליד ג'בל חותמיה נתקל הצג"ם בטנק אוטו. ליד ג'בל חותמיה נתקל הצג"ם בטנק טי-34. הוא פתח באש והושמד.

בשעה 08:00 אמתו מטוסי חיל האוויר את הידיעה כי טנקי צח"ם 1 החלו לנوع דרומה, בעוד הוגן העיקרי שלהם נשאר בbir גגפה. בעוד הורה מה"ט 7 למפקד צג"ם 9 לחזור לביר עתה והורה מה"ט 125 ק"מ להגיע אל חסנה ובמשך התקרכבות של 125 ק"מ להגיע אל הפתחה הדורומית של המליז'ו וכן לתפוס את צח"ם 1 משני אגפיו.

צג"מ 52 מצא עצמו לאחר מסע של 45 ק"מ בסמוך מiad לביר גגפה. המח"ט הגיע אליו בשעה 10:00. מצב הצג"מ לא היה מעודד: היו לו 7 טנקים בלבד לאחר שניינים נפצעו באש ארטילריה מצרית. הדלק במכלי הטנקים הספיק להתקדמות של 15 ק"מ בלבד. בצה"מ שמולו היו לפחות 40 טנקי ט-34. המח"ט הורה לו להמתין לדלק ולתקוף לעבר ביר גגפה, אלא אם תרד חסיכה, ואז ידחה את המתקפה למחור בוקור.

החותינה הייתה פרוסה בשלב זה על פni יותר מ-100 ק"מ, מרוחב שלא אפשר שליטה בקשר על יחידות החותינה. בשעה 10:00 עלה המח"ט על מטוס "פפר" והחל ב"סבב" לחידותינו. הביקור הראשוני היה במפקדה העיקרית. שם עידכן אותו הסמ"ח"ט על אירועי הלילה בגודן 82. גודן 82 ונוכן גודן חרמן 61 (חיל רגלים ממונע) שהיה מול אום שיחן חסמו כוחות מצרים שניסו לפרקן

הנ"ט בمعدך ותוך שנפגעו לה טנקים ס吐ה ונעה לכיוון הדרום ולא הצפון. היה נכנסה בין טנקי הרכוב"י בפיקוד אдолף לאויב ובשל החשש מפגיעה בכוחותינו הורה המג"ד לאдолף להפסיק לירות ולהציגו להתקפה. את הידיעה קלטה חילית בזחלים המודיעין אך היא הצילהה להעבירה רק לאחד המ"מים, יעקב מאיה. טנק יחיד היה ששיר לתנועה והוא נגען לפקוודה.

כשהגיע בריל לאגף הדרומי, הוא נותר עם הטנק שלו בלבד וזכה ל"ט הסמ"פ ואלהם הציגו הטנק של מאיה מכוח אודולף. הם חזרו למוצב בתהר בין תעלת נ"ט ונחל אל עיריש ונוהלו קרב אש עם לוחמי ח'ר' מצרים. הכוח הקטן הגיע לבתו של המושל ומשם נע צפונה. פלוגות החרמ"ש בפיקוד שווון יצחקי, נשארה ללא חייפות נזקים. בתנועתה על הכביש נפגעו זחל"מים מASH הטנקים המצריים שבאו מאל עריש ומראש ארצ'רים בקרבת המחנה. פלוגות החרמ"ש ירדה מהכביש ימינה אך הזחל"מים לא הצליחו לנוע בשטח החולי והפלוגה הסתערה רגלית ונאהזה בחיל הצפוני של המחנה, והמשיכה לטהר אותה. בקרוב נהרגו 14 לוחמים ועוד מפלוגות החרמ"ש ונפצעו 30, מחציתם לוחמי ח'ר'ם. רוב הטנקים נפגעו ו-7 מהם יצאו מכלל פעולה זמנית.

צג'ם 82 התארגן בחשיכה, כאשר הקביש שlid המחנה נקבע כנקודות Ricazo שאליה הובאו ההרוגים והפצועים, טנקים פגועים וכחץ מכמות הטנקים. הגיעו גם הפלוגה שחסמה לכיוון אל עיריש. הצג'ם נכנס לחניוןليلת 22:00 וקהל גם שיירת דלק ותחמושת. בשעה 00:00 מילדה שרין מצרי אש לעבר החניון. מחלוקת טנקים נערכה מולו. נקבע שלוחמתת יירק מחנה הסכਰ ותוצב חסימה לכיוון אום כתף. בבוקר 1 בנובמבר נמננו במתחם סכר הרואיפה 14 ארצ'רים, 7 תותחים נ"ט 57 מ"מ, 6 תותחים 17 ליטראות. 4 תותחים נ"ט 100 מ' וב-30 מקלעים.

בעוד צג"מ 9 עושה דרכו לעבר ביר חמה, נפגש המח"ט עם מפקד צג"מ 52 ומפקד הסיירת בביר חמה והורה להם לחת לכוחות לנוח ולהיכן להמשך תנועה מעורבה למחרת בשעה 05:30, במגמה לאטר את צח"מ 1 או למנוע את התארגנותו להגנה בביר גגפה.

הו אצמו עם 2 ג'פים נע מערבה 45 ק"מ למפקדה העיקרית וקיבל דיווח על קרב הסכרים מהסמה"ט. בשיחה עם ברן בקשר לאלהותי, הורה לו המ"ט למנוע פריצת אויב ממערב אום כתף, אך גם להיות נכון להשתתף בתקיפת המערך ממערב, בשל הצורך החינוי כל כך, לפתח ציר אספקה ופינוי, עברו חטיבה 7 הנעה לקרב שריון צפוי בביר גגפה.

ב-1 בוגר מבקר, נכשלו נסיעות של חטיבת
ח"ר 10 וחטיבת שריון 37, שהורדה גם היא
לסיני, לסייע בקרבות על אום כתף, לכבות את
מערך אום כתף מזרחה, אולם המכרים שמצאו
את עצםם לכודים מחזיות ווערף, נטשו את

שריוןיות "סטגאהאונד" במסדר יומן גיוסות השריון, 19 במאי 1954. צילום: לשכת העיתונות הממשלתית. מתוך הספר "סוסים אבירים" של טא"ל (במיל') ד"ר עמיד ברכר

צוותי חימוש מיומנים כל צורכם.

• איגוד כוחות

בשליחות המשימות בשלב התכנון בהמה"ט את כוחותיו בשליטה גופי לחימה מזוינים שכלו טנקים, חרמ"ש וארטילריה. החומר"ש בא לביטוי רק בקרבות של גודל 82. גודל 52 היה בשלב התקדמות לעבר ביר גגפה עם 7 – 9 טנקים, כוח לא מספיק לעומת צח"ם 1 סכלה 40 טנקים, רובם טי-34.

• לוגיסטיקה

העובדת שציר הק"י הפק לבתי עיר בעקבות מעבר הטנקים, וציר הכביש דרך אום כתף נפתח רק ב-2 בנובמבר, וכן שהלוגיסטיקה הייתה על רכב ללא הנעה קדמית, הקשתה על התקדמות החטיבה וביקר על צג"ם 52 שבmars' כל יום 1 בנובמבר לא יכול להתקדם לעבר ביר גגפה. לצג"ם 9 היו תקלות בגלו צוותי חימוש לא מתאימים.

• ארטילריה

כל צג"ם קיבל סוללה של גודל החת"ם. הארטילריה הייתה נגררת וברוב הקרבות לא הגיע עם הכוח שלו סופחה. בקרב על הסכר לא הפעיל המג"ד את הארטילריה שלו.

• סיוע אויר

מתחלת המלחמה שלט חיל האוויר הישראלי על שמי סיני כמעט ללא הפרעה. חיל האוויר מנע את התקדמותו של צח"ם 1 המצרי עבר חטיבה 7 והיו גורם נכבד בהחלטת המצרים לסתג מסיני. מוטסי חיל האוויר היו גורם איסוף מודיעיני חשוב באשר להנעת צח"ם 1 המצרי. העדר קשר סיוע אויר עם הכוחות וכן תקלות בקייעת "קו ההמצפה", גרמו לכך שמטוסי חיל האוויר תקפו מספר

מרכז הלחימה היבשתית ולא החי"ר, שנחשב

כ"מלכת הקרב" בצה"ל עד למלחמה זו. שתי החטיבות הוכיחו כי הטנקים מסוגלים לטכנית למוגeo מרחבים גדולים במדבר. יתר על כן יחידות טנקים גברו על מערבי חי"ר משופעי נשק נ"ט לבדים ובשיטות פעללה עם חי"ר. חטיבה 27 בפיקוד חיים בר לב הבקעה עם חטיבת גולני את מערך רפיח ונעה למרחק של 190 ק"מ. חטיבה 7 נעה למרחק של 250 ק"מ ואילו צג"ם 9 עשה דרכו של 400 ק"מ.

התקלות בטנקים שאפינו את תרגיל "פלט" שלפני המלחמה, לא קרו במהלך המלחמה. מתוך 13 טנקים שרמן אם-50 היו 12 טנקים בסיום המלחמה. מתוך 26 טנקים סופר שרמן התקלקל 6 ונפגע אחד. 23 מתוך 35 טנקים האיא-אם אקס-13 של גודל 9 נכנסו לדינאות לתיקונים אך פעלו במהלך המלחמה.

מספר מאפינים היו למהלכי חטיבה 7 במהלך סיני:

• הcnת החטיבה למלחמה

הcnת החטיבה למלחמה הייתה קצרה ובלתי מספקת. חטיבה 7 קלטה בחודש שקדם למלחמה שני סוגים טנקים חדישים: סופר שרמן ואיא-אם אקס-13. גודל 82 שהסביר את עצמו מטנק שרמן אם-3 לסופר שרמן ולשרמן אם-50, התאמן בחודשים שקדמו למלחמה בתנאי שדה דומים לשדה הקרב; גודל 52 קלט גודל חי"ר והסביר אותו לחרמ"ש תוך חדשניים; גודל 9 הסב את לוחמי מחרמ"ש לצוותי איא-אם אקס-13, גם הוא מתחילה ספטמבר. ההסבה מהירה, תוך קליטת טנקים שחדרם הגיעו מספר ימים לפני המלחמה, העמידה אמנים צוותים מיומנים, אך לא אימנו וניסיון עם הכלים החדשניים ולא

כהף לעבר אל עריש.

לאחר ביקור בגוד 82, חזר המה"ט בסמוך לשחר 2 בנובמבר לצג"ם 52. מפקד צג"ם 52 אורי רוזנבלום דיווח לו כי תזלק בלילה וכן כי ראה מאותה גבעה הסמוכה לביר גגפה. טנקים במספר לא ברור הנסוגים מערבה. ניסיון ליצור עם שחר קשר עם צג"ם 9 לא הצליח ה��ה הסירת מתקדמת על הכביש הצלה. אז החלה הסירה מארים שהחלו נסים ובעקבותיהם נעה פלוגת טנקים בפרקיה, אחראית חפ"ק החטיבה וסוגרת פלוגת חרמ"ש. מחלקת סיור סרקה את שדה התעופה ומחלקה אחרת מצאה בדיפונים רק כמה טנקים טי-34 שהמוצרים השאירו בשל תקלות בהנעה. מחלוקת שלישית נעה מערבה ועצרה ב"קו ההמצפה" שנקבע לאחר שנזח קשור לאותו יום. בשעה 14:00 לאחר שנזח בדרכו, עם צג"ם 9 ומפקדו דיווח על קלשיים בדרך, ולאחר שלבકשת המה"ט בוטל קו ההמצפה, התיר המה"ט לצג"ם 52 להמשיך לנעו מערבה. המרחק לתעלה היה כ-80 ק"מ. הצג"ם ח'בר עם הסיירת שהקדימה אותו בkilometer ה-46 לפניה התעללה. שני טנקים טי-34 שנרגלו על ידי הסיירת היו עוסקים בונסיניות חילוץ והושמדו באש תותח טנק וזוקה. הצג"ם עצר 30 ק"מ מהתעללה ובעקבותיו צג"ם 9 הסיירת עצה 10 ק"מ לפניה התעללה, לפי הנחיות קמ"ץ החטיבה שהגיע אליה ב"פיפר".

עינויים תורתיים במהלך סיני

במערכת סיני (1956) הוכיחו מהלכי שי חטיבה 7 וחטיבה 27 שפעלה בצייר הצפוני, כי השריון ובמרכזו הטנק הינו

לו בפועל...” [שם, עמוד 362].
מוטי גולני, במחקרו במחלתת היסטוריה, קובע כי ב-31 באוקטובר “דומה היה באותו בוקר כי הימרו של דין מיום האתמול נכשל. החלטתו ללחוץ עם הקצב של שמחוני/בן אריה ראתה אותו בוקר הרת אסון.” [גולני, עמוד 438]. יתר על כן, מוטיב גולני: “מפקדת פיקוד הדורות החלה מאבדת את השליטה על כוחותיה... בשלב הזה נעשתה השליטה על הכוחות ברובה על ידי המצח’ע [מצח הקצוב הפיקוד העליון] שירד עד דרג החטיבה”. [שם, עמוד 431]. מעשוה של אסף החטיבה”.
הцентр להפרת המשמעת של אריאל שרונ שהביא להסתכבות בקרוב במיתלה. נספה לך הידיעה כי 2 גוזדי טנקים מצריים נעימים מאיסמעיליה לעבר חטיבה 7 והתחזשה הקשה של אל-אי-קולת החטיבה 10 לכבות את מערכ אום כתף ולפתח ציר אספקה לחטיבה 7. יותר מכל חשש דין אותו יומם, כי בן גוריון יורה על נסיגת מידית בטרם הוכרעה המعرקה [גולני, עמוד 431] והוא להחש זיה התקדים ההיסטורי, כאשר בן גוריון הורה ליגאל אלון לסגת, בשליה מלחתת העצמות, לאחר שהפר הוראותו ונכנס לתוך סיני.

במושווה בין מלחמת סיני למלחמות ששת הימים, בולט לחוב סגנון הפיקוד של אלף שייקה גביש לעומת אסף שמחוני. שייקה גביש לימד לא מעט מניסיינו בראש מחלקות מבצעים במטכ’ל במערכות סיני ויישם זאת. אך לא רק זאת. גביש ניהל מתפקידו, תוך תיאום מלא עם המטכ’ל, תוך הימנענות מהפרות משמעת; גביש עשה פעולות נוכנות לציריך הספקה להכוחות הנעימים אל תוך סיני. חורף ניגודי גישה שהחלה בלתי נפרד ממעשה המלחמה, ישיעחו גביש לא חשב אפילו שונית לעורף מפקד אוגדה כלשהו, או לכפות עליו את דעתו, גם אם חלק על צעדיו, ולא נטל כוחות מפקדי האווגות.

באנונות המלחמה אין הפרת משמעת בשדה הקרב נחשבת לפולולה רואיה, אלא במרקמים מאד מועטים של הכרח מבצעי, והכרח כזה לא היה במערכות סיני. אין קביעה זו פוגעת בהגדרת מסע המלחמה של חטיבה 7 כדוגמה קלסית של “גישה בלתי ישירה”, העוקפת את מחשבת האויב, שמה אותו על “קרני דילמה” ומכרעה אותה. זה גם זה, וזה מול זה, ניצבים בפני התלמיד הצבאי, בבואו ללמידה את הפעלת חטיבה 7 במלחמות סיני.

מקורות עיקריים

- עמיד ברזנر, **סוסים אבירים**, 1999
- אורן בן אריה, **נווע,נווע סוף!** 1998
- מוטי גולני, **מלחמת סיני 1956**, מחלתת היסטוריה, 1996
- עמוס כרמל, **אלוף הניצחון**, 2009
- הערות אורן בן אריה למאמר
- מאיר פעל, **התקפת צה”ל על ابو עגילה בשולש מלחמות, מערבות 307-306**

לעיכוב בהגעת הגדור לעורף שנקבעו לו. צג’ס 9 ביצע מסע קל קרוב ל-400 ק”מ ולא יירה כדור תותח טנק אחד. פעמיים לא הגיע בזמן כדי להשתתף בקרוב החטיבה מתוכנן.

• חוסר משמעת מול “גישה בלתי ישירה”
בבסיס מסע המלחמה של חטיבה 7 ניצבו שני מרכיבים מרכזיים שהופיעו על הפעלת החטיבה: חוסר המשמעת של מפקד פיקוד הדורות שגורם להקדמת הכנסתה של חטיבה 7 בקרב והפעלה על ידי המח”ט “בגישה בלתי ישירה” על פי משנתו של ליד-הארט. השימוש במעבר הדדייה, הביא את חטיבה 7 אל עורף מעוז האויב בatoms כתף. מתקפה של חטיבה 7 וחטיבה 10 משני עבריו הייתה בודאי תורמת למיטוט מהיר יותר של המצרים, אלא שהחטיבה הופנתה על ידי אסף שמחוני לקדם את פני צח’ס 1 המצרי וגדוד 82 אשר לחם בעבר המצרי של מערכ אום כתף, לא הוכף חורה לפיקוד האוגדה, שהתקשווה בכיבוש המערך המצרי. מסע המלחמה של חטיבה 7 נלמד וילמד כמבחן של “גישה בלתי ישירה”, בה עקף אורי בן “קרני הדילמה” ולא פסק מניקיטת הטקטיקה של “גישה בלתי ישירה” עד להכרעת הקרב.

האם אכן מפקד פיקוד הדורות כאשר הכניס את חטיבה 7 לקרב בגיןו להווארות המטכ’ל? בניתוח הקרב על ידי חניכי פ”ס, לאחר מלחמת יום הכניפים, נמתחה ביקורת על החלטה זו שנגדה את המוסכם בין ישראל לבנות בריתה ריאלי” וכמעט לא היה קיים. הדבר בלט בכל הידיעות שהגיעו לגביו צח’ס 1 המצרי. ידיעות על מיקומו של הצח’ס שנעו בתחום מסטר שועות, אולי גם בשלהי השינויים בתנויות של הצח’ס, בשירין המצרי, תוך אבידות לא קלות, היה הצח’ס המצרי שככל קרוב ל-30 טנקים טי-34, מוצא מולו את חטיבה 7 עם 9 טנקים סופר שרמן כמעט ללא דלק ותחמושת, בשל העובדה שהכוחות שנשאו באוגדה 38, 37, לא הצליחו לפתח תגבורות על ידי חטיבה 7, עם 9 טנקים סופר ציר הספקה ופינוי אלא רק ב-2 בוגרמב.

שני ספרים, הביווגרפיה של אסף שמחוני שנכתבה על ידי ד”ר עמוס כרמל, כימאי ופוליטיציט, ומחקר על מערכת סיני 1956 של של ההיסטוריה ד”ר מויט גולני, עוסקים בשאלת שאלות עצם חניכי פ”ס. עמוס כרמל בספרו: “אלוף הניצחון”, מהלך את פעולתו של אסף שמחוני: ... “...בעקבות הראשונה צאה חטיבת שרירון – בתנועה על שרשראות טנקים והוחלים” – אלה – לפולחה התקפית נגד נקודות מפתח ככח פורץ ומסתער במרוץ...” [כרמל, עמוד 322] והוא מצטט את ההיסטוריה פרופ’ גבי כהן: “מהלך זה [של אסף] קבע את גורל מבצע סיני במנידה רבבה...” [שם, עמוד 364]. ומוסף כרמל: “אלו נשמרה החזות של “פעולות תגמול גדולה” עד בוקר 31 באוקטובר...אלו והזקה חטיבה 7 עד הבוקר ההוא בנחל רות... היה צה”ל מתקשה בעובdot היות מג”ד 9 ישראל הדר (”ביגלה”) מאוד להגע להישגיו הגודלים בסד הזמן שנקבע

פעמים את צג’ס 9, את המפקדה העיקרית, את צג’ס 52 ואת צג’ס 82.

• גיגית כוחותינו בכוחותינו
המקורה הקשה של חטיבה 37 נקבע טנקים של חטיבה 7 בטנקים של חטיבה 37 נבע מחוסר תיאום, חוסר דיווח, ואי סימון של הرك’ס. אחת ממסקנות אירוזה זה, היה סימון רק’ס כוחותינו וכן עורך חירום חז’ן.

• קשר ושליטה
מכシリ הקשר של צה”ל במלחמות סיני, לא תאמו התפרשות של חטיבה שריון, מעל-ל-25 ק”מ, שהייתה הטווח המקסימלי במורס ו-15 ק”מ בקשר דברו רדיו, שהוא כל-כך חוני בקרב ניד. המח”ט לא יכול היה לשולט בכוחותיו באמצעות קשר הרדיו וכן נאלץ לדלג ברכב או במוטס קל לכוחות השווים.

• מקום המפקד בקרב
החל מבודק היום השני למלחמה, התפצל חטיבה 7 ל-4 כוחות משנה: צג’ס 82 ממערב לפיקוד האוגדה, שהתקשווה בכיבוש המערך המצרי. מסע המלחמה של חטיבה 7 נלמד וילמד כמבחן של “גישה בלתי ישירה”, בה עקף אורי בן “קרני הדילמה” ולא פסק מניקיטת הטקטיקה של “גישה בלתי ישירה” עד להכרעת הקרב.

מרגע שפרצה המלחמה, להה המודיעין “בזמן ריאלי” וכמעט לא היה קיים. הדבר בלט בכל הידיעות שהגיעו לגביו צח’ס 1 המצרי. ידיעות על מיקומו של הצח’ס שנעו בתחום מסטר שועות, אולי גם בשלהי השינויים בתנויות של הצח’ס, בשירין המצרי, והוא השליטה של חיל האוויר הישראלי בשמי המדבר, וההוראות של דרג מצרי עליון שונות. היעדר הידיעות ואי בהירותן, פג בעולתה של החטיבה להגעה במירירות לעבר ביר גגפה ואולי תרמה גם למהלך ארוך ולא עיל של צג’ס 9.

• סיור
דומה שבא מלחמה מלחמות צה”ל, לא בלטה פעולות סיירת כמו זו של סיירת חטיבה 7 במלחמות סיני. הסיירת היוותה במשמעות כל המלחמה מעין מ>Show קדים של החטיבה: היא איתרה ובדקה את מעבר הדיקה שאיפשר את כניסה החטיבה אל עורף מערכ אום כתף לא קרב; היא הקדימה את צג’ס 52 ויצרה מערכ אום כתף לא ראייה והארע עם עיל מודיעין הפיקוד. העדר טנקים בכוח הסיור לא אפשר להיכנס בקרב.

• צג’ס 9
העובדה שצג’ס 9 קיבל את הטנקים סמור למלחמות גורם לתקלות טכניות רבות במסע ההתקדמות שלו. מסע זה הופרע גם על ידי תקיפות לא מעטות של חיל האוויר הישראלי. עובדות היוות מג”ד 9 ישראל הדר (”ביגלה”) חולה סופני, הקשתה על תפקודו. זה גורם

חברת "הדיין" - מוצרי מתקנת לחלי חילוף"

מקובצת לחמן נסודה בשנת 1941 ומקומת באיזור התעשייה שער כפרסבא. "הדיין" מתמחה בייצור חלקי מרכב תחתון לרכבי גусים, שטח, משא, טרקטורים לצד חלפים המשמשים אפליקציות צבאיות. החברה שומרת באידיות על איכות מוצר מהמעלה הראשונה וזאת ע"י עמידה בתקנים המחייבים בעולם אשר נאכפים ע"י צוותי בקרה ובטחת איכותינו. כיום חברת הדיין מושמת מקום העבודה ליצואות עובדים המונת כ-40 נפשות, רובם בכולם בעלי מקצוע ותיקים המתמחים במתקנות הייצור והתעשייה השונות.

ברבות השנים הרחיבה חברת הדיין את פעילות הייצור עבור הסקטור הבתוחני במדינת ישראל ואתן לצד קי מוצרי המודף המועיד לסקטור הפורט. החברה פיתחה קי מוצרים ייחודי תור מיוקד בהשבחת תוכלת ואורך החים של חלפים ריבים וגוננים. כיום מספקת החברה מוצרים ייעודיים למobicities צי הרכ"ם (רכב קרבי ממוגן) הצה"ל. החברה משקיעה באופן שיטתי הון בלתי מבוטל לצורך ייצור ייחודי ובלתי עול מנת להמשיך ולעמוד במשימה אשר חרתה על דגלה - לשדרג את האיכות, השדרות, ואורך החים של חלקי הבטיחות ברק"ם הצה"ל, וזאת על מנת לאפשר פעילות מבצעית רציפה, נתולת תקלות טכניות, ולמuar עד כדי ביטול את הצורך ב买车ן.

מאז ועתם מעניקה חברת "הדיין" תיעודף ברור לצרכי משרד הביטחון אשר לעיתון מועברים ללא התראה כל. בימי מלחמת לבנון השנייה, ובמהלך מבצע "ופורת יצוקה", עברה החברה למתקנות חירום, פיצלה את קן הייצור, ודאגה למלא תפקידיה נאמנה כחלק ממערך ייצור תומך בצהורי הצבא בכלל, וחיל השירותים בפרט. במשך שבועות ארוכים עמלו עובדי החברה במשמרות בנות 8 שעות, סכום השעון. גם לכדרישות נראו על גבולי הבלטי אפשר, הצליח צוות עובי הדיין לעמוך במטלה, והחליפים הנדרשים סופקו, לפעמים ישורת לשוטה.

בשגרה ובחירום, חברת הדין, עובדים, ומנהליה, מצדיעים ללחמי חיל השירות והויל צבא הגנה לישראל כל. ככל שנה, גסבים אינם עוסקים בחברה בהחבות קשות החלים אוטם היא משכינה. חברת הדין מפעלי מתקנת לחמן גאה ומוגאה על היותה חלק מערכת הייצור התופך ממשרד הביטחון וחולות צה"ל.

בכבוד רב ובהצדעה,

דורון לחמן, מנכ"ל

הדיין מפעלי מתקנת לחלי חילוף, בע"מ.

We did not invent the wheel,
We just make it better.

מחזק
את ידי
השריונאים
וכה"ל

אורדן יצרן פלדות המרכבה
09-8304455
aviraz@urdan.co.il
www.urdan.co.il

אורדן יצרן פלדות המרכבה

הידעת? חטיבה 7 במלחמת והוקמה בחודש

כותבי תולדות חטיבה 7 מדגישים שהחטיבה, שהוקמה במאי 1948, המשיכה לבועל ברציפות כחטיבה סדירה עד ימינו אלה. הגדרתה בוויקיפדיה היא: "החטיבה הוקמה ב-16 במאי 1948, מיד לאחר הכרזת המדינה והשתתפה בכל מלחמות ישראל. החטיבה היא אחת משתי החטיבות הסדירות היחידות בצה"ל הקיימות **באופן רציף** [ההדגשה שלי ע"ב] מהקמתו ועד היום (האחרת היא חטיבת גולני)".

סא"ל (במיל') ד"ר עמידר ברזנו

המשוראים ומסד"כ צה"ל. היא חוזרת להיוון
חטיבת שריון החל מסוף אוקטובר 1955.

מתוך כך עלות השאלות הבאות:
• מה היו הסיבות לביטולה של חטיבה 7
כעוצבת יסוד של השריון והורדתה מהסד"כ
במשך כ-22 חודשים?

ולוחמים (טנקים וחיל"ש), מיחידות סיוע
ושירותים מתוך כוונה שתהיה מסוגלת לבצע
תקידי לחימה עצמאיים המוגבלים בזמן, בלי
להיות תלויות בשירותים ובסיוע מדרג בכיר
יוטר. מעל יותר משלוש שנים לאחר מכן, ב-1
בינואר 1954 ירצה החטיבה מסד"כ הכוחות
משוריינת סדירה, המורכבת מכוחות מטה עריקים

האם דברים אלה מדויקים? עיון מדויקדק
בדברי ימיה של חטיבה 7 מעלה שהוא אכן
הוקמה במאי 1948 וככלה גדור פשיטה ממוקן
ושני גdots ח"ר. בתום מלחמות העצמאות,
בסוף 1949, היא אורגנה כעוצבת יסוד
משוריינת סדירה, המורכבת מכוחות מטה עריקים

מקצועי ופיקודי התקרבה המפקדה החדשה למעמד של חילות האויר והם אך היותה רוחקה מהאוטונומיה שהוענקה לכוחות אלה, והמשיכה להיות חלק בלתי נפרד מכווות היבשה. למרות זאת הייתה זו בבחינת מהפכה שהשפיעה על ארגון השריון ועל תפולו. בפעם הראשונה בתולדותיו של השריון אפשר היה לרכז את כל מרכיביו תחת פיקוד של מפקדה אחת. מפקדת גי"ש החדשה פקודה על כל יחידות השריון בסדרו ובAMILIAIM, כולל חטיבות שריון ועל שבאהקמה, על בסיס הדרוכה של השריון ועל הסדנה הגיסית. הוענקה לה שליטה רבה יותר בכוח אדם וסמכות לויסותו ולקיים; היא הייתה אחראית לתכנון ולתיאום האימונים והקורסים במערך השריון; היא הייתה סמכות תכנון, תיאום וויסות הרק"ם בין יחידות השריון ובקביעת סדר העדיפות לתיקונו.

בהתאם לתחזית הירידה בכוח אדם בצה"ל, הקמת גי"ש לוטה במצטצום בכוח אדם, שהתבסס בין היתר על שינוי בתפישת תפקידו השריון (ראה להלן), ביטול של גודל 79 הסדר, ביטול מפקדת גונדת סיור 17 וביטול מפקדות חטיבות השריון (7 ו-27). מפקדת גי"ש הייתה אמורה לפיקד ישירות על הגודדים ועל היחידות של גי"ש.

למיהה מהנענשה בשריון של צבאות זרים
בשליה מלחתת העצמאות שורה מחלוקת בין חסידי אסכולת תפעול השריון לפי התורת הסובייטית (יצחק שדה) לבין חסידי האסכולה המערבית (חיים לסקוב), שהייתה במידה רבה תיאורטית עקב מעוות הטנקים. עיקר המחלוקת נבעה מכך שבוגדור לסתופה הסובייטית, שגרסה שתפקידם של הטנקים הוא להסתער ולהבקיע מערכים מבוצרים – התפיסה המערבית, ובעיקר של הצבא הבריטי, גרסה שהשריון יפעל בצוותי קרב המורכבים מטנקים וחומר"ש ונintel פרצות או נקודות תורפה במערך האויב, לשם חפוץ שטח לעורף כדי לפגוע במערכות רכות, להפוך שטח מפתח ולעדער את כוח ההתקנות של האויב. המחלוקת הוכרעה בסוף 1949 כאשר האסcoleה המערבית-בריטית הוכרזה כשיתופעל השריון הישראלי. ב-18 באוקטובר 1949 פורסם המטה הכללי מסמך בשם "חטיבת עצמאית – דוקטרינה" ובו נקבע בין היתר:

"חיל השריון מתפרק בטורים של צוותות קרב על ידי חדרה עמוקה, על ציר אחד או על מספר צירי התקדמות. חיל השריון יאגוף שטח בניו ושטוח התנגדות חזקה, אשר מצריך הינה יחשלו את קניי התנגדות שחיל השריון חיל על פניהם".⁴

אחד ההשלכות של הכרעה זו הייתה שחטיבת 7 אורגנה כחטיבת השריון היחידה, כחטיבת יסוד משוריינית הכוללת טנקים, חומר"ש ויחידות תחזקה ושירותים.

תג חטיבה 7

אפשר היה להגשים זאת תוך התגברות על המכשולים שהיו מונחים בשיטה הנוכחית.

• **הסיכויים לפריצת מלחמה**

בסוף שנות 1953 ותחילת 1954 הערכיך דין כי לצה"ל נוכנות כמה שנים שבהן לא נשקפת לו סכנת מלחמה, ולאחר מכן הדריך את התחכוננותו לטוויה הארוך על פני הכוחות המדייט.² ואכן, בטיווחה של "פקודת התארגנות צה"ל" ותכנית העבודה לשנת 1954-55³, שנכתבה בתחילת 1954, והתבססה על "חכנית 18 הנקודות" שהותה בין גוריון, קדרם שהתפטר מכוהנותו כראש ממשלה ב-7 דצמבר 1953 ופרש לשדה בוקר, הייתה הנחה שימוש שלש השנים הקרובות יתאפשר לצה"ל לעبور תהליך של הקróבות יתאפשר לצה"ל התווך הדרום, עברו דרך הפיקוד המרחב. האגון החדש בוגדר את כוחו.³

• **ירידה צפואה בהיקף המתגייםים לשירות סדר.**

בשנת 1954 הייתה צפואה ירידת משמעותית בהיקף כוח האדם הסדיר שיישרת בצה"ל, בכלל המצוות הצפוי במחוזרי היגיון. בסוף 1953 שירתו בצה"ל 35,000 חיילים בשירות חובה, ותחזיות הגויס לשתי הימים שלאחר מכן הגיעו את שיא כוחה האדם ל-30,000 חיילים בשירות חובה.

• **הקמת גי"סות השריון כאמצעי לקידום פיתוח השריון**

השליטה על גי"סות השריון התקבלה בדצמבר 1953. הארגון החדש חריג מהתפיסה הארגונית שהייתה מקובלת בכוונות היבשה. מפקדת גי"סות השריון (גי"ש), הייתה מפקדה מדגם חדש – מפקדה יי"ודית. היא פקדה על כוחות לוחמים ועל שירותים שונים, לא נשאה באחריות מרחבית, ושימשה סמכות מקצועית לעילונה לגבי השריון. במובנים של ריכוז

• מודיעין חזרה החטיבה להיות עוצבת יסוד? התשובה לשאלות אלה קשורה בראש וראשונה בהחלטה שנתקבלה בסוף 1953, את כל העוצבות ויחידות השריון, את בסיס ההדריכה של השריון ואת אחזקה הרק"ם תחת פיקוד מפקדה אחת. הגון החדש נקרא גי"סות השריון. גורמים נוספים שנדועה להם השפיעה ניכרת (הן על הקמת גי"סות השריון והן על פירוק חטיבת 7) היו: מצבו העגום של השריון, התחזית המודיענית האופטימית, ריריה צפואה בהיקף המתגייםים לשירות סדר ולמידה מהנענשה בשריון של צבאות זרים.

ההתפתחות שהובילה לפירוק חטיבה 7

• **מצב השריון עד 1 ינואר 1949**

בסוף 1949 היפה חטיבה 7 להיות חטיבת השריון הסדירה היחידה של צה"ל. מבנה החטיבה כלל גודל טנקים, שני גודדי חרם"ש ויחידות חטיבתיות. החטיבה הייתה כפופה לפיקוד הדרום, עסקה במילוי משימות הביטחון השוטף של הפיקוד והייתה אמורה להשתלב בתכנית ההגנה של הפיקוד בשעת חירום. ב-1952 הוחל בהקמת חטיבת משוריינית נוספת במילואים. אישוש כוח האדם סבל מקשימים מרובים והקמת החטיבה התעכבה.

המשך על פיתוח הנושא השינויי המק叙י הייתה על מפקדת קשנ"ר (קצין השריון הראשי), שהוקמו רק ב-10 פברואר 1950, וסמכויותיה היו מוגבלות. על בה"ד 5 (ביסיס הדריכה של השריון) פיקד "פיקוד החדרכה". הנהול והויסות של כוח האדם הייתה בידי השלישות הראשית, תיכון ושיקום רק"ם נעשה בחיל החימוש, והוראות קשנ"ר ליחידות השריון, קרי לחטיבה 7, שהייתה כפופה לפיקוד הדרום, עברו דרך הפיקוד המרחב. התוצאה הייתה שלכל פועלה של קשנ"ר בתחום המק叙י ובפיתוח ס"כ השריון נדרש תיאום רב עם גורמים אלה, כאשר האינטנסיב שלם לא תמיד עלו בקנה אחד עם השיקולים המק叙יים השריוניים.

בתחילת 1953 ערך אג"ם מבצעים סקר על מצב השריון, ותוכאותיו הראו כי יכולת הפעלה המידית של חטיבה 7 היא שלצחות קרב גודדי אחד, היכול פלוגת טנקים מוגברת. צוות קרב נוסף בהרכב דומה היה מוקן לפועלה תוך חודש מפקודה. מסקנת אג"ם מבצעים הייתה שחיל השריון אינו מוכן ביום להפעיל יחידות שיכלו לפעול עצמאית, אלא בשיתוף פעולה עם חטיבת חיר"ל. במצב הנוכחי לאחר שלוש שנים של קיום חטיבה 7 התבדר השריון אינו מסוגל להעיבר את המלחמה לשטח האויב יתירה שנחזה בתורת הלחימה. בעותה האורך יתירה היה סדר הכוונות המתוכנן של השריון עד 1960 עתיד למנות שלוש חטיבות משוריינות ולאור הניסיון של העבר עלתה השאלה כיצד

ורק"ם בסיסים שלא היו במסגרת גי"סות השירותון, גרמו לכך שתכנית התארגנות של השירותון בחירום הפקה להיוות מרכיבת למדוי. היא הצריכה עובדות מטה מכינה ובקורה ועדיין רצופים ותיואים מטכ"ל. לאחר מעשה התבדרר שלוח הזמנים המתוכנן לתארגנות הצג"מים באה באופטימיות יתרה, משומש שהתבסס על הימצאות מחסני כוננות מוכנים, בעוד שמהמצב לא היה כזה.

• הקמת חטיבת 7 חדשה

מבצע "פיל" בוטל לאחר שהרוחות באזרור נרגוועו, וחיליל המילואים שוחררו. המשקנה כללית הייתה שהעדיפות שנייתה קודם לכן לכוננות לטוויה הארוך צריכה לפנות את מקומה לכוננות לטוויה הקצר. ההתקנות הלוקיה של יחידות השירותון יכולות התפעול היורודה של הרמה העלי"יחידית, שימושו אמת מידה ללחכים שונים בתחום החטיז"דים וגיס החירום, אך הלקח העיקרי היה ההכרה בצורך לחזור לבמה של חטיבת השירותון כעוצבת יסוד. אף שהמשקנה האחורה הייתה מקובלת הן על המטכ"ל והן על גי"סות השירותון, עברו מספר חודשים עד שהוקמה מחדש המסדרת של חטיבת 7. הטעם העיקרי לדחיה היה מהصور בכוח אדם שנדרש לארגון החדש. שניינן בגעין זה החל בסוף ספטמבר 1955 כאשר התפרנס דבר קיום עסקת נשק גודלה בין צ'וסטלבוקיה למצריים. בארץ נוצרה אויריה ציבורית מתוחה ומלאת חרדה, נוכחה כמויות נשק שעטידה לקבל מצרים ושהיו ללא תקדים. התפתחות זו גימדה את הטעמים לדחיה הקמה מחדש של חטיבת 7. ב-28 באוקטובר 1955 מונה אורי בן אריה למפקד החטיבה, ובנובמבר התחליו הפעולות להקמתה מחדש. שנה לאחר מכן נטלה החטיבה חלק מרכזי בקרבות מלחמת סיני.

מסתננים רימונים לעבר חגיגת חתונתה, שנערכה במושב פטיש ונוהגה מתנדבת בת כפר ויתקין. עקבות המתנקשים הובילו לרצועת עזה. ב-3 אפריל 1955 הופג המצרים קיבוץ נחל עוז. בחודשים שלאחר מכן הפק הגבול עם רצועת עזה לזרות התמודדות עם הצבא המצרי עם תקירות אש, ניסיונות לחטיבת חילים והשתלטות על מוצבים. באוגוסט 1955 הגיעו הנסלמה לשיא מוצבים. כאשר חוליות מאורגות של טורו ("פידיאון") נשלחו לעומק מדינת ישראל. תגבורת הנחrichtת של ישראל נערכה בלילה 31 באוגוסט – 1 ספטמבר 1955 (מבצע "אלקיים"), כאשר כוח צנחים ממוקן חדר לרצועה פוצץ את מטרת החאן יונס, הרג 72 מцыרים ופצע 58.

• מבצע "פיל"

מחשש לתגובה מצרית על הפשיטה ונוכח ידיעות על תגבורו הכוחות המצרים בסיני הוחלט בצה"ל לגייס כוחות מילואים רבים כדי לקדם תגובה מצרית אפשרית למבצע "אלקיים", ולהעביר במהירות את הלחימה לתוך שטח האויב. על גי"סות השירותון הוטל לאגד ולהקים את מרבי הצג"מים (צוותי גדודים מושרינים) האפשרי. תוכנן להקים חמישה צג"מים המורכבים מיחידות סיירות ומילואים, כאשר מועד גמר המתקפה שאל הכוחות הסדריים היה 24 שעות, ושל כוחות המילואים 60 עד 96 שעות. הצג"מים של המילואים היו מתוכננים קרובות יכול היה להעדי את התקונות לטוויה הארוך על פני המכוננות המידית. אי כך הקמת גי"סות השירותון לא נועדה רק לקדם ולשרף את מצב השירותון, והתלווה לה גם שינוי ארגוני عمוק – ביטול מפקדות טקטיות (שכונו צוות א' וצוות ב', ומואוחר יותר הוקמה מפקדה שלישית), והכפפת כל יחידות השירותון לשירות למפקדת גי"ש. תפקידן המעשי של שתי המפקדות הטקטיות היה: צוות א' – גיבוש תורת תפעול עד רמת היחידה, ותרגול מערך השירותון בתורה החדש; צוות ב' – טיפול בהמשך בניה גודדי המילואים של חטיבת 27 לשעבר. בהתאם למצוות של אותם הזמנים היה בארגון החדש גם תדרון מעשי – חיסכון בכוח אדם, שכן אמנים נבנתה מפקדה חדשה, מפקדת גי"ש, אך גודל המפקדות הטקטיות היה קטן מכך של מפקדות החטיבות. **פועל ויצא מהקמת גי"סות השירותון ואימץ ארגון השירותון ללחימה לפיה**

מדד וכי"צ הוקמה מחדש חטיבת 7

1. "פרוטוטיפ מבנה ואפשרות הפעלתם של יחידות חי"ש", מרץ 1953, שם, 83/70/55.
2. משה דיין, **אבי דוד**, ירושלים – תל אביב, 1976, עמ' 120, 125.
3. שם, עמ' 139 – 138, "פקודת התארגנות צה"ל ותוכנית העבודה לשנת 1954/55 לא תאריך, **ארכיוון צה"ל**, 6/636/56.
4. מסמך מטכ"ל, "חטיבת עצמאית – דוקטורינה", מיום 18 ספטמבר 1949, שם, 13/75/5.
5. Ogorkiewicz, R.M., **Armoured Forces** (London, 1970) pp 86-95.

בשנים שלאחר מכן נשלחו קציני שירותם בקורסים שנערכו בצרפת (המדינה היחידה שהסכמה לשתף קציני צה"ל בקורסים מעין אלה), והם נחשפו לתרבות הפעולה והארגון של השירותון הצרפתי, שהוא מצד אחד השפעה מהצבא האמריקני. עיקרה של תורת הפעלה זו הייתה שככל דיוויזיית שירותו היו שלוש מפקדות טקטיות, שנעודו לפקד על מבצעים מגוונים, בהרכב בלתי קבוע של כוחות שהוקצו להן. בכך הושם דגש על ניצול מתחום של הכוחות שכללו הינה ניזד, ועל גמישות בהפעלתו ובהתאמתו למשימות. תפיסת תפעול זו הומלצת על ידי קציני השירותון הישראלים, שנחשפו לה בצרפת, ודחקה את השפעת יוצאי הצבא הבריטי על צה"ל, שהיתה בשיאה כאשר הוא אורגן בשלבי מלחמת העצמות.

ב-1953 כאשר צה"ל התחל לפעול להקמת גי"סות השירותון, שורה אוירה אופטימית בדבר הטכני המועט לפריצת מלחמה בשנים הקרובות. צה"ל שלא היה מואים במלחמה הקרה, יכול היה להעדי את התקונות לטוויה הארוך על פני המכוננות המידית. אי כך הקמת גי"סות השירותון לא נועדה רק לקדם ולשרף את מצב השירותון, והתלווה לה גם שינוי ארגוני عمוק – ביטול מפקדות טקטיות (שכונו צוות א' וצוות ב', ומואוחר יותר הוקמה מפקדה שלישית), והכפפת כל יחידות השירותון לשירות למפקדת גי"ש. תפקידן המעשי של שתי המפקדות הטקטיות היה: צוות א' – גיבוש תורת תפעול עד רמת היחידה, ותרגול מערך השירותון בתורה החדש; צוות ב' – טיפול בהמשך בניה גודדי המילואים של חטיבת 27 לשעבר. בהתאם למצוות של אותם הזמנים היה בארגון החדש גם תדרון מעשי – חיסכון בכוח אדם, שכן אמנים נבנתה מפקדה חדשה, מפקדת גי"ש, אך גודל המפקדות הטקטיות היה קטן מכך של מפקדות החטיבות. **פועל ויצא מהקמת גי"סות השירותון ואימץ ארגון השירותון ללחימה לפיה**

הדגם הצרפתי, היה פירוק חטיבת 7

• **ההידדרות במצב הביטחוני**

שלא צפוי לפי תחזית המודיעין מ-1953, המצב הביטחוני הלק והתדרדר. במהלך 1954 עלה מספר החזירות לשטח ישראל מגבול מצרים. הצבא המצרי עסק בשילוח מסתננים לעומק שטח ירדן למטרות מודיעין ופגיעה בתושבים. התרכזו תקירות האש עם הצבא מצרי בגבול של רצועת עזה. בלילה שבין 28 בפברואר ל-1 במרץ 1955 ערך כוח צנחים של צה"ל פעולה גמול גודלה (מבצע "חץ שחור"), ובקרוב שהתקפה נהרגו 8 צנחים ו-38 חיילים מצרים. ב-25 במרץ 1955 השילכו

במושב פטיש ונוהגה מתנדבת בת כפר ויתקין. עקבות המתנקשים הובילו לרצועת עזה. בחודשים שלאחר מכן הפק הגבול עם רצועת עזה לזרות התמודדות עם הצבא המצרי עם תקירות אש, ניסיונות לחטיבת חילים והשתלטות על מוצבים. באוגוסט 1955 הגיעו הנסלמה לשיא מוצבים. כאשר חוליות מאורגות של טורו ("פידיאון") נשלחו לעומק מדינת ישראל. תגבורת הנחrichtת של ישראל נערכה בלילה 31 באוגוסט – 1 ספטמבר 1955 (מבצע "אלקיים"), כאשר כוח צנחים ממוקן חדר לרצועה פוצץ את מטרת החאן יונס, הרג 72 מцыרים ופצע 58.

“אורן צובה” – מיגון שקוֹף COMMITTED TO YOUR PROTECTION

- פתרונות מיגון שקוֹף כנגד כל סוגי האיום – כולל מוקשים, מטעני צד ו-RPG.
- שיתוף פעולה הדוק עם צה"ל במשך עשרות שנים.
- אספקת פתרון מגוון כולל – ייצור מסגרות בליסטיות מחומרים שונים.
- פתרונות מתקדמים המאפשרים הפחתה משמעותית של עובי ומשקל תוך עלייה ברמת המיגון.
- OSG מספקת חלונות מגנינים לטנקים המרכיבה ולנגמ"ש הנמר.
- OSG מפתחת פריסקופים מתקדמים עבור כלי רכב "מ בצה"ל.

OSG (“אורן צובה”), קיבוץ צובה, 09087, IL

OSG Inc., 48 Industrial Park Way, Emporia, VA 23847, www.osg-armor.com

ELTICS.®

We Make it Invisible

Real Photo

ACTIVE ADAPTIVE STEALTH TECHNOLOGY

for more information: type “ELTICS” on [YouTube](https://www.youtube.com)

ELTICS LTD

Ben Gurion 5 \ 123, PO BOX 747 Ashkelon , Israel .

Tel: +972 8 6711282 Fax: +972 8 6711283

Mobile: +(972) 54 4297733 ronen@eltics.co.il Ronen Meir

-28 בספטמבר 2008 נחנכה ביד
לשוריון תצוגת קבע על מלחמת
יום הכנורים. התצוגה בנויה
כמוזאון פתוחה. כתבה על הפתיחה
התפרסמה לאחר מכן באתר זה,
ראו כאן.

http://www.yadlashiryon.com/show_item.asp?levelId=6492&itemId=692&ite mType=0

בעקבות ביקור בתצוגה זו של מפקד חטיבת
600 בעת המלחמה, אל"ם (במיל') טובייה רביב,
הוא נפגש עם ועדת התכנים של יד לשוריון
ובפגישת ציין כי לא מצוי בתצוגה ביטוי הולם
ומדויק של פעילות חטיבת 600 במהלך יום
הכנורים.

למרות פניו של מה"ט 600 לעיתונות
ואוימיו בפניה לערכאות משפטיות, נפגשה
וועדת התכנים עם עמותת חטיבת 600, ולאחר
מן שוב עם המה"ט ואף אפשרה לממ"ט
לכתוב על פעילות החטיבה מנוקדת מבטו של
הממ"ט, אך אל"ם (במיל') טובייה רביב עמד על
כך שמקتابיו יתרנסם כלשהו.
הנו מבאים לכך את מקtabו שאותו שלח
להנהלת העמותה כלשהו. ציין כי לאחרונה
התקימה פגישה בהנהלת העמותה ובו הוחלט
לעורר בדיקה מחודשת של הכתוב בתצוגה
לרבנות בדיקה עם נציגי **כל החטיבות שנעלו**
חלק במלחמה, ועל סידור בדיקה זו להחליט על
במהשך מובהת התייחסותו של ראש ועדת
התכנים תא"ל (במיל') יומ-טוב תמיר.

מקtabו של אל"ם (במיל') טובייה רביב:

**חטיבת 600 במלחמה يوم הכנורים –
תיעוד או סילוף**
הקדמה

לפני חודשים ספורים הוקם בלטרון אתר
חדש שעוסק בתיעוד מלחמת יום הכנורים,
עיצוב ותצוגת האתר מורשיים והמבקרים יכולים
לשזהות ולהלך באתר זמן רב תוך קריאה ולימוד
מהלכי המלחמה וההיסטוריה. יש לבקר על
יזומה זו. את האתר החדש ראייתי לראשונה
בסוף אוקטובר 2009, עת ביקרתי בלטרון
עם אורך מחו"ל. מלבד התרשימות החיבית
במסגרת הזמן הקצר שעמד לרשותי, גיליתי
טעות או יותר נכון השמטה לגבי חטיבת 600,
עליה פיקדתי במלחמה יום הכנורים. משכך,
פניתי למנהל וביקשתי לתunken את הטעות,
מנשה (כרגיל) גילה נכונות, אך ציין כי הדבר
מחייב דין ואישור "יעדת התכנים" אשר

בפניה עלי להעלות את השגותי.
הפגישה עם ועדת התכנים התקיימה
בסוף דצמבר 2009. בפגישה נכחו חברי
"יעדת התכנים": תמיר יומ-טוב, שאול נגר,

הערות لتצוגת מלחמת

יום הכנורים ביד לשוריון בלטרון

בטרם מתן תשובה, ראוי לציין כי באתר האינטרנט של יד לשריון נכתב על החטיבה 600 לגביה אותו ערך: חטיבה 600 תקפה מאזור חמדיה לכיוון צפון-מערב, כדי לסייע לחטיבה אחרת. התקפה נכשלה. מכאן שהוועדה בדעה שאריך שרון שלח חטיבות טנקים מוקטנת, ללא מקלעים, לתקוף בלילה מערכ מוגבר של ארמיית חיר' מוחופרט, ללא הגדרת יעדים ולאחר שני הגדודים של החטיבה לא הצליחו לכבות ולהשמיד את הארמיה, והגדרה התקפה נסבנית".

אין מדובר בחומר ידע של הוועדה או ביחסו בעבודות כי אם חומר הבנה מוחלט של מלך הקרב!! וכעת תיאור האמת: תכניתו של אוריק הייתה לבצע, בשעותם לפני תחילת תנועתה של חטיבה 14, התקפת הטעה על המערך המצרי, ישר מהחזית, בסיוו כל האגד הארטילרי, כדי למשוך אש ואת תשומות הלב של המצרים ובכך לאפשר את ירידת השיטה של חטיבה 14 בצו עכבי. **התקפת הטעה שביצעה חטיבה 600 הצלחה בזורה מושלמת.** במעוך הקרב הכלול.

לא מצאה לנוכח לציין את חלקה של חטיבה 600 באירוע. על ממשימת הטעה "המשנית" שביצעה חטיבה 600, בMSGתנה נהרגו לוחמים כבר לא היה מקום לכתוב לשיטת הוועדה. ועל כך יאמור: לא התקפה של חטיבה 600 ונכלה (כתבו) אלא המחקר והבנת שדה הקרב מצד ועדת התכנינים.

• **איירוע שני**

בפגישה עם ועדת התכנינים, העלייתי את חלופת המאמרים בין נתקה ניר לראש עמותת חטיבה 600 דני קראיאף מ"מ 2 בפלוגה א' של האוד ג'רוז, בנושא השמדתה של חטיבה אחד ג'רוז, נתקה רגש. העלייתי את הנושא רק כדוגמה לניסיוני מפקדי היחידות לקחת את התהילה כולה לעצם. על כך העיר בני מיכלסון: "ನೂನ, בנוסף לחטיבתו של נתקה ניר שהשמדה את החטיבה המצרית, היו שם גם מספר טנקים של פלוגה א' מחטיבה 600". דברי מיכלסון הינט תיאור מצב והוא נכון! אך ישנו גם תיאור מצב קצת אחר: פלוגה א' של גודוד 407 מחטיבה 600 עדמה דרוםית ללקון לאבטחת ראש הגשר. היא זאת שגילתה את החטיבה המצרית בתנועה, פתחה באש, השמידה את הטנקים המוביילים של הכוח המצרי ועקרה את תנועתם. במקביל דיווחה הפלוגה על המגע שנוצר עם הכוח המצרי ורק אז ניתנה פקודה לנתקה ניר לנוע ולางוף החטיבה המצרית ולהשמידה. פלוגה א' המשיכה להנHAL

tag חטיבה 600

ופנו לבצע ברצינות מלאה ועל הצד הטוב ביותר כמצופה ממפקד חטיבה. גודל וחשיבותו משימה זו או אחרת יכול שיתגלה בדייבד, לאחר היוזע תוצאות המשימה וסקוללה.

השני – אני כמפקד חטיבה 600 בזמן המלחמה, לא עשייתי "ירור" לגבי המשימות שהוטלו עלי עלי על ידי מפקדי אלא פניתי לבצע באופן מלא.

תיאור שיש מתוך "המשימות הלא חוובות" על פי הוועדה

• **איירוע ראשון**

באתר מרמזון כי בלילה 15 באוקטובר (1973), חטיבה 14 ירדה בציר החולות מדרום לכיביש עכבי עד צומת לקסיקון בלי שכדור נורה לעברה. הוועדה מצאה מקום וחשיבות לכתוב "עובדות ישות" אלו אלא שלא נמצא מקום כתוב מואום על חלקה של חטיבה 600 בנוגע לאירוע זה. בני מיכלסון טعن בפגיעה, שאוגדה 143 לא ביצעה את אשר הטילו עליה כיוון שלא פתחה את ציר עכבי. על ציר זה היה מסוכן לנوع כיוון שהיא תחת אש כל הזמן. אין מסקנים גם עם אמרתו זו? אחרי פתיחת הציר על ידי פלוגה א' של גודוד 407 מחטיבה 600 שנעה לפני חטיבה 14, שום ייחידה לא פתחה ציר זה מחדש טוב יותר עד ל-18 בחודש, ובכל זאת ציר זה שימש את כוחות צה"ל למעבר לקרבת הצליפה. ועדת התכנינים לא שאלה עצמה איך יכול להיות שציר זה חסום יום, יומיים אחרי פתיחתו, באש חזקה ביותר עד כדי כך שהם טוענים שאוגדה 143 לא ביצעה את משימותה, אבל בעת תנועתה להתקפה של חטיבת טנקים מוגברת (היא חטיבה 14) על אותן ציר בערב ה-15 בחודש לא נורה לעברה ולא חדר احد? האם לחטיבה 14 היה פשוט מזל או שמא המצריים היו בערב הספציפי זהה מנומנמים? התשובה הינה לא זה ולא זה!!

וההיסטוריה בני מיכלסון, מלבד חברי הוועדה נכון בפגיעה מנסה ואנכי. ביום הפגיעה הגעתה לטלפון מבעוד מועד במטרה לעיין ביתר יסודות בכתביהם של האתר החדש. לተדמתה גלית שבהעה חמורה בהרבה משיסברטי, שכן חטיבה 600 למעשה לא קיימת בתצוגה, כאילו לא השתתפה במלחמה?!

הפגיעה החלה באוורה טובה. הנוכחי כי הוועדה תנגן על עבودתה אך לא שיערת עיד כמו תורחיק לכת. בתחילת נשמעו טענות כגון: "לא קיבלו שום חומר מהחטיבה", "החטיבה נעלמה", "לא ידעו" וכו', כמו כן הפנתה אוטוי הוועדה לאתר האינטרנט של יד לשריון" (שם נמצא על ידי טיעות חמורות נספות לגבי חטיבה 600). כך נמשך הדין עד שנשמעה השאלה הבאה מפי בני מיכלסון, היחידי מבין חברי הוועדה אותן לא הכרתי קודם:

"נשאלת השאלה מה חטיבה שיש לה את המשימות הללו ביותר במזרחה תיכון, מקבלת משימות אלו?!"

מן השאלה ניתן להבין Caino בני מיכלסון רואה במשימות אלו משימות "משניות" או "פחחות" חשיבות. עלי לציין שאין רואה בשאלת זו שאלת לא לעניין, שכן בה מטרת קבלת אינפורמציה נוספת, אלא מטרת היחידה הינה להקנית, לפחות ולפוגע. יחד עם זאת, טוב ששאלת שכנן באמצעותה יצא המרצע מהשך". מסתבר, כי לדעתו האישית של היסטוריון הוועדה, במלחמת יום היכפרים הוטלו על חטיבה 600 משימות "משניות" הפחחות לדעתו בחשיבותן ממשימות שהוטלו על חטיבות אחרות, ומאחר שבאתה החדש אין מקום לפרט הכל בכתביהם כדברי הוועדה, דברים פחותים בחשיבותם, וביניהם מעשיה ומשימותה של חטיבה 600 הושמטו ולא נכתבו באתר. בשאלת זו של בני מיכלסון היא לדעתינו פן נסף, אישי, אליו אתייחס בסוף דברי.

마אוחר ולטענת הוועדה לא נכתבו דבריהם, בין היתר לאור העובדה שלא התקבלו חומרם מהחטיבה, להן אפרט רק שיש מתוך ממשימות רבות שהוטלו על חטיבה 600 במלחמת יום היכפרים, שלא מצאו ביטוי ולא אוזכרו בכתביהם באתר. היא לדעתינו פן נסף, אישי, אליו אתייחס בסוף דברי.

מטרת המסתמך

لتעד נוכנה ובזורה עובדות מודיעיקת את פעילותה של חטיבה 600 במלחמת יום היכפרים, מבלי לפוגע או להתערב בתיעוד פעילותן של היחידות האחרות.

הצהרות יסוד

האחד – באוגדה 143, למיטב ידיעתי אז והיום, לא הייתה חלוקת ממשימות לפי חטיבותן או "משניות" – כל המשימות היו מאוד חשובות וכל מפקדי החטיבות קיבלו אותן

"משניות" בחשיבותן. נראה שמשמעות אשר היו והוגדרו כగורליות אז בשדה הקרב איבדו חשיבותן לאורך השנים וברוטספקטיביה ביום. הוועדה כן מצאה מקום לאין בכתובים שב-16' בחודש אוגדתו של ברן עסקה בהרחבת ראש הגשר מערבית לתעללה (אחרי חטיבת צנחנים וחטיבת 421) וגם הרחיבה אותו (עד העיר סואץ, יצין). עד הפסקת האש החטיבה 600 לא רك שמנעה ניתוק הפרוזדור אלא אף הרחיבה אותו ליותר מפעמים וחצי מרווחו המקורי ושלשות האוגדות אשר היו מערבית לתעללה המשיכו לקבל אספקה גם דרך גשר הגלילים שהוכנס לתעללה על ידי חטיבת 600. האספקה ההז הגיע לגשר הגלילים דרך שני הרים: עכבייש וטרטור. שניהם נפתחו על ידי חטיבת 600, וכיודע המזרים לא הגיעו לתל-אביב! אך בהיסטוריה אין זכר כלשהו כיון שהמקום הוא מצומצם, ואין מקום ל"משניות" כללו.

• אירוע חמישי

משמעות "משנית" חמישית במספר: עד בוקרו של היום האחרון למלחמה דחפה החטיבה את המצריים צפונה כ- 6.5 ק"מ והגיעה לחצי קילומטר לפני ציר אושה. בעת היא קיבلت הودעה בקשר להגעה לאrik מערבית לתעללה לקבוצת פקודות. עברת עם שני טנקים את גשר הגלילים והגעתו לח'פ'ק האוגדה. אריק המתין לי ואמר שבהתאם לפקודת אלף הפיקוד עלי' לבבוש את מיסורי. כאן עלי' להסביר: "מיסורי" הייתה ביצה ענקית מצוירת ע"ג מפות התקוד, שמידותה כ-14 ק"מ אורך ו- 7 ק"מ רוחב. בביבה זו לא היו שטחים שליטים, והיא התאימה יותר למושג של שטח השמדה מאשר יעד לביבוש. הביצה הענקית זו הייתה מלאה בחילים וגליים מוחופרים, טילי סagger ושאר כוחות מצריים. חטיבת 600 הייתה כבר מנוסה בהסתערות על ביצה זו 4 פעמים ותמיד יצא פגעה. אמת היא שלא הבנתי מה מצפים מאייתנו? ללבוש בדיק מה? עד אייפה? לשם מה? אריך? הרגשות שביצוע פקודה זו, אני מוביל את חטיבתי (נכון יותר את שנוטר ממנה) לאבדון. הסתכלתי על אריך בלי לומר מילה מבטיח הוא הבין הכל ואמר לי (תוק ניסיין לעוזד): טוביה המצרים בבריחה, זה לך בקהלות, ואתה מקבל בסיווע את כל חיל האויר, הנה מוטי הוד על הקו רוצה לדבר איתך. לך חתמי מידו את השופורת ושמעתן את מוטי הוד ז"ל אומר לי: טוביה, מה אתה מ�תין עוד? אתה מקבל מני 8 רבעיות, רק תגיד לאיזו שעה אתה רוצה אותנו?! אני זכר שאמרתי למוטי הוד שישווע קרוב בשיטות הקלו - איני רוצה. אמרתי לאריך שזה עלה לנו בויקר רב. סיכמנו שתחילת התנועה תהיה בשעה 1400 אחריך ריכוך מסבי של השטח על ידי 8 רבעיות המטוועים של חיל האויר. מה שאריך לא סיפר לי במועד הוא

על ידי הוועדה כ"משניות משניות". 36 שנים שמרת עלי' לשתייה. לא התקרט במלחמות הנורדים, לא בקישטי לקטוף החולות לא לוי. סמכתי, בין היתר, על החוקרים וההיסטוריהים של השווין שייתנו את אשר אירע. בעת נוכחתי כי טעתי וכי היתי נאיבי. הכתוב באתר נכון להיום פוגע בלוחמי החטיבה! לא פחות מכך. לוחמים צעירים ונוחשים עם מלאה ההקרבה חירפו נפשם ונפלו בעודם מבצעים ממשימות, ועשירות שנים אחר מפת הקרב!

• אירוע רביעי

המשמעות "משנית" הרביעית שלא זכתה לאזכור: אחרי האוגדה של ברן גם חטיבת 14 קיבלה פקודה לעبور את התעללה וחטיבת 600, עם שני גודדי הפגעים, קיבלה את האחריות על הפרוזדור (בפגישה תיקנו אותה לשאה לא"ג ראש הגשר" אלא "פרוזדור"). הימים שהזאת לא ראתה חטיבת פקודות פקודות. במהלך היממה עברו על החטיבה בתוכחשיות ולהע מתמיד שלנו כלפי צפון (כאמור 2 גודדים מוקטנים) מול ארמיה מצרית מוחופרת היטב עם טנקים וטילי סagger, לצורך הרחבת הטרטור. באחד הימים הדיע לי אריך בקשר כי בראצנו לפגוש אותנו בנקודה מסוימת על ציר לכטיקון בתוך מחצית השעה. אריך הוסיף כי הוא מגיע עם אורח הרוצה לראות את ציר טרטור בין אזור תלוזיה לכטיקון (כ- 6 ק"מ) ניסו לפתח קודם לכונן גלעד ז"ל ואחר כך הצנינים של אליציק מרడכי, והתוכזאות לצערנו ידועות. את הקטע הזה אראחד לאצחlich לפתו. אחרי התמימות על עכבייש, נתתי פקודה לחודל מيري ולירוט רך לעבר מטרות מזוהות. עם עלות השחר לא זיהיתי התנגדות משמעותית לפניו וביקשתי מאריך להתקדם צפונה בניסיון לפתחו סוף-סוף את ציר טרטור. התחלנו בתנועה זהירה לכל אורך הציר. גילינו לצערנו את גופות האצנים והתחלנו בפינויים. ההתנגדות הייתה דיליה בעיקר על ידי ארגרים בודדים מרוחק. הותקפנו על ידי מטוסים כאשר אחד מהם הופל מעראשנו וחלקו התפזרו בין הטנקים. הגענו לציג טרטור ועבכנו אותו לכל ארכו. דיווחתי לאrik וביקשתי כוח הנדי שיודיע אtat ניקיון ציר טרטור מוקשים דבר שיאפשר את גירור גשר הגלילים. קיברתי פקודה להקצת גודוד אחד לגרירת הגשר מיד לכשיטתאפר. בצד הצפוני של ציר טרטור, מספר טנקים של החטיבה עלו על מוקשים תוך כדי חילופי אש עם טנקים מצריים בעמדות בין בת' החווה הסינית. בהתאם לבקשתו הגיעו אלינו פלוגת הנדסה אשר החלה בבדיקה ידנית של ציר טרטור מ- 4 מוקמות בו זומנית. נתתי פקודה למג"ד 410 - יהודה גלר - לנעו לעבר גשר הגלילים, להתחבר אליו ולחטיל בגרירתו. המשימה "משנית" הזאת הייתה כל כך חשובה לאrik עד כי שלח את סגנו ג'קי ابن לפפק אישית על הכנסת הגשר לתעללה, דבר שאכן ה证实 עוד באותו יום בערב. פתיחת ציר טרטור, הכנסת גשר הגלילים לתעללה, גשר שאוותטו טילק פיתה שנים רק לרגע זה של הפעלה מבצעית - כל אלו לא מצאו ביטוי בכתבבים ולא אזכור ولو בחצי משפט. נראה שמדובר במקרה ולו קוטלגו

חילופי אש עם הכוח המצרי עוד בשעתיהם עד שהחטיבה של נתקה ניר הגעה והשלימה את המשימה. תיאור שני זה גם כן נכון!! בכל זאת יש הבדל תחומי יותר וגם עשוosa צדק.

סילוף התיעוד וההיסטוריה יכול שיעשה לא רק בכתב עותק עובדות לא נוכנות אלא גם חלק אחר.

• אירוע שלישי

משמעות "משנית" נוספת של חטיבת 600 שהועדה החיליטה שאין טעם (או מקום) לאזכור הינה פתיחת ציר טרטור והכנסת גשר הגלילים לתעללה. ב- 17 בחודש בערב קיבלי פקודה לרדת בציר עכבייש, לתפוס עמדות לאורך הכביש במקום הטנקים של גבי עמייר ז"ל שעמדו על אספלט הכביש וירו לא הפסקה לתוך החושך לכיוון צפון, קרי ציר טרטור. הטנקים של האhood בرك עמדו באזורי תלוזיה ובין ציר טרטור בין אזור תלוזיה לכטיקון 14. את ציר טרטור ביציר עכבייש של גבי עמייר (כ- 6 ק"מ) ניסו לפתח קודם לכונן גלעד ז"ל ואחר כך הצנינים של אליציק מרדרכי, והתוכזאות לצערנו ידועות. את הקטע הזה אראחד לאצחlich לפתו. אחרי התמימות על עכבייש, נתתי פקודה לחודל מירי ולירוט רק לעבר מטרות מזוהות. עם עלות השחר לא זיהיתי התנגדות משמעותית לפניו וביקשתי מאריך להתקדם צפונה בניסיון לפתחו סוף-סוף את ציר טרטור. התחלנו בתנועה זהירה לכל אורך הציר. גילינו לצערנו את גופות האצנים והתחלנו בפינויים. ההתנגדות הייתה דיליה בעיקר על ידי ארגרים בודדים מרוחק. הותקפנו על ידי מטוסים כאשר אחד מהם הופל מעראשנו וחלקו התפזרו בין הטנקים. הגענו לציג טרטור ועבכנו אותו לכל ארכו. דיווחתי לאrik וביקשתי כוח הנדי שיודיע אtat ניקיון ציר טרטור מוקשים דבר שיאפשר את גירור גשר הגלילים. קיברתי פקודה להקצת גודוד אחד לגרירת הגשר מיד לכשיטתאפר. בצד הצפוני של ציר טרטור, מספר טנקים של החטיבה עלו על מוקשים תוך כדי חילופי אש עם טנקים מצריים בעמדות בין בת' החווה הסינית. בהתאם לבקשתו הגיעו אלינו פלוגת הנדסה אשר החלה בבדיקה ידנית של ציר טרטור מ- 4 מוקמות בו זומנית. נתתי פקודה למג"ד 410 - יהודה גלר - לנעו לעבר גשר הגלילים, להתחבר אליו ולחטיל בגרירתו. המשימה "משנית" הזאת הייתה כל כך חשובה לאrik עד כי שלח את סגנו ג'קי ابن לפפק אישית על הכנסת הגשר לתעללה, דבר שאכן ה证实 עוד באותו יום בערב. פתיחת ציר טרטור, הכנסת גשר הגלילים לתעללה, גשר שאוותטו טילק פיתה שנים רק לרגע זה של הפעלה מבצעית - כל אלו לא מצאו ביטוי בכתבבים ולא אזכור ولو בחצי משפט. נראה שמדובר במקרה ולו קוטלגו

את ההסתערות והתקUSH על כך עד שהתקUSH אליל ישירות לאמת עמי את אשר אריק אמר לנו: שלגוז 410 נשארו רק 4 טנקים. ורק אחרי שאישרתי באזנו שהמידע קיבל נוכן, הפסיק עם דרישתו לחידוש ההסתערות. כל זה שוב לא זכה לכל אזכור בכתביהם.

אירוע שישי

תוך כדי כתיבת שורות אלו נזכרתי בעוד סילוף של עובדות: בין תחילת המלחמה ליל הפריצה, שתי חטיבות לסירוגין (חטיבה 600 וחטיבה 14) החזיקו את קו ההגנה שלהם בגזרת חמדיה – מcker – טלוזיה – כישוף. המצרים ניסו פעמיים לפrox מזרחה: פעם ב-9 בחודש ופעם ב-14 בחודש. בשני המקרים תקפו המצרים עם עצומות דומות (2-3 חטיבות שרויין). בשני המקרים לא הצליחו המצרים לprox את קו ההגנה והושמדו בהם כמות דומה של טנקים. ב-9 בחודש החזקה בקו חטיבה 600 ושוב קרב זה לא אוזכר במילה אחת. ב-14 בחודש החזקה בקו חטיבה 14 וצוון (באтор האינטגרנט) שהחטיבה הדפה התקפה מצירת והשמדה 99 טנקים. לצערנו ומtrak ניסיני, אני הופך מיד לסקפטי ברגע שמצינים מספר מדויק כזה. מי ספר? לדידי, עדיף במרקדים אלו לכתוב: "השמדה כמאה טנקים" דבר הנראה הרבה יותראמין אלא אם יזכיר כי אחרי ה-24 בחודש בזמן שהשטח היה כבר בידינו, יצאו פיזית לטוח וספרו את הטנקים המצרים השורפים. במקורה כזה ניתן להגע לסתירה מדויקת של 99 טנקים, מתוך ה-99 הספורים, הושמדו על ידי חטיבה 600 ב-9 בחודש, וכמה באמת השמדת עליidi חטיבה 14 ב-14 בחודש? האמת שאישית זה לא כל כך משנה לי – כולנו עם ישראל, אך אני כן מצפה שיוציאן בכתביהם שחטיבה 600 הדפה התקפה מצית ב-9 בחודש והשמדה כמה עשרות טנקים. בדוקו כי שכותב לגבי חטיבה 14 ב-14 בחודש.

סיכום

לסיכום אתייחס לפני האיש שעה משאלתו הפגעת והמיתרת של בני מילסן, במועד הפגישה שנערכה עם ועדת התכנים. מtopic השאלה, בין השורות, נרמזה ביקורת, אם על תפקוד האישיכמ"ט ואם לנוכח העובדה שלא קומתית בדרגה לאחר המלחמה, דבר העולם לרמז (לשיטת השואל) על חוסר שביעות רצון מצד המעורכת. לכן, עלי להרגיע את השואל. היפיך הוא הנכוון, לאחר המלחמה קיבלתי ביטויי הערכה ושבחים רבים שקיבלת לרובות ממפקד האוגדה – אריק והן מהרמטכ"ל. האמת ובכנות היא אכן אני ידע מדויק לא העלית בדרגה. יותר מזה, אני משוכנע שאין אדם בכל מערכת הביטחון לרבות בצה"ל שיקול להסביר מדויק רק קרה. היום בගלי, אין גם לנו שא כל משמעות בעניין. עם זאת אני

התקפת הנגד הפיקודית ביום 8 באוקטובר 1973
(מתוך: "...לא על מגש של כסף" בעריכת יהודה
אלר)

ולא 6 ק"מ כפי שרשום באינטרנט באתר "יד לשוריון" (פושט שלימנו דם רב על כל ק"מ ולכן ראוי שיירשם בדיק רבת).

בתום המלחמה היה קרב זה, משך חודשים, נושא להתנצלויות בין האלופים, על גבי העיתונות הימית. אך לאחר החידש, מאומה לא מוצרך שכן על פי הועודה לא לכל המשימות "המשניות" יש מקום.

התקפה על מיסורי הייתה מיותרת ואידiotית. שלימנו על כך בחיהם של אנשי צוותים רבים מחתיבה 600, הרוח בשיטה היה שלווי. הצלחנו לכובש רק כ-45 אחוזים מהביבה הענקית של מיסורי. מצד שני זה היה קרב גבורה נוסף של חטיבה 600. החטיבה יצאה להתקפה במלוא ההקרבה והתנופה למרות שידעה מה עומד בפניה. אין אף אחד הזכות להעלים קרב זה, להוכיח אותו מהתיסטוריה והזיכרון הקולקטיבי ומעמו גם את הגבורה של חיליל החטיבה. ויצוין בהעתת אגב, כי ברגע שנודע לאלו הפיקוד שכבשו רק כ-45 אחוזים מהביבה, הוא מיד נתן פקודה לאrik לחודש

היה שהוא התנגד בזרה נחרצת לתקפה זו, עד כדי כך שהרים טלפון ישירות למשה דיין ובקש את העברותו לביטולה של פקודת אלוף הפיקוד. משה דיין לא רצה להטעות במלחמות המבצעיים ואמר שלצורך כך קיימת שרשרא הפיקוד הצבאי. שמוליך גורדייש ז"ל המשיך להתקUSH לכובש את מיסורי. (אגב, לפני שנה וחצי, חדשניים ספריים לפני מותו, פגשתי את אורי בן אריה ז"ל בטלרון והוא אמר לי: טוביה, גם אני אמרתי לשמוליך ששאסור לצאת להתקפה הזאת!). בדרכיו חזרה מקובצת הפוקדות, קבעתי בקשר מקום מפגש עם המג"דים וחשבתי לעצמי: איך הם יגיבו למשמע המשימה הבלתי סבירה ובבלתי היגיונית שהוטלה על החטיבה?! מרגע שקיבלה לאחוריותה את הבטחת הפלוזדור, הרחיבה חטיבה 600 את הפלוזדור (כפי שנקרה היום) פי שניים וחצי מרוחבו המקורי, ביחסתה, באיטיות, בזירות ויחסית בזול (מדי יומי נקבעו לנו 1-2 טנקים) ונשאלה השאלה מדוע מכירחים את החטיבה לצאת להסתערות (חמשית במספר) על מיסורי בזמן שמדובר יודעים שלא יישג שום הישג ממשוני אבל ישולם מחיר מאד יקר?! לדידי עברה בי המחשבה ששמוליך מתעקש על כך כדי שאחרי המלחמה יוכל לטען שאrik לא ביצע נכון את כל המשימות שהטילו עליו?! הגעתו למג"דים ונתקתי את הפוקוד, קבענו כיונוי תנועה, ואמרתי להם את לוח הזמן. יהודה גלר אמר מיד: "טוביה, אנו הולכים לשחיטה". ואני עניתי לו שאני יודע בשעה 1400 הודיעו לי שהמטוסים מאחרים וקבענו את תחילת ההתקפה לשעה 1430 לאחר איחור נוסף קבענו שבעה 1500 נתחיל בהתקפה עם או בלי סיוע אוורי. בשעה 1500 נתתי פקודת "נע" ולהפתעתו וגאותי הרבה החטיבה התחילה בהסתערות כמו קפץ משוחרר. אריק שעמד על אחת הרמפות שם ראה את השטח כולו לי בקשר: "טוביה, התקפה יפה מאוד" ותשובי אליו היהת: "חכה עוד לא גמנונו!!" והוא סיים את השיחה כך: "תזהר האויב מאזין". באיחור של מספר דקות אחריו השעה 1500 הופיעו 2 זוגות מטוסים (במקום 8 רביעיות) כסיוע אוורי, ודבר ראשון פגעו באחד הטנקים שלנו וגרמו לשני הרוגים. בתום השעה וחצי הראשוות להתקפה היו לנו כ-15 טנקים פגועים, הרוגים ופצועים בשטח. היו גם כלה שבחשות החשכה הلكו ברgel בינו עמדות המצרים ולקרת שחזור הגיעוchor לכוחים שלנו. ומה הושג? הגענו לאר אושה כ-500 מטר צפונית לקו שהחזקנו בו לפני ההסתערות. לגוז 410 נשארו 4 טנקים פעילים. בטוחני כי גם ללא ההסתערות, עוד באותו היום היינו מתקדים את 500 המטירים הנוגדים בשיטה האיטית והקשה ותמורת פחות דם. עם הגיעו החטיבה לציר אושה, השלמנו את הרחבת הפוזדור ב-7 ק"מ נוספים (מ-4 ק"מ ל-11 ק"מ)

המח"ט אלא למהות המיציג והשיקולים שהנחו את ועdet התכנים. ברכזינו להסיר כל ספק ולצין כי לא הייתה בכוכנתנו לפגוע בחטיבה 600, בונופלים או בפצעים.

- א. ראשית אוחזר שנית מה היה הרצינול של המיציג, שאושר על ידי מוסדות העמותה:
- להציג את מלחתת יום היכורים בדגש על התרומה האידיר של השרוון להצלחה לאחר הפתיחה הנוראית.
  - התצוגה תהיה פשוטה, ברורה וקצרה במינימום מלל, כך שגם מבקר ללא רקע צבאי ושוריאני יוכל להבין וילמד.
  - התצוגה תציג את הזרות צפון ודרום במקביל, ופירוט הכוחות היה לפיה שלבבים: שלב הצבא הסדיר פורט גם ברמות נמוכות, וכشمוגעים כוחות המילואים עוברים פירוט ברמות אוגדיות.
  - אי לך לא יפורטו מהלכים של חטיבות, למעט אזכור מסוים בקשרות ששינו פני המערכת, כמו שלבי ההבקעה ברמת הגולן וצילת התעללה בסיני.
  - יוכנסו שמות מפקדים במקומות הרלוונטיים במהלך המלחמה.
  - החומר התבസ על החומר של מחלוקת היסטוריה של צה"ל והעמקה מסויימת שביצעו היסטוריון העומתו אל"ם (במייל') בני מיכלסון.
  - ב. לאחר פניות חטיבה 600 סוכם בהנהלת העמותה כי צוות שיכלול את ס"ל (במייל') עמוס אונגר (מפקדי חטיבה 600 במהלך המלחמה וחבר הנהלת עמותת השרוון), יחד עם פרופסור אסא כשר (חבר הנהלת העמותה) – יציעו דרכם לשיפור המיציג (לכל חטיבות השרוון), כך שלוחמים ומפקדים ממלחמות יום היכורים לא יחושו כי אין התייחסות מספקת ליחידתם.
  - הרעיון השוניים נמצאים בימים אלה בדינומים בוועדת התכנים של העמותה.

שיגיעו לאחר, לפני תיקון הכתוב, המשפחות השוכלות מתק 119 משפחות החללים של החטיבה ואחריו עיון ישאל את עצם "על מה לבדוק בנו נפל – הרי החטיבה הזאת לא עשתה שום דבר?!". כמובן, חטיבה 600 יצאה למלחמה עם 113 טנקים ללא מקלעים ואחרי ההתקפה על מיסורי נורתה עם 19 בלבד! 119 מלחילי החטיבה נפלו בקרבות והיא נלחמה בגבורה מיוומה הראשון של המלחמה ועד יומה האחרון. בשעה היא כי לאחר 36 שנים, אני כמפקד החטיבה צריך לצאת ל"מלחמת מכתבים" כדי להשיג הכרה לגיטימית, מינימלית על מעשי הגבורה של החטיבה במהלך המלחמה. אני סבור כי זו תעודת עניות אידיר לועדת התכנים אשר מרצה לעצמה לטולג משימות "משינוי" ולזילול בנסיבות ששוטלו על חטיבה 600 או על כל חטיבה אחרת במהלך המלחמה בעבודת הווודה, מעבר לתעודות העניות, הדבר מעיד על חסר ידע וחוסר הבנה מוחלטים של מהלכי הקרב והמלחמה! לצערי ולאחר פגישה עם הווודה, אני בספק אם באישיה הנוichi, ועדת התכנים תוכל להעתולות על הדעות הקדומות והאישיות ולבצע תיקונים שקולים וכנים. אשמה להיווכח אחרת. היא ולא יתוקנו הכתובים כמובש, לא תיוותר בידי הביבה ואאלץ להילחם על כבודה של החטיבה וחיליה בכל דרך שאძמוץ לנכון.

יכול להרגיע את כל הספקנים שמצווני שקט, הנני שלים עם כל מעשיי וגאה על כך שנפלה בידי הזכות להקים מ/apps חטיבת לטאראת אשר תפקדה למופת במהלך המלחמה תחת פיקודי.

אלא שאין כל קשר בין תפוקה הנפלא (הערכתי) של חטיבה 600 במהלך יום היכורים לבן אי קידומי האישלי לאחראית, הניסיון לחשור בין הדברים והביקורת המרמזת אינה במקומה. פגשתי עם הוועדה הינה לזרק תיקון התיעוד לגבי פעילותה של חטיבה 600 במהלך עיסוקם עובדות. לא השערות ולא חצאי אמיתות, עובדות! ולכן לא אתן את ידי להשמטה גורפת של כל פעולות חטיבה 600 במהלך שועדה או היסטוריון זה או אחר אוחז בדעה אישיות מסוימת אודותי. יש בהשפט העובדות וקטלוג פעולות החטיבה במהלך כ"משינוי" זול בוטה בחי היכילים והלחומים אשר חירפו נפשם ביציע פועלות אלו. להשמיט את הדברים ממשע כי לוחמים אלו נפלו ריקם.

כל ניסיון להדוף ביקורת על עבודות הווודה, תוך מעבר לפסים אישיים או תוך ניסיון לקשר בין הדברים, מהו מהמאץ לרטון בקרות לגיטימית על השמטות עובדות, תיעוד חלקו וסילוף ההיסטוריה שנעשה על ידי הווודה בכל הקשור לחטיבה 600. הניסיון למגד, למוחק מהזיכרון הקולקטיבי את פעילותה של חטיבה 600 במהלך הינו פוגעני בענייני, לא פחות. לפיך, כמפקד החטיבה במהלך המלחמה אני מבקש ודרוש מהוועדה לשוב ולהתכנס, לאסוף את מלאו העובדות, ולתken את הכתובים באטר החדש בלטרון ובאתר האינטראנט בדחיפות לפחות ביחס לששת הנקודות שהועלו על ידי ממשך זה. עד שלא יבוצע התקון יש לסגור במסמך זה. את האתר החדש לאטר בפני מקרים: אסור להמשיך ללמד את חילו ועם ישראל היסטורייה שנוגה ולא מדיקת. אסור להסתכן בכך

תגבות י"ר ועדת התכנים תא"ל (במייל') יומ"טוב תמייר

תגבות י"ר ועדת התכנים תא"ל (במייל')
יומ"טוב תמייר
בעניין "קיופח" חטיבה 600 ביום ג' היכורים באטר השרוון בלטרון – כל הכתוב להלן נאמר לאל"ם (במייל') טובי רביב, ולחברי עמותת חטיבה 600 בפגישות שהתקיימו. אין אני מתייחס ל"קביעות ההיסטוריות" של

פרויקט מפקדים לדורותיהם בחיל השרוון יוצא לדרך

לכל המפקדים בסדר ובמלואים באשר הם,

מי היה המ"פ, המג"ד, המח"ט, האוגדור באוטן שניים או במלחמה? לא זוכרים? מתבלבלים?

כן זה קורה לנו לא אחת, לנו מפקדים בחיל השרוון בעבר ובווהו.

לכן, כדי שלא נשכח, החלטנו למען הנופלים ובוי משפחותיהם, ובמיוחד את שאותנו ובני משפחותיהם,
להנציח את שדרות הפיקוד של חיל השרוון מאז הקמתו, במסגרת אתר השרוון בלטרון.

משימת ההנצחה הוטלה על חברי סא"ל (במייל') עוז"ד דב גלבוע, חבר מועצת העמותה, והוא נונה מידית. דב הולך בשרוון כמ"מ בחטיבה 7, בהמשך בתפקידו קשל"ח במהלך המלחמה וקשל"א סדי. במשך שנים עסק דב בנושא הקצונה בצה"ל בכלל ובשריוון בפרט. כיום הוא משתמש בתפקידו שיפוטי צבאי במילואים.

אנו נעמיד לרשות דב את האמצעים שיש בידינו. **בקשותנו מככם** היא לסייע בעת שייצור עמכם קשר.
אנו מחלים לדב הצלחה במשימה **למען הדורות של חיל השרוון**.

דרכי ההתקשרות לדב גלבוע: בסלולרי: 012-2666515, בfax: 057-7961057, בדואר אלקטרוני: gilboal@012.net.il

למערכה על צרפת ותבוסתה

תכנית הפלישה הגרמנית של 1940 (Sichelschnitt) תוכננה להתמודד עם בעית קו היבטים הימיים הצרפתיים (קו מז'ינו) על ידי עקיפתו. כוח הסחה פעל מול קו המבוצר כאשר הכוח העיקרי פרץ בהפתעה באגן הצרפתי החשוף, דרך יערות ארדן, תוך התגברות מהירה על מכשול היער והעבירות הקשה בשטח. כך נמנעו הגרמנים מהצורך לפרסום חזיתית את קו מז'ינו.

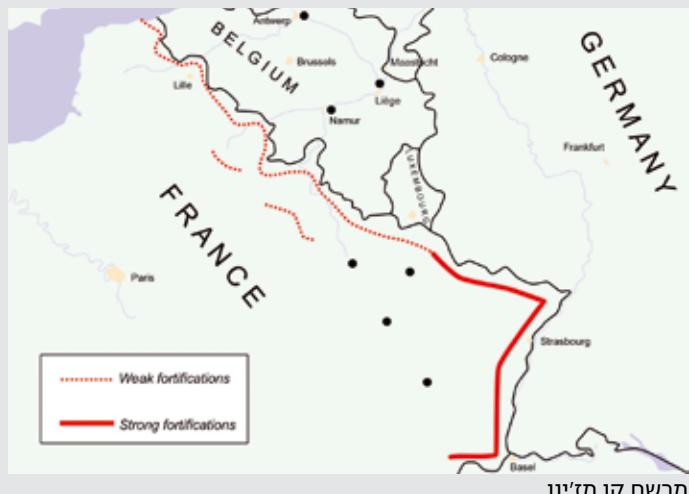
אל"ם (במיל') בני מיכלסון

רבות מאד לאזרחים ולצבא ההולנדי האmix, שהחימתו הייתה חסרת כל סיכוי לבולם את הפולשים שהיו רבים ממנה פי כמה. ההסתערות הגרמנית לתוכן צורפה נמשכה עד ל-24 במאי, ונעצרה רק על פי פקודה אישית של היטלר, כאשר הגיעו הגיסות הגרמניים לחופי התעלה ליד העיר דנקרק (Dunkirk). עד תחילת יוני הכוחות הגרמניים כבשו את כל החלק הצפוני של צרפת, שאמור היה להיות מוגן על ידי קו מאז'ינו. כוחות הצבא הבריטי בצרפת שלחו מלחמו לצדדים של הצרפתים, מנו מעל ל-400 אלף איש.

משמעות גבול גרמניה צרפת. שלב זה במלחמה נקרא "המלחמה המדומה" (The Phony War). ב-10 במאי 1940 תקפו הגרמנים בצרפת בעוצמה של 2.4 מיליון חיילים מול עצמה של 2.9 מיליון חיילי בעלות הברית. לגרמנים היו 2,400 טנקים וליריב: 3,600 טנקים¹. בתוך 10 ימים הבקיעו הגרמנים את מערכיה ההגנה הצרפתיים והבריטיים בסדאן, וニיצלו את ההזדמנות כדי להגיע לעומק של 320 ק"מ, עד תעלת לה-מנש, תוך CITIOR מטיב כוחות בעלות הברית והבטתם. במקביל כבש כוח גרמני נוסף את הולנד תוך גרים אבדות

תחילת המלחמה במערב אירופה

צבאות צרפת ובריטניה לא ניצלו את ההתקפה הגרמנית על פולין, שהותירה את החזית המערבית של גרמניה מול צרפת השופה וחשורת כוחות מספיים, לצורך תקיפת גרמניה. במקומות זאת ביצעו צבאות בריטניה וצרפת מספר מהלכים הסטנסיים כמו כיבוש כמה כפרים והתקדמות של קילומטרים ספורים. במקומות פצצות הטילו בנות הברית כרוזים על גרמניה. באופן כללי אפשר לומר כי לא התרחשה בשלב זה (בין ספטמבר 1939 למאי 1940) מלחמה של

מפה זו מז'ינן

ואילו השני הוא תמונה היכולת שפירושה המשמעות של תומנות הנתקנים והעובדות, כפי שהיא משתקפת במוחותיהם של המכביאים המופקדים על הובלת צבא זה במלחמה. תמונה אחרתונה זו נובעת בעיקרה מחינוכם, הקשרתם לאחרונה זו ובעת עיקירה החברתית שבאה של המנהיגים והסבירה החברתית שבאה צמחו. השפעת גורמים אלה ניתנת לבדיקה תוך ניתוח מצבו של הצבא בתהיכח לחמש התורות הבסיסיות שלהם מרכיב המקצוע הצבאי: תורת הלחימה, עבודת המתה, הארגון, ההכשרה והאימונים ופיתוח אמצעי לחימה, כפי שגובשו על ידי מנהיגי צרפת, כדי אותו מכשיר שעלו יצררכו להישען בזמן מלחמה והוא – הצבא הצרפתי.

תורת הלחימה

התו"ל שאמץ על ידי הצבא הצרפתי היה אסטרטגי של מגננה יחיד עם טקטיקה הגנתית. בסיסו תפיסת לחימה זו עמדה מלחמת העולם הראשונה, כפי שצבא צרפת ביסיסאותה ה-ELAN VITAL LE PANTALON A OUFENSIVE, שהיעדו על גישה התקפית לעילא, אשר בהתקלה בגדרות התיל והמקלים הגרמניים הביאו למפח נפש, ניפוץ אשליות ואבדות כבדות ביותר. מנוקדת ראות צרפתית הייתה מלחמת העולם הראשונה ללא ספק הכוחה הניצחת

קצת יותר משבוע נכבשה פריז. צרפת נכנעה ב-14 ביוני 1940, למרות התנגדות עזה של הצבא הצרפתי לקראת הסוף. מחוسر ברירה ערוכה הממשלה הצרפתית גישושים לשבייה נשק שהביאו לחתימת הסכם עם גרמניה ב-22 ביוני 1940 שלפיו עברו צפונה ומערבה של צרפת תחת שלטון כיבוש גרמני. דרום צרפת לא נכבש והוקם בו שלטון של שיתוף פעולה עם הגרמנים שביססו בוישי (ומכאן השם "משטר וויישי") בראשות המרשל פטן היישיש, גיבור מלחמת העולם הראשונה. פטן החליף את ראש הממשלה הלאומני פול ריאנו, שהפטר כיל לא רצה להיות האדם המאשר בשם צרפת את הכניעה לגרמנים.

הצבאות הצרפתי והבריטי (יחד עם צבאות בלגיה והולנד), שננו כמה מיליון חיילים המצוידים בשנק מודרני, הובסו תוך עשרה ימים. אם כי המערכת נשאה 45 יום בסך הכל. בתקופה זו היו לצרפת 92 אלף הרוגים ור. 1.7 מיליון שבויים.

מדוע הובס צבא צרפת (ובעל) בריטון) באופן נחרץ כל כך ובמהירות כזו?

בבואנו לנתח את הסיבות לתבוסת צרפת ב-1940 علينا להתמקד בניתוח מצבו של הצבא הצרפתי כגורם בתבוסה. בבחינת מצבו של צבא מתחלקת תמונה המצב לשניים. האחד הוא תמונה הנתקנים והעובדות

פיננסיים ונסיגות. זו, גם הפעם הרואה, ולא האחורה, שהיטל התערובת אישית בניהול הקבוצות תוך פגיעה קשה מאד במלחכים של צבאו. בתחילת יוני נמשכה המערה במרכז צרפת ותוך

בנוסף למספר טיסות קרב של חיל האוויר הבריטי לצרפת תוך סיון עצמי לא מבוטל, נשלחו מריטניה 9 דיוויזיות לחזית בצרפת, וזאת מתוך אמצעיה הצבאיים הדלים מאד באותו זמן. בהעדר סיכוי סביר לעצור את ההסתערות הגרמנית היא התחלת בהוצאה כוחות מצרפת לאחר הכיבוש של בלגיה. צ'רצ'יל שביקר מספר פעמים בצרפת ובדק בעצמו את המצב בחזית, חשב בצדך שכיבוש צרפת הוא בלתי נמנע ולכן העדי לשומר את כוחות בריטניה ליום הגורי שלבטה עוד יבוא.

הודות לעצירה המפתיעה של המתקפה הגרמנית לפני דנקרק, פנו מדנקרק ומהוחפים הסמכים מעלה כ-340 אלף חיילים, (מהם כ-220 אלף בריטים ו-120 אלף צרפתים), במלך 9 ימים, על ידי צי מאולתר של כ-900 סירות. סירות אלו העבירו את החילילם מהחופים לספינות גדולות יותר שהמתינו במרחק מהחוף. כשליש מהספינות (235) טבעו במהלך המבצע שנקרא "דינמו". רוב הספינות הפליגו לדנקרק הלוּך וחוּר מספר פעמים באותו מבצע שהחל ב-27 במאי והסתיים ב-4 ביוני 1940. הצד הכבד ואפילו רוב הנשקי האישי של החיילים שהתפנו מדנקרק נשראר מאחור על החוף, אבל שובם של רוב החיילים המאומנים לאנגליה נתן בסיס לבניית הכוחות הדרושים להגנת הממלכה הבריטית נגד סכנת הפלישה המידית, ובמהמשך שנים כמנצחים ליבשת אירופה, בנחיתה בנורמנדי ביוני 1944. הפנו מחותי דנקרק שנעשה תחת אש של מתקפות בלתי פוסקות של חיל האוויר והארטילריה הגרמנית, והגנת ראש החוף שמננו פנו הכוחות במחיר של 35,000 חיילים צרפתים שקבעו את חייהם בתשעת הימים האלה, תוך קרבות אויר מרים ורצופים עם מטוסים בריטיים – נחשב ל"הצלחה" הראשונה של כוחות בעליות הברית במלחמת העולם כולה. בדוחו לבית הנבחרים על הפינוי מדנקרק אמר צ'רצ'יל "הצלחות מסווג זה איןן באוטם במקום נצחון בקרב", או במלחמה לא מנצחים על ידי

המתכנן הגרמני – אריך פון מנשטיין

התקדמות השריון הגרמני על אדמת צרפת, 19 – 21 במאי 1940

מפקד הצבא הצרפתי בתחילת מלחמת העולם הראשונה, קיבל את תמיינתו של המרשל פטאן (Pétain), גיבור ורודן, והנושא נשאר במחלוקת במהלך הפלישה הצרפתית זמן רב. לבסוף היה זה אנדרה מז'ינו (André Maginot) שהכניע את הממשלה להשקייע בתכנית ההגנתית. מז'ינו היה יוצא צבא ובוגר מלחמת העולם הראשונה שההפק לשער לענייני הצבא של צרפת ואחר כך שר המלחמה (1928 – 1932).

הקו נבנה במספר שלבים מס' 1930 על ידי המחלקה לתכנון הנדי (Section STG – Technique du Génie Commission d'Organization des Régions Fortifiées). הבנייה העיקרית הושלמה במידה רבה עד 1935 במחיר של כ-3 מיליארד פרנק. המפרט של הביצורים היה גבוה מאוד, עם מערכת מורכבת של בונקרים מקושרים המותאמים לאלפי אנשים, היו שם 108 מבקרים (ouvrages) במרוחקים של 15 ק"מ, יחד עם מבקרים קטנים יותר ו"חלונות" ביןיהם ומעלה ל-100 ק"מ של מנזרות.

קו הביצורים לא תוכנן לעبور ביערות

לו ומשרתים אותו בעדיפויות ראשונה. קו מא'ינו היה רצועת הגנה עם 108 מבקרים שכלה ביצוריו בטון, מכושלי טנים, עמדות לתותחים ומכוונות ירייה וביצורים אחרים, שצרכפת בונחה לאורך גבולה עם גרמניה בעקבות מלחמת העולם הראשונה. באופן כללי, קו מא'ינו מתייחס למערכת המגנה של צרפת אל מול גרמניה, כשהקו האלפיני משמש למגנה בגבול הצרפתי – איטלקי. הצרפתים האמינו שבזכות הביצורים ירוויחו את הזמן הנדרש לצבאים לפריסה הגנתית בחזית, בקרה של מתקפה גרמנית, כמו כן יפיקו על נחיתותם המספרית. ההצלחה של הקרב ההגנתי הנិיח במלחמות העולם הראשונה היה הגורם המשמעותי העיקרי בדרך המחשבה הצרפתית. התפיסה הגנתית הוצאה לראשונה על ידי שר ההגנה ז'ופר (Marshall Joffre), שהתנגדו לו המודורניסטים כמו שר האוצר מס' 1938, ראש הממשלה מ-1940 פול ריאנו (Paul Reynaud) ושר אלדר דה גול (Charles de Gaulle), שהעדיפו את הגישה ההתקפית הדורשת השקעה בשריון ובכלי טיס. ז'ופר,

של עליונות עצמת האש על התמן ומכאן של ההגנה על התקפה. מערכת זו אף שבסמאות אלפי ההורגים שסבלה צרפת במהלך המלחמה, נתקאה במחוות ובדמיון הצבא הצרפתי לעד. כמו כן הייתה מלחמת העולם הראשונה הוכחה לכך שמערכות ביצורים הנבנות בצוות מושכלת יכולות לעזר כל מתקפה ברוחץ דמים, אין מצירות גופי תמן גדולים או כוח אדם מיוון במיוחד בשבייל לאיש ביצורים אלה. רק חדים אלו מלחמת העולם הראשונה השתלבו עם שיטת הגיס הצרפתית של ה-NATION IN ARMS ועם החשדנות המסורתית של השלטון הרפובליקאי בצבא. כך שלתפסת המגנה האסטרטגית והטקטיקה הגנתית היו מצדדים רבים בקרב כל זרועות הממשל והפיקוד העליון של הצבא. תפיסה זו הובילה להקמתו של קו מז'ינו שעל בסיסו תוכנה כל ההגנה הצרפתית, ומשום כך שמרחיל הרגלים על הבכורה בקרב חילות הצבא הצרפתי כאשר הארטילריה, השריון ואילו האויר² כפופים

מצדית בקוו מג'ינו

האנדרטה לזכר של אנדרה מג'ינו בורדן – מהללים אותו עד היום

ארוכים, התיעצויות מרובות ועוד. עבדות מטה מסווג כזה שהיתה מלאה בבירוקרטיה מרובה התאימה יותר לתקופת ימי שלום או למלחמות מלחמה שבהם החזית סטטistica כמו במלחמה העולם הראשונה. כאשר מדובר במלחמות תנואה מודרנית הדורשת נוהל קרב וניהול קרב בקצב זמן קקרים, שיכלו להשפיע על המבצעים בזמן – איזי נהלי עבדות המטה ומבנה מערכת הפיקוד המתאימים ללחימה סטטistica תמיד יפגרו בתגובהם אחר המאורעות. במצב כזה הידידות בחזית ימצאו את עצמן למעשה בעלי דרג פוקד, וגורע יותר, יצטרכו לבצע פקדות שאינן מתאימות במצב המבצעי ושביצו רק ייחמיר את המצב.

ארגון הצבא

המחלוקה על ארגון הצבא הצרפתי לאחר תבוסת 1870 הצילה ניגודים חריפים ביוטר בקרב מועצת המלחמה העליונה ואך תרומה לנפילתו של נשיא הרាជון של הרפובליקה ה-3, תייר והחליפו במרשל מקמהון. המחלוקות נסבה על הבעה המהוותית – האם עדיף צבא סדיר גדול (יחסית), מודרני וחזק כאשר מילואים גדול כשהגisos לעוצבות הוא על בסיס מחוזי, ואילו הגורם הסדרי יהווה רק מסגרת אשר תפקד ותכשיר את מגויסי החובה לשירות בעוצבות משך תקופה המילואים שלהם.

לאחר שהתקבלה התפיסה השניה – עצת מקמהון ולפי המודל הפרוסי – ברור היה כי אולי צבא זה ייתאים ללחימה כוללת שיצטרכו להיכנס אליה בתוך שבועיים מهزירות הגיס, ו

בזמן מבצעי, הוא בכל הקשור בהבנת תמנונת המצב והן בהעברת פקודות. שר ההגנה הלאומי היה דלאדייר אשר החזיק גם בתפקיד ראש הממשלה והציג, אך סמכות זו הייתה לא בשירי האוורייה והצי, בשל ההפניות של הזרועות לשרי הממשלה התואמים נחלשה אף שליטה בהן של המפקד העליון גמלאן. בינוואר 1940 השתבר למלאן שמאפקדתו בפריז אינו יכול להكيف את כל המחויבות הגלובלית יהודיסין ועד אלג'יר, יחד עם זירת הלחימה העיקרית בצרפת צרפת, ואז הוא ארגן מחדש את שרשות הפיקוד, כאשר גנול ז'ורז' סגנו הפך להיות "מפקד עליון של חזית צפון-מרכז". כמו כן הוקם המטה הכללי של כוחות היבשה בפיקודו של גנול דומנק, כך שפוקודה שהיתה בפיקודו של גנול דומנק, וכך בבחון המציגות קו מג'ינו לא חרם דבר לביטחונה של צרפת, ואפילו גרע ממנה בהיותו הבסיס לתפשה הגנתית מוגמת, מוטעית והרת אסון. כיוון שהחיה"ר הצרפתי הוא שהגע להישגים הגדולים ביותר בורדן ובמקומות אחרים במהלך מלחמה הקודמת, לא נראה היה שיש צורך לשנותו או לפתחו במידה מופלגת. ואז, כפרודקס, בשל נסיבות פתיחת המתקפה על ידי הצבא הגרמני, מצא עצמו חילקו החשוב ביותר של הצבא הצרפתי בקרב התקדמות ותרמן שאליו לא היה מאורגן או מאמון.

עבודות המטה ומערכות הפיקוד והשליטה

הפיקוד העליון הצרפתי שף להידמות בתחילת אותה מערכת מלחמת העולם הראשונה, אך הנסיבות והחולות הקברניטים גרמו לפיצולו ולקשיים רבים ביכולת פעולתו

הטנק הצרפתי רנו CHAR-1B

הקשרת קזונה זו לקרב המודרני, הדורש גמישות, ניידות ותחושא בלתי אמצעית של היחידה והקרב. נוסף על כך, האימונים השנתיים של יחידות ועוצבות המילואים דמו יותר לפיקניקים מלחזים בהם אנשי המחו יוצאים אל האחו למפגש חברתי, וזאת בעיקר בעדר המילואים.

פיתוח אמל"ח

A. מינוע ומיכון בצבא היבשה הצרפתי (1940-1945)

בין השנים 1919 ו-1940 עבר מכון הצבא הצרפתי תהליך של 4 שלבים. לאחר סיום הלחימה במלחמת העולם הראשונה, הוגדרו צורכי העתיד על ידי מarshal פטן וגנרל בוואט (BUAT), אך לאחר 1925 הופסקה חקנחת זו בשל היותה שאטנית מדי. בכל זאת המשיכו בלימוד ומחקר של הנושא אך בתחום התיאורטי בעיקר. כאשר מונה וויגאנן לרמטכ"ל הוא החל לדוחך מחדש המיכון, אך מגבלות תקציביות שבחן הייתה נתונה צרפת באותה תקופה, לא אפשרו ארוגן אף עוצבה עד 1936. התכוונית להימוש חדש של "משולט החזית העממית" הצליחה לספק לבסוף את האמצעים לבניית חיל שריון, אך שמרנות אינטלקטואלית, כמו הסנסנות ובירוקרטיה, פגעו בבניית היחידות הממוחנכות. וכך בתחלת המלחמה, על אף עלויות באיכות ובכמות הטנקים - כשל צבא צרפת בניצול הפוטנציאל הטמון בהם בשדה הקרב.

ראוי לציין שבתקופת המערכת על צרפת לא עלה איקות הטנקים הגרמניים על זו של הטנקים הצרפתיים והבריטיים, להיפך, אף נפלה

נראה שהתקצ"ב בסביבות המספר 25, כי מספר המועדים היה גדול פי כמה ממספר המקומות הפנויים, והפחחות טוביים נופו באמצעות מבחני כניסה קשים. במושד נקלטו קודם כל קצינים – בדרגת סג"ם בוגרי המכלה בטן-סידר,อลום היו בכל מחזור גם כמה יוצאי בית הספר הפליטכני בפריס, ולעתים ורקומות נתקבל אפילה קצין שעלה מן השורות. מטרת בחינות תחרות אלה הייתה גם לעבר את גגנו הפרוטקציוניזם, שהיה נפוץ בצבא הצרפתי בתחום מינוי הקצינים.

לאחר סיום בית הספר של המטכ"ל עברו החניכים בנותף לפחות ארבע שנים התמחות בעבודה מעשית, עד שקיבלו דרשת סרן ותואר קצין מטה (קמ"ט). אך הcersone מעולה זו שהעמידה סגל קצינים לכל תפקידיו המפתח במפקדות הצרפתיות, סורסה ושבשה במהלך 1830 בצרפת שריםומה ניכר עד מההפקת 1870 (בזמן המטכ"ל לחיל סגור היום, כיון שהפקת את חיל המטכ"ל לחיל ה主力军 מقلל הצבא. בפרטן הבעיה החלי רק בעקבות תבוסת 1870 (בשנת 1880) עם ביטול חיל המטכ"ל והקמת בית הספר הגבוה למלחמה ECOLE SUPERIEUR DE LA GUERRE (GUERRE של הקצינים³. עם זאת קשה היה להזכיר את האמון בקצבונת המטה, שהלחימה הסטטית במהלך המלחמות העולמים הראשונות – בה נראה קציני במלחמות העולמים הראשונות – בה נראה קציני המטה יושבים בטוחים בעורף ואינם נוטלים חלק במאורעות החזית – רק תרמה לרגשות הדחיה והגנור שהוו קיימים לפיהם כבר קודם. אם וויסיף לך את הכשל הארגוני הקיטים קודם. אם וויסיף לך את הנסיון הבלתי מושפע עד היום בצבא הצרפתי, בהעדר אגן המטה הכללי (אג"ם), ועל כן קושי מותמשך בתיאום MAJOR (MAJOR) בפריס. מסpter הנקלטים השניים היה אמרור להיקבע על פי צורכי הצבא,อลום

אך יתכן שיאבך אלמנט ההורתעה שהיה יתרונו העיקרי של צבא סדיר גדול ומודרני, כך שייתכן אולי שהשיטה שנבחרה מקרבת עצם את המלחמה הבאה. לאחר שאומצה השיטה השנייה ניבנו 19 קורפוסים (גייסות) בהתקפה 18-1940 המחזות של צרפת (והמחוז אלג'יר) שככל קורפוס 2 דיוויזיות (אוגדות) בוניות 4 חטיבות, ואילו יחידות הסיוע – פרשים וארטילריה – באו בהקצתה מטבח' לית. במלחמות העולם הראשון אכן הוכחה עצמה שיטה זו ועל כן היא נשאה גם לאחורה. הבעיה הייתה שקיומו של צבא המילואים הגדול הצורך בסוף רב על מנת לאמננו ולשמור על כשירותו כל שנה, במקביל להתעצמות הגורמים הסדריים כמו אווריר, שריון, קשר, ים, ארטילריה ועוד. וכיוון שלא היה מספיק כסף לכל הדברים ונשאר צבא מילואים גדול ומושן, בלתי מאמין וחסר ציוד בסיסי כמו נשק אישי, מזון (מנות קרבי) וחוגרים. צבא זה שוגois בספטמבר 1939 לא יצא למלחמה תוך 10 ימים כפי שיעיד, וביעית השרתו הייתה עצומה כיון שהמסגרת הסדירה לא הייתה בנואה לכך. 67 הדיביזיות הצרפתיות גויסו ונפרשו אך נותרו בחוסר מעש (באופן כללי) עד Mai 1940.

הכשרה ואימונים

הכשרה הקזונה הצרפתיות הבכירה ורואה להתייחסות החל מתקמת חיל המטה הכללי CORPS D'ETAT MAJOR (CORPS D'ETAT MAJOR) ב-6 במאי 1818 על בסיס בוגרי בית הספר המעשי של המטה הכללי (ECOLE D'APPLICATION D'ETAT) בפריס. מסpter הנקלטים השניים היה אמרור להיקבע על פי צורכי הצבא,อลום

טנק האוויב. יתר על כן, הם ניצלו את גורם הניזונות לתמരון ולשיתוק פועלות האוויב. בשתי הפעמים שבהן השיכלו בננות הברית להנחתית מכות נגד מושוריינות – הבריטים בראש אס-ב-21 במאי והצרפתיים במנקורה-ב-11 עד 17 במאי.

- כמעט שיבש הדבר את התקפה הגרמנית. רק כוורות של המפקדים הגרמנים במקומם (רומל וגודריין), שהציחו לשלב את תותחיהם (ג"ט, הארטיליריה, חיל האויר והחר"ר שעמדו לרשותם, הצלlich לבולם מכות נגד אלה).

ב. התכנית הראשונה לחידוש חיל האויר

הצרפתית

חלק חשוב בתוכנית הייתה הקמת פיל של מטוסי סיור מצויד במטוטסים דרמונועיים, כדי חימוש (לפי קרייטריוונים של BOMBARDAMENT, RENSEINEMENT, CHASSE – BCR), מטוטסים המסוגלים לשמש כמטוסי סיור, קרב והפציצה כאחד. "תכנית – 1" אושרה בממשלה בסוף 1933 ולפיה עמדו להיות בחיל האויר כ-350 מטוסי קרב חדשים (חלק מהם מצויד בתותח אוטומטי בקוטר 20 מ"מ ובמכשור רדיו), המיעודים לירוט אוויר בשליטה מן הקרקע), 350 מפציצים, ועוד 310 מטוסי BCR. דאנאן תכנן להשלים את החידוש בקראת סוף 1935; הוא סבר, שאז תפוץ מללחמה עם גרמניה. למראות שה תעשייה האוורית הצרפתית לא הצליחה לעמוד בלוח הזמנים שנקבע להזמנות, הרי במרץ 1936 ניצב חיל האויר הצרפתי עם כאלף מטוטסים מודרניים מול כ-860 מטוטסים פחות מודרניים של הלופטוואפה הגרמני. אולם צraft לא הצליח את יתרונה כדי לחסל את האיום הגרמני, ואילו גרמניה הגדילה את הכוח האווריר שלו לממדים שצרכפת, הנחותה בכוחה אדם גם בתעשייה, לא יכלה לעמוד מולם.

ג. התפתחות מערכות קשר בחיל הקשר

הצרפתית

מעמד חיל הקשר בקרב יחידות צבא צרפת בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה מציג באופן ברור על תורת הלחימה באופן כללי ועל צורת הלחימה שאליה התכוונו. העובדה שהזוכה לפועל תכנית ייצור אדרה של טנקים ללא תכנון אמצעי קשר בין כל הרכ"ם הבודדים, מהוות מאפיין המדגיש באופן מיוחד את הבעיה וזאת על אף שאמצעי קשר מסווג זה הוכיחו נוחוצים כבר בתרגילים ב-1935. משמעות הדבר שהצבאה הצרפתית סייר להשלים עם החשיבות והចורך בשימוש ביחידות שריון באופן מרווח וחשב כי לא ניתן להפעיל טנקים אלא בסיווך קרוב ואף צמוד לח"ר.

סיכום ומסקנות

לחובסה המהירה של צraft חברו מספר גורמים. קודם כל הצבא הגרמני היה ניד, מהיר ושייב ביעילות כוחות קרקע ואוויר, על פי תורת הלחימה של מלחתת הבזק. מעל לכל

בערך 230 טנקים, דהיינו כ-9 אחוזים מנצח הטנקים שלהם, לעומת זאת היו לצרפתים שני סוגים טנקים חדשים ביותר: הטנק CHAR-B עם תותח 75 מ"מ בתובה ו-47 S-35 SOMUA עם 75 מ"מ בצריח והטנק SOMUA עם 800 טנקים חדשים. למעשה לא היה לטנקים אלה כל מתחלה אצל הגרמנים, לא מבחינת עצמת האש ולא מבחינת טווח החדרה של תותחיהם.⁴ גם מבחינת עצמת האש והגנת שריוון על הטנקים של בעלות הברית על אלה של הגרמנים. רק בנושא הניזונות (הספק המנווע, כושר עבירות ומהירות) על הטנקים הגרמנים על המקבילים להם בשירות בעלות הברית אך לא באופן ממשמעותי. אמןנות המלחמה של הגרמנים באלה לביטוי בכך שהם השתקלו לא להגעה לעימות חזיתית של טנק מול טנק – בידועם את מגבלותיהם. במקומות זה שיילבו באורה מושכל את כלל מרכבי הcock – ח"ר, תותחנים הנדסה, מטוטסי תקיפה וטנקים – בקרוב משולב שחיפה על יכולת ההישרדות הנמוכה של הטנקים מול חידרת שריוון. בסך הכל היה היחס בתקופת 1:4 לטיבת המגן.

הטנק הגרמני החדש ביוור היה מוגבלים ביכולת תותח 75 מ"מ כמעט בתקופה ה-4-Z עם תותח 37 מ"מ כמעט בתקופה ה-4-Z עם הטנק הגרמני החדש ביוור היה לוע נמוכה, וטווח חדרה קצר ביוור. הוא היה יעיל במיוחד נגד מטרות ח"ר וביצורים – כדוריים היו מסוג נפץ. מן הסוג הזה היו לגרמנים

נתוני טנקים במערכת על צraft						
ארפת	הספק מנוע (כוחות סוס)	עובי שריוון (מ"מ)	חימוש	משקל (טונות)	כמות	abdoot
Ren-17	39	22	37 מ"מ	6.5	534	FT-17
Ren-2	82	43	37 מ"מ	10.6	1035	35/40
הוצ'קיס H-35	78	40	37 מ"מ	11	398	H-35
הוצ'קיס H-39	120	45	37 מ"מ	12	790	H-39
FCM-36	91	40	37 מ"מ	12.3	90	FCM-36
Ren-2	150	40	47 מ"מ	20	75	D-2
CHAR-B	272	40	47 מ"מ בצריח, 75 מ"מ בתובה	28	313	CHAR-B
FCM-2C	2x250	45	75 מ"מ	69	6	FCM-2C
SOMUA S-35	190	47	47 מ"מ	19.5	243	SOMUA S-35
בריטניה						
WIKRUM MK-6	88	14 – 4	2 מקלעים 0.5, 0.3"	5	189	WIKRUM MK-6
KRISER	150	30	37 מ"מ	14	174	KRISER
MULLETT	2x95	78	37 מ"מ	25	150	MULLETT
גרמניה						
PZ.1	57	22 – 13	2 מקלעים 7.92 מ"מ	5.5	182	554
PZ.2	140	14.5	20 מ"מ	10	240	920
PZ.3	296	30 – 15	37 מ"מ	23	135	309
(PZ.35)	120	25 – 15	37 מ"מ	10.5	62	118
(PZ.38)	123	30 – 8	37 מ"מ	10	54	207
PZ.4	296	80 – 10	75	25	97	280
PZ.BEF	קשר	טנק פיקוד	תוספת	25	69	154

הטנק הגרמני PzKpfw II במוזאון בצרפת

באויר. אף על פי כן הפיקוד העליון לא השלים עם עצמאותו של חיל האויר, הוא שאף לשבלו במבצעיםביבשה ולפתח "חיל אויר לצורך הקרב המשולב". מ- 1937 והלאה הצלחה הפיקוד העליון לכפות את השקפתו על ידי חיל האויר להשתתף במבצעי היבשה במקומם לזכות קודם כל בקרבת באויר (להציג עליונות אוירית). בשל מסויים אף הצליח גנרל גמלין להקים "חיל אויר לכוחות היבשה" אך אנשי האויר סרבו להשלים עם תפישה זו של הפיקוד העליון. הפרשה שהושגה החלישה את חיל האויר הצבאי באשר נקבע שתינונן עדיפות לשת"פ עם כוחות ומוסוי הקרב פוזרו בין עוצבות היבשה הגדלות. תפישה זו הוכחה כאסון ב"קרב על צרפת". דוקטרינה הפעלת חיל האויר כפי שבוטאה אז על ידי הפיקוד העליון היה דוגמה מאיימת עניינים לשימוש לא מספק בטכנולוגיות חדשות והתנגדות כללית לחידושים. שמרנות מסווג זה הiyיה נחלתה של החברה הצבאית כולה במהלך הרפובליקה השלישייה וראך של הפיקוד העליון.

Richard Holmes, *The road to Sedan; the French Army 1866-1870*, London, 1984, p. 64.

4. הנוטונים נלקחו מספריהם של גודריין (H. GUDERIAN, PANZER LEADER 1922, הרון עמ' 106-107, דגלס אורג'יל, הטנק, מערכות, ת"א, 1980, עמ' 98-107; 1980, עמ' 249).

5. Andre Beaufre, *the fall of france*, N.Y. 1968, p. 193.

6. Military review, Sep. 1974, Henry Chabert, a possible historical mistake: The causes of the allied military collapse in may 1940.

הוא הצליח להפתיע את הצבא הצרפתי בכך שעקף את קו מאיז'נו, תקף דרך בלגיה והבקע דרך יערות הארדן שנחשבו לבטטי עבירים לשדרון. יש לציין כי מתקן 2 מתקן 9 דיוויזיות השדרון הגרמניות פלשו דרך יערות הארדן. הצרפתים היו בטוחים שקו הביצורים של גבול גרמניה אינו בר-הבקעה וכן הצבא הצרפתי היה שאנו ושובי בCONNEXION. סיבה נוספת היה העדר כוחות עתודה ופייזו רוב השדרון בין דיוויזיות חיל הרגלים. מעל הכל סבלו הכוחות מפיקוד עליון חלש, רווי תפיסות מישוניות, שלא היה מסוגל לעמוד ב מבחן האכזרי של המלחמה.

צראת עצמה הייתה מפולגת בתוכה בין ימין ושמאל, המורל הלאומי נמצא בשפל וההנenga הייתה חלה. הצבא היה מעורב בפוליטיקה וסבל מהמאבקים האלה. למרות שמספרית הוא היה חזק מהצבא הגרמני, הוא היה תחת השפעת הפחד שהטיל עליו הצבא הגרמני במהלך המלחמות העולמיות הקודמות.

במהלך כל המערכת בשנת 1940 לא הצליח הפיקוד העליון הצבאי לאיים באופן רציני על התקדמות הגרמניות או להאט אותה באופן משמעותי. הוא לא הצליח לנוקוט יזומה או לזכות בחופש פועלה. בשעה שהמהירות, ריכוז המאמץ והכוונה היו נחוצים – מצאו עצמן יחידות צבא צראת מוטלות בקרב לשיעוריון, ללא עצמה מספקת ולאחר עיכובים בלתי מתקבלים על הדעת בתיחסו למיראותו של האויב.

וכך נראים הדברים בטרוניוטו של גנרל אנדרה בופר: "הSHIPOT ההיסטורי חייב לחלוּפָן פני ימים אלה – הצבא הצרפתי לא היה אלא מכשיר מסורבל ובבלתי מספק שאינו מסוגל להגיב או להתאים עצמו למצב, בלתי כשיר לפתח במתקפה או בתמרון כלשהו... המcona הייתה ישנה וחולדה".⁵

ニיחון כה מהיר ומוחץ – אחד המהיבים ביותר בכל הזמנים – איננו תוצאה של גורם בודד או סיבה יחידה. אך מנקודת ראות צבאית, רוב ההיסטוריהים בדעתה שהגורם העיקרי לאISON היה קפיאת המחשבה והמושגים של מפקדי הצבא הצרפתי. אל מול יריב שפיתח את השיטות והאמצעים למלחמה הת倔ון של המחר, הם התכוונו למלחמה העמדות הרטיטית של 1917. בקיצור הם הובסו בשל סיבות רבות, האסטרטגיה, והתקטיקה שבה הם נקטו ואשר היו מושנים ואך האמל"ח החדש שהציגו ידו בו – לא תאמו למלחמה המודרנית. אך יש החולקים על תפיסה זו וטענים כי הסיבה האמיתית לתבוסה הייתה "העדר רוח לחימה בקרב מספר דיוויזיות שהיו ערוכות כתף לכתף בשטח מפתח ובעיטה גורלי".⁶

מקורות

1. אורג'יל דגלס, הטנק, מערכות, ת"א, 1980.
2. דה גול שר, אל הדגל,
3. הורן אליסטריך, *כך נפלה צראת*, מערכות,

חברת קינטיקס דאגה לאדם שבטנק :

חברת קינטיקס, כיום בעלות חברת אלביט, פיתחה וספקת לטנקים המרכבה, בין השאר, את המערכת תומכת חיים הכוללת חיליפה אישית לאנשי הצוות להגנה בתנאי לחימת אב"ג, וכן מיזוג אויר אישי המאפשר לשמר על כשרונות ורعنנות לשעות לחימה רבות

החברה מצויה כיום ברכיון המתקדים בעולם וביניהם טנקים המרכבה סימן 3 ו-4⁴, הנגמ"ש החדש נמר, באירועה בשריון פירנניה (Piranha), פנדור ו-AMV ודגמים של מערכות מתקדמות מותקנים במטוסי התדלוק האמריקאים KC135, KC767, ובמסוק המתקדםblk-hok. בשנים האחרונות הציגו הכוחות האמריקאים בעיראק ובאפגניסטן בקצב מסחרר באפלים רבים של כלי רכב ברמת מיגון מוגבר נגד מיקוש ומטען צד הנקרים (Mine Resistant Ambush Protected) MRAP. קינטיקס סייפה עבורים במהלך הציגות זה מעל 12,000 מערכות עוזר להספק.

מערכת תומכת חיים

מערכת תומכת חיים LSS (Life Support System) היא מערכת שלמה המכלילה חלק מהכישורים הבאים או כולם, לפי בחירת הלוקה: גיליוי והגנה בתנאי לחימה אב"ג (אטומי, ביולוגי וכימי); חימום, אוורור ומיזוג

لتפקיד "חיליפה אישית" של מוצrichtה לדרישות

ולצריכים הייעודיים של הלוקות השוניים.

היקף המכירות בשנת 2009 עמד על כ-90

מיליון דולר וזה היה היקף הכספי גם השנה.

ברישומות המוצrichtים נכללים:

- מערכת תומכת חיים.
- מערכת גילוי והגנת אב"ג.
- חימום, אוורור ומיזוג אויר לפלאטפורמות המרכבה. בצוות המיסדים של החברה היו המהנדס רפואי קין חיל החימוש, אברהם (מוני) מוניצ'ור ודב קלצ'בסקי, שהובילו אותה עד למכירתה לאלביט. החברה החלה את דרכה בתחום הידראוליקה בשיפור רכיבים, תיקונים והשבחה של מערכות ומכללים לטנקים ולתעופה. כיום החברה מונה כ-250 עובדים (מהם כ-50 בחו"ל) והוא מפתחת, מייצרת ותומכת בשיטה במערכות ורכיבים לתותח ולמשגרים שונים.
- מערכות הידראוליות לצבאות, לבקרת צרייה, מטלים מתקדמים לכלי רכב צבאיים, לרבות לטנקים.
- מערכות הידראוליות לתעופה.
- מטלים מתקדמים לכלי רכב צבאיים, לרבות לטנקים.
- המנכ"ל הנוכחי של קינטיקס, תא"ל (במיל') עמיר נוי, לשעבר ראש פרויקט המרכבה במושרד הביטחון (מנת"ק), גאה לציין כי מערכות

אל"ם (במיל') שאול נגר

חברת קינטיקס נוסדה בשנת 1985 ומוצר הדגל שלה, שהיא פריצת דרך עולמית, היא מערכת תומכת חיים וכן מערכות עוזר להספק, חימום, אוורור ומיזוג אויר לאנשי צוות בטנק המרכבה. בצוות המיסדים של החברה היו המהנדס רפואי קין חיל החימוש, אברהם (מוני) מוניצ'ור ודב קלצ'בסקי, שהובילו אותה עד למכירתה לאלביט. החברה החלה את דרכה בתחום הידראוליקה בשיפור רכיבים, תיקונים והשבחה של מערכות ומכללים לטנקים ולתעופה. כיום החברה מונה כ-250 עובדים (מהם כ-50 בחו"ל) והוא מפתחת, מייצרת ותומכת בשיטה במערכות ורכיבים לתותח ולמשגרים שונים.

שלה, בתחום רחב של פלאטפורמות יבשתיות, חוליות ואופניות, ופלטפורמות אויריות. בתוך כך נכללים טנקים, תותחים מתנייעים, רק"ם מסווגים שונים ולצריכים שונים, מוגרי רקמות, מסוקים ומטוסים. קינטיקס משתמשת

מכליי מערכת תומכת חיים

מערכת עזר להספק

חליפה עם מערכת תומכת חיים לאנשי צוות

חברת קינטיקס פועלת להרחבת שירותי הפעולה עם חברות בארץ ו בחו"ל במיזמיםIFI ופיתוחים משותפים, היוצרים הזדמנויות חדשות תוך הקטנת סיכון של ההשכעות הרבות הדורשות בפיתוח מוצרים חדשים ומשופרים. דוגמה לכך אפשר לראות בשיתוף ומשופרים. דוגמה לכך אפשר לראות בשיתוף פעולה עם חברת WATERGEN לייצור מי שתייה טעימים, טריים וקרים תוך ניצול המים המתוקים מערכות המיזוג. חלק של הייצור נעשה אצל קבליי משנה והוא רכיבים הנרכשים מספקים רבים, אך ההרכבה וההכללה עם המידע נדרש נשמרם בחברה. באופן זה גם קטע הצורך בשינוי מצבת כוח האדם. צה"ל היה ועדנו לכוח חשוב וחינוי לקינטיקס ולא פחות מכך עד למוניטין ומقدم שיווק של המוצרים מתוצרת השאה"ל מצויד בהם. שירותי הפעולה הבדיקה עם הלקוחות לאורך כל השלבים מהווים קורמן בחברה, והפיתוח המוצלח של מערכת תומכת חיים לטנקים המרכיבה הוא דוגמה • מאלפת לכך.

המנוע הראשי. במצב זה פועלות הרק"ם שקטה והחתיימה התורמתה שלו נמוכה מאוד.

ראוי לפחות כי מערכת עזר להספק מהוות מרכיב חיוני בכל רק"ם חדש ובשבבנה של רק"ם קיים, לאור הצריכים הגוברים של הספק חשמלי לצירוד האלקטרוני הרב, שהם מעבר ליכולת של המנוע הראשי. מערכות עזר להספק של קינטיקס מותאמות להתקנה בתוך הרק"ם או להתקנה חיצונית.

מタルים מתקדמים

חברת קינטיקס עתירת ניסיון בשיפור מערכות המタルים של רק"ם קיים זחלי ואופני. מערכות אלה כוללות מטלים הידרומכניות והידרומניאוטומיות. היתרון הגדול של מערכות אלה הוא בהגדלת כושר ספיגת אנרגיה והקטנת הטלולים של החזות, וכן בשיפור האמינות ואורך החזים של המタルים. שיכון זעוזעים ייעיל מאפשר לצוחות לנوع במהירות גבוהה יותר ביחס לרק"ם שנעדך כושר זה ובכך להשיג יתרון חשוב בלחימה. מערכות אלה כוללות בולמים הידרומכניים, סופגי אנרגיה סיוביים, מוטות פיתול וקפיצים ומערכות חיבור למיניהם.

* כתבה שנייה בסדרת כתבות על התעשייה הביטחונית בארץ ותרומתן לצה"ל ולתחים היבשה בפרט. כל המידע מקורן בחברות הנקרות, באחריותו ובאישורו.

מבט קידימה

השוק הביטחוני רווי והמאבק על הזמן, במצבאות הכלכליות הקשה, מכיבד על העתיד.

Auxiliary Power; מערכת עזר להספק (APU – Unit), גיליי וכיבוי אש אוטומטי. מכלול הגנת אב"ך מספק הגנה לכל אנשי הצוות במספר מבצעי פעולה: א. בשיטת על-לחץ שבה מוכנס לתא הצוות אויר מסונן ונקי בליח' העולה במעט על הלחץ האטמוספרי שבחווץ, ובכך מנענעת חדייה של גז לחימה דרך פתחים או חריצים שאינם אטומים הרטמיים; ב. במצב של שימוש במסכות פנים אישיות שאליהן מוזרים אויר נקי, מסונן וממוזג; ג. בשיטה משולבת של על-לחץ ומסכות אישיות.

מכלול גיליי אב"ך הכולל חיישנים לגיליי גזי מלכחה וקרינה מהאפשרות של רק"ם או בחיל הרק"ם, מתן התרעה אור-קוקיתית במקורה של גיליי, הפעלה אוטומטית של מערכת הגנה במקרה של גיליי, מתן חיווי על סתימת מסנני האב"ך (מצב המצרי הخلفת המסתן). **מכלול חיים, אוורור ומיזוג אויר** מספק קירור וביעצמה, חיים והפחחתת לחות בתא החזות וכן קירור או חיים לאוויר המסונן במערכת הגנת אב"ך המועבר למסכות האישיות וכן אויר ממוגן ונקי מואבך לאנשי הצוות בתא הלחימה. **מכלול העזר להספק** מכלול מנוע דיזל עצמאי המונע גנרטור ומדחס. היחידה מספקת את כל ההספק הדרוש למערכת תומכת חיים, ובנוסף את ההספק הדרוש להפעלת שאר המערכות ברק"ם כאשר הוא פועל באופן חרישי ללא

יוסי פלד האיש שהתחשל במלחמה ההתsha ובמלחמה יום הכיפורים

דוד בן גוריון מעניק את סיכת המ"מ לחניך המצטיין יוסי פלד

יוסי פלד – שר בלי תיק ואלוף בamil', לשעבר מפקד חטיבת טנקים 205 במלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן, מפקד כוח יוסי – כוח אוגדתי מאוחר יותר במלחמה של"ג ואלוף פיקוד הצפון, מקרין תיאנון עשויה עצום ומתווודע למגבילות הפוליטיקה. האם עוד יבואו כישוריו לביטויו בrama הלאומית? ראיון לביטאון שרון

העדיפויות שהinic קבע לעצמו, למנוע החלטות ומעשים שמסכנים את אושיותם קיומה של המדינה ולא רק מן הבחינה הביטחונית-מדינית, אלא גם ובעיקר מן הבחינה החברתית והלידות הלאומית. לצעריו, היום אנו נמצאים במצב גורע מבחן זה. מאז מלחמת ים הכיפורים חלה שחיקה גדולה מאוד בהסתמה ובכלידות החברתית ואפלו בעותות המשבר שהיו לנו, במלחמות האחרונות – של"ג, חומות מגן, לבנון השנייה ועופרת יצוקה – הייתה בהם רוח אהווה ואחדות, בזמן מוגבל, שלאחריו זה התפוגג.

אולי, זכור לך, בתום הקרבנות במלחמה ים הכיפורים ברמת הגולן, נצטוינו לרדת לסיני ואז לפניו שהתקפלנו, דיברתי בפני חיל הchipiba. הייתה עדיין מה"ט צעריך גם בגיל. אמרתי לחילאים, ניצחנו אמנים במלחמה קשה זו, אבל נראה שנשלם עלייה עוד שנים רבות, על השפעותיה הנלוות, ולצעריך כך היה!

איפלו בקשר הרתעה שלנו כלפי העربים חלה שחיקה מדאגה, ואני מתחנן שיש להם היכלות, חילאה, להביס אותנו מבחינה צבאית, אלא הם תפסו והבינו את החולשה שלנו

ברירה. פשרה וייתור הם הכרחיים, אין יכול להילחם על כל דבר, על כן אתה שוחהabis של פשיות, כי אם אין רוצה שהקואליציה תתפרק, זה המחיר מראו.

אבלו תחומיים במיוחד הינך עובס ומנסה להשפיע?

מطبع הדברים של הניסיון והידע שלי, אני מעורב בכל מיני דיונים ועמדות שונות הדנוות בנושאים של ביטחון המדינה. בפורומים אלה, שהנים מצוצמים יותר לעומת הפורום הרחב של הממשלה, ניתן לקיים בהם דיון עמוק ומשמעותי גם להשפיע יותר.

מי הם הגורמים הדומיננטיים, הבולטים בדיוני המשלחת?

עמדתו של כל אחד היא פועל יוצא של כוחו היחסי במשולש, דהיינו מספר המנדטים, אבל ללא קשר, לעיתים נדמה ב齊יבור אחרה, בפרט כשמדובר באינטלקטוס מובהקים או "קיצוניים" שעומדים במרכז הדיון.

זה קשה, מטריד אותך? איך מנווטים בתוך אינטלקטוס מנוגדים וקצחות של דעתך?
זה, שדיברת עליהם? הגבול הוא טובטה של מדינת ישראל וסדר

סאל' (בAMIL') דוד כספי

הראיון עם יוסי פלד, שר בלי תיק במשולש הנוcheinait בראשות בייבי נתניהו, התקיים בפברואר 2010 בלשכתו שב"א מות משפט" בת"א. נינה, חייכן, גליי לב אך, כדרכו – דורך וקשוב לענות.

אדוני השר, יוסי פלד מפקדי וידידי, האם אתה כשר וחבר ממשלה חדש אחריות ומחויבות אישית יומיומית, לנעשה במדינה?

במהלט כן, לשם זה נבחרתי, אבל לא צערני היכולת שלי להשפיע בכל דבר, מוגבלת. המבנה השלטוני שלנו הוא זהה שאין אפשרות להחליט ולשנות, כפי שהייתי רוצה. כדיועם הממשלה מורכבת מקאוליציה של אינטלקטוס ומפלגות, המשפיעים ביותר על קבלת החלטות ולא תמיד האינטלקטוס המובהק של הנושא הנדון עומד במרכז הדיון.

זה קשה, מטריד אותך? איך מנווטים בתוך אינטלקטוס מנוגדים וקצחות של דעתך?
מאד, כי אני יודע שלא כל החלטה הינה משיקולים עניינים, זה גם מטאסקל, אבל אין

לهم הקשר שלילי, ואכן בעבר היו מקרים של חריגות ועבירות שונות, אבל אולי אפשר להמשיך ולפעול תחת חשש זה כל הזמן.

אלו יתרונות, אתה חושב הבאת עמך לתפקיד הנוחי – בתהיליך קיבלת החלטות, בעשייה של מערכות מורכבות וכו'?

באתי לפוליטיקה לאחר התלבטוויות ורבות וניסיונות קודמים להשתלב. חשבתי לעצמי להגיע לעמדת שבה אוכל למשש את יתרונותי ואת הרוקוד המקוצעני שלי. עם כל הכאב לאחרים, אני לא חושב שלබים יש עשייה כמו שלי מאחריהם. מלבד הצבא הספרטאי לעשות כמה דברים חשובים, וביניהם הקמת עדרץ הטלויזיה המשחררת, שהיא פרויקט מורכב יותר. להיות שרבilly תיק זה מתascal במידה מסוימת, בפרט כשפטנטניציאל הרעיון והיזומה בוערים בקרבתן. אז אני עוסק, בין היתר עם חיליל צד"ל לשעבר, עם ניצולי שואה (שהרי מישחו ציריך לטפל בהם) וחבר בועדות שונות. אבל, אולי זה לא נשמע טוב, חבל על אדם כמוינו שאינו עוסק בתחוםים ביצועים גדולים, במגמות הגדרה מיניסטריאלית אחרת.

אולי אתה נמצא ב"תחנה לפני"?

יכול להיות, אבל הנה חלפה כמעט שנה להונטה של ממשלה זו, ואני יודע שיש פה הרבה אלילזטים פוליטיים שאינם מן העניין. קל מאד "לזרוק את המפתחות" ולפנות לדברים אחרים, השאלת אם זה הזמן ואם זה נבון... Nahia

תמכתי בה כי אני יודע כמה חשוב הדבר לאזרורים אלה וגם בין היתר, לא הייתי יכול להתנגד, כי לא הייתה לי תכנית חלופית טובה יותר. אין יכול להגיד לא, כשאין מבייע עמק רعيון טוב יותר. בל תחשוב זהה עבר בנסיבות, מדובר בהרבה כסף ובהתבות שונות לזוגות צעירים וכיו"ב ובהרבה עבודה הכנה שנעשית על ידי מומחים, כמוון על ידי אנשי האוצר שאינם מקלים בתהיליכים אלה, כי עליהם לשמר על הקופה הציורית.

פעם רבודת, האוצר מהו? צוואר בקבוק רציני בבלימה עשייה ותוכניות של שר שודча לעשאות, במסגרת התקציב שלו, והחשב שלו – נציג האוצר – מונע זאת ממנה. מוכרת לי דוגמה קלאסית, שכאשר ראש עיר שנבחר ברוב גדול על ידי התושבים, אין ראי למשש את תקציבו ללא אישורו של נציג החשב (בחוץ'יק עיר שזה עתה סימן לימודיו בכללה). אין

bossesh zeh mazb batati nesbel? בהחלטת כן, חיבטים לשנות פה משחו. השר ישראל צץ פועל לשינוי הנורמה זו ואני אtamok bo bza. לא יתכן שר יROT לאוצר על כל דבר, בתוך התקציב שלו, לקבל אישור. צריך אמן לרכז פיקוח אבל גם לבזר סמכויות, מבון שלא יכולה להיות אחראית לא סמכות, ותקציב השר זה אחד הדברים. המצב היום הינו התגלמותה של הבירוקרטיה השילית המעכנת עשייה. נכוון שפוליטיקה ותקציב יש

בתוךם זה של העורף והחוטן החברתי. שלא לדבר על מעמדנו הבינלאומי הרעוע והשוק – אני מאמין שהחברה ומדינתם שמייצגים חוסן חברתי ואחדות לאומית, מתקבים אחרית בדתת הקהיל הבון לאומי. כן, בין היתר זו גם שאלה של מנהיגות.

תיאבון עשייה

בדוק עלך ורציתי לשאול אותך – ידועה לכל הגדת השילית של ממשלה זו בעניין הציבור – חוסר הערכה כלפי המנהיגות, ניפוח מספר השירותים, כשלים שונים, תיכלים בלשכות, חוסר תקווה ומעש לקידום השלום, ועוד ועוד... האם הממשלה מודעים לתדמית זו? אני לא חשב שכך הוא המצב, אני חשב שימושיות קודומות לנו מאמון ואהדה רבים יותר מצד הציבור, למעט, אולי אצל שרון ורבין שהיה להם מעמד מיוחד במיוחד בתודעת העם. אבל באופן בסיסי, כמו בכל העולם יש חוסר אמון, זלזול, ובקורתית יתר כלפי המנהיגות הפוליטית בכלל. אכן, מנהיגות זה דבר מכריע בדתת הציבור וקשה יותר היום למצותה, בתנאים ובנסיבות של שיטת הממשלהakt haqimut haayot bishorah.

אין לי ספק שעוז לא עשינו את המרב בתחומי המרכזים של המדינה. הנה, לדוגמה, אציגנן תכנית גדולה שהובאה לפניו, להשקרה ופיתוח תשתיות תחבורה它们 במדינה, במטרה מרכזית לשפר הנגישות של הנגב והגליל.

הצבאות שליהם באוטו לידי ביטוי. מוגרים שונים באוכלוסיות מיעוט אצלונו הונחו במשך השנים ואנו הולכים ומאמבים את תמיינם והזדהותם עם המדינה – הדרוזים, הבדואים והערבים הישראליים – האם זה מטריד מישהו במשלה, מה נעשה? זה אכן מחדל חמור, מינו שמיוחד לעניין זה, את ברורמן, האם מכאן TABOA הישועה? אני יודע. אין לעשות הכללה עם כולן. הדרוזים הם סיפור שונה, ואני הכרתי אותם בתפקידי כאלו פיקוד הצפון. המשוג השגור בפינו על "ברית דמים" הוא מושג לא נבון, צריך לדבר על "ברית חיים" ולעשות ביזימות כדי להצדקו בעשייה למען חינוך, תשתיות, מקורות פרנסת, שיכון וכו', וזה לצערי לא נעשה מספיק. כך גם לגבי יתר המגזרים.

חרדים? הפגנה שליהם היום, גרועה מהפגנה בעזה, בועטים בכל, אך לוקחים הכל ואלה?

היהודים – לאן זה יוביל? זה אכן חדש שהם אינם רוצחים מדינה ולא איכפת להם ממנה. אני אומר זאת כמובנה הכללה ויתכן שיש בקרים החובשים אחרית. אצל רובם מאוויהם מתחמקים בלימוד תורה ובhabat עוז ועוד ילדים לעולם. אני רואה מה ניתן לעשות נגד זה, אבל אני ידעת שטכנת ההשתלטות שלהם על המדינה היא מוחשית, והכול באמצעות הכוח הדמוגרפי שלהם צוברים דרך הקלפי, וזה עלול לקרות בעוד עשור או שניים. בבעיה זו של מוגרים מיעוט, הולכים וצוברים כוח פוליטי, מתחבקים גם באירופה, כי זה גם משנה את צביונה, תרבותה וחבורתה של המדינה. בעיה קשה שאין רואה בה אופק של פתרון.

מעבר צבאי מזוהיר שחיחש את יוסי, הילד ניצול השואה

ניגע קתך בך אישית – הילד ניצול השואה, גם מבחינה פיזית וגם מבחינת הזהות היהודית שלו, באיזו מידת חווית חיים זו מונחה אותו, מטרידה אותו, מוליכה אותו, משפיעה על החלוטותיך ובחירותיך בתחום חיים?

זה צריך לשאול את פרודע על ספת הפסיקולוג. אולי בתת מודע יש משהו שאינו לא מודע לו, אבל אני חש שהנושא מוליך אותו או מטריד אותו במעשי. לא נשארתי בצבא בגלל זה אלא בגל מוטקה ציפורני, וגם לא חשבתי על כך במלחמות שהשתתפות. באיזה שווה זמן בבריאות, הדחקתי זאת ואני חשב על זה.

מה מקור השם פולד? מנדלביץ, זה השם שקראו לי כשהגעתי לקיבוץ נגבה, אל אחיה של אימי ז"ל – יוסף. מנדלביץ, כך קראו לי. בצבא נקראתי יוסי. ביזומתו של צ'י'ין (שלמה להט), בזמנו, شيئا' את השם לפולד. לפחות לא הרבה הספקתי להזכיר את אימי, זמן קצר לאחר שהגעתי לארץ נפטרה.

יהיה זה מוסרי לערב את המשפחה ב"tag המחבר". ממשלה אינה יכולה להתקיים עם מצב זה, שפירשו, שככל מה שהם ידרשו ניתן – התיתקן? על הפנים, ככל מדברים, אבל מה עושים, האם המשלה מוטרדת מזה? דנים בזה? מעלים זאת לסדר עדיפות עליון במשלה? היום לא נואה כך.

בוחלת, הנושא עולה מדי פעם ואני מתרשם שהשר גדרון סער משקיע בזה הרבה. אני מאמין ששולשות הנושאים של משולש הקים שלנו הם חינוך, ביטחון וככללה. יתכן שהעיפויות משתנות מדי פעם, באופן יחסית. לשאלתך – אין זכר שר כלשהו הגע מיזמתו למשלה בהצעה או תוכנית כלשהי בנושא חינוך, כדי לדרבן מחדש ולהעשותו ראשון בין הנושאים.

ニצולי שואה?

יש גופים ובדים ומוגנים שעוסקים בהזה, יש בזבוז משאבים וכפilioות. הצעתי לאחד את כולם לנוף אחד, אבל לצערני גם בזה השיקולים הפוליטיים גוברים וזה לא מצילתי. אני מצין לטובה דוקוא את ממשלת אלמרט שראשונה יזמה ועשתה למען רווחתם של ניצולי השואה בארץ.

ציר הרשע – חמאס, חיזבאללה, סוריה, איראן?

לצערני אמרתי ואני אומר שהשאלה היא איננה אם אלא מתי תהיה ההתגשות הבאה. וכי יש איש ציבור שייקח על עצמו לומר היפך? ובכלל, יותר מדי מדברים אצלנו על כן, מוסמכים ושאים מוסמכים. נכון שיש נתיב מסוון זהה, אך לא מיזמננו, לא אנו סוללים אותו.

אני רוצה לשאול אותך שאלת קשה, בכל הנסיבות – איש צבא וכמי שמכיר היטב את צה'ל: אם חיליל פרווץ עימות כזה, האם צה'ל עורך, מוכן ומצויד להלכה להtmpod, עם מוטסת שליטה של שלוש אדבע חוותות?

לא יכול להיות שלא! כבר היו דברים מעולם במלחמות קודמות. אמונם יש לנו בעיה עם העורף האזרחי שהוא פגיע יותר כיום, אך גם להה יש היערכות והכנות. ראה, אני לא יכול היום להיעיד קוונקרטי על יכולותיו של צה'ל, אני משתתף בדיוני מטכ'ל, לא בתרגילים של הצבא ולא מקבל דיווחים על כשורו וביצועיו של הצבא. תקציב הביטחון הענק המבויא לממשלה איינו מקבל ניתוח קרבאים לפוי כל הפורים ולא הכל גם מציגים לנו, מן הסתם. אני סומך ומניח שיש הbijichon והרמטכ'ל

uosim ומטפלים כדי שמדינת ישראל תוכל להtmpod עם כל איום – שהרי לא יכול להיות אחרת! אגב, עם כל הביקורת בצייר, אני חזר ואומר שעתה טוב שיש לנו כשר ביטחון את האחד ברק, אני חשב שהוא האיש המתאים נקודה. "בכל מחיר" – אין מושג זהה, מדינה אינה יכולה להסכים לזה, לפחות הרוב עם כל ביוטר לעת הזה, ואני שמח שהוא מוכן לנוכח לשוחח עמי הרבה ולהחליף עם מידע ורעיון. זה המקום, בשיחות אלה, שהניסיונות והתובנות

יוסי פולד בנטיעות ברמת הגולן, בט"ו
בשבט תש"ע

ונראה בסבלנות ואין לי הרבה סבלנות לכך... אני מתרשם שכnisach לפוליטיקה הייתה חלקה יחסית, ביל עסקנות ובלי שתדרגות יתר, האם השתלבות שלך לוותה בשינוי עצמי כלשהו בהסתגלות לkiem, בפרשנות, וותרנות, במיניפולציות וכיו"ב – איזה תהליך עברת עם עצם, הרי שיערת אותה ננס, סילחה על הביטוי, "לקן צרעות"?

תשתכל על לבוש הג'ינס שלי ותבין שלא השטנה אצלי דבר... תאՐתי לי שזו מערכת מורכבת, אבל לא עד כדי כך. הקושי הוא בתנהלות של האנשים, לא בנסיבות שלפניהם אלא בעיקר בין עצם...ה"אני" והאגן חזקים מאד פה, הרבה גורמים מושכים והאגן חזק, איך זה ייראה ב齊ו, בתקשורת, איך תפקיד, איך זה ייראה ב齊ו, בתקשורת, איך זה תורם להירادات הפוליטית שלי וכו'. הדומיננטיות של ה"אני", כפי שאתה אומר, חזקה יותר מטובת האינטדס של העניין והנושא הנדון, האמנם? כן, בהחלט כן.

דעתו של השר יוסי פולד

אבקש תגובתך הקצרה והתמציתית למספר נושאים שאציג לך, ראשון – הגערין האיראני.

כנראה שנצחך להסתגל למציאות כזו. העולם עוצם עיניו, בשביילו – מיליון יורו חוקים מכל דבר אחר. מצד שני ההיסטוריה נתנה לנו כהזדמנויות חד פעמיות, מתנה, את מדינת ישראל. עליינו לעשות הכול שבכל כדי להגן עליה ולשמר מכל משמר בעצמו. אני רוצה להרחיב יותר בנושא זהה, גם מפהת מרכיבותו וגדרו.

ולעד שליט? מה קורה? אני חבר בוועדת שרים העוסקת בזה וחותום על התcheinויות לשמרות סודיות והימנעות מלדבר על זה. צריך להזכיר אותו הביתה נקודה. "בכל מחיר" – אין מושג זהה, מדינה אינה יכולה להסכים לזה, לפחות הרוב עם כל הביתה וונגשותי כלפי המשפחה. המשפחה רוצה אولي בצדק "בכל מחיר" אך לדעתו לא

השריון ומדינת ישראל

אויבינו מצטיידים בטילים ונשך תלול
מסלול בהמוניו, עתיק כד לאיים על העורף
שלנו ואנו ממשיכים עם קונספציה של העצמה
והגדלת כוחות היבשה והשרון. האם אין כאן
אייזה שהוא דיסוננס, האם זו התשובה שלנו
בחלהרobarבג

אין תחליף למכוונות היבשה והשרוון, אשר מגיעים פיזית למטרות. שום כתישה אוביירית לא תשיג הכרעה, אלא אם חודרים לבט שטח האויב ומוציאים אותו מן האיזון והבטיחון העצמי. כל מלחמות ישראל היו עם ללח כזה. במלחמות לבנון השנייה, לצעריו זה לא בוצע כך – כי לא ביצעו חכנית, לא התאמנו זמן רב, לא הצעידו כהלהה, פירקו ייחיות קודם בכך וכיו'. גם אנחנו צריכים לאיים על העורף שלהם לאמור, ה"יהודים השתגעו", אבל זה צריך להיות מלאוה בחדריה ותפיסת שטח. מכאן שלטנק תפקיד מכריע במערכה להשגת הכרעה.

ישר יוסי פلد, איך אתה מDMIין את מדינת

ישראל بعد עשור שנים?
מדינת ישראל לצד מדינה פלסטינית.
אין ברירה. נctrיך להשלים עם זה אם רוצחים
להרגיע את האוזן. עם סוריה אינני בטוח
шибולו של שינוי ממשמעותי. איפה אני רואה עצמי
בתוכה של נבואה זו?! איני יודע, אולי בית
אבות... (צחוק מותגלאל). אל תשכח אני בן 69
(עד מהר ושרירים. אני מאחול לו).

יוסי, בנסיבות הוא יוסי של פעם

בסיומו של הראיון, אני מתבונן בחדרו של השיר המרווח בפשטות פונקציונלית. על הקיר שתי תמונות בולטות: סא"ל אמר מיטל ז'ל, מפקד סיירת "גולני" ומג"ד, שלישוי זיכרונות מיוחדים עמו מתקופת פיקוד הצפון, בחזיות שבה המפקד המוכשר הזה ביצע פעולות חנית נועזות, בפקודתו של אלף הפיקוד. התמונה הבלתי נשניתה הינה של סיום קורס קצינים, בה דוד בגין רוגרונו עונד את דרגותתו של יוסי, שהיה חניך מצטיין. כמו כן פסלון "אגוף הברזל", סמל חטיבה 205, עלייה פיקד במהלך מלחמת יום הכיפורים, וכן תמונות ילדיו, שני בניים, ונכדתו. בספריה, מחרף ספריות ייל אראן וולחמות ירושאל

השר הקדיש ל'בסבולנות' הרבה שעות אחדות
זמןנו לראיון ארוך. לא הכל הובא כאן, והייתה
לנו שיחה מרתקת בנושאים שונים. יוסי פלד,
כמו קפץ דורך, מוקה ומצפה להפתוחות
כלשהי שתביאו לעשייה ולאחריות גודלה, כפי
שהוא רגיל. עד אז, עשו תהתקדים ו'מגלה' את
מבוקה, אילציה ו'קסמה' של הפוליטיקה...
האיש, שעשה בהצלחה הרבה קרבות
חטיבתיים קשים מאד במהלך יום הכניפורים
ברמת הגולן, והగROL זימן אותו לשרת לידיו
כמג'ד, נתן לו ראיון חוויתי שקורף, גלו ליב, בלי'
התפותלוויות, עם מחשבה ריאלית מוקורת, תונך
הכרת המציאות הסבוכה שבה אנו חיים.

אין לי שום דבר כלפי המומנים עלי, אז, יש
כלפי עצמי שלא הבעתית את דעתך והסתיןיגותי
מן המשימה שהווטלה עליינו לתקוף לרגלי¹
הគוננה, ברכואה באשליה שנוכל לכבות אחד
התלים. הייתה אורה רשות של ניצול הצלחה, בהנאה
מוסעית שהסורים נשברו, ומפקד הפיקוד
בעצמיו, חקה (צחק חופף), שאל אותה אם אני

טנקים וחטיבת צנחנים עם הכבנה ארטילירית
טנקים וחטיבת צנחנים עם הכבנה ארטילירית
טנקים וחטיבת צנחנים עם הכבנה ארטילירית

השגיאה של והטענה כלפי עצמי, נובעת מן העובדה שלא התרעתי ולא ציינתי את משמעויות המהלך המסוכן הזה, שלא היה לו כל סיכוי להצליח. ואכן כך היה, יצאו משם בשן עליין עם הרוגים ופצעיים, ובתוכם רמי גבעוני גל. המ"פ שנשאר בשטח הסורי בטור

ז"ל, המ"פ שנשאר בשטח הסורי בתוך

אלוף יוסי פلد (משמאלי) וסא"ל (במיל') דוד כספי
שושםע אללו מגד' במלחתם יום היכפורים

אייה תפקייד בקרירה הצבאית שלך השair
בר את רישומו החזק ביתור, האם הייתה רוצה
להחזיר אל אחד התפקידים האלה?
בתפקידו כאלו הפיקוד היה לי מרוב
הסיפוק האישני והמקצועי. אך התפקיד כמג"ד
בתעללה בגזרת בלוזה וקנטרה, בעית מלחמת
ההתשה, השair ייביא את רישומו החזק ביתור.
היתה זו התקופה הקשה בהחיו. במשך שנתיים
וחצי – קרבות עם המצריים, חילופי אש כמעט
יום ביוומו, מטה, סיוכונים מתמידים, הרוגים
ופצועים, חילילים שייצאו להופשות דילולות,
פעם בשלושה חדש למספר ימים. הייתה אז
עיר בן עשרים וחמש, וזה היה משא כבד
לשאטו. אך כאן למדתי מה זה כשור עמידה
ושרדיות נפשית ופיזית. לשאלתך אם הייתה
רוצה להחזיר לתפקידו כלשהו... (חושב גע) –

**לא?! אני היתי מות לעלות על הטנק ולפקד
מחדש על גדור טנקים! לא בא לך**

עובדת לא!

האם תוכל לתאר לי אירוע
כלשהו שחווית כמפקד קרבוי,
שהיה בו סיכון יוצא דופן למשימה,
לאנשים. ליחידה שלך. אולי?

בodoreי זוכר לך מה היה המצב
במלחמות יום הכהיריים, על תל
ענתר ותל עלקיה, מול דיוויזיה
משוריינית עיראקית, שהתקשרה
לסלק אותנו שם בכל מחיר
אנו "חטיבת" סנטוריון בנזין עב
16 טנקים בלבד, וטוביה תור
ז'ל, המג'ד שאטה החלפת אחור�
מבקש ממוני לשפר עמדות אחורה
כדי להקל מעט מהלחץ על הגוזן
סירבת והורתה לא לזרז מן המוקם
למרות שטנקי האויב היו בתנועה
אייגוף ובמරחק קצר מהגדוד. כמחצית
השעה לאחר מכן, טוביה נהרג באווע
המקומית!

זו חוויה קשה! עד יומיים לאחר מכן נמשכו הקרים ושוב היינו בנסיבות מספרית גדולה, הודפים התקפות סטריט וונשווום של עיראקים וסורים.

באותה מהן השגנו סוף הכרעה, כאשר הודיעתי למ"פ שמעון גוזלן לאגף ממשמאלו וلهתיציב באגפו של האויב, וכל זאת עם ארבעה טנקים בלבד – מHALCAL' זה הביא לשברית התקפה של האויב! עבוני זיה טירוף. בשום קורס מפקדים לא היו יכולם ללמד מHALCAL' זה, בתנאים שהיינו בשיטה. כמוון שזהו עבורי איריש בלחני וייסת ומלא לסתות

אכן, החטיבה שלנו עברה שעות קשות
וכתישה לא קטנה - האם יש עמק חשבון
נפש כלשהו וביקורת כלפי מה שקרה, כלפי
הממונהים עליהם?

אני תמה ורוצה להבין מניין שבת את העוצמות שגילת בעת הקróות ברמת הגולן, שבאו לידי ביטוי בקול הרוגע המתכתי שלך, בהתייחסות הענינית לשטח ולתנוועה, בביטחון העצמי שהקרנות וכו'. לא אשכח כלל את קולך והאינטונציה שלו כאשר הודיעת לי בקשר, לקבל פיקוד על הנגדות, כאשר טוביה ז"ל נהרג. לא נתת לי אלף התשניה לחשוב ולהתאושש, המשכתי מיד לפקד על הנגדות, כי בפקודה שלך היה משומך דרבון ועוצמה – מניין זה נובע?

אורן בן ארן הונצח באנדרטה חטיבת הראל בהר אדר

אורן בן ארן, מגדולי המפקדים בשריון הישראלי, שהעלה את השריון הישראלי על מפת צה"ל, מפקד חטיבת השריון הראל במלחמת ששת הימים שנטלה חלק מכרייע בקרבת לשחרור ירושלים, הונצח באנדרטה חטיבת פלמ"ח הראל בהר אדר, בטקס מרשים ביום 4 ביוני 2010

הכין וערך אל"ם (במיל') שאול נגר, צילום: אבנר גאגין (מתנדב ביד לשריון) וושאול נגר

תא"ל אורן בן ארן ז"ל היה מפקדה של חטיבת שריון הראל (10) במלחמת ששת הימים (או אל"ם במילואים). החטיבה בפיקודו של אורן בן ארן נטלה חלק חיוני בשחרור ירושלים, יחד עם חטיבת הצנחנים, החטיבה הירושלמית וחיל האוויר, בסדרת קרבות שעבירה דרך גבעות הרדאר. על גבעה זו, הוצאה ליישוב הר אדר, הוקמה לפניו שניים האנדרטה לחטיבת פלמ"ח הראל שהיא כיכם חטיבת שריון במילואים.

במלואות 43 שנה למועד חטיבת הראל במלחמת ששת הימים ובטקס מרשים שהתקיים ביום 4 ביוני 2010, הוסר הלוט מעל לוח הזיכרון שנקבע על האנדרטה, על שמו של תא"ל אורן בן-ארן שפיקד על החטיבה. היזומה ללוח זיכרון זה, ניסוחו והצבתו הייתה של אל"ם (במיל') צביקה דהב בתיאום עם משפחתו של תא"ל אורן בן ארן ז"ל, ועם עמותת החטיבה בראשות סא"ל (במיל') ד"ר נחום ברוכי.

מראה כללי של אנדרטה לחטיבת פלמ"ח הראל בהר אדר

אורן בן אריה (אל"ם) מפקד חטיבת שריון הראל במלחמת ששת הימים, ב-5 ביוני 1967

פיקוד המרכז. ביום 5 ביוני 1967 עלתה החטיבה משטחי הכנוס בשפלה אל גב ההר, ונטלה חלק בכיבוש ירושלים, תוך קרבות מרים בהם הבקעה את המערך הירדני המובוצר בצפון 'הרוזדור', חסמה את ציר רמאללה, וחבירה להר הצופים. לאחר מכן מילא התפקיד החטיבה לשימות נפרדות: צפונה לאורך ציר גב ההר עד חורחה ושכם, ומזרחה ליריחו ולגשר הירדן. בסוף המלחמה עלה כל חטיבת הראל לצפון ונטלה חלק בכיבוש רמת הגולן.

בשנת 1971 הוסבה חטיבת השריון הראל לחטיבת טנקים (סנטוריון) ובמלחמת יום הכיפורים השתתפה בבלימת הצבא המצרי בסיני, צלחח את תעלת סואץ והתקדמה אל תוך מצרים, תוך לחימה רצופה, עד הקילומטר ה-101 מהרי, שם נערקה עד הפרדת הכוחות. במלחמת של"ג נפרשה החטיבה ברמת הגולן בכוונות לבליית הטורים, אך לא נדרשה לפעולה.

ادر מכיתות אריה, בהכנה ובוניזוח אלישבע נעמי ספר, ותזמורת קל' נשיפה של בית הספר. עוד השתחף החצצן הראל חזון רווה שהוא מבוגרי תזמורת צה"ל. הטקס הסטטיים בשירות המנון הפלמ"ח ו"התקווה".

ההיסטוריה של חטיבת הראל, סא"ל (במיל') ד"ר נחום ברוכי

חטיבת פלמ"ח-הראל הוקמה בסערת מלחמות העצמאות בשנת תש"ח, והייתה זו שנשאה בנטל העיקרי של המערה על ירושלים ועל הדרכ אליה, לצד כוחות ההגנה האחרים. לאחר מלחמת העצמאות הפכה הראל, כמו רוב חטיבות צה"ל, לחטיבת ח"ר מילואים 10, ובמבחן 'קדש' פעלה בגזרה המרכזית בסיני. בשנת 1960 הוסבה חטיבת הראל לחטיבה ממוכנת, ובמלחמת ששת הימים לחמה מרחב הר אדר. ליוותה את האירוע, בשיריו פלמ"ח ואחרים, מהחלת תלמידי בית הספר של הר

הטקס המכובד והמרשים היה פרי יוזמתו של אל"ם (במיל') צביקה דהב, שהיה מפקד גード הטנקים 95 של החטיבה במלחמת ששת הימים, ובברכת מלוכה בן אריה, רעייתו תבדל"א של אורן בן אריה ז"ל.

בטקס השתתפו ותיקי החטיבה ויוצאי הפלמ"ח ובهم האלופים (במיל') עמוס חורב, צבי זמיר ויצחק (חקה) חופ; וכן האלופים (במיל') ישראל טל (טליק) וגקי אבן (שנמננו על מפקדי החטיבה בעבר), חיים ארזי,ABI עיר; מלוכה רעייתו של אורן בן אריה; קצין השריון הראשי תא"ל גיאל סלביק, מפקד חטיבת הראל 10 כו"ם אל"ם איציק רונן, סא"ל (במיל') ד"ר נחום ברוכי יו"ר עמותת חטיבת הראל, אל"ם (במיל') אבירים כהן (ראש מועצת הר אדר), אורחים רבים ותושבים מהיישוב הר אדר. ליוותה את האירוע, בשיריו פלמ"ח ואחרים, מהחלת תלמידי בית הספר של הר

מה לאלבום ציורים ולהקדמה רשותה
בידי מפקד חטיבת הצה"ל? מה לאקוורלים
של ירושלים ולרישומי קרב של שריו? מה
למכוּחוּלוֹ ועטו של צייר ולסיר לוחם במלחמות
ששת הימים?

שאלות ותגובה נכונות בעולמו הגדול
ויחסי גומלין האזרים לעמים אחרים. אך נדמה
כי דווקא יחסינו גומלין אלה הם המיחדים את
עם ישראל מעמים אחרים, ואולי יותר מכל
ובונוס לכל המיחדים את הדור החדש אשר
צمح במדינת ישראל, לעומת זאת המדבר של
מלחמות השחורה.

כי אין אנו עם השוואך מלחמה – אין
אנו נהנים מהרס והרג ואנו מטענים
מסובלותיהם של אחרים. הכלנו במלחמות
ששת הימים לעשوت את ההכרחי – להגן על
נפשנו וחינוי העירומים, על אותה פינה יחידה
ואחרונה בתבל אשר מותר לנו לקרוא לה בית
ומולדת. עשינו זאת במלוא התוקף והתוישיה
היהודית אשר עמדה לנו לדורות, אך תוך רעם
התותחים,ليلת האש והפגימות וגנחת פצעינו
וחילינו, ולא שכננו כי אנו נלחמים למען
השלום, השקט, הבניין והויפי.

וכך אכן דן לבני, הלוחם ללא חת וסיר
ביחידת סיור של חטיבת משוריינת אשר
שחררה את ירושלים, ראה תוך כדי המלחמת
הקרב חזין כפול כוונת נשקו – מצד אחד
את טנק האויב אשר הכרת להשמידו, אך יחד
עם זאת את היופי ואת הגבורה של לוחמינו,
ומעל לכל את יופייה הנצחי של ירושלים.
ועדות לכך – האקוורלים והרישומים הכלולים
באלבום זה.

נתברך בכך כי העם אשר בנם כאלה לו,
הسفוגים בחזון הכפול של לחימה ללא חת יחד
עם שלום ויצירה – לא ייכחד לעולם.

מדוברן פרס מר שמעון פרס

[ನשייא המדינה מר שמעון פרס היה אמרו
להשתתף בטקס. את דבריו קרא בטקס אל"ם
(במייל') צביקה דהבן]
היו בו באורי בן-ארוי מרכיבים כה רבים
בחינוי. אורי לוחם הפלמ"ח; אורי "מלך
הפורצים" של חטיבת הראל במערכה לשחרור
ירושלים במלחמות העצמאות; אורי מפקד
חטיבה 7 – מבשתת הניצחון במבצע קדש;
אורי מפקד גיסות השריון; אורי מפקד חטיבת
הראל בקרבות על ירושלים במלחמות ששת
הימים; אורי סגן מפקד פיקוד הדרום במלחמות
יום כיפור; אורי קונסול ישראל בניו-יורק;
אורי סולן ובונה הארץ ועתידה; אורי איש
המשפחה, החבר והרע.
לוחם עטור תהילה ועתיר ניצחונות,
מפקד קריזמטי ונערץ, אסטרטג צבאי מבריק

ミルカ בן ארוי ואלו (במייל') צבי זמיר מיד לאחר הרטט הלוט מעל לוח הזיכרון לצרכו של אורי בן ארוי ז"ל

בקור רוח, בתבוננה ובמניגות.

אורי היה הика הימי ישראלי שהכרתי.

זכיתי ממוני בחברות נפלאה של אדם ישר-
דרך, איש-אמת, מופתני ונאמן. הוא היה מסור
בלב ובנפש למدينة ולצ'ל' ופועל למען
בעונוה ובכישרונו. כך נוצרו זכרו.
יהי זכרו של אורי ברוך.

מדוברן אל"ם (במייל') צביקה דהבן, חברו ופקודו של אורי בן ארוי

• על חטיבת שריון הראל (10) במלחמות ששת הימים

מחור 5 ביוני ימלאו 43 שנה לכיבוש ושהורו
ירושלים והגדה המערבית. חטיבת השריון
הראל (10) בפיקודו של אל"ם (או) אורי בן
ארוי, פרצה בקרוב הבקעה האוצרית באربעה ציריים
הරריים קשים את מערכו האויב בגזרת מעלה
החזימה ומבשתת ירושלים, והכנעה את

שהוביל את המהפכה הצה"לית מחי"ר לשוריון.
אידיאלייסט ואיש חזון בכל רמ"ח אבריו. גיבור

ישראל, פשטוטו כמשמעותו.
כגער שעלה ארצה בגפו מגרמניה הנאצית
חודשים ספורים טרם פרוץ מלחמת העולם
השנייה, ושאביד את כל משפחתו בשואה
– גיס אורי מן האובדן הגדול תעוזומות-
נפש ותיעוזות-לחום ותיעיל אותן החל מאותו
הרגע וכל אורך חייו למען תקומה, קיומה,
ビיטחונה ושותפה של מדינת ישראל, אשר
הייתה לאהבת חייו.

באישיותו נתמכו בהרמונייה מושלמת
תכונות של איש רוח, הגות וספר, בעל נפש
רומנטית ותמה, לצד איש מעש וביצוע רב-
תחומי ופורץ דרך – ספרוא וסיפא.

במושיעו, הטבע טביעה יד בל תימחה בכמה
מן הדפים החשובים ביותר בספר דברי הימים
של מדינת ישראל; חותם שהוטבע בתעוזה,

הג'יפ של הסירות בצד הטנקים בעמדת ירי בגבעות הטרישיות מעל בית איכסא. אויר של דן לבני, מפקד בפלוגת הסיוו של חטיבת השריון הראל במלחמות ששת הימים, חזר עם תום הקרבונות לנתיב החטיבה בצפון ירושלים, ושוחרר את המראות והמאורעות של לחימת החטיבה ברישומי טוש, מכחול וציפורי.

וממנה רואים את ירושלים במצורח ואת רצועה החוח במערב. האתר תוכנן על ידי האדריכלים אריה ואלדר שרון. האתר הוקם בעוזתו של יצחק ובין ז"ל ובסיוו הקרן הקיימת לישראל (קק"ל) בראשות היור"ר יהיאל לקט ובסיוו תרומות רבות נוספת. האתר מתוחזק על ידי מועצת הריאדר.

מדברי ראש מועצת הר אדר – אל"ם (במיל') אבירם כהן

אנחנו מעלים כאן היום על נס את זכרנו ודמותו של תת-אלוף אורן בן ארץ' זיל – אחד מגודלי הלחמים על תקומתה של מדינת ישראל, הגנתה וביטחונה; מפקד מזהיר ורב אישראה; הוגה דעתות צבאי מבריק ופורהך דרכך; האיש שחולל בתעוזתו מפנה דרמטי בתורת הלחימה של זרוע היבשה, והציב את חיל השריון במקומו הרاوي כאגרוף המחץ וראש

פלמ"ח, ובמלחמת ששת הימים.

• על אנדוטת הראל

לאחר מלחמת ששת הימים יוזם ופעל רבות מפקד החטיבה תא"ל אורן בן ארץ' במשך 33 שנה, להקמת אתר ההנצחה בגבעת הרדאר. האתר נבנה בשלבים ומגבעה חשופה, מוכת רוחות ובעלט צמחיה דלה של קוצצים, הפכה במשך שניםים לאתר זיכרון הנוצר בכבוד את שמות חלינו – לוחמי חטיבת פלמ"ח הראל ולוחמי חטיבת שריון הראל במלחמות ששת הימים. אף תلامידים, חיילים ותיירים מבקרים באתר ולומדים את חלקה של החטיבה בקרב על ירושלים בשתי המלחמות.

שריון האויב בקרב שריון בתל-אל-פול, והשתלטה על השטח החינוי מצפון לירושלים והגדה המערבית. בזאת הכריע את הקרב על ירושלים ואת הצבא הירדני.

בקרבות מלאי הוד ותמהלה כבשה החטיבה בשולשה ימי לחימה עקובים מדם את מערךcia האובי: "הרדראר", "שייך עבדול עזיז", "בית איכסא", נבי סמואל, "תל זהרה", "תל-אל-פול", "שועפת", "המבתר", "הגבעה הצרפתית", ובפריצת שריון אדרה כבשה את רמאללה, יריחו ופוצצה את הגשרים על הירדן.

ה��יבת על חיליה ומפקדייה השלים במקומות שבו הפסיקה חטיבת הראל תש"ח את מלאתה במלחמת השחרור, שבה נפלו מטובים בנייה.

ה��יבת בפיקודו של תא"ל אורן בן ארץ' השיגה במלחמות זו ניצחון כפול. עברו מלחמות השחרור בה לחם אורן כמ"פ בחטיבת הראל

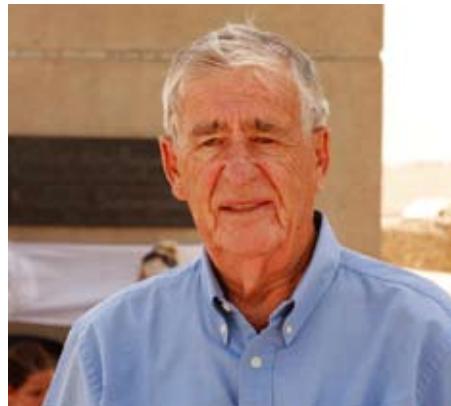

אל"ם אורי בן אריה מפקד חטיבת הראל במלחמת ששת הימים עם קציני מטהו על זחל"ם הפיקוד

ולכתוב. מאז 1994 ועד שנת 2006 יצאו לאור שלושת ספריו: הספר הראשון "אתחרי", אחריו "נווע נועה סוף", וספרו האחרון "בטבעת החנק". בספריו זה "בטבעת החנק" תיאר אורי את ילדותו ונעורתו בגרמניה הנאצית וכייד היפה משפחתו המתבוללת ליהדות ציונית ולאומית שאח"כ נספחה בשואה. בכל ספריו חזר תמיד למוקומו.

אורי חברו היקר, אזכור אותו כמפקד כריזמטי, זקוף קומה, יהודי וישראליגאה, ממעצב שרביט המנהיגות הקרבנית של צה"ל, מראשוני מגשימי חזון השרון, פטויות, שמדינת ישראל, הכבוד הלאומי וכח"ל היו בראש מעייניו ולמגעים נלחמו.

בזכות אישיותו, מניגותו המיעודת של אורי ברמות השונות, כמנהג מוביל שנותן משמעות ותוקף לפקודה "אחרי" בכל מערכות ישראל הקיומיות שבהן השתתף – ראי אורי ששמו יונצח לדורות הבאים באתר מיוחד • ומוכבז זה.

אל"ם (במייל) צביקה דהב, מפקד גודד הטנקים 95 בחטיבת הראל במלחמת ששת הימים

זכויות היסטויריות בכיבוש ירושלים.

...אורי הצליח להשאיר מורשת כתובה. בתקופה קצרה יחשית הוצאה לאור שלשה ספרי מורשת חשובים וידוע עוד הייתה נתניה המשיך

רבות. אחרי מבצע קדש אורי היה מפקד גיסות השריון.

...הגענו למאי 1967, עבר מלחמת ששת הימים. אלוף ישראל טל הוא מפקד גיסות השריון. טליק, שהיה כעשור קודם לנכון ותלמידו של אורי (כפי שטליק מזכיר זאת תלמיד), וכן אלוף פיקוד המרכז אז אלוף נריסק ז"ל, קראו את אורי לדגל פעם נוספת, וזאת באישור הרמטכ"ל דאז יצחק רבין ז"ל, וכן נזקפה לאורי וללוחמו זכות היסטורית נוספת ומיהודה. חטיבתו, חטיבת שריון 10 הראל בפיקודו השתתפה בכיבוש ירושלים – אותה ירושלים שכמ"פ נלחם על קיומה בגבורה במלחמת תש"ח. אנחנו ראיינו במנוי זה בתקופה הקשה של עבר מלחמת ששת הימים משוב רוח רענן המעלה את המורל בגיסות השריון. מרות שחלפו עשר שנים מאז עזיבתו את גיסות השריון ידענו את כישורי והערכתנו אותו כמנהיג שריון מנוסה ומקצועני, ואורי עשה זאת שוב ובגדול. לחטיבת שריון 10 הראל

אתר שריון באינטראקטיבי

דבורי בורגר סקירות אתרי אינטרנט

37 שנים למלחמת יום הכיפורים

על מנת למצות את כל הימנאות וההיסטוריה של האויב, או מי שהיה אז האויב. משומות כך כדי להיחשף לאטר זה, המעד, ללא ספק, שכותבו (מוחמד חטיב) נחשף למקורות מידע ישראליים – צבאים ומדינה, ובמידה רבה מיציג את הפרשנות המצרית. ערבית ואנגלית.

האנדרטה הממוקמת בפארק עוצבות השריון ביד לשריון. האתר כולל קישורים לאתרי אינטרנט על החטיבה ופירוט מקורות מידע נוספים בספרים ובפרסומים אחרים. עברית ואנגלית.

שנתים לאתר יד לשריון

www.yadlashiryon.com

פרק מרשים על חיל השריון
במלחמת יום הכיפורים

http://www.yadlashiryon.com/show_item.asp?itemId=50862&levelId=63851&itemType=3&prm=t-3

מלחמות יום הכיפורים מנוקדות ראות מצרים

<http://yom-kippur-1973.info>

"צבא מצרים עשה נס בכל קנה מידה צבאי" מצהיר עמוד הבית של אתר הנושא את שם המלחמה המשולב "1973" ו"יום כיפור". המUber לగרסה האנגלית של האתר אוירית המיליטנטית, גם אם, לעומת זאת, הטעות שבספרות הרומיות מוגמרת במלואו.

בעל האתר משוכנע מעל לכל צל של ספק שהתרtron הצבאי היה בצד המצרי; ש恰צילהה הייתה הצד המצרי (ראו הקليب על "הגשר המצרי בסיני"), ומחלוקות וכוכבים היו רק בצמראת הצבא והשלטון הישראלי. זאת הוא עשויה בין היתר על ידי ניפוי מיתוסים של דמיות דוגמת אריאל שרון. כשיטה, הוא מרבה בציוטוט מקורות ישראלים ביקורתיים ככל ניגוח. הכותב מציין כמה עוגום היה מצבה של מדינת טרם המלחמה, וכמה עוגום היה מצבה במהלך המלחמה, עד כמה טוב היה מצבה במהלך המלחמה, וכמה עוגום היה מצבה של מדינת ישראל אחרי המלחמה, כאשר הכותרת יעדת אגרנט", מעידה לדעתו על המחדל, ומשקפת את אוירית התסקול והדכדוך בקרב הצבא הישראלי.

אתר אינטרנט חדש של
חטיבת 421

<http://www.421.co.il>

לקראת ציון יום השנה ה-37 למלחמת יום הכיפורים חנכו ותיקי חטיבת הצלחה, אתר אינטרנט חדש. עורך האתר, עודד מג'דו, לחם כמ"פ בגזר 257 בחטיבת נפצע וחזר ללחום. הוא מזמין את חבריו, ותיקי החטיבה, להעיר את האתר בתכנים נספסים, ולראות בו מכשיר לצירוף קשר שנותק עם השנים. האתר צפוי להתפתח בתכנים היסטוריים, בעדכוניים שוטפים של פעילות ותיקי החטיבה ובפעולות הפורות שבאותה השקעה הרבה באתר ניכרות היטוב והפוטנציאל הרוב יצא לפועל, ככל שהיאענות ותיקי החטיבה תגבר.

אין ספק שעלו עלייתו של אתר חטיבת 421 מברכים לא רק ותיקי החטיבה המהוללת, אלא גם היסטוריונים, לוחמים, אונשי חינוך ומתעניינים רבים אחרים, שהມידע אודוט הלחימה בסיני במלחמת יום הכיפורים וחלוקת ההיסטורי של חטיבת 421, המבויא מעודיעות מפקדים ולוחמים, משלימים עבורם את תמנונת הקרב במקצועיות, באמונות ובבהירות. מרגשים במיוחד על רקע צילומים של המפקדים מליל הצלחה על המפקדים ושדה הקרב, הממחישים לנו את שאירוע בשעות הגולויות, כאשר בנוחות ובתועזה צלחו הלוחמים את התעללה, חרב הקשיים הטכניים ואש התופת אשר ליוותה אותן. פרק יזכיר כולל מידע על חיל החרטיבה ועל

w w w . y a d l a s h i r y o n . c o m

הוא אתר הבית שלך!

האתר מתעדכן כמעט מדי יום באירועי חיל השריון ועומת יד לשוריון ווידאוים חדשים יפים

לזכרם

בשנה שחלפה מיום הזיכרון תשס"ט ועד ליום הזיכרון תש"ע נפלו 6 חיילי שריון. בכך עלה מספר הנופלים מחייב השירות שמוטיהם חוקיים על כותל השמות ל-4965 חיילים. כולנו מרכינימ ראנש לאזכרם.

רש"נ שרית גולר, רמ"ד נפגעים ח"נ

סמל דן שנידמן ז"ל

בן רינה וראובן שנידמן
נולד בישראל
ביום ט' במרחוזון תשמ"ט, 20 באוקטובר 1988
שירות בחיל השריון
יחידה: חטיבה 188 גדוד 74
התגייס ביום 23 במרץ 2008
נפל בעת שירותו,
ביום ו' בניסן תש"ע,
21 במרץ 2010
מקום נפילה: רמת הגולן
מקום קבורה: כפר סבא
חותיר: הורים, אח ואחות
מספר איש: 5931140
בן 21 בנפלו
קורות חיים:

"דן התגייס בקרביו, יצא מקרבי ואחריו שביצעה תפקיד של תומן לחימה, ולוחם כדי לשוב חזרה לתפקיד קרבו. הוא היה בחור חרוץ שתמידdag לחבירו. בחודש האחרון זו גם לקח על אחריותו תפקיד נוסף, של אחראי מטבח, כאשר במקביל הוא המשיך בתפקידו ועשה את כל המוטל עליו". כך סייר מפקד המחלקה, סגן גור בהלו, על פקוודו, סמל דן שנידמן, לוחם בגוד 74 בחטיבה 188 של השריון, שנהרג בתאונת דרכים סמוך למחנה סע בוגן. "דן היה חלק מהברוהה מאוד מוגבשת וקרובה בתוך המחלקה. הייתה בינום חברות חזקה גם מחוץ לצבאי" הוסיף. סמל דן שנידמן ז"ל, בן 21 במוותו, התגורר בכפר סבא ונפטר בבית העמים הצבאי בישובו. הוא הותיר אחיו הורים, אח ואחות.

סמל אוריאל פרץ ליברנט ז"ל

בן אהרון וג'ין-סנד ליברנט
נולד בירושלים
ביום כ"ז בטבת תשמ"ח, 16 בנואר 1988
שירות בחיל השריון
יחידה: חטיבה 188 גדוד 53
התגייס ביום 5 ביולי 2008
נפל בפעולות מבצעית
ביום ט"ו באב תשס"ט, 5 אוגוסט 2009
מקום נפילה: רמת הגולן
מקום קבורה: הר הרכzel בירושלים
חותיר: הורים ושלוש אחיות
מספר איש: 6135334
בן 21 בנפלו
קורות חיים:

"אוריאל היה מאד חברוני והיה אחד החברים השקטים והצנוועים. הוא נגע בצווארו כלשא בכל חיל בפלוגה", כך סייר סמל יוסי רטיג על חבירו ליחידה. סמל אוריאל פרץ ליברנט ז"ל שנהרג בהתקפות טנק במהלך אימון ברמת הגולן. "אוריאל היא דתי, ולמרות הצבא והלחץ הקפיד על זמני התפילות. הוא אהב ללמידה כל יום ושמיר על קשר עם הישיבה תוך כדי השירות. בתשעה באב למשל, DAG של החילאים יוכל להגיע מושטח לבסיס לפני כניסה הצום", הוא הוסיף. סמל אוריאל פרץ ליברנט ז"ל בן 21 במוותו. התגורר באפרת וונטמן בבית העמים בהר הרכzel. הותיר אחיו הורים ושלוש אחיות.

טוראי ויקטור שברдин ז"ל

בן מיכאל ואילנה
נולד ברוסיה
ביום כ"ה באולו תשמ"ז,
19 בספטמבר 1987
שירות בחיל השריון
יחידה: חטיבה 460 גוד 195
התגייס ביום 12 ביוני 2009
נפל בעת שירותו
ביום כ"ב בטבת תש"ע
8 בינואר 2010
מקום נפילה: קריית חיים
מקום קבורה: בית העליון הצבאי בחיפה
הותיר: אב, אחות, בת זוג בהרין ושתית בנות.
מספר איש: 5386246
בן 22 בנפלו
קורות חיים:

"למרות המצב הכלכלי הקשה שהדר בبيתו והrukע הא פשוטו הוא בא, ויקטור עשה את כל הדברים המוטלים עליו ללא דופי, ואת כל המאמצים על מנת להיות לו חום בשריון" – כך סיפר מפקד פלוגה ד' בגדוד ההכשרות של חטיבה 188 בבית הספר לשריון, סרן מתן גרובר, על פקדונו, טוראי ויקטור שברדיין, לחם בחיל השריון, שנרגג מيري של חברו שנסיבוטוי נחרכות. "הינו כולם כשביט, מפקד פלוגת להב בגודוד השריון, 71, על פקדונו, סמל עמית רוביינזון, לחום שנרגג ביום חמישי מيري צלפים ברצועה עצה. כמו כל הפלוגה גם עמיד לא חשש ורצה מאוד להיכנס לרצועה, לתרום לפוליות ולהיות שותף במשימה ערבית שכזו. כל חיל הפלוגה פעלו במאיץ התקפי ביוטר ומתח מוטיבציה גבוהה מאד" הוא הסיף. טוראי ויקטור שברדין ז"ל בן 22 במוותיו, התגורר בקריית מוצקין. הותיר אחורי אב, אחות בת זוג בהרין ושתית בנות.

סמל עמית (פיט) רובינזון ז"ל

בן אליהו וסילביה
נולד בישראל
ביום י"ב באולו תשמ"ח, 25 באוגוסט 1988
שירות בחיל השריון
יחידה: חטיבה 188 גוד 71
התגייס ביום 23 באוגוסט 2008
נפל בפעולות מבצעית
ביום י"ב בטבת תשס"ט, 8 בינואר 2010
במבצע "עופרת יצוקה"
מקום נפילה: אזור רצועה עזה
מקום קבורה: קיבוץ מגל
הותיר: הורם, שתי אחיות ואח
מספר איש: 5366495
בן 20 בנפלו
קורות חיים:

"עמית היה חיל' מצוין ומלא שמחת חיים, שביצע כל משימה שקיבל באהבה וחירות. הוא היה חבר של כולם ותמיד חיפש איפה וכיצד לעוזר, והוא תמיד לשאל את המפקד איפה הוא יכול היה להיות טוב יותר ומה עלי לעשות על מנת להשתפר" – כך סיפר סרן מיקי שרביט, מפקד פלוגת להב בגודוד השריון, 71, על פקדונו, סמל עמית רוביינזון, לחום שנרגג ביום חמישי מيري צלפים ברצועה עצה. כמו כל הפלוגה גם עמיד לא חשש ורצה מאוד להיכנס לרצועה, לתרום לפוליות ולהיות שותף במשימה ערבית שכזו. כל חיל הפלוגה פעלו במאיץ התקפי ביוטר ומתח מוטיבציה גבוהה מאד" הוא הסיף. סמל עמית רוביינזון, בן 20 במוותיו, התגורר בקיבוץ מגל ונפטר בבית העליון בישוב. הותיר אחורי הורם שתי אחיות ואח.

סמל' גבריאל (גברי) צ'פין ז"ל

בן ברנקו ובת-עמי צ'פין'
נולד בישראל
ביום כ"ד בטבת תשס"ט, 1 בינואר 1989
שירות בחיל השריון
יחידה: חטיבה 7 גוד 77
התגייס ביום 25 בנובמבר 2007
נפל בפעולות מבצעית
ביום ח' בניסן תש"ע, 22 במרץ 2010
מקום נפילה: רצועה עזה
מקום קבורה: זיכרון יעקב
הותיר: הורם, אח ואחות.
מספר איש: 5941325
בן 21 בנפלו
קורות חיים:

"אני נאה לומר שגבraiel היה בצוות שלו. הוא היה חיל בעל מוטיבציה גבוהה, התעניין בפעולות המבצעית ותמיד היה מעורב במה שקרה במחלקה והציג שיפורים. גבריאל היה חיל מסור, דבר שבא לידי ביטוי באירוע. על אף שלא נקרא לבוא אחורי, הוא ראה שהוא שעני רץ לכוון הפעולות והצטרוף מיד" – כך סיפר מפקד מחלקה 1 בפלוגה ר' שבגדוד 77, סגן דין לוי על פקדונו, סמ"ר גבריאל צ'פין, תותחן מרכבה בגודוד, שנרגג ממש כוחותינו. "גבraiel היה אדם אהוב ומצויק שננהה לעשויות שטויות. למרות שהיה חלק ממחלקה שאינה מוחזרית והיה הכי ותיק, הוא תמיד עזר לכלם, תמן בצעירים ועזר להם בכל אשר ביכולתו, הוסיף. סמ"ר גבריאל צ'פין ז"ל, התגורר בזכרון יעקב ונפטר בבית העליון הצבאי בישובו. הותיר אחורי הורם, אח ואחות."

סא"ל יצחק סמואל ז"ל

בן אלחנן ולאה
נולד בישראל
ביום כ"ב בסיוון תשכ"א, 6 ביוני 1961

שירות בחיל השריון
יחידה: מפקדת זרוע היבשה
התגיים לשריון ביום 2 ביולי 1980

נפל בעת שירותו
ביום כ"ט באב תשס"ט, 19 באוגוסט 2009

מקום קבורה: אלון שבות
הותיר: אישה, שישה ילדים, אם, שלושה אחים ושתי אחיות
בעל צל"ש הרמטכ"ל

מספר אישיות: 3390532
בן 48 במנפלו

קורות חיים:

יצחק גדל בירושלים ולמד בישיבת ההסדר הכותל, סיים לימודי מחשבים בבית הספר הגבואה לטכנולוגיה 'מכון לב' בירושלים. בעל תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת בר אילן. שירות בגודן 79. לחם במהלך מלחמת שלום הגליל כחניך קמ"ט בגודן 532, חזר לשירות קבוע בשנת 1989

למחלקת אמל"ח במפקח"ש. שירות במחלקה אמל"ח כעשרים שנה במגוון תפקידים רם"ד ותפקידים ארכוכות ממלא מקום ר' ענף ח"ז. סמואל תרם תרומה משמעותית ורבת שנים לפ羅יקט המרכבה.TeVיעות אצבועותיו ניכרות בכל מערכות הטנק. לאורך שנים היה מוקד ידע אמיתי בכל הקשור לעולם השריון. עשייתו וברת השנים התאפיינה בצעירות, מסירות, ובדיקות בשיממה החשובה שאותה ראה תמיד לצד עיניו – ביטחון מדינת ישראל.

"יצחק היה מוקד ידע בתחום טנקים המרכבה במחלקה האמל"ח בזרוע היבשה. במקצועיו הרבה הוכיח את חותמו על פיתוח טנק מרכבה 3 וטנק המרכבה 4", ס"פ רע"ן שריוון במחלקה אמצעי הלחימה של זרוע היבשה, סא"ל דן קציר על פקדונו, סא"ל יצחק סמואל ז"ל, שנפטר ממחלה קשה. "יצחק היה דוגמה ומודפת בהתנהגותו למפקד וחבר. לעומת מעשיו הוא שירת בתפקידים שונים במחלקה והוביל את פיתוחם טנקים המרכבה לדורותיהם. נזכר אותו לעד", הוסיף. יצחק סמואל ז"ל בן 48 במוותו, התגורר באلون שבות ונפטר בירושוב. והותיר אחריו אישה, שישה ילדים, אם, שלושה אחים ושתי אחיות.

מפעלי מתכת בע"מ
טל: 04-9976224 04-9976223 פקס:

E-mail: mal@agammal.co.il

E-mail: mal_eng@agammal.co.il

www.agam.co.il

The advertisement features a large background image of a tall, modern residential building under construction. In the foreground, there are four smaller inset images: a blue conveyor belt system, a large blue cylindrical tank in a workshop, a red fire hydrant next to a blue pump, and a yellow military-style vehicle driving through a desert landscape.

אברהם בן ארצי ז"ל

לחם אמיין עד כלות

אל"ם (במיל') אברהם בן ארצי ז"ל, החל את דרכו הצבאית כלוחם בסירות מטכ"ל, עבר הסבה לשריון, ובגיל 29 בהיותו מג"ד טנקים בסיני (ב-1977) נפצע אנושות בתאונת. כנגד כל הסיכויים הצליח להשתקם וחזר לצה"ל. בתחילת תקופה יולי נפטר בגיל 62 מאירוע מוחי. תהליך שיקומו הנחוש הוא סייפור מופת שגם תועד בספריו "נפילת מצוק גבוה", שהתרפרסם בשנת 1983.

אל"ם (במיל') שאול נגר

אני רואה שהוא מתפתח במיטה, ורוצה לגשת אליה, אך אין יכול. כך לילה אחר לילה. --- אני רואה את הסערה המתחללת במוחו. לילה אחד, כאשר נועה בכטה, התייט לישות מעשה ולוקם. ניסה להזיז את הרגל הבריאה ואחר כך את הרגל המשותקת. אחר כך את היד המשותקת, ואת שאר חלקי הגוף. לפתח נפל מן המיטה. למשמע הרוש התעוורתי, אך הוא אמר לי בחיקוק קשוח: "עוזבי אותך. גשי לנועה. היא בוכה". עשייתי כמיטב, וכשחזרתי כבר קם מן הרצפה, חזר למיטה ופלט: "מחר אני מתחילה לлечתך". ואכן בוקר ביצע את החלטתו. נערז בקירות לתמיכה, נשען על ההייטים, גורר את מח芝ית גופו המשותקת בעקבות המחזית הבריאה. כולם כואב, אך לא אנונה. צבעו כשבועה הביא את כסא הגלגלים לבית החולים ו אמר להם: "די, אני כבר לא צריך. זה שלכם". (עמ' 27)

ירמיהו: התקופנות שלי כלפי עצמי מופיעה בנסיבות שונות: חוסר הערכה עצמית, הלקאה עצמית – הן רק שתיים מן התופעות שאני משתמש בהן, כדי לסייע את עצמי. אך אולי דווקא בדרך זו אשוב למוטב? האם יש דרך אחרת לעזרת את תהליך הכאב והתקופנות? אני חייב לשולט בעצמי! הקרייה הזאת משמשות עבורי פורקן לחצים, ודרך אני מתגבר על הדחפים האלימים הצומחים מתוך-תוכי. (עמ' 34)

ירמיהו: בפרק השיקום המתיש שלו אפשר למנות מספר שלבים: השלב הראשון התמוך על פניו כשנה. מטרתו – לשתפוני בתחוםי פעילות

החל את שירותו הצבאי כלוחם בסירות מטכ"ל והשתתף בה בפעולות מבצעיות רבות, כחוגר וכקצין. הוא השתתף, לדוגמה, במבצע תשורה – מבצע פיצוץ המטוסים בביירות. ספרו "נפילת מצוק גבוה" (הוצאת משרד הביטחון – ההוצאה לאור, 1983, עמ' 83) – הוא ספר מרתק ומורגן המתאר את המדרון שבחייו לאחר פיציעתו ואת המעלת התலול בתהליך שיקומו הממושך והמורכב. כשהתעורר מהתרדמה לשאליה נקלע עקב פיציעתו, והוא נאלץ לשקם יכולות גופניות בסיסיות כמו אכילה ודיבור. הוא שיקם גם יכולות קוגניטיביות כמו גישה אל הזיכרון שלו והתמודד נפשית עם מצבו החדש. השיקום לא היה מושלם והוא נותר נכה אולם הוא הצליח לחזור למסלול של עבודה, קרירה וחיה אישות.

ספרו מתאר את תהליך שיקומו מזוויות ראייה של מספר משתפים: הוא עצמו המכונה ירמיהו (כפי שכונה בילדותו), דליה* רעייתו בעת פיציעתו, אימו, ד"ר כוור שטיפל בו בבית החולים תל השומר, ופרופ' בר-שי, רופא שהתמחה בטיפול בפגועי ראש, שליווה את בן ארצי בתהליך שיקומו. הבנו להן קטיעים מהספר, שיש בהם לשפוך אור על נחיותו ועוצמתו הנפשית של אברהם בן ארצי ז",ל, בתהליך השיקום המדרמים שעבר בכוון רצונו העז.

דליה: הימים חולפים. הוא מתנסה בקשימים ובヰסורים שרק מעטים הם בני האדם המתנסים בשכונותם. --- נועה, בתנו, היא בת שלושה חודשים. שעה שהיא בלילה,

אברהם בן ארצי נפצע קשה מאוד בתאונת אימונים, כشنפל עס ג'פ מזוק. במשך ארבעה חודשים שכב בתרדמת, משוכך בכל גופו, עם חדשניים שכב בתהעורר. כנגד כל הסיכויים הוא הצליח להתעורר, והחל בהליך שיקום. אברהם בן ארצי הצליח בסופו של דבר לצלחה הליך מדרים של שיקום מלא, שכלל תפקוד פיזי מחדש (אם כי הוא נותר נכה), שיקום של יכולת הדיבור והפעלה מחודשת של הזיכרון. אך הוא לא הסתפק בכך והתעקש לחזור למסלול הצבאי, שם המשיך לשרת בתפקידים שונים בשריון ובחיל המודיעין. בתפקידו האחרון, לפני שחרורו מצה"ל, לפני כ-15 שנה, שימש כסגנו של קצין השריון הראשי לנושאים הכספיות. אז, כאמור, התמקד בעזקה בשיקום צעירים שנפצעו קשה ויעידוד ורhom, תוך הצגת סייפור חייו.

"רבים מכך שואלים אותי בשעות של רגעה ומחשבה איטית וצלולה, אם לא היו כל השנים הללו בבחינת בזבוז. לא ולא", ממהר אני לענות, לא היה בהן ממשום בזבוז, אך ניתן גם עובדת פיצעתית לא ניתן לשנות, אך ניתן גם ניתן לשנות את המצב שאליו הטילה אותה תאונה זו". כך כתוב אברהם בן ארצי ז"ל בספריו (עמ' 77).

"המשפט האומר כי 'פסימות מביאה חולשה ואופטמיות – ליכולה', מן הרואי שייחרת באופתיות של קידוש לבנה על כותל המזרחה של כל לב". כך ציין באותו ספר (עמ' 81) פרופ' בר-שי שסייע לבן-ארצי בשיקומו. אברהם בן ארצי היה לו חם עז نفس. הוא

שלושה חברים מון השירות הצבאי שנתחבבו עליivamente, ואולם הלו השתייכו למחנה של "הטוביים". מידותיהם הרעות שוב לא היה בגין סוד מהז זמן רב. הכל השתמשו מליהיגש עימי. אצל כולן נחשבי כפוצע חסר תקווה, שמתוחת לרגליו רועדת האדמה. אולי חדרתי מהיות טוב, אך המשכתי בדי על לפנס לי נתיבות במני תחבולות והתחומות, מותך תחששה שהזמן יחזק אותי, ושוב אוכל לשוב למקורות כוחי. (עמוד 77)

רמייהו: פגורת החגים באוטן השנהם לא היו ממשחות כל ועייר. פנוי הרזים שמננו לפטע ונראו אפורים וסחופים,תויהם רפואיים, ובڪצת העפעפים ניכרו סימני עיפויות. המשקפיים אותם החלו מרכיב זה מכבר, הוסיפו נוף של מוזרות להופעתו. הבריות חמקו מפנוי, ויש שהמשמעו גיחוכים. היכולת של לחיות בבדידות – מוזרה הייתה בעניין הבריות. אין האנשים "טופסים" איך אדם מסוגל לתפקד, כשהוא בודד עם עצמו במרבית שעות היום והלילה. הקרויה עצמה במרבית שעות היום והלילה. הקרויה עניינה אותו מאד, וכן שבה אליו אהבתו לטוילים. אני יכול להזכיר אותה תקופה ללא ריגשה כלשהי. שוב ניסיתי, בהפעלי מאמצים עילאים, לבנות מעין המפולת של תקופת החושך אשר בחיה את העולם הבahir. התמכרתי כל יכול לחשקה היחידה, לזכור בקרבי את האפל ואת הרע, ועם זה להיות שרוי בתוך האור. עולמי הבahir, החדש, העכשווי היה במידה רבה יציר כפי. שוב לא ברחותי מפני עצמו, שוב לא חיפשתי מקלט אשר אין עימיו נשאה באחריות. היה זה עולם חדש, שהומצא יפה באחריות. זכה להיות רצינית וכובדת, והיא התנהגו היפה להיות רצינית וכובדת, והיא זקפה את קומתי. מסתבר אפוא, כי מי ש מבחש להיוולד מחדש, חייב להרים את עולמו הקודם והמיישן עצמי. חיפשתי אצילות ודרך ארץ בכל מעשיי והמשכתי לשאוף לטעתן בכל הווייתי. התנהגו היפה להיות רצינית וכובדת, והיא זלצר).

יהי זכרו ברוך.

אברהם בן ארצי ז"ל צילום: שמואל רחמני

ראש. אני מסביר לו, כי מכיוון שהחברים במוח מותים ואני מתחדים כמו בשאר חלקי הגוף – טופסים חיים אחרים את תפקיד אלו שמתו, אבל טופסים רק חלק מן התפקיד, לא את כלו. لكن חלק מן התוכנות שהיו לאיש טרם הגיעו – נעלמות ואני. ואולם ירמיהו מתעקש ומנסה לעקו, משתמש בקשרים אחרים, כדי ללמד ולנסות להשיב מספר מיום ניות שאבדו לו. האדם המומצע לא יבין לעולם את ממדיו הפגעה. ברור לי כי עיקר השינוי בחינוי של ירמיהו בזיגרא יתחולל כאשר יהפוך את השברים והרטיסים שנטרו מאותה נפילת מן הכוח הגבוה למשחו מובן, מתקבל על כל דעת. פירוש מחדוד וモצחל חייב לחלי את העבהה מסגרות האבל על מה שאבד – אל מסגרת אחרת, שואלי יהיה בה סיכוי לשינוי. (עמוד 67)

רמייהו: אני יכול רצון עז ותשוקה בלתי רגילה לחזור למצב שלפני התאוננה. אני יודע שתחלופה שנים עד שאגיע לך, אך לא איכפת לי. העניין הזה מעסיק אותי באופן תמידי, אפילו עד כדי התשתת וחותמי. מה איכפת לי שאני מותבר? מה איכפת לי שהזמן חולף? אני יודע שהסבירה מביטה עלי בספקנות ובחומר אמון, שכן האנשים אינםאמנים שאצלית בכך. אני אתגבר. יהודי כדאם, הגובר על פצעתו, משמש לי מקור לאכזב לסייע אישי רב. אפשר לבזותני, לגרשני, לגורום לי עינוי דין, אך אי אפשר לקחת מני את אמונה בי יכולתי, שהיא מילוה נרדפת להזות כתפרט. (עמוד 67)

רמייהו: ואמנם יותר מכל סבלתי בתקופת محلתי מהיעדרו של ידיד אמיתי. היו לי שניים או

שניים ועל ידי כך להוסיף להגשת הביטחון העצמי שנפגעה קשה. בנוסף לכך קשה לי להתרכו, איני שקט בפנים, "בתוך הנשמה". איני מבין, מה טעם של האימונים שהם עושים לי. כי הנראה מבקשים הם להפוך אותי ל"תלמיד טוב", שכן אני שומע, שהם מתחלשים ואומרים כי פגיעה הראש הסיטה אוטי מהרגלי הקדומים. אני נאבק עם הרגeli למידה נוכנים תוך שאני מציב לעצמי מטרות ומשקיע מאמצים ושיתוף פעולה מוגברים. אני חש, כי אינני אני, אלא אדם זו לעצמי. לא אותו ירמיהו בזיגרא שהכרתי. השירות הצבאי שבא אחריך, בתום שנת בית החולים הראונה, בתפקיד מושדי שלו, דורך ממן להקשיב לאחרים, לא רק לעצמי, ושם דגש על היכולת להattaמך להישמע להוראות חיזוניות, להסתגל לנtiny ולבגבות של מציאות חיזונית. אין צורך ליזום ולקבל אחריות ועצמאות ולדעת להגן על דעות או מעשים והחלטות הנשווות במרוצת העבודה. (עמוד 39)

רמייהו: מאז ומתמיד חיבתי כוורות ושותות תואר נאים לעונות על מצבים חדשים, ואף עתה התעדודה רוחית בקבותי את רכישת ההכרה בהוויתי המוחודשת בשמה הנוכחי: חזרה לחיים. אין זו לידה מחדר, שהרי בלבד אתה, הילוד, שות甫 פסיבי ולא מודע לתופעת הטבע, ואילו כאן אתה נדרש למדיה הרבה אל אקטיביזם. אין מדובר בשינוי יסודי של החיים, אלא בהעתיקת הדגים. עם שובי להכרה כי אין ערב לעצמי ולזולתי, אסור היה לי להיכשל ולהרפות מן השאייה לחול ניצחון אחרני ניצחון. אך אפשר שלא לרצות להגעה לפסגת ההר, אך אפשר שלא לרצות למוגeo מרחק רב יותר ובעל משמעות הרבה יותר? המחשבה העייקשת הזה, להילחם מדי יום בינו, כדי לפרק את החומה הסוגרת עליך, לא נועדה להשיב לך את כושר החיים והחיזוניות. חדרתי להיות נגרר. חדרתי לcliffe ליד או אחורי והחילוות לנעו לפני, חשתי כי מעטה עלי למלא תפקיד הדומה לתפקידו של נחשות בן עמינדב בשעתו אשר זינק וראשון לתוכים סוף, שנבעק לפני בני ישראל היוצאים מצרים. רוץ להזכיר: אין גבול ואני סוף למאמרים שיש בכוחך להשקי. הם כמו השמים, כמו ציר אורך בשדה הקרב, המתמשך ומתרוך ואני רואה את קצוטיו. רב נחמן מברצלב אמר, כי "לעולם אל יהיה אדם ז肯. הזקנה מידת מגונה היא וחיבב אדם להתחדש תמיד. מתחיל וחזר ומתחליל". אף עלי להתחדש, לחזר ולהתחדש. אף כי "נרגטי" ב-20 בנובמבר 1976, איני מסכים לקבל עלי פסק דין זה ולהשלים עמו. שוב ושוב אונסה לחזר לחיה מעש יצרה. (עמודים 59 – 60)

פרופ' בנ-ישי: פעם שאל אותה, מה זאת אומרת "אינו ניתן לתיקו", כשמדבר ברגעיו

מרכז המידע הלטראון

דבורי בודג'ר

טנק חוץ צפיה

צילומים נדירות מאוסףו של צלם חיל המודיעין באוגדת סיני – רפי רוטנברג

רפי רוטנברג הגיע מגרמניה לביוקור בישראל והתרגש מאד מסיורו ביד לשריון, שהזכיר לו נשכחות. במהלך סיורו אף פגש מכר ותיק, ובתווך כך נזכר כי ברשותו צילומים נדירות. הוא ראה לנכון לתארם אותם לאתר יד לשריון, ולשם כך פנה באדיבותו למרצ'ה המדייע. המזרד מציג בפניהם את הצלומים האיקוטיים והמראיםים שאוחתם שלו. וכן מסביר רפי רוטנברג:

"באמצעי 1971 ועד תחילת 1973 שירתתי כצלם חמ"ן באוגדת סיני, ברפידיים. במסגרת תפקידיה הקמתית שם את מחלקת הצלום (כולל מעבדה), שהתחסקה בעיקר בצללים קו התעלה ובצולומי אויר מטוסים קלים ומסוקים, ובפיתוחם. בטנק התצפית השתמשנו לעיתים חכופת לצילום מטרות, ביצורים ועובדות בעומק הקו המצרי. בתוקפתי היו בתעלה שני טנקים צפיה בפועל. האחד הוא הטנק על מרכב טנק שרמן שנמצא במוזאון ושמופיע בתמונות המיצריפות, והשני על מרכב טנק סנטוריון עם מנוף גבוה יותר".

לאחר שנות שירות בקבוע בפברואר 1973 יצא רפי לגרמניה ללימודים צילום אוניברסיטה. עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים חזר לישראל, ושירות במילואים במשך כשלושים חודשים בצדה המערבי של התעלה, בתפקידו כצלם חמ"ן. הפעם לא ראה את טנקיו התצפית.

עד היום עושה רפי פִּיל בתחום הצלום והഫקה. הוא עובד ותיק של הטלוויזיה הממלכתית הגדולה בגרמניה, WDR, וכן הוא בתפקיד המנהל הטכני של מחלקה הגרפית, האנימציה והאפקטים המ מיוחדים. הצלומים להלן ואחרים נתרמו למרכז המידע בלטראון. •

טנק תצפית ורואה בעונם. צילום: רפי רוטנברג

רפי רוטנברג ליד טנק תצפית

שריון ותיק

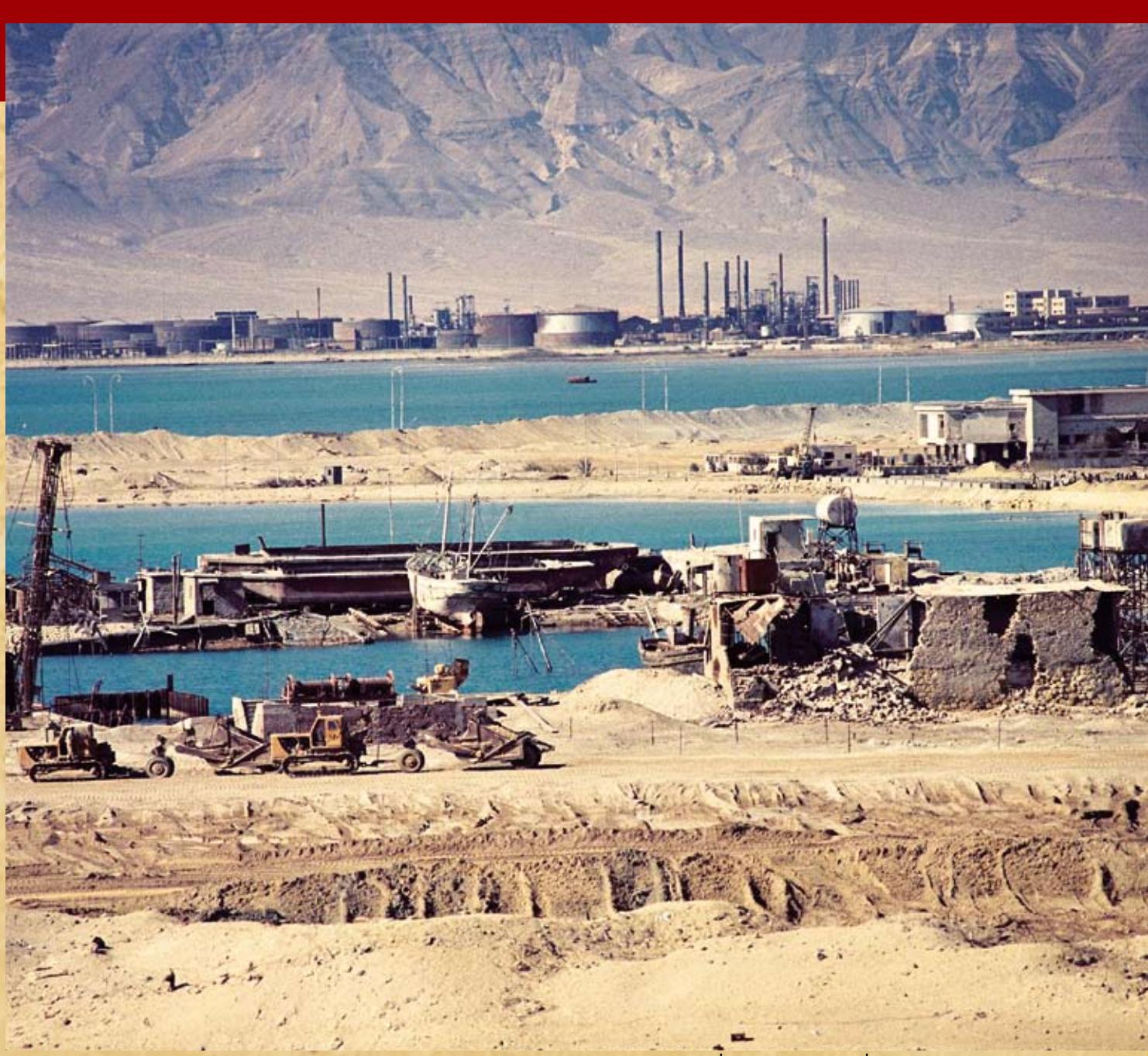
בימים אלה מתגבש ביד לשריון כוחות שעם חבריו נמנים ההיסטוריון גיאוגרפ זוהר ברעם ואלים (במייל') שלמה ארבלי בשיתוף מרכז מידע לטראון, שמטרתו לאתר פרייתי אוסף מהווים השريוניים לאורן החנים, שיישירו את אוצר יד לשריון, וימחשו לדורות את סיפורי של חיל השריון בשירה, באימונים ובשדה הקרב.

אם ברשותך כלי או כל שאיתו חלקת את מזונתיך עם ריעיך הלוחמים, אביזר לבוש שריוני טיפוסי או מיוחד, אמצעי לחימה שלא נפרד ממנה עד היום, מזכרת יהודית שלקחת איתך, פרייני שללי? – אני צור קשר ותורם אותך לאתר המורשת וההנצחה ומזואון השריון – יד לשריון!

הפריט וסיפורך האישី העומד מאחוריו, שאותו תספר לצות שלנו, יתעד וישתמר לדורות. במדור זה נפרסם את תרומתך וסיפורך!

ליצירת קשר:

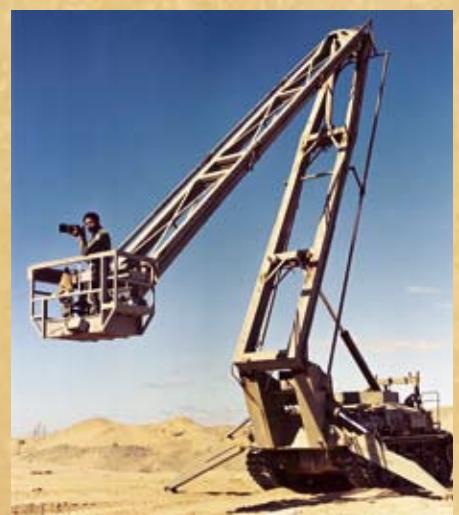
**זוהר ברעם: 054-4480463
מרכז מידע לטראון: 08-9784302/4**

מראה העיר סואץ כפי שצולמה מטנק תצפית על ידי רפי רוטנברג

העיר סואץ כפי שצולמה מטנק תצפית על ידי רפי רוטנברג

רפי רוטנברג על טנק התצפית

הביטחון, שהובילו להעדר אימונים של אנשי מילואים. בתוך כך הוא מנסה להסביר את המושגים "מפקדי פלמה" ו"תפיסת הפעלה חדשה". ההסבר המאולץ שאותו מביא קפלינסקי מוביל אותו למשפט הבא: "ועם זאת, אין בכל הדברים שוננו לעיל כל יתרך או להצדיק את הדרך שפעלו בה" (עמ' 304). הוא מנסה לענות על השאלה שהוא מציב גם לעצמו "היכן טעינו" (שם), ובסיוף של דבר מגלה את הטיעיות לפתחו של הפיקוד העליון בכל הקשור לתפיסת הביטחון, לחדרה לסיום מושכל של המורה,

לנитוח זרים שגוי ולהעדר תכניות אופרטיביות של לחימה בגזרת הצפון. קפלינסקי רואה לנכוון להחמייא לעצמו על הניתוח המרשימים של הפקת הלחמים, שהוביל למערכה המרשימה במצצע "עופרת יצוקה", כמו כל פועלה צבאיית אחרת בעtid. הוא מוסיף בנפרד כי אולי, בכל זאת, לא יושמו כל לקחי המרשימים במצצע "עופרת יצוקה". כל שנותר הוא להודות לאלו קפלינסקי ולסימון על תחזיתו האופטימית, כי במלחמה הבאה (ונכוונה לנו שלא תהיה) – יהיו תוכאות שונות לחלוין הרdotsות ללחמים החשובים שהופקו בראשותו.

ברור אפוא מודיע בחר עורך הספר לסכם את הספר במאמרו של הסוציאולוג ואיש מדע המדינה ד"ר אודי לבול הקובע, כי הפעולות של המשפחות השנויות את יקיריהן במלחמות לבנון עם המערכת הפוליטית והצבאית

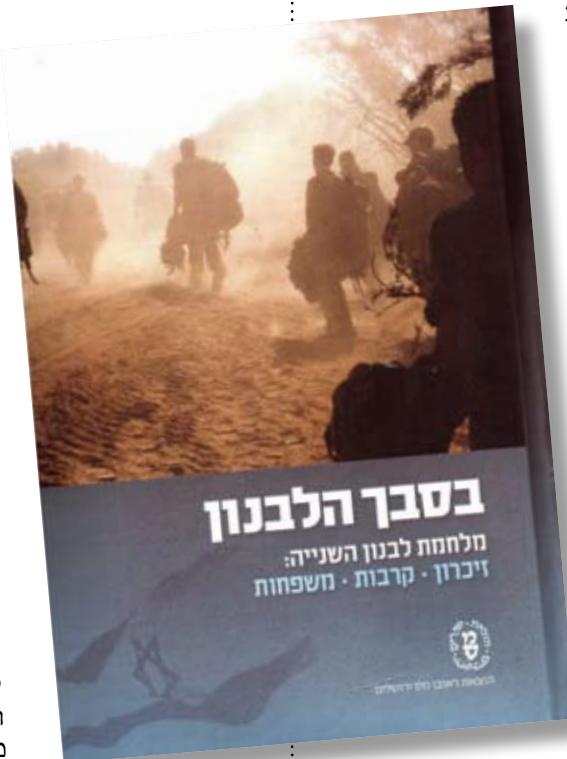
שנניה הינה תוצאות: "בניסיוני לכפות

משמעות לאISONן יצא לפעילות ציבורית

שאמורה הייתה להביא לא' 'הבראה' חברתיות ולדין צבורי, שמצוות לא היה קודם לכך... 'הבראה' שהתקבעה בהיערכות לממצע 'עופרת יצוקה' והשפיעה דרמטית על ניהולו של הצבא לאחר שמנהייגו, האזרחים והצבאים, שפיקדו עליו בעת המלחמה, נאלצו לפנות את הזירה" (עמ' 311).

הספר אמן לא התיר עבורנו את סיכון הלבנון, אך לפחות החל בפרימת המועקות שלא מרפות מאיינו זה ארבע שנים.

צפיה לצאת מהדורה חדשה הכוללת מספר תוספות. את הספר אפשר להשיג בחנות המכר של יד לשרין ובחניות הספרים המובחרות.

בסיכון הלבנון; מלחמת לבנון השנייה:

**זיכרון, קרובות, משפחות עשהאל אבלמן עורך ראשי, הוצאה לאור
מס בסיוע משפחות הנופלים, עמותת "משפחה אחת" ומשרד
הביטחון, 2010, 312 עמ'**

מלחמת לבנון השנייה הותירה את בני המשפחות השכולות כוברים וממאנים להשלים עם מצאי תחקרים ודעות שהופקו עד כה. המאבק העקבי, הגלי והנוקב שאותו הם מנהלים אינו פום. בספר זה בא לידי ביטוי הכוח שאותו שוaboות המשפחות האחת מרועותה, כוח שהוביל להשמעת קולן ולתוצאות הרות-גroller בזירה הלאומית. הספר הינו מפעל הנצחה משותף של קיריהן, שנכתב ונערך בגישה המשתקפת בהקדשה בפתחו: "ספר זה מוקדש ליקירינו בהערכה עצומה, באהבה גדולה ובגיגועים שאין להם סוף".

בספר סקירת מלחמה יומית, הנסמכת בעירה על דוח ועדת יינוגרד. בסימנה של כל סקירה יומיית מועלמים שמות החללים שנפלו בקרבות אותו היום. לאחריה מובאים בזה אחר זה סיפוריהם של החללים. פרק המשפחה והבית מביא את סיפוריו הקרובות, כפי שנכתבו על ידי העורכים ובני המשפחות, שתחקרו היבט את האירועים. לאחר כל תיאור מובאות שיחות עם משפחות נופלים בקרב המתואר או רשימות מפרי עטן.

בהקדמה חולק העורך הראשי מחוויטיו במהלך כינוס דברי המשפחות: "ישבתי בסלונים, מרפסות מטבחים. ראייתי חפצים, תמנונות, טקסטים טריטים... שמעתי סיפורים רבים, חלקים גדולים מהחיים, חלקים על גבול המיסטיות וחלקם סיפורים קטנים של ימים. שמעתי גם צחוק וככى, דבריהם על אהבה וגעגוע, ושמעתי גם כאס ומחאה, גאותה והודעה" (עמ' 9).

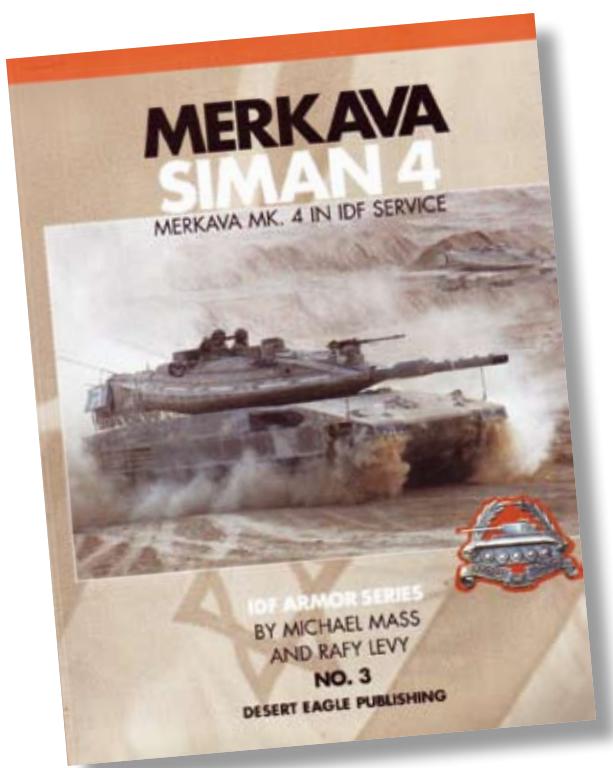
את הספר עב הכרס חותמים דבריו של אלף (במיל') משה קפלינסקי, ששימש סגן הרמטכ"ל במלחמות לבנון השנייה. תחת הכותרת "לקחים ממלחמות לבנון השנייה" פורס קפלינסקי כשלים ומחדים חמורים ביותר, הקשורים בשגרת הלחימה בטירור שנכפה עליינו ביחס שאות בראשית העשור, והשפעתו על שיקולים מבצעיים וסדרי עדיפויות בהקצת משאבי, וכן הקיצוצים בתקציב

Centurion tanks of the IDF; The complete guide to Centurion tanks in Israeli service, [Shot Kal Alef Vol.3]

Robert Manasherob, SabInga Publications, 2009, 80 pp

ספר זה הוא פרי עבודות מחקר ארכוחה של ד"ר רוברט מנשרוב, מיקרוביולוג החי בארץ הברית, המבקר תכופות בישראל לצורך קידום מחקרו בנושא כלי מערכת ששימושו את חיל השריון לאורך השנים. עובדה זו מתקשרת היטב למגוון הכלים ההיסטוריים שעליים כתוב את ספריו ומחקרו הקודמים לבוני דגמים. המשך המועבר לקורא דורך מחקרים אלה הוא של התפתחות מתמדת בתחום השריון בצה"ל, מעת כינונה של מדינת ישראל, להבנת מסר זה תורם המתו הקבוע בכריכת ספריו "Israeli Way" ("ראוי צילום הכריכה"). מנשרוב נחשב למומחה בינלאומי בזיהוי כלים קרביים ורק"ם בפרט, ומוכר היטב בפורומים ובאתרי האינטרנט של בניו דגמים.

כך זה עוסק בטנק הסנטוריון הבריטי, שבצח"ל נקרא שוט, ועוסק בדגם הפסיכיפי "שוט קל א". הוא פותח בנסיבות היסטוריות של רכישת הטנק מאנגליה, ומספרט את השינויים המהותיים בהשגת הטנק שהביאו להתאמתו לצרכים הייחודיים של חיל השריון הישראלי. הספר מלאה בצילומים היסטוריים וטכניים, חלקם בתקיריב מרבי וشرطתיים בزواית השונות. את הספר אפשר להשיג בחנות המכ'r של יד לשריון, בחניות הספרים המומחרות ודרכן ארכיון האינטרנט.

Merkava Siman 4; Merkava MK.4 in IDF service, [IDF Armor Series No.3]

Michael Mass & Rafy Levy, Desert Eagle Publishing, 2010, 79 pp

כך נוסף בסדרה הפולרית **סדרת חיל השריון הישראלי/ IDF Armor Series** יצא לאור, פרי עט של סא"ל (במיל') מיכאל מס – אוצר מוזאון הרק"ם של אתר יד לשריון, ועמיתו רפי לוי – עטור פרסים בתחום העיצוב הגרפי, האחראי בעיקר על התאמתו של הספר לבוני דגמים. במדור זה סקרנו את הספרים הקודמים של מיכאל מס, שייצאו בסדרה זו סקרנו את הספרים הקודמים Merkava 6B Gal ו-3 Magach Baz Baz שקבעו את שבח הוקרה של בני הדגמים הטובים בעולם. למיכאל מס שם עולמי בתחום הספרות הטנקית המיועדת בעיקר לבוני דגמים, הצמאים לכל בד מידע על השריון הישראלי. כמו קודמו, מציג ספר זה את פאר הטכנולוגיה הצבאית של השריון בצה"ל ומעלה על סאות עצמן המתקדמת ורוח הצעות, הנשנקת היטב בצילומים המרהיבים העדכניים, שצולמו ברובן על ידי מיכאל מס בתעסוקות, באימונים ובמהלך קרבות. הספר מוקדש לאנשי צוות של טנקים המרכיבה של חיל השריון נשפל.

את הספר אפשר להשיג בחנות המכ'r של יד לשריון, בחניות הספרים המומחרות ובאמצעות דואר אלקטרוני publishing@gmail.com.

פגישה בסיני: טליק בימין התמונה עם אקדח על ירכו, מוסה פלד משמאלו, ודוד כספי עם כובע בשמאלו התמונה

פגישותי עם טליק ז"ל

שורות אלה נכתבות בשובי מנהלויה לאלוף ישראל טLIK ז"ל. נרגש ונפעם עדין מעוצמת הדברים שנאמרו לזכרו בהספרדים. עוק שבעונקים היה האיש ובכל מילה שנאמרה, אכן כזה היה! מנהיג אמיתי במה נבחן? בזה שהוא מעורר השראה אצל אחרים לחשוב, לפועל ולאמצ את ערכיו. טליק היה מנהיג מעצב במובן הקלסי ביותר של הגדרת המנהיגות

על המקלע – זוויתו, היסטים, הגבהות וכו'. שמוליק, פונה טליק למ"פ, נצורך לדאג שבכל החטיבה ידעו את זה. בתום ה"שיעור", אני מלוח אוטו לג'יפ, מצדי וואז הוא אומר לי: כספי, חברה טובים, שמור עליהם ותאמנו אותם כמו שצריך!

נפילת מון הצרייה קדימה והטנה עובד מעלי

באותה סדרת אימוניים בצלאים תרגלו את יכולות הטנק החדש שהוא בידינו. תורה הליחמה עוצבה למשעה עם הסנטוריון, על יתרונו הטכנולוגי, תוך כדי האימונים. אחת ה"אטרכזיות" של טנק זה הייתה השימוש במיציבותה. הקדשו לה פרק זמן גדול כדי להפיק ממנה את התועלות המרבית לירוי תוך כדי תנועה. כל מחלקה בתורה תרגלה ירי כזה במסלול שנקבע. ואני כמו המ"מים האחרים מלא ביציר קנאה ותחרות שהחדר בנו גורודיש, החלותי לעלות על אחד הטנקים של מחלקה אחרת, כדי לצפות בביבוץיה. טיפשתי על צרייה הטנק, ומכוון שבתא הטנק שער עמד המ"ם (עמידר יפה ז"ל) של המחלקה המתוגלת, התישבתי על מדף תא הטנק עם הרגליים בחוץ.

עמיר יפה ז"ל שנרגג בתאונה, ויידל לחיים ד"ר דני טמקין ואנווכי. גורודיש כמו אצל גורודיש – הוציאנו לסדרת אימוניים מפרקת של כשלושה חודשים במרחבי הארץ, כಚאלים לא היה עדין באלי"ש. באחד מפרקיה האימון יצאנו כל מחלקה בנפרד לאימון חניון לילה קרב. ערכתי את מחלקותי "כמו בספר" (וכמו גורודיש), כאשר בין הטנקים הצבנו מקלעי 0.3 על הרכרע. לפתע אוני שומע בקשר בדמתה הלילה את המ"פ מבקש לסמן את מוקמי במודיק. עשית זאת. ג'יפ סיור התקרב בחשיכה אל החניון הקרבוי ואני דרכו ומתוח לביקורת.

הפתעה אדירה. מן הג'יפ יורדים המ"פ ואילם ישראלי טל, אז מה"ט 7. הצדעה, לחיצה יד, שם וכור. יוצאים לטנקים תוך שאנו מסביר על הייערכות המחלקה בחניון. לפתע טליק כורע ליד החיל השוכב ליד המקלע 0.3 ואומר לי – מפקדי הציר ה"ושאנה" לא במקום. אני נאלם דום, בודק למה התכוון וממלמל משחו כמו 'המפקך כך אנו עושים...' מה"ט 7 מצווה לקרוא לכל המט"קים, מושבים סביב המקלע ולאור הירח, תוך שהוא משתמש בטלפון על משמעת חניון ובכלל נמנז, רך וטובלני ובמקצועיות מסביר לנו את "מדוע" התקנת ה"ושאנה"

סא"ל (במיל') דוד כספי

גאווה מחודשת התעוררה בי לחשוב שאני משתייך למשפחת השריונאים שטליק היה מבכיה ומעצבה. המtabון בתמונהו יראה פנים מפוזלות בקורים חזים, נוקשים משהו, נחושים, החלטיים, והគומה השחורה עם סמל השריון מונחת על ראשו כאילו נולד עמה. בדמיוני רואה שמחורי התמונה השקופה דזהרים טנקים המעלים שובל של אבק... תמנונות שטליק כה אהב לראות. בתוכה של הדמות עניינים מיישירות מבט, אונשיות, חממות, מביעות הבנה וחמלה. לא שחיו לי עמו קשרים קרובים והיכרות קרוביה, אבל שלשה מגישים שחוויתי עמו, נצרכו עמוק בתקועתי ובזיכרוני ועליהם אני מביא את סיפוריו.

"מפקדי הצair, ה"ושאנה" לא במלון"

פלוגת טנק שוט (הסנטוריונים) הראשונה בצה"ל הוקמה עם הגעתה מאנגליה ב-1960. בגדר 82, בפיקודו של רס"ן שמואל גורודיש. היה לי הכבוד להימנות עם חמישת המ"מים הראשונים של הפלוגה (טובה תורן ורמי גבעוני ז"ל שנפל במלחמת יום הכיפורים,

הגהו היה "ילד" מקבע גבע ששלט היבט בטנק, והדריך את הצוות שלו כיצד להפעלו, מה שלא היווה בעיה מיוחדת, למעט דאגה לאספקת סולר, שכן הגדור היה רשות לפקד מטען זה ולא נוח מאד יתרון על אחרים לפקד מטען זה ולבסוף שוט בנזין. שיריות המובילים יצאו בדרך אבל היה מי שרצה למונע לחתת טנק שוט כל לשוני, שהרי חטיבתנו הייתה עם מנועי בנזין.

כאשר הגיעו הגיע לזרתו בסיני עלייתן לאוטובוס קיבל את פניה של חיליל הגדור. הנה אני מוצא חברה זוועמים וכועסים. ואז סופר לי שמשטרת צבאית רדפה אחריהם עד בית דגן, לתפוס את הטנק שוט קל של המג"ד ולהחזירו לרמת הגולן. אכן, המ"צ אילץ את המוביל לעצור, לאחר שהצליחו לאטר מה זה שוט קל, אמרו להם לצורק זיהוי: ידויות בתא הנהוג עובר, הגה לא עובר.

הצוות של בוקשי הספיק לפפרק את הציוויל האישוי והדברים הגיעו כמעט עם המג"צ. הטנק נזול ממני בין היתר היה לי צר מאד, כי בתוך הטנק, מעל מכשורי הקשר החבאי תמונה צבעונית של משפחה סורית, שמצאתה בתוך החושה על תל ענתור שבמובלעת. בדמיוני פנטזטי שאלוי יום אחד אוכל לאטר משפחה זו שאת "ביתה" הרסנו.

רכזו בחולות סיני מספר חדשים בכוכנות מתמדת. האלוף ישראל טל נתמנה למפקד גזרת סיני והגיע לביקור בחטיבת שננו. טליק ביקש לדבר עם המג"דים. תפנסנו לנו איזוז דינה וכל אחד התבקש בספר בתמצאות על מה שעשה בرمת הגולן וכיצד הוא עורך כאן עם גדורו.

זכורי שטליק נראה טרוד וכайлו מותש, ארשת פניו רצינית וענינית מאד, אפילו עצוב ולא שמאץ של דבריים קלים, אך עם עיניהם ערגניות, עוקבות וקשובות, והוא שאל פה ושם שאלות חשובות על העירכונות כאן. איש לא היה יכול היה לשער או להאמין אז שבתוכם המלחמה הזאת, יקום איש זה, כעוף החול ובמרץ, בנחישות וחינויות עצומה יוביל את פרויקט המרכבה, ובהצלחה שכזו.

כאשר פנה ללכת מאיינו, העצוי לגשת אליו ולספר לו את סיפורו הטנק שנגוז, ועוד במהמו לא מכובדת כזו של רדיפה, ובלי להתחשב בשזה טנק מג"ד. טליק הכרכו הקשיב וביקש את מספר הטנק שהוא. שleftrightarrow את הפונקס הקטן שבכיס השמאלי בחולצה של כל מג"ד ומסרטתי לו. כעבור שבועיים לערך קרה הבלתי יואמן. סמוך לחוץ אני שומע רעש של מוביל טנקים בכניסה לאזור הגדור. הנג עירף שאל בצעקות את השומר "אפייה מג"ד"? התקרבתי למוביל, הזעקי את נהג הטנק שלו ואמרתי לו לך תוריד את השוט קל שננו מז הרים. זהו טליק, רגשות בלתי רגילה. קפצתי מיד אל תוכו לחפש את התמונה של המשפחה הסורית שכה שמרתי עליה. כלום לא היה וזה היהת אכזבת הגדרה!

פנה טליק אל המ"פ ואמר לו, שמולי, קצינים שלך נופלים מן הטנק ואתה אין יודע?! וכל זאת בחיקון קטן, נחש וערומי... ישבתי ליד המ"פ, ולשמע הדברים האלה, הדבר שרציתי יותר מכל היה לעוף מן המקום ולהיעלם באותו רגע. גורודיש הוריד את משקפיו הכהים המפוזרים, הביט אל מח"ט 7 בתימונה וממלמל משה. טליק אמר לו – תשאל את כספי. גורודיש הסב אליו את ראשו וסינון בין שניינו – "לאויה המ"פ!"

מצד אחד חרדתי מאד ומצד שני אין נגלה מעלה לבני. טליק עזב את המקום ונמלatte הערקה וחיבת אלוי, גם קצת התנהמות שבחור לגלוות את דבר הנפילה בニימה וברוח לא חמורים במיוחד. עד היום אני מאמן שגיתשו הסלחנית ממנה לעצות עמי את הדין, שהרי ידע שפלוגת השוטים ההו הינה מיוחדת במינה, עם אנשים מצוינים שעשו אימון מעולה.

הסיפור כמובן דל' מט"ק פטפטן שטליק אסף כטרםפיסט במכוניתו. התיצבתי באוהל המ"פ ולאורה של נורת 24 וולט מסכנתה ספרתי לו הסיפור. אפילו באוהל החשוך אפשר היה להבחן בלסתותיו הבודדות של גורודיש, דבר שלא הותיר בי ספק לגבי הצפי לי. כעבור שבוע, ביום עזיבת השיטה, קרא לי הסמ"פ גבי עמי לאוהלו ואמר, הינך נאשם ב"אי דיווח" וגזר עלי נזיפה לתקיק האיש. יש אלהים שהצליחו אוטי בנפילה ויש טליק שהצליח אוטי מן הדין!

הטנק שנגוז חזר למג"ד

בתום הקróות ברמת הגולן התמקמה החטיבה שלנו, חטיבת 205, באזורי ג'בע בהיערכות והמתנה למר קיסינגר שיסיים את מלאכתו. המח"ט יוסי פל פדק על גדור 125 שהיהתי מפקדו, להתארגן בשטח בית הספר של הCAF, שהרי הימי איז מנהל בית ספר והוא ידע שאנו אדע להגן היבט על מוסד שכזה. לפטע הוא קורא לי בקשר ומודיע לי להחכוון ליציאה מידית של אישית, יחד עם יתר המג"דים, למקום ש"ציפ/or" תיקח אותנו לשיפור מוקדם לאיפה הייתה עם ישלקה שדי' במהלך מלחמת ששת הימים", דהינו סיני. זו הייתה הפתעה גדולה ובלתי צפואה, אבל לאור הסכנה לפריצת סבב נוסף של קרבות עם המצרים והוחלט להוריד החטיבה שלנו ולמকמה באזור החוויה הסינית, בין שתי הארכיות המזרחיות 2 ו-3, או כפי שהיא המח"ט ציין – נחזיק את הצבאים המצריים ביבטים מימיון ומשמאלי.

מטוס קל הטיסנו ממחננים לבסיס חיל האויר בסיני ומכאן יצאנו, המג"דים, לסירים בגזרה. הטנקים של החטיבה העומס על מובלים ועתידיים היו להגיע תוך יום או יומיים. במהלך הקróות באזור תל מסחרה, פגשנו ב汜ב מדורה גדורלה – שרירים, ובקרים טמפו ואוירה חיגיגית, שהשתתפوا בה גם טליק המח"ט וסא"ל מנדי מרון – שהיה אז מג"ד 82 (ולימאים אלו). לפטע

הטנק יצא למסלול האימון וצבר מהירות גדרה והנה אני רואה שאנו מתקרבים לסלולה גבורה ושומע את המט"ק (שלמה ב') פוקד על הנג (דוד ד'): "נаг האט" ... "האט" הוא צווק, אך לא ניכר סימן שנהנה שומע. בשלב המצדד להחפת הילוקים, בעיות ב"מרכז" של ה"ברקסים" ועוד. וככפי הטנק שאנו עליו מתקרב במהירות אל הסוללה, מתנגב בה, מטפס עלייה כשני שלישים קדמיים מצדיה השני באוויר, ונוחת בחבטה אדרה מצדיה השני של הסוללה. מסתבר שמדף תא הטען שלו ישבתי לא היה נעל כנדש, התורם מן החבטה ואני נזקתי קדימה אל בין הזחלים של הטנק שהמשיך לנסוע, מבלי שהנガ חש דבר.

נפלתי ממרומי הטנק הנושא ונחבטתי בקרקע כשאני חש במעורפל שהטנק עובר מעליי... חוש אלהי אינסטינקטיבי כלשהו, שנשלח אליו באוטו רגע, גרם לי לישר את רגלי לאורך הטנק שמעליי... הטנק כאמור עבר מעליי ונעצר כמה מטרים ממוני. צוות הטנק שהיהו הומו מן המוצה ירד לסייע לי לקום. נשימתני נעתקה לכמה רגעים בגלל החבטה בחזה, ואז שאלתי את השאלה ה"חשיבות" – איפה המשקפים שלי? עוד אני מתווצה מנקע רציני. עתה אני שומע שהמטי"ק מנסה לקרוא בבסיס כדי להזמין את המתווצחים הפלוגתי. צעקתי אליו מיד והורתי לו שלא להודיע דבר למפקדת הפלוגה וכן בקשתי לעשות מכל הנוחים במקום.

רובם מילאו את בקשתי וגם "AMILAO פיהם מים" תקופה מסוימת. תיארתי לי שהז' ייחש בשלב כלשהו, אך בנסיבות זה נתן לי זמן חשוב. המנייעים לתגובה זו אינם כרגע מן העניין. לאחר שפסקו עם הניסיונות להזעיק אמבולנס מפקדת הפלוגה, טיפשתי חזרה על צരיך הטנק והתיישבתי בדיק באתו המוקם, אבל הפעם כבר וידאי שהמדף נעל. הגענו למכלאות. צלעתה בחירוק שניים לימיוני והודעתה למ"פ שנ��עת את רגלי באופן רציני בקפיצה מן הטנק. כך עברתי יומיים שלושה באוהל, מנוטל מאיומנים, כשגורודיש המ"פ מוצא גם זמן לשבת לידי ולדבר שיחות נפש – דברים שהקסימו אותו ומילאו אותו בנקיפות מצפון על שלא דיווחתי לו אמת.

סדרת האימונים נסתיימה כעבור מספר שבועות והמ"פ החליט לקים ערבי הווי פלוגתי בטרים נקלף את המחנה. ישבנו כל הפלוגה סביב מדורה גדורלה – שרירים, ופלים מושלמים של התקופה, בקבוקי טמפו ואוירה חיגיגית, שהשתתפوا בה גם טליק המח"ט וסא"ל מנדי מרון – שהיה אז מג"ד 82 (ולימאים אלו). לפטע

תנו ידכם ל"יד לשריון" – לזכור ולהמשיך

240 ש"ח לשנה יקנו לך מועד של חבר העמותה ועוד: • 4 ביטאוני "שרון" בשנה • כרטיס חבר העמותה • כניסה חינם לאתר • הזמנות לפעלויות חברתיות • הנחות בוחנות המזיאון ובמסעדת "נוף לטרון" • זכות לבוחר ולהיבחר למוסדות העמותה • מלא, גוזר ושלוח • תשלום דמי חבר באמצעות התchiaיות למת"ש • לכבוד עמותת "יד לשרון" – לידיה הנהלת חברותות • ד"נ שמשון, מיקוד: 99762

תרומות איש קבוע / גמלאי

שם פרטי	שם משפחה	דרגה	כ"א	אירוע
			/ / / / / / / / / /	

תרומה מkeitzbת שארים

שם פרטי	שם משפחה	דרגה	כ"א	אירוע
			/ / / / / / / / / / / /	

סר של _____ ש"ח לחודש, החל משכר/קצבת _____ וכלה בשכר/קצבת _____ (כולל) סכום החומרה חדש ושותה חדש ונוכח

בתקולם אחד לשנה בסך של _____ ש"ח, בחודש _____ בלבד מדי שנה
תאריך: _____ חתימה: _____
טלפון בית: _____ טלפון בעבודה: _____ טלפון נייד: _____
כתובת ומיקוד: _____

פלא, נזור ושליח

תשלום דמי חבר באמצעות כרטיס אשראי

לכבוד עמותת "יד לשרוון" – לידיו הנהלת חשבונות
ת"ד 745 לוד 71106

טלפון: _____ / _____
שם משפחה _____ שם פרטי _____ – ת"ז: _____
הכרטיס בתוקף עד: _____ / _____ חתימת בעל הכרטיס:
מס' כרטיס האשראי: _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____
סוג כרטיס האשראי: _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____
מיידי חדש למשך תקופה של: _____ 12 חודשים _____ 24 חודשים _____ 36 חודשים _____ 60 חודשים
انا חיבבו את כרטיס האשראי שבדי בסך: _____ 20 ש"ח _____ 30 ש"ח _____ 40 ש"ח _____ 50 ש"ח _____ אחר _____ ש"ח

תשלום דמי חבר באמצעות שיק

לכבוד עמותת "וד לשרוון" - לידיו הנהלת חברותנו
ח'ז 745 לוד 71106

השם _____ ש"ח שם משפחה _____ שם פרטי _____ טלפון: _____ סלפון: _____
כתובת ומספר: _____

935111526 – גולדה חיישת עם קROLICH והמחאה. פניוור מתס הרכזקה –

ברכותינו להצראותך

מילוי חובה זו חשוב לנו מאוד ומחזק את התוקף המוסרי שלנו לדורש תרומה מאחרים
מנוי לביטאון "שריון" בלבד
המעוניין להיות מנוי שנתי רק על הביטאון "שריון" (4 גיליונות) מתבקש לשלם רק 60 ₪ בammצעות כרטיס אשראי או בשיק,
ולאיין על גדי גונץ זה: לריבוטן "שריון" בלבד

מודיעין תלוי מהקרה

גם בענף מחקר השטח ראו ודיוחו על הרכבות, חפירה ושינוי גודת התעללה, סילית כבישים, הקמת בתים חולמים שדה, הקמת דיפוני סער לאחסון כוחות הצילהה, הקמת קווים מים להספקה לכוחות המצרים שכינסו לסייע ועוד. בנוסף הם איתרו ודיוחו על אימוני הצילהה בכל רחבי מצרים. הדיווחים נפלו על אחיזנים מצרים. הענף של אנשי אמ"ן מחקר שהיו אטומות בקורס צבאי והסתמכו על שוביים בקורס צבאי והסתמכו על המקור האנושי והאזורנות.

- ישראל התכוונה לתקוף את הכוח העיראקי בתקיפה קרקעית על ידי כוחות מיוחדים. העיראים התכוונו לתקיפה זו והקימו מתחנות צבא גדולות (חטיבה?) במקומות שהתגלו על ידי ענף 1. התקיפה הישראלית בוטלה לאחר שנאשינו הענף היו צריים להיאבק כדי להשמע את דעתם ולהסביר עד כמה מסוכן.

- בספר מופיעים כמה אזכורים לצילום מהקרקע של מתקני תשתיות ויידים בארץות אויב.

- הסיבה שבגללה לא תקפה ישראל בעומק מצרים במהלך מלחמת שיריה היפורים (האהורה של סדרת טילי סקאד B על העורף בישראל "עמוק תמורת עמוק"), כי לענף המחקר הגיאוגרפי היה ידוע שבידי המצריים היו רק טילי סקאד בודדים, אם בכלל, ונסدادת מאיים באפקה ריק.

- למרות שהענף העביר את המידע הללו, בענף המצרי (שלאחר המלחמה הפך לדירה דרומית) לא השתמשו במידע והמליצו לתקוף.

- דקל מספר על תכנון במהלך מלחמת ים היפורים לתקוף קרקעית את מפקדת הצבא המצרי.

- במהלך מלחמת התהשה – תכנון פשיטה וחילוץ של הטיסים הישראליים שהיו שבויים בכלא בקהיר. תכנון פרטיזני לא בציגנות המוקובלים.

בסדר מ-21 טנקים ל-31 בגודן
וצמצם את כוחות המילואים בהתאם.

- בשנת 79 באמ"ן לא הסכימו שהמבנים שאוטרו על ידי ענף 1 הם אכן ימ"ח טנקים גם כשבתצלומי האויר צולמו טנקים, בכונסה אל המבנים.

- רק בשנת 82, במהלך מלחמת "שלום הגליל", כשראו טנקים יוצאים מהימ"חים הללו הבינו את הטעות.

- משנת 67 ועד 79 לא ידעו במחלחת מחקר שבסוריה עוסקים בייצור, במחקר ופיתוח של נשק ביולוגי, למרות שענף 1 הצבע על הקמת המתקן והסביר שהמתקן יכול להתאים רק לצורכי חיל"ן.

- כמו התחזיות הקרקעיות, שדיוחו על ההכנות שעשוים המצריים לצילחת התעללה,

אל"ם (בamil') בני מיכלסון

מקובל ביום באמ"ן שמודיעין מחקר השטח אמר ליצר רק מטרות לתקיפה למוטסי חיל האויר, ולא היא. בספר החדש חושף אליהו דקל-דליך מי שעד בראש ענף מחקר השטח (ענף 1) לאוריך תקופה ארוכה ושירות בו במשך 21 שנים את רזי המחקר המודיעיני הכלול ומחקר השטח בפרט.

מידע שהוא חסוי במשך שנים נחשף בספר, כולל כשלים וטעויות. חלק מהדברים שנאמרים בספר נשפכים בו לראשונה בכלל (או נשפכים לראשונה עם אישור הצנזורה) עד כדי כך קשה להאמין שהצנזורה אישרה אותם לפרוטום. הטענה החמורה ביותר בספר היא לנראה שאין מחקר שיטה בחטיבת המחקר באמ"ן.

דקל מגדה את המודיעין בישראל לחיה שפיתחה אוזניים גודלות ופה קטון אך העיניים שלה התנוונו. כך באמ"ן סמכו בעיקר על הסיגינט – מודיעין האותות, ומעט על היומינט (הסוכנים) בעוד שאותו נושא המחקר התשתייתי הזניחו. דקל מגבה את טענותיו זה בהוכחות וחשיפות ריבות וקשות.

להלן מספר נקודות מאפיינות:

- **באמ"ן מחקר התעלמו ממספר דיויזיות סדירות** – לאחר כישלונם במלחמות יום היפורים התחילה באבאה סוריה להגדיל את צבא היבשה במטרה לצמוח לחמש דיויזיות משורינות. لكن החלו בבניית ימ"חים ליחידות אלו שייתכן שהיו צרכי להתבסס על כוחות מילואים (רעין שלא היה נפוץ אצל הסורים). המילואים אצלם היו מוצמצמים וננעדו רק להשלמות בכוחות הסדרים).

- **בשנים 74-76 נבנו חמישת הימים"חים הנ"ל.** ב-76 הופסקה הבניה בשנים מתוך חמשת האתרים, אך צבא סוריה הגדיל את התקן

ליקט וערך תא"ל (מיל') יצחק רבין
בסיוע דבורי בורגר מרכז מידע לטרון
צלומים: ססיל ריזנפולד, בר דמורי, אבנור גאגין

יומן עיון למדריכות שריון מג'וליס והסגל הבכיר שבמדור, בחסות יד לשironון ומרכז המידע בלטרון, התקיים ב-20 במאי 2010. תא"ל (במיל') **מנשה ענבר** מנכ"ל העמותה יד לשironון קיבל את פניו המדריכות וברך אותן על פעילותן, והdagיש את חשיבות תפקידן במערך ההכשרה ובהמשך גם במערך הלחימה בחיל השironון.
תא"ל (במיל') עוזי לב-צוו, שклט את המחויר הראשון של מדריכות הראשון בחיל השironון הריצה בפניהן על הנושא. בזכות הפעולות המבווכת, שביזמתו הקցינה **ענבר** והמד"ב'ית (מדריכת בכירה) נוי, זכו המדריכות ולמולויהן ללימוד ייחיד מסג'ו על היבט ההיסטורי של הדרוכה בשironון. בעקבות יום זה וההכנות שקדמו לו התהדק הקשר בין סגל המדריכות לבין יד לשironון, והן יצרו קשר עם מפקדים ולוחמים בשironון, שאותם הזמינו לג'וליס ואף הזמנו לבתייהם.

טוב שבן טוב

הנירים ממנהל השתקנים הסמוך ללטרון התארחו בידי לשironון ב-11 במאי 2010. מערכת ייחסים יידוטית ביוטר קרימית בין עמותת יד לשironון לבין אנשי המנכ"ל. חלק ממנה זמירותן זמירותן מבקרים אנשי יד לשironון מדי פעם במנזר. ביקור זה נשא כוורתה משמעותית במיוחד: פרידה מהאב פול הוטתיק המעביר את שרביט ניהול המנכ"ל לאב רינה. את הנירים ליווה באופן אישי מנכ"ל העמותה תא"ל (במיל') **מנשה ענבר** ונציגים מצוות האתר וחידת ההסברה. הנירים התודעו אל המוקדים השוניים באתר, תערוכת הלוחם היהודי במלחמות העולם השנייה, הפעילות החינוכית הערכית והנצחית הפעילה. מרגש במיחוד היה לראותם צופים על המנכ"ל מג בנין המשטרה. לקראת סיום הביקור התוכנסו כולם לברכות ולסיכום. התרגשותם והתפעולם הייתה ניכרת בדבריהם. האב פול סיכם את תחושיםתו וביטה את תודתו על תקופת ארכחה של שכנות טובה ואיחול לעמיהטו מחליפו ייחסים הדדיים עם יד לשironון כפי שהוא הוא זכה להם. האב רינה הבטיח להמשיך את מסורת השכנות הטובה.

ביקור אנשי מנגנון השתקנים בידי לשironון

פורום ראשי עמותות הנצחה ביד לשironון

הפגש השנתי של ראשי עמותות הנצחה, ביוזמת ראש אגף משפחות משרד הביטחון מר אריה מועלם, התקיים בידי לשironון ביום 9 במאי 2010. בפגש השתתפו השנה סגן שר הביטחון אלוף (במיל') מтан וילנאי, שהזיך בדבריו את אנשי העמותות העוסקים במלאתה הנצחאה. בפגש הוצגה העשייה החשובה. עמותות הנצחאה זוכות לתמיכה משרד הביטחון.

פגש ראשי עמותות הנצחאה. שני משמאל סגן שר הביטחון אלוף (במיל') מtan וילנאי

יום עיון מדריכות שריון מג'וליס

מדריכות שריון בצלום על טנק סנטוריון בידי לשironון

מפקד ארכמיה גרמנית ביד לשריון

מפקד הארכמיה הגרמנית LTG Werner (במרכז) ומפקד זרוע היבשה אלוף Freers (במרכז) מושכים עם חיל במקומם סמי תורג'מן מושכים עם חיל במקומם

אבירו, ראש מכון צבי מיטר לחקר לוחמת יבשה ביד לשריון, ליווה והדריך אותו ב ביקור ובתווך כע על אוסף הרק"ם, על התצפית הנשקבת מגג בניין המשטרה ועל מזוזון ללחום היהודי במהלך המלחמות העולמיות השניות העומד להיבנותו. האורח התרשם מאוד מידי לשריון ומהכבוד שחלקו לו וביטה את רשמי העמקים בספר האורחים בסיום הביקור.

ערב רעות

אלור (במיל') פרופ' יצחק בן ישראל מרוצה, יושב לידו תנ"ץ (בדימוס) אליהו בר-און

המשלחת הסודית בשעתו למדוע על טנק הפטון בגרמניה בשנת 1964. אלוף (במיל') פרופ' יצחק בן ישראלי הוא כיו"ר סוכנות החקלאות הישראלית (סל"ה) וראש סדנת תל-אביב לביטחון, מדע וטכנולוגיה, על שם פרופ' יובל נאמן. פרופ' בן ישראלי הוא מದען עטו פרטיט, בתפקידו האחרון בצה"ל שימש ראש מפא"ת. הרצאותו התמקדה באיזומים העכשוויים על מדינת ישראל, וביקיר האיים הגרעיני האיראני – מהותו, מדיוויל והשלכותיו. פרופסור בן ישראלי שיתף את הקהל בידעו תוטו ובעגיטותו המדעית והאישית לנושאים אסטרטגיים מוחותיים בתקופתנו. ממבול השאלות שהובנו אל פרופסור בן-ישראל אפשר היה ללמוד על העניין הרב שעוררה הרצאה זו. לאחר הרצאה הוקרן הרטט "הensus הארץ משה" בהפקתם ובבימויים של מيري ילין ויגאל ביטנר. הרטט עוסק במשלחת הסודית לגרמניה בשנת 1964, שבראשו עמד סגן-אלוף (לימים אלוף) ג'קיaben שייעד להיות המג"ד הראשון של טנק הפטון. המשלחת שהורכבה מאנשי שריון וחמוש הוכשרה על טנק הפטון האמריקאי, והיתה הגרעין הפיקודי והמקצועי של גדור הפטונים 79 שהוקם עם שובם. הנחה את העבר מידענו תנ"ץ (בדימוס) אליהו בר-און והזמרת רונית אופיר הנעימה בשירים המחברים אותנו להוויה הישראלית. חברי העמוהה הנו מאוד מהערב, ואין ספק שימושינו למלא את אולם המרכבה גם בערבי הירעות הבאים.

██████████ מפקד ארכמיה LTG Werner גרמנית, מלוחה במפקד Freers זרוע היבשה אלוף סמי תורג'מן הגיע לביקור ביד לשריון ביום 24 ביוני 2010. תצמורת צה"ל וטקס הצדעה ודגלנות מרים קיבלו את פניו. האורח הינה צד למרגולות כותל השמות בשם צבא גרמניה. תא"ל (במיל') גדיון אבידזוב, ראש מכון צבי מיטר לחקר לוחמת יבשה ביד לשריון, ליווה והדריך אותו ב ביקור ובתווך כע על אוסף הרק"ם, על התצפית הנשקבת מגג בניין המשטרה ועל מזוזון ללחום היהודי במהלך המלחמות העולמיות השניות העומד להיבנותו. האורח התרשם מאוד מידי לשריון ומהכבוד שחלקו לו וביטה את רשמי העמקים בספר האורחים בסיום הביקור.

הדור הצעיר - בניית אישיות

██████████ נכדי הצעיר או, עם בני כיתתו מבית הספר "תיכמוניה" בבלגיה הגיעו לביקור ביד לשריון ביום 13 במאי 2010. כМОבן שלילוותי אותם ביקרו משמעותי זה. העצמה והערךם שאליהם נחשפו או וחוירו חזיקו ללא ספק את הקשר שלהם לישראל.

██████████ נכדו של תא"ל (במיל') איציק רבין מניח זר למרגולות כותל השמות

טקס ביום הניצחון על הנאצים

██████████ במלואות 65 שנים לניצחון על האויב הנאצי, ב-9 במאי 2010, התקיים טקס אנדרטת הפרטיזנים ביד לשריון. מרבית הנוכחים היו לוחמים ותיקי מלחמת העולם השנייה ובני משפחותיהם. נשאו דברים מר ברוך שוב – יו"ר ארגון הפרטיזנים ולוחמי הגטאות ולוחמי השחרור רוסיה. האירוע הציג נציגים יהודים מלחמת העולם השנייה, שהיו שותפים מלאים להכרעת האויב הנאצי ולשחרור היהודים מהמחנות.

██████████ נערכם להנחת זר זיכרון בטקס יום הניצחון על גרמניה הנאצית

ביקור משלחת משרד מבקר המדינה

אנשי משרד מבקר המדינה ביקרו ביד לשריון
מאוד מהמקום ומהפעילות הענפה המתקיימת בו.

מושג גלעד שליט ביד לשריון

אלפי הצעדים בצדעה שהתקיימה לשחרור לוחם השריון גלעד שליט הגיעו ביום 7 ביולי 2010 ליד לשריון. כמו יום, מאז החל המשען מצפה הילה שבגיל המערבי, עטפו הצעדים את הריוו' של גלעד, אביה ונווים וילדיהם, בחום ובאהבה. עמותת השריון הייתה גאה מאוד בחנינה באתר השריון.

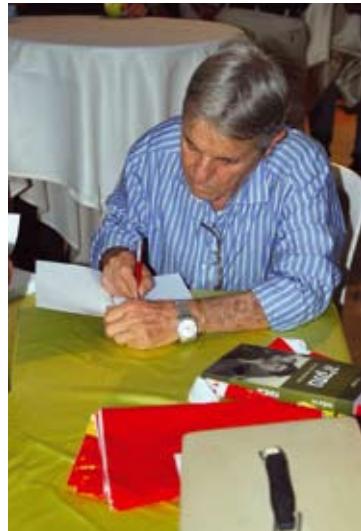
בשעה 12:00 בצהרים החל הטקס שביטה בתוכנו ובדבריו את הקשר המיחוד שיש למשפחה שליט לאחר. על כותל השמות ביד לשריון החקוק שמו של יואל שליט ז"ל, דודו של גלעד, אחיו של נעם שליט, שנפל ברמת הגולן במסגרת הקרבות שניהלה חטיבת 188 נגד הסורים במהלך יום הכיפורים. כשהתגיים גלעד לחיל השריון הוא היה גאה להציג לשותות חטיבת 188, ובמהלך הקשרתו השתתף בטקסיים באתר.

את הטקס המרגש הנחה מנכ"ל עמותת יד לשריון, תא"ל (במיל') מנשה ענבר. י"ר עמותת יד לשריון אלוף (במיל') חיים ארזו הדגיש בפני הנוכחים את הקשר חזק שיש לגלעד, לוחם השריון, לאחר השריון. אל"ם (במיל') אמנון שרון, שנשבה במלחמת יום הכיפורים בידי הסורים

نعم שליט אביו של גלעד נושא דברים

השקת ספרו האוטוביוגרפי של נתקה ניר

נתקה ניר חותם על עותק מספרו

תא"ל (במיל') חיים אדוֹן (ברון) ואל"ם (במיל') יוסי יודוביץ ריגשו את הקהל. נתקה שחתם את הערב הודה להקהל שבא לאירוע השקת ספרו. מידע נוסף הופיע במדור 'פוחדים מדר' בגליון שריון 35 ובאתר יד לשריון.

ביקור ראש חטיבת הרכבת השירותים של משרד הביטחון

גב' חנה גנאור, ראש חטיבת הרכבת השירותים במשרד הביטחון ואנשי משרד הגיעו לביקור ביד לשריון ביום 8 ביוני 2010. מנכ"ל העמותה תא"ל (במיל') מנשה ענבר ליווה אותה בביקורה. עיקר הקשר בין חטיבת ההרכבה ב-יאמ"ץ (אגף מבצעים לוגיסטיים וככיסים) לבין הביטחון בין עמותת יד לשריון מתמקד בפעולות הצה"לית, החל מביקורי ייחודיים, דרך סדרות חינוך וביקורי משלחות. גב' חנה גנאור, שנענחתה להזמנה והביאה עמה את עובדי חטיבתה, התרשמה מאוד מהעשייה באתר בתחום ההנצחה והמורשת והביעה את הערכתה לעוזים במלאה באתר.

גב' חנה גנאור (במרכז) עם אנשי שומעים הסביר מפי תא"ל (במיל') מנשה ענבר

"למנשה וצוות עמותת יד לשוריון שלום רב, ברצוני להודות לכם מקרוב לב על הביקור באתר הנצחנה של חיל השריון בטלרין. הייתה זאת חוויה מלאפת, מרתקת ומיוחדת עבור אורחינו האמריקאים, ד"ר פיליפ פרוסט, פרופסור רוג'ר קורנברג וד"ר ריצ'רד לרנר, אשר התרשמו עמוקות מהסיוור במוזיאון ובאתר הנצחנה וביקשו להעיר אליך תהודה אישית. ושוב, לא נותר לי אלא להודות לך ולצוות המוזיאון על המאמץ, האירוחה ורוחב הלב שהפגנתם. ישר כותה. בברכה, ינאי שלמה".

טקסים של חיל השריון בחודשים האחרונים

◀ ב-6 במאי 2010 וב-7 בספטמבר התקיימו ביד לשוריון טקסי השבועה לחיל חיל השריון, ב-1 ביולי התקיימים טקס סיום צמ"פ-קמ"ט וב-22 ביולי 2010 התקיימים טקס סיום קמ"ד (קורס מדריכות שריון). באירועים אלה השתתפו בני המשפחות הגאים והחיילים ששסיימו את מסללים ההכשרה. יד לשוריון ממשיק להוות בית ומוקד ייצוגו עבור חיל השריון. סדרות החינוך ואירועים שאוטם מקיימות היחידות השונות מדגישים עובדה זו לכל אורך השנה.

לוחמי שריון בטקס סיום אימון צמ"פ (צוות, מחלקה, פלוגה)

מדריכות שריון בטקס סיום הקורס

בהתו מ"פ טנקים, והוחזק בכלא חדשים ובים, ציין בדרכיו לנועם ולאביבה שליט וכל הנוכחים, שככל יום בכלא האויב הוא יומ ארוך יותר מדי, וכי חייבים לעשות הכל על מנת להזכיר את גלעד הביתה. יכול תשואותיהם של הצעדים שנচחו בטקס עללה לדבר נועם שליט אביו של גלעד, וכהריגתו, ר hotspot וחד-משמעי. הוא ביטה את הערכתו הרבה לאלפי הצעדים ואת תחשות בני המשפחה, המתחזקים מאוד מתמיכת הציבור הגדל והנפלא. הוא קרא לציבור להיערך לנקדת היעד בירושלים, שם ייתן הציבור את קולו ויסיע בהשחתת בנו, הבן של כלנו, בביתה.

שלוי נתן, "הזרמת שcola זהב", כפי שהציגה להסכמה כולם תא"ל (במיל') מנשה ענבר, ריגשה מאד את הנוכחים בטקס בשירותה, בשירים שפרטו על נימני נפשם של הנוכחים. בדרכיו בטקס אמר מנכ"ל עמותת יד לשוריון תא"ל (במיל') מנשה ענבר: הימים אנו עומדים מולכם, משפחת שליט הקרה, יחד אתם אנחנו החברים השוינו נא מתפללים לשבו של בנים – לוחם השריון גלעד שליט. אנו מיחלים לרגע בו נוכל לקים כאן, לאחר השריון עבר הצדעה לגלעד הiker, עם שבו אליו. משפחת שליט האצילה בעלת שאר הרוח – כולנו יוצאים מחזקים מפעילותכם אביה, נעם, צבי ובני המשפחה הנוספים, אתם החווים את האב האישי-משמעותי יום ושעה שעיה, החושן הנפשי ותעצומות הנפש שלכם מחזקים את כולו במסע זהה, ואנו תקווה שנוכל לחבק את גלעד במחאה.

ביקור בכירי חברת "טבע"

◀ נשיא החברה טבע ומנכ"לה אלוף (במיל') שלמה ינאי ועמו יו"ר מועצת המנהלים של החברה ד"ר פיליפ פרוסט, פרופסור רוג'ר קורנברג, ד"ר ריצ'רד לרנר ביקרו ביד לשוריון ב-30 ביוני 2010. ליו אוטם ב ביקורת י"ר עמותת יד לשוריון האלוף (במיל') חיים ארזי, מנכ"ל העמותה תא"ל (במיל') מנשה ענבר ומנכ"ל מוזיאון הלוחם היהודי ביד לשוריון תא"ל (במיל') צביקה קוֹתָרוּ. בסיפור הוצאה בפני האורחים המציג את בתchrom המורשת והנצחנה של חיל השריון, פאר טכנולוגיות העולם בצה"ל וסיפור הקמתו של מוזיאון הלוחם היהודי במלחמות העולמים השנייה והוילך ומוקם ביד לשוריון.

אלוף (במיל') שלמה ינאי ביטה את רחשו לבו וחוויתו מן הביקור במקتاب שלחה:

מנכ"ל טבע אלוף (במיל') שלמה ינאי (מימין) ואנשיו ליד כותל השמות ביד לשוריון

קרב רפיח

מילימ: יורם עהרב, לHon: צבי בורודובסקי

יד לשריון-לטרון
YAD LASHIRYON-LATRUN

0793-6990

1988 כחולים בגודו ההכשרה
צילום: סא"ל (במיל') מיכאל מס

קרב אל עריש מולנו
איש את ליבו ישאל
מי יבשה עינינו
פית קרבות או טל?

את הנופלים נניהם
הם לא יזעימים אבל,
אנו אתני רפיח
הם לפנינו טל!

באו שחורים פפים
באו קרועים אבל,
אנו אתני רפיח
כמו שרצית טל!

מול האויב הנקנו
מי שנפל, נפל.
על הנופלים פשחנו,
ראנו קרים טל!

זמן:
בחמשי ביוני
גדוד השריון פרץ
באות זעם אל הקרב יצא
באש זעם את פניו מצא!

שריון - ביתאון עמותת יד לשריון, לטרון, ד"נ שמשון 99762 טל' 08-9255268, 08-9255186
כתובתנו באינטרנט: www.yadlashiryon.com